

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Gabriela Prokopová

**Aktuální otázky právní úpravy audiovizuálních
mediálních služeb**

Disertační práce

Školitel: prof. JUDr. Jakub Handrlica, LL.M., Ph.D., DSc.

Studijní program: Teoretické právní vědy - Správní právo a správní věda

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 31. 12. 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou disertační práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 446 308 znaků včetně mezer.

V Praze dne 8. 1. 2023

Gabriela Prokopová, disertantka

Poděkování

Děkuji mému školiteli, prof. Jakubu Handrlicovi, nejen za odborné a profesionální vedení mé disertační práce, nýbrž také za trpělivost a důvěru, že bude zdárně dokončena, za podporu a vstřícnost po celou dobu mého studia, za čas, který mi při něm věnoval, a za všechny rady a zkušenosti, které mi během něj předal.

Děkuji mému manželovi Rudolfovi nejen za to, že mi je vždy oporou, a za lehkost, s jakou tuto roli přijímá, nýbrž i za cenné rady a připomínky k textu práce.

Za podporu, trpělivost a povzbuzení při psaní práce děkuji také své rodině a přátelům.

Obsah

Úvod.....	6
1 Vývoj audiovizuálních mediálních služeb v České republice	15
1.1 Počátky televizního vysílání.....	15
1.2 Zahájení televizního vysílání a osamostatnění České televize.....	19
1.3 Transformace televizního vysílání v České republice po roce 1989.....	22
1.4 Další technologický vývoj v oblasti (nejen) televizního vysílání.....	24
1.5 Způsoby přijímání televizního vysílání	26
2 Pojem audiovizuální mediální služba	30
2.1 Televizní vysílání a audiovizuální mediální služby na vyžádání	30
2.2 Služba platformy pro sdílení videonahrávek.....	34
3 Právní rámec	37
3.1 Mezinárodní právo.....	37
3.2 Evropská unie	37
3.3 Česká republika	39
4 Regulační orgány	41
5 Oprávnění k provozování audiovizuálních mediálních služeb	45
5.1 Teoretická východiska.....	45
5.2 Koncese v kontextu rozhlasového a televizního vysílání.....	52
5.3 Současná oprávnění v oblasti audiovizuálních mediálních služeb.....	55
5.4 Dílčí závěry.....	58
6 Česká televize a duální systém	62
6.1 Stručná charakteristika České televize	62
6.2 Organizační struktura České televize	63
6.3 Česká televize v organizaci veřejné správy	65
6.4 Duální systém	75
7 Financování audiovizuálních mediálních služeb	79
7.1 Úvod.....	79
7.2 Televizní poplatek v České republice.....	79
7.3 Televizní poplatky „jinak“ a další způsoby financování veřejnoprávních médií.....	85
7.4 Podnikání a další způsoby financování audiovizuálních mediálních služeb.....	89
7.5 Dílčí závěry.....	93
8 Povinnosti provozovatelů, resp. poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb.....	95
8.1 Povinnosti provozovatelů televizního vysílání.....	96
8.2 Povinnosti provozovatele vysílání ze zákona.....	98
8.3 Povinnosti provozovatelů převzatého vysílání	99

8.4	Licenční podmínky	100
8.5	Povinnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb	101
8.6	Povinnosti poskytovatelů služby platformy pro sdílení videonahrávek	102
8.7	Dílčí závěry.....	104
9	Objektivita a vyváženost.....	106
9.1	Požadavky objektivit a vyváženosti v ZRTV	108
9.2	Požadavky kladené na Českou televizi.....	117
9.3	Požadavky v době volebních kampaní	119
9.4	Dílčí závěry.....	125
10	Oznámení ve veřejném zájmu	127
10.1	Povinnost podle zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání	128
10.2	Povinnost podle krizového zákona	134
10.3	Dílčí závěry.....	136
11	Odpovědnost poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb.....	139
11.1	Redakční odpovědnost.....	139
11.2	Právní odpovědnost za audiovizuální mediální obsah.....	141
11.2.1	Odpovědnost za obsah televizního vysílání	142
11.2.2	Odpovědnost za obsah audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání	147
11.3	Dílčí závěry.....	148
	Závěr.....	152

Úvod

Ačkoliv se o konci televize¹ hovoří již mnoho let,² zatím zřejmě nenastal. Televize se však za dobu své existence proměnila a proměňuje se i nadále. Sledování televize dnes není vázáno pouze na televizory, nýbrž při sledování pořadů je možné využívat různá zařízení, a „přijímat televizi“ lze rovněž různými způsoby. Hovory o jejím konci se tak často přetváří v hovory o konci televize, *jak ji známe*,³ či o její – proměněné – podobě a budoucnosti.⁴

Nemění se přitom pouze televize, nýbrž celý audiovizuální mediální trh. Vyvíjejí se nejen technologie, ale také chování těch, kterým jsou audiovizuální mediální služby určeny. Roste počet způsobů přenosu vysílání. Sledování televizního vysílání již není vázáno na vlastnictví klasického televizního přijímače a televizory jsou často nahrazovány notebooky, chytrými telefony či tablety. Všechna tato zařízení mohou jejich uživatelům umožnit sledovat nejen lineární televizní vysílání, ale také využívat audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Audiovizuální mediální obsah se zároveň s tím rozšiřuje z obývacích pokojů a často i ven z domovů. Vývoj je doprovázen konvergencí telekomunikačních, mediálních a informačních technologií. Audiovizuální obsah nabízí vedle poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb také další subjekty či služby, zejména služby platform pro sdílení videonahrávek či služby sociálních médií.

Například z šetření Českého statistického úřadu vyplývá, že v České republice stoupá sledování videí na internetu, přičemž lze poukázat kupříkladu na to, že v roce 2021 sledovalo videa „na YouTube či jiných stránkách určených ke sdílení“ 58,2 % osob (16 let a starší) a „na

¹ Jako televize se běžně označuje zprv hromadný sdělovací prostředek založený na systému pro přeměnu obrazu a zvuku na odpovídající elektrické signály a jejich přenos na dálku, zadruhé instituce, která tento sdělovací prostředek obstarává, zatřetí hovorově televizní přijímač, televizor. Srov. např. *Internetová jazyková příručka. Televize* [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR [cit. 16. 10. 2022]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=televize>. Svě místo v této práci najdou všechny tři uvedené významy, vždy však bude dbáno na to, aby byl význam jasný.

² Srov. např. BUONANNO, M. Thematic Issue on The End of Television (Not Yet): Editor's Introduction. *Media and Communication* [online]. 2016, 4(3), s. 95-98 [cit. 21. 9. 2022]. ISSN 2183-2439. Dostupné z: <https://www.cogitatiopress.com/mediaandcommunication/article/viewFile/661/661>; KATZ, E. The End of Television? *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* [online]. SAGE Publications, 2009, 625(1), s. 6 [cit. 16. 10. 2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0002716209337796>.

³ Např. JENKINS, H. *Is This the End of Television As We Know It?* [online]. 21. 5. 2013 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <http://henryjenkins.org/blog/2013/05/is-this-the-end-of-television-as-we-know-it.html>; Český rozhlas. Vinohradská 12. „Když už nevíte, co si vybrat.“ *Zahlčení streamovacími službami určitě přijde, myslí si teoretik médií.* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/vinohradska-12/kdyz-uz-nevite-co-si-vybrat-zahlceni-streamovacimi-sluzbami-urcite-prijde-mysli-si>.

⁴ Srov. např. SCANNELL, P. The future of television. *Media, Culture & Society* [online]. SAGE Publications, 2020, 42(2), s. 293 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0163443719883982>, a odpověď LOTZ, A. D. The future of televisions, a response. *Media, Culture & Society* [online]. SAGE Publications, 2020, 42(5), s. 800 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1177/0163443720923500>.

placených stránkách (např. na Netflixu či HBO GO)“ 15,4 % osob (16 let a starší).⁵ Ve sledování videí na placených stránkách je přitom Česko v rámci Evropské unie téměř na chvostu.⁶ Z šetření dále vyplývá například to, že 34 % osob starších 16 let v České republice používá internet pro zábavu mj. ke „sledování televize na internetu (např. ivysílání České televize, Stream, DVTV)“.⁷ K ilustraci situace na audiovizuálním trhu je možné poukazovat také na zahraniční statistiky – trend streamovacích služeb totiž samozřejmě není omezen na území České republiky.⁸ I přes velký zájem o sledování televize on-line a „nové“ audiovizuální katalogy však zatím popularita klasického televizního vysílání neklesá a televize má v audiovizuálním mediálním prostředí svůj význam.⁹ Současně je možné pozorovat zájem poskytovatelů jednoho typu služeb o proniknutí rovněž na druhou „scénu“.¹⁰

Jak již název napovídá, audiovizuální mediální služby jsou ty mediální služby, které obsahují dvě podstatné složky – zvuk a obraz. Současné unijní právo za audiovizuální mediální služby považuje jednak televizní vysílání, jednak audiovizuální mediální služby na vyžádání.¹¹

⁵ Český statistický úřad. Informační společnost v číslech – 2022. Kapitola C: Osoby a digitální technologie, Tab, C9 Osoby v Česku sledující videa na internetu; 2021 [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/164503431/06100422c.pdf/67e2ef6e-055c-4dfd-8a2b-1cf730b69f84?version=1.5>.

⁶ Srov. Český statistický úřad. Informační společnost v číslech – 2022. Kapitola C: Osoby a digitální technologie, Graf C31 Osoby ve věku 16–74 let v zemích EU sledující videa na placených stránkách; 2021 [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/164503431/06100422c.pdf/67e2ef6e-055c-4dfd-8a2b-1cf730b69f84?version=1.5>.

⁷ Český statistický úřad. Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami – 2021, Tab. 9.1 Osoby v ČR sledující videa a pořady online, 2021 [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142872020/062004210901.pdf/4e5f52e1-5651-443a-b5ce-d31af0afa443?version=1.1>.

⁸ Viz např. The Nielsen Company (US), LLC. *Streaming grabs 35% of TV time in August, but overall usage dips as summer winds down*. [online]. Září 2022 [cit. 17. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.nielsen.com/insights/2022/streaming-grabs-35-of-tv-time-in-august-but-overall-usage-dips-as-summer-winds-down/>.

⁹ V této souvislosti lze poukázat mj. např. na nárůst sledovanosti televize v covidových letech, resp. od března 2020, viz např. Asociace televizních organizací. *Koronavirová krize potvrdila dominanci televize mezi médii* [online]. 19. 11. 2020 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.ato.cz/2020/koronavirova-krize-potvrdila-dominanci-televize-mezi-medii/>. Dále např. Asociace televizních organizací. *Světový den televize: rekordní rok pro TV* [online]. 19. 11. 2021 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.ato.cz/2021/svetovy-den-televize-rekordni-rok-pro-tv/>. Televize se ukazuje být klíčovou zejména v mimořádných situacích jako jsou např. volby, přírodní katastrofy nebo právě COVID-19. Srov. ROŽÁNEK, F. *Televize není mrtvé médium. V krizi se bez ní neobejdeme, ukázala data* [online]. 8. 2. 2021 [cit. 17. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/televize-neni-mrtve-medium-v-krizi-se-bez-ni-neobejdeme-ukazala-data/>.

¹⁰ Vedle toho, že poskytovatelé „klasického“ televizního vysílání často nabízí „své“ pořady rovněž v rámci různých audiovizuálních katalogů, zaujala v poslední době ve společnosti např. informace o tom, že „internetová televize“ DVTV, resp. společnost TV Extra Partners s.r.o. získala licenci k provozování televizního vysílání šířeného prostřednictvím kabelových systémů – viz např. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Tisková zpráva ze 17. zasedání Rady, konaného dne 1. 11. 2022* [online]. 3. 11. 2022 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.rtv.cz/cz/files/press/TZ_17_22.pdf.

¹¹ Viz směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) (kodifikované znění), (dále také jen „směrnice o AVMS“), ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování

Televizní vysílání je lineární audiovizuální mediální služba. Legální definici najdeme ve směrnici o AVMS¹² a dále v zákoně č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále také jen „ZRTV“).¹³ Základní podstatou původního televizního vysílání je poskytování nepřevzatého programu a přímo souvisejících služeb provozovatelem vysílání veřejnosti prostřednictvím sítí elektronických komunikací, přičemž účelem televizního vysílání je simultánní sledování pořadů a dalších částí vysílání. Není přitom rozhodná podoba pořadů uspořádaných v rámci programu ani způsob šíření televizního signálu. Televizní vysílání je lineární audiovizuální mediální službou i v případě, že je sledováno „na internetu“ nebo například za využití tzv. odložené sledovanosti.

Naproti tomu audiovizuální mediální služba na vyžádání je nelineární audiovizuální mediální služba. Definici najdeme opět jednak ve směrnici o AVMS,¹⁴ jednak v zákoně, a to v zákoně č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, dále také jen „ZAVMSV“).¹⁵ Audiovizuální mediální služba na vyžádání (*on demand*) je službou informační společnosti¹⁶, přičemž jejími pojmovými znaky jsou na rozdíl od jiných služeb informační společnosti veřejnost služby; nelineárnost služby; sledování na základě individuálního požadavku; hospodářský charakter služby; konkurenceschopnost televiznímu vysílání; poskytování pořadů, a to za účelem informování, zábavy nebo vzdělávání; a redakční odpovědnost poskytovatele služby.¹⁷ Audiovizuální mediální služba na vyžádání tak spočívá v nabídce videopořadů veřejnosti a je schopná konkurovat televiznímu vysílání.¹⁸

Audiovizuální mediální služby lze tímto způsobem členit na lineární, tedy služby charakteru „klasického, tradičního“ televizního vysílání, a nelineární, tedy služby „na vyžádání“.

Právní úprava audiovizuálních mediálních služeb se s ohledem na svůj předmět také vyvíjí a mění, pokouší se držet krok s technologickým pokrokem a často se snaží regulovat (téměř) neregulovatelné.

audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu (samostatně dále také jen „revidovaná směrnice o AVMS“).

¹² Čl. 1 odst. 1 písm. e) směrnice o AVMS.

¹³ § 2 odst. 1 písm. a) ZRTV.

¹⁴ Čl. 1 odst. 1 písm. g) směrnice o AVMS.

¹⁵ § 2 odst. 1 písm. a) ZAVMSV.

¹⁶ Viz zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), (dále také jen „zákon o některých službách informační společnosti“).

¹⁷ Srov. POUPEŘOVÁ, O. Audiovizuální mediální služby na vyžádání. *Právní rozhledy*. 2011, č. 10, s. 350. Srov. rovněž CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 196-206 (§ 2 ZAVMSV). Dostupné online v systému Beck-online.

¹⁸ Srov. také např. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Audiovizuální mediální služby na vyžádání* [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.rtrv.cz/cz/static/o-rade/otazky-a-odpovedi/audiovizualni-mediální-sluzby.htm>.

Uvedené lze ilustrovat na směrnici o AVMS. Původní směrnice „televize bez hranic“ se vztahovala toliko na televizní vysílání. Kodifikované znění směrnice o AVMS již pod souhrnný pojem audiovizuální mediální služba zahrnuje nejen televizní vysílání, nýbrž i audiovizuální mediální služby na vyžádání. Revidovaná směrnice o AVMS pak stanovila normy mediálního obsahu nejen pro televizní vysílání a audiovizuální mediální služby na vyžádání, nýbrž i pro služby platformy pro sdílení videonahrávek. Evropský zákonodárce v preambuli revidované směrnice o AVMS reflektoval změny na audiovizuálním trhu „v důsledku pokračujícího sbližování televizních a internetových služeb“¹⁹. V preambuli pak poukazyval mimo jiné také na to, že „sbližování médií vyžaduje aktualizovaný právní rámec, který zohlední vývoj na trhu a zajistí rovnováhu mezi přístupem k on-line službám poskytujícím obsah, ochranou spotřebitele a konkurenceschopností.“²⁰

Služby platformy pro sdílení videonahrávek byly do regulačního rámce audiovizuálních mediálních služeb přidány revidovanou směrnicí, audiovizuálními mediálními službami však podle revidované směrnice o AVMS nejsou. Služba platformy pro sdílení videonahrávek je službou informační společnosti. Jejím hlavním účelem nebo hlavním účelem její oddělitelné části anebo její zásadní funkcí je poskytování pořadů nebo videonahrávek vytvořených uživateli (anebo obojího), za které poskytovatel platformy pro sdílení videonahrávek nenesou redakční odpovědnost, za účelem informování, zábavy nebo vzdělávání prostřednictvím sítí elektronických komunikací široké veřejnosti.²¹ Tato služba se tedy od televizního vysílání i audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání liší (zejména) absencí redakční odpovědnosti poskytovatele služby, která je pro vymezení mediálních služeb zásadní. Poskytovatel služby platformy neprovádí výběr a sestavení jednotlivých pořadů a videonahrávek, nýbrž „toliko“ určuje uspořádání pořadů nebo videonahrávek vytvořených uživateli.

Není překvapivé, že změny v oblasti audiovizuálních mediálních služeb ovlivňují právní úpravu – unijní i vnitrostátní. Domnívám se však, že je na místě ptát se, zda zákonodárce na tyto změny reaguje dostatečně, včasné, potažmo také systematicky a uceleně. Zároveň podle mě v této souvislosti vyvstává zajímavá otázka, a to/ zda má právní úprava, například pokud nereflektuje příslušné změny, potenciál ovlivnit prostředí audiovizuálních mediálních služeb.

Tato disertační práce si proto klade za cíl pojednat o právní úpravě audiovizuálních mediálních služeb v České republice s ohledem na výzvy, kterým právní úprava aktuálně čelí

¹⁹ Bod (1) preambule revidované směrnice o AVMS.

²⁰ Ibidem.

²¹ Čl. 1 revidované směrnice o AVMS. Na vnitrostátní úrovni jsou tyto služby upraveny v zákoně č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek).

a kterými je současně třeba se zabývat, jakož i s ohledem na dopady, které na audiovizuální mediální služby sama má. Na uvedené téma nahlížím z perspektivy správního práva a právě v oblastech, které jsou regulovány správním právem, hledám odpovědi na své otázky.

Cílem disertační práce je zodpovědět následující *základní výzkumné otázky*, a to:

- 1) Jsou normy správního práva regulující audiovizuální mediální služby způsobilé ovlivnit vývoj audiovizuálních mediálních služeb v České republice či situaci na trhu audiovizuálních mediálních služeb v České republice?
- 2) Je v současné době, s ohledem na konvergenci audiovizuálních médií, opodstatněné rozdílně zacházet s provozovatelem televizního vysílání a s poskytovatelem audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, zejména pokud jde o oprávnění k činnosti a o zákonem uložené povinnosti?
- 3) Jakými (zákonnými) způsoby je možné ovlivňovat obsah audiovizuálních mediálních služeb a zasahovat do něj? Kdo za obsah audiovizuálních mediálních služeb odpovídá?
- 4) Reaguje česká (správně)právní úprava na vývoj na trhu audiovizuálních mediálních služeb, nebo za ním zaostává, a pokud zaostává, jaké to má či může mít následky?
- 5) Jaká je budoucnost právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb?

Prvně uvedená výzkumná otázka, tedy zda má (české správní) právo potenciál ovlivnit vývoj audiovizuálních mediálních služeb či situaci na trhu audiovizuálních mediálních služeb (v České republice), přitom příznačně předurčuje význam ostatních výzkumných otázek. Pokud totiž bude prokázáno, že tomu tak je, nabývá na důležitosti, aby právní úprava na technický, technologický a společenský vývoj reagovala včas a dostatečně. V tomto jsou první a čtvrtá, potažmo pátá výzkumná otázka vzájemně propojené. Odpověď na první otázku však budu hledat v minulosti, tedy budu prokazovat, že české správní právo již alespoň jednou český trh audiovizuálních mediálních služeb ovlivnilo. Odpověď na čtvrtou a pátou otázku budu naopak hledat v současnosti, s výhledem do budoucnosti.

Právní úpravu audiovizuálních mediálních služeb je potřeba chápat komplexně a ve vzájemných souvislostech. Současná právní úprava audiovizuálních mediálních služeb, případně též služeb platform pro sdílení videonahrávek, je v České republice rozptýlena do řady paralelně existujících právních předpisů – jednotlivé služby jsou předmětem vlastních zákonů a rovněž regulace audiovizuálního obsahu je (již tradičně) oddělena od regulace jeho přenosu. V celé oblasti přitom lze sledovat podstatný vliv Evropské unie. České mediální předpisy jsou v návaznosti na „podněty“ z Evropské unie hojně novelizovány, případně jsou v reakci na požadavky unijního práva přijímány zcela nové zákony. Je však otázka, zda namísto novelizací

zákonů, které vznikaly v odlišném technologickém prostředí, a přijímání nových zákonů pro „nové“ služby, by nebylo vhodnější regulaci uchopit systematicky, přizpůsobit ji dnešní době a snad i úpravu jednotlivých audiovizuálních mediálních služeb sjednotit.²² S ohledem na učiněná zjištění pak nastíním možnou budoucnost právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb a podám úvahy *de lege ferenda*.

Pro učinění závěrů o stavu současné české právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb jsem zvolila několik užších témat. Zaměřila jsem se zejména na oprávnění k provozování, resp. poskytování audiovizuálních mediálních služeb; na povinnosti, které daným provozovatelům, resp. poskytovatelům audiovizuálních mediálních služeb ukládá zákon; a na odpovědnost za obsah audiovizuálních mediálních služeb. Zajímá mě především to, zda jsou s ohledem na technologický a společenský vývoj odůvodněné rozdíly v regulaci televizního vysílání a v regulaci audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Netvrdím, že by měla být jednotná regulace pro obě služby bez rozdílu; i přes sblížení audiovizuálních mediálních služeb určité rozdíly mezi oběma službami existují a není důvod tyto rozdíly nerespektovat. Kladu si však otázku, zda je v současné době možné tímto způsobem odůvodnit všechny odlišnosti v jejich regulaci a zda není na místě některé úseky právní úpravy přehodnotit. Specifickou otázkou pak je, zda některá pravidla nerozšířit i na služby platformy pro sdílení videonahrávek.²³ To je v podstatě druhá výzkumná otázka – uvádím ji výslovně, neboť jsem přesvědčena, že obstojí jak sama o sobě, tak i jako součást komplexnější analýzy právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb.

Rovněž třetí výzkumná otázka podle mě obstojí sama o sobě i v kontextu analýzy právní úpravy. Tato otázka míří na to, zda a jakým způsobem je v souladu s právními předpisy možné ovlivňovat obsah audiovizuálních mediálních služeb a kdo za tento obsah následně odpovídá.

Práce je rozdělena do několika částí. Po úvodu následuje historicko-právní exkurz a taktéž exkurz do způsobů přijímání televizního vysílání a dalších technologických aspektů, které jsou pro pochopení právní úpravy klíčové. Následuje část věnující se vymezení audiovizuálních mediálních služeb, odlišení televizního vysílání od audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a zařazení služeb platform pro sdílení videonahrávek. Stručně je popsán právní rámec a charakterizovány regulační orgány.

²² Tato otázka sama o sobě není ani nová, ani originální, ani limitovaná na ryze právní prostředí. Srov. např. ŠMÍD, M. *České mediální zákony čekají na koncepční revizi* [online]. 9. 4. 2021 [cit. 17. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/ceske-medialni-zakony-cekaji-na-koncepcni-revizi/>. Dosud však nebyla zodpovězena způsobem, který by snižoval její význam.

²³ Pravdou je, že revidovaná směrnice o AVMS a v návaznosti na ni přijatý zákon o službách to již do velké míry učinily. Přesto má tato otázka v práci i nadále své místo.

Pátá kapitola je věnována oprávnění k provozování audiovizuálních mediálních služeb. Analyzována jsou jednotlivá oprávnění, která jsou potřeba k provozování televizního vysílání či poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, a rozdíly mezi nimi. Na příkladu uplatnění (či neuplatnění) koncesního principu v jednotlivých typech oprávnění v různých dobách je zkoumáno, zda jsou normy správního práva způsobilé ovlivnit trh audiovizuálních mediálních služeb. Tento výzkum doplňují empirická data týkající se zejména počtu provozovatelů televizního vysílání.

Šestá kapitola je věnována České televizi a tzv. duálnímu systému vysílání v České republice. Zavedení duálního systému předurčilo to, jak vypadá české audiovizuální mediální prostředí dnes. V souvislosti s existencí České televize vyvstává také mnoho otázek týkajících se aktuálnosti právních předpisů. Proto považuji za přínosné obsáhnout i na první pohled teoretičtější části vymezující Českou televizi a systém, v němž funguje.

Sedmá kapitola se zabývá financováním audiovizuálních mediálních služeb, a to jak z hlediska možností jednotlivých provozovatelů, resp. poskytovatelů, tak z hlediska jejich zákonných omezení. Zvláštní pozornost je věnována fenoménu televizního poplatku.

Osmá, devátá a desátá kapitola jsou věnovány povinnostem provozovatelů, resp. poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb. Nejprve je uveden přehled základních povinností, tyto povinnosti jsou uspořádány a rozděleny dle své povahy. Podrobněji jsou analyzovány jednak povinnosti provozovatelů televizního vysílání týkající se objektivit a vyváženosti vysílání a jednak povinnosti provozovatelů televizního vysílání v souvislosti s oznámeními ve veřejném zájmu.

Závěrečná kapitola je zaměřena na odpovědnost za obsah audiovizuálních mediálních služeb. Nejprve odlišuje redakční odpovědnost, která je základním znakem audiovizuálních mediálních služeb, od právní odpovědnosti. Poté analyzuje odpovědnost za obsah provozovatelů televizního vysílání a srovnává ji s odpovědností poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání.

Při zpracování disertační práce bylo postupováno v souladu s metodologickými přístupy, které jsou běžně aplikovány v oboru teoretických právních věd. Základní metodou psaní je metoda deskriptivní a analytická. Pro pochopení současného významu klíčových pojmů a institutů bylo využito především historické a koncepční analýzy.

Tam, kde to bylo účelné, byla využita taktéž metoda komparace. Komparativní metoda byla využita zejména při srovnávání odlišných přístupů k regulaci audiovizuálních mediálních služeb v zahraničí. Použití této metody vyplynulo především z poznatku, že i přes počáteční shodnou „startovní linii“ (ať je za ni pro účely té které komparace považován „vynález“ televize

či například povinnost transponovat určité ustanovení evropské směrnice) se konkrétní podoba právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb může napříč státy značně lišit. Komparativní prvky tedy jsou použity, avšak spíše okrajově tam, kde to je vhodné.

Práce je propojením teoretických a empirických poznatků, jejichž východiskem je kritický pohled na současnou českou právní úpravu audiovizuálních mediálních služeb v kontextu specifik proměnlivosti trhu audiovizuálních mediálních služeb, technologického, technického a společenského vývoje v dané oblasti a požadavků unijního práva. Metoda empiricko-kvantitativní byla využita především k získání dat o vývoji na trhu audiovizuálních mediálních služeb; tato data pak byla buď porovnávána s tehdy platnou právní úpravou či využívána ke kritické analýze příslušné právní úpravy.

Tato práce nemá za cíl pojednat o právní úpravě každé jednotlivé audiovizuální mediální služby v celé její šíři, nýbrž se soustředí pouze na vybrané právní otázky či na určité aspekty příslušné právní úpravy. Na určitých místech tak byla s ohledem na široký rozsah materie použita také metoda selektivní.

Téma práce svým jádrem spadá do oblasti správního práva, přesahuje však hranice jedné „zvláštní části“ správního práva (například perspektiva soutěžního práva je v této práci v podstatě pominuta). Téma se vyznačuje také přesahy do dalších oblastí práva (např. práva občanského či práva trestního) a velkým vlivem práva Evropské unie (unijní a vnitrostátní právní úprava jsou předmětem spíše syntézy nežli komparace). Podstatné pro zpracování tématu jsou rovněž poznatky z mimoprávních oborů, zejména mediálních studií.

Mezi hlavní prameny této disertační práce patří přímo právní úprava audiovizuálních mediálních služeb obsažená zejména v ZRTV, ZAVMSV a ve směrnici o AVMS, jakož i v dalších právních předpisech. Vycházela jsem také z poznatků o audiovizuálních mediálních službách obsažených v odborné literatuře, a to především z komentářové literatury k ZRTV a ZAVMS, z publikací, které se danou oblastí přímo zabývají a z velkého množství odborných článků, které se věnují dílčím aspektům dané oblasti. Velkou inspirací mi bylo dílo Olgy Pouperové, její jméno proto uvádím výslovně. Vycházela jsem také z mimoprávní literatury, zejména ve vztahu k historickému, technologickému a společenskovednímu aspektu tématu. Významný zdroj při zpracování práce představovala také judikatura (zejména) českých soudů. Vycházela jsem však samozřejmě ještě z mnoha dalších zdrojů (např. z důvodových zpráv k zákonům, z výročních a tiskových zpráv a dalších informací poskytovaných různými specializovanými institucemi apod.).

Audiovizuální mediální služby tedy nejsou neprobádanou právní oblastí. Existující odborná literatura se však tradičně zaměřuje na jiné aspekty jejich právní úpravy, než tato práce,

zejména na institucionální aspekty regulace médií, na oblast práva duševního vlastnictví a na reklamu či sponzoring.

Téma práce považuji za aktuální. Přes efemérnost typickou pro správněprávní předpisy, přes neustávající technologický a technický vývoj v oblasti audiovizuálních mediálních služeb a přes změny chování ve společnosti při konzumaci těchto služeb věřím, že stojí za to se nad právní úpravou audiovizuálních mediálních služeb hlouběji zamyslet. Vyřešení aktuálních otázek, které v této souvislosti vyvstávají, přitom může mít značné praktické dopady. Cílem této práce je také celkové zvýšení povědomí odborné i laické veřejnosti o tom, co jsou to audiovizuální mediální služby, jak jsou regulovány a jak může jejich regulace ovlivnit obsah, který se k nám jako recipientům služeb tou či onou cestou dostává.

Rovněž je na tomto místě vhodné uvést, že dílčí výstupy této disertační práce byly publikovány.²⁴

Disertační práce vychází z právního stavu k 31. 12. 2022.

²⁴ Některé výstupy byly publikovány pod mým rodným příjmením Göttelová. Jedná se o tyto publikace: PROKOPOVÁ, G. Nový zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek aneb co jsou to audiovizuální mediální služby. *Právní rozhledy*. Praha: C. H. Beck. 2022, č. 2, s. 796-800; GÖTTELOVÁ, G. Povinnosti provozovatelů televizního vysílání informovat veřejnost v souvislosti s pandemií covid-19. *COFOLA 2021: Sborník z konference. Část 1*. Masarykova univerzita, 2021, s. 375-391; GÖTTELOVÁ, G. Koncese v českém správním právu. *Acta Universitatis Carolinae. Iuridica*. 2020, roč. 66, č. 2, s. 97-110.

1 Vývoj audiovizuálních mediálních služeb v České republice

1.1 Počátky televizního vysílání

Vývoj televize a televizního vysílání je spjat s rozvojem kinematografie²⁵, rozhlasového vysílání²⁶ a sdělování hlasových informací na dálku.²⁷ Ačkoliv tedy k zásadnímu²⁸ rozvoji televizního vysílání došlo až po druhé světové válce, cesta k němu započala mnohem dříve a jeho vynález nelze připsat pouze jednomu člověku.

V českých zemích byly první pokusy s radiotelegrafií a radiotelefonii prováděny již před první světovou válkou a jsou spojeny zejména s odborníky z České vysoké školy technické v Praze.²⁹ V době první světové války však bylo experimentovat s radiofonií zakázáno. Po válce bylo v nové Československé republice třeba vybudovat komunikační síť, jež by zajistila rychlé a spolehlivé spojení se zahraničím a která by nahradila zastaralé a válkou narušené telefonní a telegrafní spojení. Řešení bylo nalezeno v bezdrátové telegrafii (radiotelegrafii) a následně rovněž v bezdrátovém přenosu řeči (radiotelefonii). První poválečné radiofonické pokusy byly činěny ve spolupráci radiotechnické laboratoře profesora České techniky dr. Žáčka a vojenských techniků Stálé vojenské radiostanice I/1, umístěné v Praze na Petříně.³⁰ K prvnímu úspěšnému pokusu o vysílání mluveného slova a hudby došlo v roce 1919 právě z Petřína a další pokusy následovaly.³¹

V roce 1920 rozhodla ministerská rada, že nevojenská radiofonie přejde z kompetence vojenské správy pod kompetenci ministerstva pošt a telegrafů.³² Zákonem č. 40/1918 Sb. z. a n. ze dne 13. 11. 1918, o zřízení zvláštního úřadu (ministerstva) pro správu pošt, telegrafů

²⁵ Kíno, mající dvě základní složky – obraz a zvuk, je jedním z prvních audiovizuálních prostředků. Srov. KRÍŽ, J., SEDLÁK, P. *Audiovizuální a datové konvergence*, 1. vydání. Brno: CERM, 2012, s. 13.

²⁶ Myšlenka přenosu mluveného slova a hudby na dálku elektrickou cestou se objevila již v sedmdesátých letech devatenáctého století a světová premiéra rozhlasového vysílání pro veřejnost se konala v Pittsburghu v roce 1921. Srov. HUDEC, A. *Spoje slovem i obrazem*, 1. vydání. Praha: Nakladatelství dopravy a spojů, 1973, s. 106. Rovněž např. KALIBA, J. *Rozhlasové vysílání slaví sto let. V Pittsburghu hlásili výsledky prezidentských voleb z boudy na střeše* [online]. 2. 11. 2020 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/americke-prezidentske-volby-usa-rozhlasove-vysilani-kdka-sto-let-pittsburgh_2011021101_ban.

²⁷ Srov. KRÍŽ, J., SEDLÁK, P. *Audiovizuální a datové konvergence*, 1. vydání. Brno: CERM, 2012, s. 71.

²⁸ Zjednodušeně a s lehkou nadsázkou, neboť například BBC experimentovala s televizním vysíláním již od roku 1929 a s pravidelným televizním vysíláním započala v roce 1936; i v případě BBC však byl další rozvoj ovlivněn a zbrzděn druhou světovou válkou.

²⁹ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 183.

³⁰ Srov. MARŠÍK, J. První pokusy s rozhlasovým vysíláním. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 9 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01074878.pdf>.

³¹ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 183.

³² Ibidem.; MARŠÍK, J. První pokusy s rozhlasovým vysíláním. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 10 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01074878.pdf>.

a telefonů, byly z úřadu ministerstva pro správu obchodu, průmyslu a živností vyloučeny pošty, telegrafy a telefony a pro tento obor správy byl zřízen zvláštní úřad (ministerstvo) pro správu pošt, telegrafů a telefonů. Ministerstvo pošt a telegrafů následně také samo přistoupilo k pokusnému využití radiotelegrafie a radiotelefonie.³³

Vzhledem k rozvoji radiofonie v zahraničí a pod tlakem tuzemských radioamatérů a žadatelů o povolení rozhlasového vysílání³⁴ bylo třeba pro oblast rozhlasu vytvořit určitý legislativní základ. Prvním československým zákonem v této oblasti se stal zákon č. 60/1923 Sb., o telegrafech, podle kterého bylo zřizovat, udržovat a provozovat telegraf výhradním právem státu,³⁵ s tím, že stát mohl výkon tohoto práva propůjčovat koncesí.³⁶

Na jaře roku 1923 tedy byly v Československu vytvořeny základní podmínky pro zahájení pravidelného rozhlasového vysílání.³⁷ Pravidelné rozhlasové vysílání určené veřejnosti bylo započato dne 18. 5. 1923,³⁸ a to ze „skautského stanu“ ve Kbelích,³⁹ které tehdy ještě nebyly součástí Prahy.⁴⁰ Zajímavé je, že pravidelné rozhlasové vysílání tak bylo spuštěno pouhého půl roku po zahájení pravidelného vysílání první stanice na světě, totiž BBC dne 14. 11. 1922.⁴¹

Dne 7. 6. 1923 byla založena společnost Radiojournal, společnost s r. o. (dále jen „Radiojournal“). Radiojournal vznikl jako ryze soukromá společnost, nazvaná podle hlavních podílníků Radioslavia a Spolku českých žurnalistů. V červenci obdržel Radiojournal zvláštní licenci od ministerstva vnitra na pořádání programů („radiofonických koncertů, zpěvu, přednášek a zpráv všeobecné zajímavosti“) a ministerstvo pošt a telegrafů mu poskytlo k dispozici kbelskou stanici.⁴² Následně v roce 1925 do Radiojournalu vstoupil stát, a to

³³ Srov. MARŠÍK, J. První pokusy s rozhlasovým vysíláním. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 10 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01074878.pdf>.

³⁴ Ibidem.

³⁵ § 1 odst. 1 zákona č. 60/1923 Sb., o telegrafech.

³⁶ § 3 zákona č. 60/1923 Sb., o telegrafech.

³⁷ Srov. MARŠÍK, J. První pokusy s rozhlasovým vysíláním. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 11 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01074878.pdf>.

³⁸ Ibidem. Dále též KRUPIČKA, M., KŘÍŽOVÁ, D. *Historie rozhlasu v kostce*. [online]. 25. 10. 2017 [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/historie-rozhlasu-v-kostce-7983541>.

³⁹ Srov. MARŠÍK, J. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 22 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01074898.pdf>.

⁴⁰ Srov. § 19 zákona č. 111/1967 Sb., o hlavním městě Praze.

⁴¹ Srov. ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. 1. vydání. Praha: Havran, 2011, s. 14.

⁴² Srov. MARŠÍK, J. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 21. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01074898.pdf>.

prostřednictvím podniku Československá pošta; stát měl v Radiojournalu nadpoloviční podíl ve výši 51 %.⁴³

Úspěch rozhlasu byl však i nadále podmíněn postojem veřejnosti. Od září 1923 začaly být prvním zájemcům o nové médium státem, který měl „monopol“ na veškeré provozování radiofonie, vydávány koncese. Pro ilustraci stojí za zmínku, že v roce 1923 bylo v Československu pouze 47 koncesionářů přijímacích rozhlasových stanic, o deset let později jich však bylo již 573 109;⁴⁴ v roce 1937 dokonce 972 694 a k 30. 9. 1938 bylo evidováno přes milion koncesí.⁴⁵ Je však vhodné dodat, že po odtržení Sudet zbylo z milionu československých koncesionářů pouze 720 000.⁴⁶ Zlom nastal na počátku roku 1925; počet totiž vzrostl hned v prvním měsíci na 2 388 platících koncesionářů a v březnu se více než zdvojnásobil na 5 373.⁴⁷

Za zmínku rovněž stojí, že nebylo od počátku jasné, jak nové médium nazývat. Teprve v roce 1924 navrhl redaktor Národních listů J. D. Richard (vlastním jménem Richard Durdil) používat slovo „rozhlas“ namísto slova „rádio“.⁴⁸ Ke svému návrhu rozebral pojem *broadcasting*, uvedl, že značí česky asi tolik, jako široké rozhození, rozsev, a vysvětlil funkci vysílací stanice. Dovodil, že „*je vidět, že stanice přijaté zprávy nebo hudbu skutečně rozhlásí všem a proto je jistě oprávněno, navrhuje-li pro její funkci název „Rozhlas“*“. *Budeme tedy napříště mluvit o „světovém rozhlasu“ (world-broadcasting), i „rozhlasu kursů“ (broadcasting of changes) a podobně. Doufáme, že „rozhlas“ najde porozumění v kruzích majitelů přijímacích stanic stejně jako u všech, kdo dbají čistoty a výraznosti řeči – vždyť přimyká se přesně pojmu a vychází přímo z ducha našeho jazyka.*“⁴⁹ A pojem rozhlas se vskutku ujal.

⁴³ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 184.; MARŠÍK, J. *Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925*. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 36 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01074898.pdf>.

⁴⁴ Srov. HÁCHA, E. Rozhlas. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J., WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 3. svazek. Praha: Eurolex Bohemia, 2000, s. 813.

⁴⁵ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 185.

⁴⁶ Srov. ŠTOLL, M. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. 1. vydání. Praha: Havran, 2011, s. 14.

⁴⁷ Srov. MARŠÍK, J. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 36 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01074898.pdf>.

⁴⁸ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 185.

⁴⁹ Národní listy. Praha, 21. 5. 1924, ročník 64., č. 140, s. 5 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné online z: <http://www.digitalniknihovna.cz/cbvk/view/uuid:c5f8cfda-435d-11dd-b505-00145e5790ea?page=uuid:3a54ddab-435e-11dd-b505-00145e5790ea>.

Rozhlas se v meziválečném Československu dále rozvíjel, až se z něj stalo mocné masové médium rozšířené po celé republice.⁵⁰

Do meziválečného období spadají rovněž počátky televizního vysílání. Televize je v jistém smyslu dcerou telegrafu, telefonu a rádia.⁵¹ Za první republiky přitom byla televize v Československu teprve v počátcích technického vývoje a byla někdy nazývána jako „obrazový rozhlas“.⁵² O označení televize se diskutovalo hned několikrát; například v roce 1935 své čtenáře vyzývaly *Lidové noviny* a časopis *Svět mluví*, aby posílali návrhy – slov se sešlo mnoho, příkladem lze uvést třeba rozhled, obzor, zvukobraz, dálnohled, rádiovidec, rozvid či televise. Časopis *Československá pošta - telegraf - telefon* v říjnu 1936 uveřejnil článek ministerského rady Josefa Beňy, v němž tento argumentoval mj. tak, že „televise by totiž měla dostati české jméno proto, že je, právě tak jako rozhlas, určena široké veřejnosti k její zábavě. Není to odvětví telekomunikačního podnikání, jako telegraf či telefon, nebo radiotelegraf či radiotelefon, s nímž veřejnost přichází do styku jen prostřednictvím úřadů, nýbrž zvláštní odvětví, plně obdobné rozhlasu, kde se počítá s bezprostřední účastí nejširší veřejnosti, alespoň na straně přijímací. [...] Slovo televise (television, télévision) je řecko-latinského původu, television, a zcela analogicky tvořeno jako nepřijatelné slovo teleauditio. Má totiž základní logickou chybu, pro kterou nebyl přijat název teleauditio, jenž má kromě toho ještě trochu bizarní tvar. Neboť, právě tak jako nejde o slyšení na dálku v rozhlasu, nejde a nikdy nepůjde o vidění na dálku v televizi. Televisní účastník totiž bude moci spatřiti, pomocí svého přijímače, jen to, co bude na programu příslušného televizního vysílače, nikoliv však viděti cokoliv, co by si viděti přál, co však vysíláno nebude. Televisní účastník bude tedy právě tak pasivní, jako účastník rozhlasu, a uvidí tedy jen to, co pro něho televizní vysílač upraví a vyšle. Z tohoto důvodu by se nemělo logicky býti používáno slova televise, a když už se tak vžilo, že je snad již nelze vymýtiti, není alespoň správně z něho vycházeti při hledání potřebného výrazu českého.“⁵³

Velký zájem o televizi projevovali českoslovenští radioamatéři, kteří prosazovali, aby v Praze začal fungovat pokusný televizní vysílač. Ten byl v roce 1938 sice nakonec zřízen, a to v budově Technického zkušebního ústavu správy pošt na Žižkově, k zahájení vysílání obrazu

⁵⁰ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 185-188.

⁵¹ Srov. ŠTOLL, M. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. 1. vydání. Praha: Havran, 2011, s. 24.

⁵² HÁCHA, E. Rozhlas. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J., WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 3. svazek. Praha: Eurolex Bohemia, 2000, s. 812.

⁵³ BEŇA, J. Jak budeme říkat televizi? *Československá pošta – telegraf – telefon*. Ročník XVIII, č. 7, s. 156. Srov. též ŠTOLL, M. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. 1. vydání. Praha: Havran, 2011, s. 59.

však již vzhledem k politickým okolnostem a válečným událostem nedošlo. Vysílač sloužil toliko k výzkumu šíření velmi krátkých vln.⁵⁴

1.2 Zahájení televizního vysílání a osamostatnění České televize

Přelom čtyřicátých a padesátých let je ve vývoji médií spojen především s nástupem televizního vysílání. Televize se technicky rozvíjela a byla postupně zapojována do veřejného a politického života. Zatímco v Evropě v této době fungovaly televize především jako veřejnoprávní nebo státní média, ve Spojených státech amerických se rozvíjely komerční televizní stanice.⁵⁵

V Československu byl výzkum televizního vysílání obnoven po druhé světové válce. Na podzim roku 1945 byla ustanovena pracovní skupina složená z 25 odborníků, která působila nejprve v Dolní Smržovce u Jablonce nad Nisou a později v Tanvaldu.⁵⁶ První pokusné vysílání televize se konalo dne 23. 3. 1948 v Tanvaldu, kde skupina vědců Vojenského technického ústavu uskutečnila ukázkou pro veřejnost.⁵⁷ Následující výzkum byl zaštitěn Vojenským technickým ústavem. V rámci Mezinárodní výstavy rozhlasu MEVRO v Praze v roce 1948 se uskutečnilo další pokusné televizní vysílání a veřejnosti bylo představeno televizní zařízení. Další pokusné přenosy proběhly v souvislosti s XI. všesokolským sletem konaným v roce 1948 v Praze. Poté výzkum televizního vysílání na několik let zpomalil.⁵⁸

V roce 1952 vláda pověřila ministerstvo spojů a Hlavní správu radiokomunikací, aby po vzoru rozvoje televizního vysílání v Sovětském svazu technicky zajistily a vybavily televizní studio v Praze; přípravu programové náplně vysílání dostal za úkol Československý rozhlas.⁵⁹ Československý rozhlas v průběhu druhé světové války i poválečných let doznal řady změn. Za uvedení stojí především zákon č. 137/1948 Sb., o postátnění Československého rozhlasu, podle kterého na československý stát přešla veškerá práva a závazky Českého rozhlasu, společnosti s ručením omezeným se sídlem v Praze, a Slovenského rozhlasu, společnosti s ručením obmedzeným so sídlom v Bratislave, a tyto společnosti zanikly; podle § 3 citovaného zákona činnost, kterou vyvíjely, vykonával nadále státní podnik Československý rozhlas.

⁵⁴ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 188.

⁵⁵ Ibidem, s. 256.

⁵⁶ Ibidem, s. 281.

⁵⁷ Česká televize. *Prehistorie* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>.

⁵⁸ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 283.

⁵⁹ Ibidem, s. 282.

Zkušební televizní vysílání bylo zahájeno dne 1. 5. 1953 ze studia vybudovaného v Měšťanské besedě ve Vladislavově ulici v Praze. Pro první televizní vysílač byla v roce 1953 adaptována pražská rozhledna na Petříně.⁶⁰ V prvních měsících se týdně odvysílalo v průměru přibližně 3,8 hodin.⁶¹ Zpočátku televize vysílala pouze tři dny v týdnu (v létě jen dva dny), v listopadu 1953 se počet vysílacích dnů rozšířil na čtyři, v roce 1955 na šest dní v týdnu a ode dne 29. 12. 1958 televize své pořady vysílala po celý týden.⁶² Ke dni 25. 2. 1954 bylo televizní vysílání prohlášeno za pravidelné.⁶³ Brzy začala vznikat další studia, a to v roce 1955 Ostravě, v roce 1956 Bratislavě a poté v roce 1961 v Brně a v roce 1962 v Košicích.⁶⁴ Televize tak rozšířila své vysílací území, resp. vysílání mohli sledovat i lidé, kteří nebydleli v dosahu pražského televizního vysílače.⁶⁵

Stejně jako v případě rozhlasu i rozvoj televize byl závislý nejen na technice, nýbrž i na postoji veřejnosti. Zásadní omezení přitom představovala kupní síla obyvatel Československa, resp. cenová dostupnost televizních přijímačů. Po snížení ceny televizoru se tedy prodej začal postupně zvyšovat.⁶⁶ Televizních diváků postupně přibývalo: od 1. 1. 1955 začal být vybírán tzv. koncesionářský poplatek⁶⁷ a již v září 1962 bylo milion platících diváků.⁶⁸

Československá televize, která je bytostně spjata s počátky televizního vysílání v Československu, se tak zrodila v Českém rozhlasu, od kterého se osamostatnila až v roce 1957, resp. 1958.⁶⁹ V roce 1957 totiž došlo k další zásadní změně v organizaci Československého rozhlasu, když vláda svým nařízením č. 62/1957 Sb., o nové organizaci rozhlasu a televise, „vzhledem ke stále vzrůstajícímu významu rozhlasu a televise jako informačního prostředku a jako nástroje k mobilisaci pracujících k řešení úkolů socialistické výstavby“ nařídila mj. zřízení

⁶⁰ Srov. Česká televize. *Prehistorie* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>.

⁶¹ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 283.

⁶² Srov. Česká televize. *Prehistorie* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>.

⁶³ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 283. Pro srovnání lze poukázat na to, že v roce 1954 ve Spojených státech amerických byly jen tři televizní kanály a ve Velké Británii pouze dva. Viz. KOVARIK, B. *Revolutions in Communication : Media History from Gutenberg to the Digital Age*. 2nd ed. New York: Bloomsbury Publishing US, 2016, s. 309.

⁶⁴ Srov. Česká televize. *Prehistorie* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>.

⁶⁵ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 287.

⁶⁶ *Ibidem.*, s. 283-284.

⁶⁷ *Ibidem.*, s. 283.

⁶⁸ Srov. Česká televize. *Prehistorie* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>.

⁶⁹ Srov. např. ŠTOLL, M. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. 1. vydání. Praha: Havran, 2011, s. 166.

Československého výboru pro rozhlas a televizi jako ústředního orgánu státní správy v oboru rozhlasu a televise a Slovenského výboru pro rozhlas a televizi jako orgánu státní správy v oboru rozhlasu a televise pro Slovensko.⁷⁰ Z dosavadní organizace Československý rozhlas byly zřízeny organizace Československý rozhlas a Československá televise, které jsou právními osobami podřízenými výboru.⁷¹ Československá televise, která byla do té doby organizačně součástí Československého rozhlasu, se tak stala samostatnou institucí. Československá televise a Československý rozhlas tímto dále byly vyčleněny z působnosti ministerstva školství a kultury a jako organizace byly podřízeny výboru.⁷² Již v září 1959 však byly Československý výbor pro rozhlas a televizi a Slovenský výbor pro rozhlas a televizi (*Slovenský výbor pre rozhlas a televíziu*) zrušeny⁷³ a Československý rozhlas a Československá televise se osamostatnily. Československý rozhlas a Československá televise se totiž staly samostatnými ústředními organizacemi s tím, že jejich úkoly a organizaci stanovily statuty, které schvalovala vláda.⁷⁴

Rozvoj televize dále pokračoval. Československá televise se ve druhé polovině 50. let a v 60. letech zaměřovala především na budování technického zázemí a rozšiřování programové nabídky.⁷⁵ Dne 10. 5. 1970 bylo vysílání Československé televize obohaceno o druhý program, na kterém bylo dne 9. 5. 1973 zahájeno pravidelné barevné vysílání (na prvním programu bylo pravidelné barevné vysílání započato až dne 9. 5. 1975). V 60. letech byla zahájena výstavba nových televizních středisek v Praze a Bratislavě a v lednu 1979 byl v Praze zprovozněn nový objekt televizního zpravodajství na Kavčích horách.⁷⁶ V listopadu 1961 zahájil činnost televizní vysílač Cukrák u Prahy, čímž byla dokončena výstavba základní sítě televizních vysílačů.⁷⁷

Dlužno poznamenat, že rozvoji televize napomáhala, že si Komunistická strana Československa uvědomovala její význam a chápala ji jako jeden z nástrojů ideologického působení.⁷⁸ To se zračí i v zákoně č. 18/1964 Sb., o Československé televizi, kde se v § 1 uvádělo, že „Československá televise svou činností založenou na politice Komunistické strany Československa provádí masově politickou a výchovnou práci, podporuje tvůrčí iniciativu lidu a přispívá k dovršení kulturní revoluce.“ Zákon dále stanovil základní poslání a úkoly, jakož

⁷⁰ § 1 vládního nařízení č. 62/1957 Sb., o nové organizaci rozhlasu a televise.

⁷¹ § 4 vládního nařízení č. 62/1957 Sb., o nové organizaci rozhlasu a televise.

⁷² Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 312.

⁷³ § 1 vládního nařízení č. 63/1959 Sb., o změnách v organizaci rozhlasu a televise.

⁷⁴ § 2 vládního nařízení č. 63/1959 Sb., o změnách v organizaci rozhlasu a televise.

⁷⁵ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 316.

⁷⁶ Česká televize. *Prehistorie* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize-prehistorie/>.

⁷⁷ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 317.

⁷⁸ Ibidem, s. 316.

i postavení Československé televize. Podle § 5 citovaného zákona byla Československá televize samostatnou ústřední organizací s celostátní působností a mohla svým jménem nabyvat práv a zavazovat se. Podle téhož ustanovení za činnost Československé televize odpovídal vládě ústřední ředitel, kterého jmenovala a odvolávala vláda, a zásady vnitřního uspořádání a hospodaření Československé televize obsahoval statut, který na návrh jejího ústředního ředitele vydávala vláda.

1.3 Transformace televizního vysílání v České republice po roce 1989

V návaznosti na politické události roku 1989 došlo rovněž k transformaci vysílacích médií, tedy televize a rozhlasu.

Právní základ pro rozhlasové a televizní vysílání v České republice byl položen zákonem č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Tento zákon upravoval práva a povinnosti právnických a fyzických osob a státních orgánů při provozování rozhlasového a televizního vysílání⁷⁹ a stanovil, že provozovatelem vysílání je ten, kdo získal oprávnění k vysílání na základě zákona Federálního shromáždění, zákona České národní rady nebo zákona Slovenské národní rady nebo udělením licence podle tohoto zákona.⁸⁰ Citovaný zákon dále upravoval udělování licencí,⁸¹ oprávnění a povinnosti provozovatelů vysílání,⁸² zřizoval Federální radu pro rozhlasové a televizní vysílání,⁸³ upravoval vysílání v kabelových rozvodech⁸⁴ a pokuty⁸⁵. Byl tedy zrušen státní monopol a zakotven základ pro koexistenci veřejnoprávního a soukromého (televizního) vysílání.⁸⁶ Zákon tak umožnil vznik duálního systému vysílání⁸⁷ a televizní vysílání v České republice se vydalo směrem k evropskému, nikoliv severoamerickému modelu.⁸⁸ Na jeho skutečnou podobu však měly kromě právní úpravy

⁷⁹ § 1 zákona č. 468/1991 Sb.

⁸⁰ § 3 odst. 1 zákona č. 468/1991 Sb.

⁸¹ Zejm. § 2 odst. 2 a 3, § 10-15 zákona č. 468/1991 Sb.

⁸² Zejm. § 4-9 zákona č. 468/1991 Sb.

⁸³ Zejm. § 16-18 zákona č. 468/1991 Sb.

⁸⁴ § 19 zákona č. 468/1991 Sb.

⁸⁵ § 20 zákona č. 468/1991 Sb.

⁸⁶ Srov. KAPLAN, F., ŠMÍD, M. Czech Republic: Broadcasting after 1989: Overhauling the system and its structures. *Broadcasting After Communism* [online]. Javnost/The Public, 1995, 2(3), s. 35 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://javnost-thepublic.org/article/pdf/1995/3/3/>.

⁸⁷ Srov. MAISNER, M., VANÍČEK, Z. *Odpovědnost za obsah přenosu v elektronických komunikacích*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, s. 19.

⁸⁸ Srov. KAPLAN, F., ŠMÍD, M. Czech Republic: Broadcasting after 1989: Overhauling the system and its structures. *Broadcasting After Communism* [online]. Javnost/The Public, 1995, 2(3), s. 35 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://javnost-thepublic.org/article/pdf/1995/3/3/>. Pro severoamerický model je typické tržně orientované komerční vysílání, zatímco v západní Evropě a Skandinávii tradičně převládal model vysílání veřejné služby. S deregulací a privatizací telekomunikací se však mnoho evropských zemí vyvinulo směrem k duálnímu systému, který kombinuje veřejnoprávní a soukromé vysílání. Srov. rovněž CARAMANI, D. *Comparative Politics*. 4. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2017, s. 322.

a historického vývoje vliv i další skutečnosti, zejména omezené množství dostupných frekvencí či nedostatek potřebného domácího kapitálu.⁸⁹

Nutno dodat, že k transformaci médií docházelo nejen řízeně „shora“, nýbrž i „zdola“, a tak ještě před přijetím uvedeného zákona bylo založeno několik soukromých rozhlasových stanic, například pražské *Rádio Stalin* či českobudějovické *Rádio Podzemí*, a objevily se i pokusy o založení soukromých lokálních televizních vysílatelů.⁹⁰

Česká televize (dále také jen „ČT“) vznikla ke dni 1. 1. 1992 podle zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, (dále také jen „ZČT“), a to jako právnická osoba, která hospodář s vlastním majetkem, jehož základem je majetek převedený z Československé televize.⁹¹ V době vzniku ČT však Československá televize stále ještě existovala, neboť ta zanikla až spolu se zánikem federace.⁹² V posledním roce existence společného státu tak vedle sebe existovaly Česká televize, Slovenská televízia a Československá televize, přičemž obě národní televize se podílely na přípravě pořadů pro federální program F1 a každá zajišťovala vysílání svého národního okruhu, tedy ČTV/S1; novinkou byl rovněž televizní program OK3. Po zániku federace ČT přejmenovala své programy na ČT 1, ČT 2 a ČT 3.⁹³ Česká televize byla zřízena nikoli jako státní televize, nýbrž jako médium veřejné služby.⁹⁴

Současně s tím bylo třeba se zabývat technickým zajištěním vysílání, resp. kmitočtovým spektrem a telekomunikačními sítěmi. Výkon státní správy v oblasti správy kmitočtového spektra určeného pro rozhlasové a televizní vysílání byl s účinností od 31. 10. 1992 svěřen do působnosti Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání,⁹⁵ zřízené zákonem č. 103/1992 Sb., o Radě České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání.⁹⁶ Provozovateli televizního vysílání ze zákona, tedy ČT, byly vyhrazeny přenosové cesty (část kmitočtového spektra)⁹⁷ a současně se uvolnily kmitočty pro potenciální soukromé vysílatele.⁹⁸

⁸⁹ Srov. KAPLAN, F., ŠMÍD, M. Czech Republic: Broadcasting after 1989: Overhauling the system and its structures. *Broadcasting After Communism* [online]. Javnost/The Public, 1995, 2(3), s. 35 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://javnost-thepublic.org/article/pdf/1995/3/3/>.

⁹⁰ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 409.

⁹¹ § 1 odst. 2 ZČT a v něm odkazovaný zákon č. 136/1991 Sb., o rozdělení působnosti mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Českou republikou a Slovenskou republikou ve věcech tisku a jiných informačních prostředků, a dále zákon č. 36/1993 Sb., o některých opatřeních v oblasti rozhlasového a televizního vysílání.

⁹² Zákon č. 597/1992 Sb., o zrušení Československého rozhlasu, Československé televize a Československé tiskové kanceláře.

⁹³ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 409.

⁹⁴ § 2 ZČT a dále srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 409.

⁹⁵ § 2 odst. 1 písm. j) zákona č. 103/1992 Sb., o Radě České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání.

⁹⁶ § 1 odst. 1 zákona č. 103/1992 Sb., o Radě České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání.

⁹⁷ § 9 odst. 3 zákona č. 468/1991 Sb.

První významnější soukromou televizní stanicí byla *Premiéra* provozovaná společností FTV Premiéra, a. s., která získala v listopadu 1992 licenci regionálního vysílatele (pro region Praha – střední Čechy)⁹⁹ a začala vysílat v červnu 1993; v polovině devadesátých let jí bylo umožněno stát se celoplošnou televizní stanicí a v roce 1997 změnila televize název na *Prima*.¹⁰⁰ Souběžně Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání udělila licenci společnosti CET 21 (NOVA TV)¹⁰¹ a dne 4. 2. 1994 zahájila vysílání celoplošná komerční televizní stanice *TV Nova*.¹⁰² K 1. 3. 1993 tak celoplošně vysílala pouze ČT, již k 4. 2. 1994 však „monopol“ ČT skončil, když celoplošně vysílala ČT a NOVA.¹⁰³ V polovině devadesátých let pak fungovaly dva celoplošné veřejnoprávní kanály ČT a dvě soukromé komerční televizní stanice.¹⁰⁴

Postupně se rovněž začala rozšiřovat kabelová síť a možnosti satelitního televizního vysílání.¹⁰⁵

1.4 Další technologický vývoj v oblasti (nejen) televizního vysílání

Další vývoj českého televizního vysílání byl ovlivněn technologickou změnou, a to především digitalizací komunikace, která umožnila modernizaci výroby všech médií, a nástupem internetu, který zcela změnil možnosti výměny informací a jejich zveřejňování.¹⁰⁶

Postupně se začalo rozvíjet internetové televizní vysílání. Objevily se taktéž ryze internetové televize, například Seznam Zprávy, DVTV, iDNES.cz TV či Stream.¹⁰⁷

Po přelomu tisíciletí se dále urychlil vývoj televizního vysílání podporovaný digitalizací signálu přenášeného prostřednictvím kabelové sítě, satelitem i prostřednictvím vysílačů (pozemního vysílání). Vysílání zahájily nové televizní stanice a již vysílající celoplošné televizní stanice spustily nové kanály. Je možné sledovat nárůst počtu tematických kanálů, například zpravodajských či sportovních. Digitalizace měla vliv také na přechod na vysílání v rozlišení

⁹⁸ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 409.

⁹⁹ Srov. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. 1993-1996. 5.2.3. *Problematika licencí meziresortních komisí* [online]. [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t0250_03.htm.

¹⁰⁰ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 410.

¹⁰¹ Srov. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. 1993, 1. volební období. 855 *Zpráva o stavu vysílání a o činnosti Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t0855_01.htm.

¹⁰² Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 410.

¹⁰³ Srov. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. 1993, 1. volební období. 855 *Zpráva o stavu vysílání a o činnosti Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t0855_01.htm.

¹⁰⁴ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 411.

¹⁰⁵ Ibidem.

¹⁰⁶ Ibidem, s. 417.

¹⁰⁷ Ibidem, s. 419.

HDTV a změnu obrazového formátu z 4 : 3 na 16 : 9. Umožnila taktéž rozvoj nových služeb včetně možnosti odloženého sledování¹⁰⁸ a sledování obsahu na vyžádání.¹⁰⁹

Rozvoj internetu měl na podobu médií zásadní vliv. Tradiční média začala ztrácet publikum a zeslábl i zájem o televizní programy. Nástup internetu se projevil nejen v novém způsobu tvorby, nýbrž i například v ekonomickém fungování televizí, které byly založeny na financování „z reklamy“, či na vlastnické struktuře českých médií.¹¹⁰

Technologický vývoj měl dopad rovněž na právní rámec audiovizuálních mediálních služeb, jakož i institucionální regulaci médií. Právní úprava také začala být s ohledem na budoucí vstup České republiky do Evropské unie harmonizována s evropským právem.

Právě kompatibilita české právní úpravy v oblasti televizního vysílání se sekundárním právem Evropského společenství byla hlavním důvodem pro novou právní úpravu provozování rozhlasového a televizního vysílání¹¹¹ v podobě zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. Tímto zákonem byla mj. zřízena Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále také jen „RRTV“);¹¹² přičemž za RRTV podle tohoto zákona se považuje dosavadní Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání ustavená podle zákona č. 103/1992 Sb., o Radě České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání.¹¹³ S účinností od 1. 6. 2010 vykonává RRTV státní správu nejen v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a převzatého vysílání, nýbrž i v oblasti audiovizuálních mediálních služeb, a s účinností od 15. 9. 2022 také v oblasti služeb platformem pro sdílení videonahrávek.¹¹⁴ S účinností od 14. 10. 2011 je RRTV v zákoně výslovně označena jako ústřední správní úřad.¹¹⁵

Ke dni 1. 5. 2005 byl zřízen Český telekomunikační úřad (dále také jen „ČTÚ“) jako ústřední správní úřad pro výkon státní správy ve věcech stanovených zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), (dále také jen „zákon o elektronických komunikacích“) včetně regulace trhu a stanovování podmínek pro podnikání v oblasti elektronických komunikací

¹⁰⁸ Odloženou sledovaností či time-shift(ing)em se myslí sledování televizního obsahu vysílaného předtím živě, lineárně, v určitém období po odvysílání na televizním přijímači. Odložená sledovanost tedy *de facto* umožňuje sledování lineární televize nelineárně.

¹⁰⁹ Srov. BEDNARÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 420.

¹¹⁰ Ibidem, s. 419-420.

¹¹¹ Srov. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998-2002, sněmovní tisk 717/0, obecná část.

¹¹² § 4 ZRTV.

¹¹³ § 68 odst. 8 ZRTV.

¹¹⁴ § 4 odst. 2 ZRTV, vždy v příslušném rozhodném znění.

¹¹⁵ § 4 odst. 2 ZRTV.

a poštovních služeb.¹¹⁶ Nejedná se však o první takto pojmenovaný úřad na území České republiky. Vzniku Českého telekomunikačního úřadu předcházelo období podstatných změn v telekomunikacích. Ke dni 1. 1. 1993 byl zřízen Český telekomunikační úřad jako 6. sekce Ministerstva hospodářství,¹¹⁷ v jehož působnosti byly telekomunikace do 31. 10. 1996. Poté přešly veškeré kompetence této sekce do působnosti Ministerstva dopravy a spojů, kde byly vykonávány až do 30. 6. 2000. Zákonem č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů byl ke dni 1. 7. 2000 jako správní a regulační úřad ve věcech telekomunikací a poštovních služeb zřízen Český telekomunikační úřad,¹¹⁸ který ovšem nebyl ústředním správním úřadem, nýbrž spadal do působnosti Ministerstva dopravy a spojů, jemuž byl také podřízen.¹¹⁹ Právním nástupcem tohoto úřadu je současný ČTÚ.¹²⁰

Byl také přijat zvláštní zákon regulující nelineární audiovizuální mediální služby. ZAVMSV zpracovává příslušné předpisy Evropské unie, zejména transponuje směrnici o AVMS a upravuje podmínky poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání.¹²¹

Konečně o dvanáct let později – opět v reakci na evropskou úpravu – byl přijat zákon č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek, dále také jen „zákon o službách platform“), který zpracovává příslušné předpisy Evropské unie, zejména revidovanou směrnicí o AVMS, a upravuje podmínky poskytování služeb platform pro sdílení videonahrávek.¹²²

1.5 Způsoby přijímání televizního vysílání

S vývojem audiovizuálních mediálních služeb v České republice úzce souvisí to, jakým způsobem lze televizní vysílání přijímat. Tato podkapitola si neklade za cíl vysvětlit vynález televize či do detailu popsat způsoby přijímání televizního signálu, nýbrž toliko přiblížit ty technologické aspekty, které mají nebo mohou mít dopady i do právní úpravy a jejího pochopení.

¹¹⁶ § 3 zákona o elektronických komunikacích.

¹¹⁷ Zákon č. 474/1992 Sb., o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky, a ústavní zákon č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem ČSFR. Srov. rovněž Český telekomunikační úřad. *Povinné informace* [online]. Poslední aktualizace dne 10. 11. 2022 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/povinne-informace>.

¹¹⁸ § 3 zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů.

¹¹⁹ Srov. VLACHOVÁ, B. *Zákon o elektronických komunikacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 13-17. Dostupné online v systému Beck-online.

¹²⁰ § 148 zákona o elektronických komunikacích.

¹²¹ § 1 ZAVMSV.

¹²² § 1 zákona o službách platform.

„Princip televize spočívá v přeměně optického obrazu v elektrický obrazový signál, v přenosu elektrického signálu a zpětné přeměně opět na optický obraz. Využívá vlastnost lidského oka, které vnímá dílčí podněty jako celek, probíhají-li dostatečně rychle za sebou.“¹²³

Ačkoliv technologické principy reprodukce obrazu prošly daleko bouřlivějším vývojem než technologické principy reprodukce zvuku, platí základní schéma, a to „*opticko-elektrická a elektricko-optická transformace obrazového toku technickými prostředky*“.¹²⁴ Přeměna obrazu na elektrický signál spočívá v tom, že se obraz rozloží na sled řádek.¹²⁵ Elektrický signál se přenesení do televizního přijímače a tam se synchronně složí v původní obraz.¹²⁶ Pohyblivý obraz je tedy v podstatě tvořen nepohyblivými obrázky, které se rychle střídají.¹²⁷

Televizní vysílače pracují ve vymezených pásmech velmi krátkých vln a televizní signál, vyzařovaný anténou vysílače, má obrazovou a zvukovou složku.¹²⁸ Televizní pozemní vysílače šíří televizní programy ve vyhrazených kmitočtových pásmech.¹²⁹

ZRTV ve výkladových ustanoveních u pojmu rozhlasového a televizního vysílání¹³⁰ uvádí, že se jedná o poskytování pořadů a dalších částí vysílání uspořádaných v rámci programu, včetně služeb přímo souvisejících s programem, provozovatelem vysílání veřejnosti prostřednictvím sítí elektronických komunikací v podobě chráněné nebo nechráněné podmíněným přístupem za účelem simultánního sledování pořadů a dalších částí vysílání. Televizní vysílání je tedy slovy zákona uskutečňováno prostřednictvím sítí elektronických komunikací. Pokud jde o to, co jsou sítě elektronických komunikací, ZRTV odkazuje na zákon o elektronických komunikacích.

Sítě elektronických komunikací podle zákona o elektronických komunikacích se rozumí „*přenosové systémy, bez ohledu na to, zda jsou založeny na trvalé infrastruktuře nebo jsou centralizovaně kapacitně řízené, nebo nikoli, a popřípadě i spojovací nebo směrovací zařízení a jiné prostředky, včetně neaktivních síťových prvků, které umožňují přenos signálů po vedení, rádiovými, optickými nebo jinými elektromagnetickými prostředky, včetně družicových sítí, pevných sítí okruhově nebo paketově komutovaných včetně internetu, mobilních sítí, sítí pro*

¹²³ Česká televize. *Princip televize* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/televizni-technika/princip-televize/>.

¹²⁴ KŘÍŽ, J., SEDLÁK, P. *Audiovizuální a datové konvergence*, 1. vydání. Brno: CERM, 2012, s. 84.

¹²⁵ *Ibidem*, s. 86.

¹²⁶ Srov. Česká televize. *Princip televize* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/televizni-technika/princip-televize/>.

¹²⁷ POISL, Z. *Jak funguje analogové a digitální vysílání* [online]. 12. 9. 2006 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/jak-funguje-analogove-a-digitalni-vysilani/>.

¹²⁸ Srov. KŘÍŽ, J., SEDLÁK, P. *Audiovizuální a datové konvergence*, 1. vydání. Brno: CERM, 2012, s. 87.

¹²⁹ Srov. Česká televize. *Princip televize* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/televizni-technika/princip-televize/>.

¹³⁰ § 2 odst. 1 písm. a) ZRTV.

rozvod elektrické energie v rozsahu, v jakém jsou používány pro přenos signálů, sítě pro rozhlasové a televizní vysílání a sítě kabelové televize, bez ohledu na typ přenášené informace.“¹³¹ Síť elektronických komunikací je tedy vymezena jako přenosový systém umožňující přenos signálů po vedení. Definice dále stanoví, co (ještě) je součástí sítě, a demonstrativně vyjmenovává různé způsoby šíření signálů, přičemž pro vyloučení pochybností se výslovně uvádějí i sítě určené pro rozhlasové a televizní vysílání a sítě kabelové televize.¹³² Dovětek „bez ohledu na druh přenášené informace“ lze vyložit jako bez ohledu na to, zda přenášejí zvuk, obraz nebo data.¹³³

Dlužno dodat, že ZRTV nepoužíval vždy pojem „síť elektronických komunikací“. Při přijetí zákona v roce 2001 zněla příslušná definice rozhlasového a televizního vysílání tak, že se jím rozumí „*prvotní šíření původních rozhlasových a televizních programů a teletextu, určených k příjmu veřejností v kódované nebo nekódované formě, prostřednictvím zemských vysílacích rádiových zařízení (dále jen „vysílač“), kabelových systémů a družic, a to analogově i digitálně.*“¹³⁴ Následně bylo ustanovení novelizováno tak, že rozhlasovým a televizním vysíláním bylo „*prvotní šíření původních rozhlasových a televizních programů a služeb přímo souvisejících s programy, včetně teletextu v analogovém televizním vysílání, určených k příjmu veřejností v podobě chráněné nebo nechráněné systémem podmíněného přístupu prostřednictvím sítí elektronických komunikací.*“¹³⁵ Tato novelizace byla odůvodněna především nutností oddělit regulaci služby obsahu vysílání od regulace služby přenosu vysílání.¹³⁶ Do současné podoby se znění § 2 odst. 1 písm. a) ZRTV dostalo až spolu s přijetím ZAVMSV v roce 2010. Důvodová zpráva k zavedení nové definice rozhlasového a televizního vysílání uvádí, že tato odpovídá definici televizního vysílání obsažené ve směrnici o AVMS a klade důraz na skutečnost, že televizní vysílání umožňuje příjemcům pouze simultánní sledování stejných pořadů, což je rozdíl oproti nově regulovaným audiovizuálním mediálním službám na vyžádání.¹³⁷

Televizní signál je tedy možné přenášet několika způsoby. V současnosti a s ohledem na právní regulaci můžeme rozlišovat distribuci prostřednictvím sítě televizních vysílačů

¹³¹ § 2 odst. 2 písm. 2) zákona o elektronických komunikacích.

¹³² Srov. NĚMEČKOVÁ, Š., BERAN, M. *Zákon o elektronických komunikacích: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 1. 5. 2020, § 2. Dostupné online v systému Aspi.

¹³³ Srov. MATES, P., NIELSEN, T., VANÍČEK, Z. *Zákon o elektronických komunikacích: Komentář*. Nakladatelství Linde, stav k 1. 4. 2020, § 2. Dostupné online v systému Aspi.

¹³⁴ § 2 odst. 1 písm. a) ZRTV ve znění účinném do 30. 5. 2006.

¹³⁵ § 2 odst. 1 písm. a) ZRTV ve znění účinném od 30. 5. 2006 do 31. 5. 2010.

¹³⁶ Srov. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 235/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 4. volební období, 2002-2006, sněmovní tisk 885/0.

¹³⁷ Srov. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 5. volební období, 2006-2010, sněmovní tisk 894/0.

(pozemní televizní vysílání), prostřednictvím družic (satelitní vysílání), prostřednictvím kabelové sítě a prostřednictvím internetu. Pro tuto práci není podstatné rozlišovat analogové a digitální vysílání.

2 Pojem audiovizuální mediální služba

2.1 Televizní vysílání a audiovizuální mediální služby na vyžádání

Podle revidované směrnice o AVMS je audiovizuální mediální službou „i) služba ve smyslu článků 56 a 57 Smlouvy o fungování Evropské unie, jejímž hlavním účelem nebo hlavním účelem její oddělitelné části je poskytování pořadů, za které nese redakční odpovědnost poskytovatel mediálních služeb, široké veřejnosti za účelem informování, zábavy nebo vzdělávání prostřednictvím sítí elektronických komunikací ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 2002/21/ES; touto audiovizuální mediální službou je buď televizní vysílání definované v písmenu e) tohoto článku, nebo audiovizuální mediální služba na vyžádání definovaná v písmenu g) tohoto článku; ii) audiovizuální obchodní sdělení.“¹³⁸

Směrnice o AVMS se tedy týká všech audiovizuálních médií a pod pojem audiovizuální mediální služba zahrnuje jak tradiční televizní vysílání, tak i audiovizuální mediální služby na vyžádání. Televizní vysílání, tj. lineární audiovizuální mediální službu, přitom definuje jako audiovizuální mediální službu poskytovanou poskytovatelem mediálních služeb pro simultánní sledování pořadů na základě programové skladby.¹³⁹ Za audiovizuální mediální službu na vyžádání, tj. nelineární audiovizuální mediální službu, pak považuje audiovizuální mediální službu poskytovanou poskytovatelem mediálních služeb za účelem sledování pořadů v okamžiku zvoleném uživatelem a na jeho individuální žádost na základě katalogu pořadů sestaveného poskytovatelem mediálních služeb.¹⁴⁰

V České republice jsou televizní vysílání a audiovizuální mediální služby na vyžádání upraveny ve dvou odlišných zákonech. Základní úpravu televizního vysílání obsahuje ZRTV, zatímco základní úpravu audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání najdeme v ZAVMSV.

ZRTV definuje (rozhlasové a) televizní vysílání jako „poskytování pořadů a dalších částí vysílání uspořádaných v rámci programu, včetně služeb přímo souvisejících s programem, provozovatelem vysílání veřejnosti prostřednictvím sítí elektronických komunikací v podobě chráněné nebo nechráněné podmíněným přístupem za účelem simultánního sledování pořadů a dalších částí vysílání.“¹⁴¹ Základní podstatou původního televizního vysílání tak je poskytování nepřevzatého programu a přímo souvisejících služeb veřejnosti provozovatelem vysílání veřejnosti. Není přitom rozhodná podoba pořadů uspořádaných v rámci programu ani způsob šíření. Účelem je, na rozdíl od audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání,

¹³⁸ Čl. 1 revidované směrnice o AVMS.

¹³⁹ Čl. 1 odst. 1 písm. e) směrnice o AVMS.

¹⁴⁰ Čl. 1 odst. 1 písm. g) směrnice o AVMS.

¹⁴¹ § 2 odst. 1 písm. a) ZRTV.

simultánní sledování pořadů a dalších částí vysílání.¹⁴² Televizní vysílání je lineární audiovizuální mediální služba, a to i v případě, že je sledováno „na internetu“ nebo například za využití odložené sledovanosti.

Kromě původního vysílání upravuje ZRTV rovněž převzaté (rozhlasové a) televizní vysílání, a to jako „*příjem vysílání původních [...] televizních programů nebo jejich podstatných částí, včetně služeb přímo souvisejících s programy nebo s podstatnými částmi programu, a jejich současné, úplné a nezměněné šíření pro veřejnost prostřednictvím sítí elektronických komunikací; za nezměněné šíření se považuje i šíření české verze televizního programu prvotně vysílaného v cizím jazyce.*“¹⁴³ Převzaté televizní vysílání tedy spočívá v příjmu vysílání původních programů nebo jejich podstatných částí a jejich současném, úplném a nezměněném šíření pro veřejnost.

ZRTV dále definuje mj. celoplošné vysílání¹⁴⁴, regionální vysílání¹⁴⁵ a místní vysílání¹⁴⁶.

ZRTV vymezuje televizní vysílání taktéž negativně. Za rozhlasové ani televizní vysílání se např. nepovažuje zajišťování komunikačních služeb zaměřených na poskytování informací nebo jiných sdělení na základě individuálních požadavků a za televizní vysílání se např. nepovažuje vysílání, které nemá povahu činnosti především hospodářské nebo které nesoutěží s televizním vysíláním.¹⁴⁷

Pro úplnost je potřeba uvést, že ZRTV není jediný předpis, který se více zabývá televizním vysíláním. Např. v § 23 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon, dále také jen „autorský zákon“), se stanoví, že „*provozováním rozhlasového či televizního vysílání díla se rozumí zpřístupňování díla vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového či televizního vysílání. Za provozování rozhlasového a televizního vysílání se podle § 18 odst. 3 nepovažuje zpřístupňování díla pacientům při poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních.*“ Pro účely autorského zákona má tedy pojem provozování televizního vysílání jiný význam než pro účely ZRTV.¹⁴⁸ Dané ustanovení se vztahuje k užití díla provozováním vysílání,¹⁴⁹ přičemž tímto užitím díla autorský

¹⁴² Srov. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 50-76 (§ 2 ZRTV). Dostupné online v systému Beck-online.

¹⁴³ § 2 odst. 1 písm. b) ZRTV.

¹⁴⁴ § 2 odst. 1 písm. c) ZRTV.

¹⁴⁵ § 2 odst. 1 písm. e) ZRTV.

¹⁴⁶ § 2 odst. 1 písm. f) ZRTV.

¹⁴⁷ § 2 odst. 3, odst. 5 a příp. odst. 6 ZRTV.

¹⁴⁸ Srov. HOLCOVÁ, I. Provozování rozhlasového či televizního vysílání. In: HOLCOVÁ, I. a kol. *Autorský zákon: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 17. 4. 2019, § 23. Dostupné online v systému Aspi.

¹⁴⁹ Ibidem.

zákon rozumí zpřístupňování díla vysílaného (rozhlasem či) televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu (rozhlasového či) televizního vysílání. Provozování televizního vysílání díla je v kontextu autorského zákona třeba odlišovat od přenosu televizního vysílání díla a od vysílání díla televizí, jež jsou jinými způsoby užití díla, jakož i od zpřístupňování díla veřejnosti na vyžádání.¹⁵⁰

Audiovizuální mediální služba na vyžádání je definována v ZAVMSV jako „*služba informační společnosti, za kterou má redakční odpovědnost poskytovatel audiovizuální mediální služby na vyžádání a jejímž hlavním účelem nebo hlavním účelem její oddělitelné části je poskytování pořadů veřejnosti za účelem informování, zábavy nebo vzdělávání, a která umožňuje sledování pořadů v okamžiku zvoleném uživatelem a na jeho individuální žádost na základě katalogu pořadů sestaveného poskytovatelem audiovizuální mediální služby na vyžádání (dále jen „katalog pořadů“).*“¹⁵¹ Audiovizuální mediální služba na vyžádání je tedy službou informační společnosti ve smyslu zákona o některých službách informační společnosti. Ten vymezuje službu informační společnosti jako jakoukoliv službu poskytovanou elektronickými prostředky na individuální žádost uživatele podanou elektronickými prostředky, zpravidla za úplatu.¹⁵²

ZAVMSV taktéž obsahuje negativní vymezení audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání.¹⁵³

Audiovizuální mediální služby na vyžádání tedy jsou službami informační společnosti, jejichž pojmovými znaky jsou na rozdíl od jiných služeb informační společnosti: veřejnost služby; nelineárnost služby; sledování na základě individuálního požadavku; hospodářský charakter služby; konkurenceschopnost televiznímu vysílání; poskytování pořadů, a to za účelem informování, zábavy nebo vzdělávání; redakční odpovědnost poskytovatele služby.¹⁵⁴

Audiovizuální mediální služba na vyžádání tak spočívá v nabídce videopořadů veřejnosti, přičemž podle ZAVMSV se pořadem rozumí pohyblivá obrazová sekvence se zvukem nebo bez zvuku, která představuje jednotlivou položku v katalogu pořadů a jejíž podoba a obsah jsou srovnatelné s podobou a obsahem televizního vysílání, zejména celovečerní film, záznam sportovní události, situační komedie, dokumentární pořad, pořad pro děti nebo původní televizní

¹⁵⁰ Srov. TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 280-292 (§ 23 autorského zákona). Dostupné online v systému Beck-online.

¹⁵¹ § 2 odst. 1 písm. a) ZAVMSV.

¹⁵² § 2 písm. a) zákona o některých službách informační společnosti.

¹⁵³ § 2 odst. 2 ZAVMSV.

¹⁵⁴ Srov. POUPEŘOVÁ, O. Audiovizuální mediální služby na vyžádání. *Právní rozhledy*. 2011, č. 10, s. 350. Srov. rovněž CHALOUPEKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 196-206 (§ 2 ZAVMSV). Dostupné online v systému Beck-online.

hra.¹⁵⁵ Audiovizuální mediální služba je tudíž schopná konkurovat televiznímu vysílání.¹⁵⁶ Jakkoliv je možno mezi televizním vysíláním a audiovizuální mediální službou na vyžádání spatřovat více rozdílů (a většina z nich bude předmětem bližšího zkoumání), nejdůležitější spočívá zřejmě v lineárnosti, resp. nelineárnosti té které služby. Audiovizuální mediální služby lze na základě tohoto znaku členit na lineární, tedy služby charakteru „klasického“ televizního vysílání, a nelineární, tedy služby „na vyžádání“. Toto kritérium je ostatně výchozí i pro definování a zároveň odlišování audiovizuálních mediálních služeb ve směrnici o AVMS.

Lineární model komunikace je někdy nazýván také jako přenosový, transmisivní.¹⁵⁷ Jedná se o jednosměrný model komunikace¹⁵⁸, který není spjat pouze s televizním vysíláním, nicméně jej charakterizuje a odlišuje jej od audiovizuálních služeb na vyžádání. Lineárnost televizního vysílání je v ZRTV vyjádřena simultánním sledováním pořadů a dalších částí vysílání. Nelineárnost audiovizuálních mediálních služeb je v ZAVMSV zdůrazněna v možnosti sledování pořadu v okamžiku zvoleném uživatelem. Podstatou nelineárnosti je tedy to, že uživatel sám rozhoduje o začátku běhu pořadu, jeho přerušování i ukončení, resp. tento okamžik si sám určuje. S tím souvisí i to, že uživatel si jednotlivé pořady sám vybírá z katalogu pořadů, čímž určuje i „programovou skladbu“. Podle Olgy Pouperové se tím audiovizuální mediální služby na vyžádání odlišují od lineárních audiovizuálních mediálních služeb, tj. od televizního vysílání, u nichž *„obsah a vysílací schéma určuje poskytovatel (tj. provozovatel vysílání), a nikoli příjemce. Stejně tak okamžik začátku a konce běhu pořadů je určen provozovatelem vysílání, nikoli uživatelem, a je pro všechny uživatele stejný. Audiovizuálními mediálními službami na vyžádání tedy nejsou služby, které recipient konzumuje „tak, jak jsou“, bez možnosti ovlivnit programovou skladbu či běh pořadu.“*¹⁵⁹

Zajímavé je, že „pasivitu“ televizního diváka jako charakteristický rys televizního vysílání najdeme již v článku ministerského rady Josefa Beňy, v němž hledal pro televizi název. Uvedl totiž, že *„televizní účastník totiž bude moci spatřiti, pomocí svého přijímače, jen to, co bude na programu příslušného televizního vysílače, nikoliv však viděti cokoliv, co by si viděti přál, co však vysíláno nebude. Televizní účastník bude tedy právě tak pasivní, jako účastník*

¹⁵⁵ § 2 odst. 1 písm. b) ZAVMSV.

¹⁵⁶ Srov. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Audiovizuální mediální služby na vyžádání* [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/o-rade/otazky-a-odpovedi/audiovizualni-medialni-sluzby.htm>.

¹⁵⁷ Srov. REIFOVÁ, I. *Slovník mediální komunikace*. 1. vydání. Praha: Portál, 2004, s. 149.

¹⁵⁸ Ibidem.

¹⁵⁹ POUPEŘOVÁ, O. Audiovizuální mediální služby na vyžádání. *Právní rozhledy*. 2011, č. 10, s. 350.

rozhlasu, a uvidí tedy jen to, co pro něho televizní vysílač upraví a vyšle.“¹⁶⁰ Pan ministerský rada nemohl v roce 1936, kdy článek psal, předvídat dnešní podobu televizního vysílání, které umožňuje např. odložené sledování pořadů, či „vynález“ audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Přesto se mu podařilo naznačit rozdíl mezi lineárními a nelineárními audiovizuálními mediálními službami – dnes však lze jen těžko říci, zda vědomě, nebo zda jen popisoval jemu známý stav.

2.2 Služba platformy pro sdílení videonahrávek

Služba platformy pro sdílení videonahrávek je, stejně jako audiovizuální mediální služba na vyžádání, službou informační společnosti. Podle zákona o službách platform i podle revidované směrnice o AVMS je jejím hlavním účelem nebo hlavním účelem její oddělitelné části anebo její zásadní funkcí poskytování pořadů nebo videonahrávek vytvořených uživateli (anebo obojího), za které poskytovatel platformy pro sdílení videonahrávek nenese redakční odpovědnost, za účelem informování, zábavy nebo vzdělávání prostřednictvím sítí elektronických komunikací široké veřejnosti; přičemž poskytovatel pouze určuje uspořádání pořadů nebo videonahrávek, a to i automatickými prostředky nebo algoritmy, zejména prostřednictvím zobrazování, označování nebo určování pořadí.¹⁶¹

Je zřejmé, že na základě definice služby platformy pro sdílení videonahrávek obsažené v revidované směrnici o AVMS a rovněž v českém zákoně lze rozlišovat v podstatě tři kategorie platform pro sdílení videonahrávek. Evropská komise je ve svém sdělení rozdělila následovně: 1) služby, jejichž hlavním účelem je poskytování pořadů, videonahrávek vytvářených uživateli nebo obojího široké veřejnosti; 2) služby širší povahy, které kromě jiných prvků nabízejí oddělitelnou část, jejímž hlavním účelem je poskytování pořadů, videonahrávek vytvářených uživateli nebo obojího široké veřejnosti; 3) služby, jejichž zásadní funkcí je poskytování pořadů, videonahrávek vytvářených uživateli nebo obojího široké veřejnosti.¹⁶²

Evropská komise ve svém sdělení taktéž určila několik relevantních ukazatelů, ke kterým je třeba přihlídnout při uplatňování kritéria zásadní funkce v definici poskytovatele služby platformy pro sdílení videonahrávek, s tím, že by se však neměly uplatňovat kumulativně. Tyto ukazatele pak Evropská komise rozdělila do čtyř kategorií: 1) vztah mezi audiovizuálním

¹⁶⁰ BEŇA, J. Jak budeme říkat televizi? *Československá pošta – telegraf – telefon*. Ročník XVIII, č. 7, s. 156. Srov. též ŠTOLL, M. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. 1. vydání. Praha: Havran, 2011, s. 59.

¹⁶¹ § 2 odst. 1 písm. a) zákona o službách platform; čl. 1 revidované směrnice o AVMS.

¹⁶² Srov. Sdělení Komise. Pokyny k praktickému uplatňování kritéria zásadní funkce v definici „služby platformy pro sdílení videonahrávek“ podle směrnice o audiovizuálních mediálních službách 2020/C 223/02 [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52020XC0707%2802%29&qid=1664270973286>.

obsahem a hlavní ekonomickou činností nebo činnostmi služby, 2) kvantitativní a kvalitativní význam audiovizuálního obsahu dostupného v rámci služby, 3) zpeněžení audiovizuálního obsahu nebo získávání příjmu z něj a 4) dostupnost nástrojů zaměřených na zvýšení viditelnosti nebo atraktivity audiovizuálního obsahu.¹⁶³ Český zákonodárce se sdělením Evropské komise počítal a do zákona o službách platform zakotvil, že splnění podmínky zásadní funkce podle § 2 odst. 1 písm. a) se posuzuje podle pokynů vydaných Evropskou komisí, které RRTV zveřejní na svých internetových stránkách ve znění publikovaném v Úředním věstníku Evropské unie.¹⁶⁴

Ačkoliv to směrnice o AVMS ani revidovaná směrnice o AVMS výslovně neuvádějí, služby platformy pro sdílení videonahrávek připomínají spíše audiovizuální mediální služby na vyžádání než televizní vysílání a svou povahou jsou nelineární. Z hlediska uživatele mezi audiovizuálními mediálními službami na vyžádání a službami platformy pro sdílení videonahrávek ostatně není mnoho rozdílů.

Služby platformy pro sdílení videonahrávek se však od televizního vysílání i audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání liší (zejména) absencí redakční odpovědnosti poskytovatele služby. Definice redakční odpovědnosti vychází ze směrnice o AVMS a rozumí se jí v případě televizního vysílání výkon rozhodujícího vlivu na výběr pořadů a dalších částí vysílání a jejich chronologické uspořádání v programové skladbě,¹⁶⁵ resp. v případě audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání výkon rozhodujícího vlivu na výběr pořadů a jejich uspořádání v katalogu pořadů.¹⁶⁶ Na redakční odpovědnost navazuje právní odpovědnost za obsah vysílání, a to v rovině soukromoprávní i veřejnoprávní.¹⁶⁷ Poskytovatel služby platformy však neprovádí výběr a sestavení jednotlivých pořadů a videonahrávek, nýbrž „toliko“ určuje uspořádání pořadů nebo videonahrávek vytvořených uživateli.¹⁶⁸ Poskytovatel služby platformy pro sdílení videonahrávek tak sice redakční odpovědnost nést může, avšak za obsah, který na platformě pro sdílení videonahrávek sám nabízí veřejnosti; ve vztahu k tomuto obsahu se na něj totiž vztahují některá ustanovení zákona o poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání.¹⁶⁹

¹⁶³ Ibidem.

¹⁶⁴ § 2 odst. 2 zákona o službách platform.

¹⁶⁵ § 2 odst. 2 písm. c) ZRTV.

¹⁶⁶ § 2 odst. 1 písm. c) ZAVMSV.

¹⁶⁷ Srov. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 73 (§ 2 ZRTV). Dostupné online v systému Beck-online.

¹⁶⁸ Srov. Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. volební období, od 2021, sněmovní tisk 30/0; zejm. zvláštní část, k § 2.

¹⁶⁹ § 2 odst. 3 zákona o službách platform.

Služba platformy pro sdílení videonahrávek byla do regulačního rámce audiovizuálních mediálních služeb zahrnuta revidovanou směrnicí o AVMS. Služba platformy pro sdílení videonahrávek však formálně není audiovizuální mediální službou. Lze tak usuzovat jednak z toho, že nebyla přímo vtělena do legální definice obsažené v čl. 1 odst. 1 písm. a), nýbrž že byla definována samostatně v písm. aa) revidované směrnice o AVMS. Dále pak z toho, že zásadním definičním znakem audiovizuálních mediálních služeb zůstává redakční odpovědnost jejich poskytovatele – tedy znak, který u této služby chybí. Evropský zákonodárce však zahrnutím služeb platformy pod regulační rámec audiovizuálních mediálních služeb reflektoval změny na trhu audiovizuálních mediálních služeb „v důsledku pokračujícího sbližování televizních a internetových služeb“¹⁷⁰. V preambuli revidované směrnice o AVMS je pak poukazováno mimo jiné také na to, že „sbližování médií vyžaduje aktualizovaný právní rámec, který zohlední vývoj na trhu a zajistí rovnováhu mezi přístupem k on-line službám poskytujícím obsah, ochranou spotřebitele a konkurenceschopností.“¹⁷¹

¹⁷⁰ Bod (1) preambule revidované směrnice o AVMS.

¹⁷¹ Ibidem.

3 Právní rámec

Současná právní úprava audiovizuálních mediálních služeb je v České republice rozptýlena do řady paralelně existujících právních předpisů. Neexistuje jeden ucelený „mediální zákon“, nýbrž jednotlivé audiovizuální mediální služby jsou předmětem vlastních zákonů. Regulace obsahu je již tradičně oddělena od regulace přenosu. V celé oblasti přitom lze sledovat podstatný vliv Evropské unie.

Je otázka, zda namísto novelizací zákonů, které vznikaly v odlišném technologickém prostředí, a přijímání nových zákonů pro „nové“ služby, by nebylo vhodnější regulaci audiovizuálních mediálních služeb uchopit systematicky, přizpůsobit ji dnešní době a snad i úpravu jednotlivých audiovizuálních mediálních služeb sjednotit (samozřejmě při respektování a zachování odlišností té které služby).¹⁷² Vzhledem k nedávnému přijetí zákona o službách platform, kterým byly nově regulovány tyto služby a současně podstatně změněny ZRTV, ZAVMSV, zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, (dále také jen „zákon o regulaci reklamy“) a zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuaci), však zatím nelze usuzovat na to, že by se český zákonodárce tímto směrem vydal.

3.1 Mezinárodní právo

Právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb se dotýká řada mezinárodních smluv, příkladmo:

- Evropská úmluva o přeshraniční televizi a protokol pozměňující Evropskou úmluvu o přeshraniční televizi,¹⁷³
- tzv. Bernská Úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl,¹⁷⁴
- tzv. Budapešťská Úmluva o počítačové kriminalitě.¹⁷⁵

3.2 Evropská unie

Právo Evropské unie je v oblasti audiovizuálních mediálních služeb důležitým a bohatým pramenem práva. Značným způsobem ovlivňuje českou právní úpravu, a to přímo i nepřímo.

¹⁷² V této souvislosti se nabízí zmínit, že členské státy Evropské unie k mediální legislativě včetně transponování směrnic přistupují různě, jak je možné pozorovat např. na německé Medienstaatsvertrag.

¹⁷³ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 57/2004 Sb. m. s., o Evropské úmluvě o přeshraniční televizi ve znění Protokolu pozměňujícího Evropskou úmluvu o přeshraniční televizi.

¹⁷⁴ Revidovaná verze Bernské Úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl byla přijata vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb. a byla změněna vyhláškou č. 19/1985 Sb.

¹⁷⁵ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 104/2013 Sb. m. s., o sjednání Úmluvy o počítačové kriminalitě.

Předpisem Evropské unie, který je v kontextu této práce na místě uvést výslovně, je směrnice o AVMS, která koordinuje vnitrostátní předpisy členských států Evropské unie týkající se audiovizuálních mediálních služeb. Směrnice o AVMS je „nástupcem“ tzv. směrnice televize bez hranic¹⁷⁶, novelizované v roce 1997¹⁷⁷ a následně v roce 2007¹⁷⁸. V roce 2010 byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU, tedy oficiální kodifikované znění všech tří směrnic, a to již s novým názvem směrnice o audiovizuálních mediálních službách. Směrnice o AVMS byla následně změněna a aktualizována směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808.

Původní směrnice televize bez hranic se (s ohledem na dobu svého přijetí nepřekvapivě) vztahovala toliko na televizní vysílání, kterým rozuměla „*prvotní šíření po drátě nebo bezdrátové šíření, šíření pomocí vysílačů nebo družice, kódované či nikoli, televizních pořadů určených veřejnosti*.“¹⁷⁹ Směrnice televize bez hranic pod definici televizního vysílání výslovně zahrnuje přenos pořadů mezi podniky s cílem jejich dalšího vysílání pro veřejnost; naproti tomu z definice vyloučila komunikační služby poskytující na individuální žádost informace nebo jiná plnění, jako faxové služby, služby elektronické databanky a jiné obdobné služby.¹⁸⁰

Kodifikované znění směrnice o AVMS již pod souhrnný pojem audiovizuální mediální služba zahrnuje nejen televizní vysílání, nýbrž i audiovizuální mediální služby na vyžádání.¹⁸¹ Revidovaná směrnice o AVMS pak stanoví normy mediálního obsahu nejen pro televizní vysílání a audiovizuální mediální služby na vyžádání, nýbrž i pro služby platformy pro sdílení videonahrávek.¹⁸² Revidovaná směrnice o AVMS totiž nejen změnila definici audiovizuální mediální služby,¹⁸³ ale především do čl. 1 odstavce 1 směrnice o AVMS vložila nové ustanovení, které definovalo službu platformy pro sdílení videonahrávek¹⁸⁴ a rozšířila tak svůj regulační rámec.

¹⁷⁶ Směrnice Rady ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (89/552/EHS).

¹⁷⁷ Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

¹⁷⁸ Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (Text s významem pro EHP).

¹⁷⁹ Čl. 1 písm. a) směrnice Rady ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (89/552/EHS).

¹⁸⁰ Ibidem.

¹⁸¹ Zejm. čl. 1 písm. a) směrnice o AVMS.

¹⁸² Čl. 1 směrnice o AVMS.

¹⁸³ Čl. 1 revidované směrnice o AVMS.

¹⁸⁴ Ibidem.

Do roku 2018 se tedy působnost směrnice o AVMS vztahovala na „klasické“ televizní vysílání a na audiovizuální mediální služby na vyžádání. Od roku 2018 se však revidovaná směrnice o AVMS vztahuje rovněž na služby platformy pro sdílení videonahrávek.

3.3 Česká republika

Základní rámec právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb v České republice tvoří ZRTV a ZAVMSV. Nově sem lze řadit také zákon o službách platform, ¹⁸⁵ a to i přes to, že služby platformy pro sdílení videonahrávek nejsou formálně audiovizuální mediální službou a tedy *stricto sensu* rámec jejich regulace netvoří; materiálně jsou jim však tak blízko, že je podle mě nezbytné neopomínat je ani v tomto kontextu. Jelikož se v České republice prosadil duální systém vysílání, lze do tohoto základního rámce řadit rovněž zákony týkající se ČT jakožto média veřejné služby, tedy především ZČT a dále např. zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů (dále také jen „zákon o TV poplatcích“).

Právní úpravu audiovizuálních mediálních služeb pak lze nalézt i v řadě dalších zákonů. Jedná se především o zákon o regulaci reklamy, zákon o některých službách informační společnosti nebo zákon o elektronických komunikacích. Poukázat je však možné například i na zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, (dále také jen „informační zákon“) ¹⁸⁶, na zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon), (dále také jen „krizový zákon“) ¹⁸⁷ či na volební zákony ¹⁸⁸.

¹⁸⁵ Zákon o službách platform byl ve Sbírce zákonů vyhlášen dne 31. 8. 2022 pod číslem 242/2022 Sb. Nelze nezmínit, že tento zákon se do povědomí nejen právnické veřejnosti dostal ještě před tím, než byl přijat. Stalo se tak v podstatě právě proto, že přijat (v danou dobu ještě) nebyl. Dne 19. 5. 2022 se totiž Evropská komise rozhodla předložit Soudnímu dvoru Evropské unie věci týkající se Česka, Irska, Rumunska, Slovenska a Španělska z důvodu, že do svého právního řádu nezpracovaly revidovanou směrnici o AVMS, a žádala uložení finanční sankce. Srov. Evropská komise. *Směrnice o audiovizuálních mediálních službách: Komise žaluje pět členských států u Soudního dvora EU* [online]. Tisková zpráva ze dne 19. 5. 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/CS/IP_22_2707. Zákon o službách platform byl nakonec přeci jen přijat. Vládní návrh zákona byl dne 13. 7. 2022 schválen Poslaneckou sněmovnou, dne 10. 8. 2022 jej schválil Senát a dne 16. 8. 2022 zákon podepsal prezident. Srov. Sněmovní tisk 30. Vln.z. o službách platform pro sdílení videonahrávek – EU [online]. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. období, od 2021 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=30>.

¹⁸⁶ ČT je povinným subjektem ve smyslu § 2 informačního zákona.

¹⁸⁷ Podle § 30 krizového zákona je provozovatel televizního vysílání povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti orgánů krizového řízení neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informace o vyhlášení krizových stavů a nařízených krizových opatřeních při krizových stavech.

¹⁸⁸ Jedná se především o povinnosti ČT v souvislosti s volebními kampaněmi, např. v § 16 odst. 8 zákona o volbách do Parlamentu České republiky. Volebními zákony rozumíme zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů (dále také jen „zákon o volbách do PČR“), zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), (dále také jen „zákon o volbě prezidenta“), zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů (dále také jen „zákon o volbách do EP“), zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu a o změně některých zákonů.

Zákonnou úpravu doplňuje několik podzákonných právních předpisů, například vyhláška, kterou se vydává Seznam události značného společenského významu¹⁸⁹, či vyhláška o některých charakteristikách zvukové složky reklam, teleshoppingu a označení sponzora v televizním vysílání a o způsobu měření hlasitosti zvukové složky reklam, teleshoppingu a označení sponzora v televizním vysílání¹⁹⁰.

¹⁸⁹ Vyhláška č. 233/2001 Sb., vydaná Ministerstvem kultury.

¹⁹⁰ Vyhláška č. 122/2013 Sb., vydaná RRTV.

4 Regulační orgány

Regulačními orgány jsou ty orgány, které vykonávají regulaci určitého odvětví. Rozumíme jimi instituce, kterým jsou svěřeny regulační pravomoci v určitém resortu¹⁹¹ a které se zaměřují na usměrňování určitých oblastí trhu.¹⁹² V případě orgánů regulujících audiovizuální mediální sektor je pak příznačné, že se jedná – nebo mělo jednat – o tzv. nezávislé regulační orgány (nezávislé správní úřady).¹⁹³ Požadavky na nezávislost regulačních orgánů můžeme nalézt i ve směrnici o AVMS, zejména ve znění revidované směrnice o AVMS.¹⁹⁴

Regulačním orgánem pro oblast audiovizuálních mediálních služeb v České republice je RRTV. RRTV je zřízena ZRTV.¹⁹⁵ RRTV je ústředním správním úřadem¹⁹⁶ pro oblasti rozhlasového a televizního vysílání, převzatého vysílání, audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a služeb platform pro sdílení videonahrávek v rozsahu stanoveném ZRTV, jinými právními předpisy, přímo použitelnými předpisy Evropské unie a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky.¹⁹⁷ ZRTV dále stanoví, že RRTV své pravomoci vykonává nestranně a transparentně v souladu s cíli ZRTV a jiných právních předpisů, jimiž jsou zejm. pluralita médií, kulturní a jazyková rozmanitost, ochrana spotřebitele, přístupnost vysílání pro osoby se zdravotním postižením, zákaz diskriminace, řádné fungování vnitřního trhu a podpora spravedlivé hospodářské soutěže.¹⁹⁸ S účinností od 15. 9. 2022 pak ZRTV výslovně zakotvuje, že RRTV při svém rozhodování postupuje nezávisle¹⁹⁹ a že do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona.²⁰⁰ ZRTV dále upravuje působnost RRTV,²⁰¹ povinnosti RRTV,²⁰² členství v RRTV²⁰³ a pracovněprávní vztahy členů RRTV,²⁰⁴ její jednání,²⁰⁵ předsedu a místopředsedu,²⁰⁶ hospodaření a Úřad RRTV.²⁰⁷

¹⁹¹ Srov. POUPEROVÁ, O. *Institucionální aspekty regulace médií*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 37.

¹⁹² Srov. KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 83.

¹⁹³ Blíže ke konceptu nezávislých regulačních orgánů např. HANDRLICA, J. Ke koncepci tzv. „nezávislých regulačních orgánů“ a k problematice jejich „nezávislosti“. *Správní právo*. 2005, 38(4), s. 222; POUPEROVÁ, O. Nezávislé správní úřady. *Správní právo*. 2014, 47(4), s. 209; nebo POUPEROVÁ, O. *Institucionální aspekty regulace médií*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, kapitola 3 (s. 37 a násl.).

¹⁹⁴ Zejm. kapitola XI směrnice o AVMS (revidovaná směrnice o AVMS nahradila čl. 30 a vložila nové články 30a a 30b). Srov. také bod (53) preambule revidované směrnice o AVMS.

¹⁹⁵ § 4 odst. 1 ZRTV.

¹⁹⁶ § 4 odst. 2 ZRTV a § 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky.

¹⁹⁷ § 4 odst. 2 ZRTV.

¹⁹⁸ Ibidem.

¹⁹⁹ § 4 odst. 3 ZRTV.

²⁰⁰ § 4 odst. 4 ZRTV.

²⁰¹ § 5 ZRTV.

²⁰² § 6 ZRTV.

²⁰³ § 8 7 ZRTV.

²⁰⁴ § 10 ZRTV.

²⁰⁵ § 8 ZRTV.

²⁰⁶ § 9 ZRTV.

Na základě rozhodnutí Evropské komise C(2014)462 ze dne 3. 2. 2014²⁰⁸ byla zřízena Evropská skupina regulačních orgánů pro audiovizuální mediální služby (dále také jen „ERGA“). Následně byla skupina ERGA výslovně zakotvena ve směrnici o AVSM, resp. v revidované směrnici o AVMS.²⁰⁹ ERGA se skládá ze zástupců vnitrostátních regulačních orgánů nebo subjektů v oblasti audiovizuálních mediálních služeb, které jsou primárně příslušné pro dohled nad audiovizuálními mediálními službami, v případě ČR se tedy jedná o RRTV.²¹⁰ Základní úkoly skupiny ERGA stanoví směrnice o AVMS.²¹¹

V určitých záležitostech RRTV spolupracuje s ČTÚ, např. jí ČTÚ na základě žádosti předává zkoordinované kmitočty pro rozhlasové a televizní vysílání, včetně jejich technických parametrů,²¹² dále např. RRTV uděluje ČTÚ souhlas k vydávání individuálního oprávnění k využívání rádiových kmitočtů pro jiné radiokomunikační služby v části rádiového spektra vyhrazené výhradně pro rozhlasové a televizní vysílání²¹³ či vyžaduje od ČTÚ stanovisko pro účely řízení o udělení licence k provozování rozhlasového a televizního vysílání nebo pro účely změny licenčních podmínek.²¹⁴

ČTÚ je zřízen zákonem o elektronických komunikacích jako ústřední správní úřad²¹⁵ pro výkon státní správy ve věcech stanovených tímto zákonem, včetně regulace trhu a stanovování podmínek pro podnikání v oblasti elektronických komunikací a poštovních služeb.²¹⁶ ČTÚ tedy není „klasickým“ regulačním orgánem pro oblast audiovizuálních mediálních služeb, avšak s ohledem na resort, jenž mu je k regulaci svěřen, jsou patrné přesahy rovněž právě do této oblasti.

Audiovizuálního mediálního sektoru se může dotýkat rovněž činnost dalších regulačních orgánů, zejména Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále také jen „ÚOHS“)²¹⁷ či Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále také jen „ÚOOÚ“)²¹⁸.

²⁰⁷ § 11 ZRTV.

²⁰⁸ Rozhodnutí Evropské komise C(2014)462 ze dne 3. 2. 2014, dostupné např. z: https://erga-online.eu/wp-content/uploads/2016/10/Decision_2014_en.pdf.

²⁰⁹ Čl. 30b revidované směrnice o AVMS.

²¹⁰ Ibidem.

²¹¹ Ibidem. ERGA např. poskytuje technické poradenství Evropské komisi při zajišťování soudržné provádění revidované směrnice o AVMS, resp. směrnice o AVMS, ve všech členských státech, nebo provádí výměnu zkušeností a osvědčených postupů, pokud jde o uplatňování regulačního rámce pro audiovizuální mediální služby.

²¹² § 122 odst. 2 písm. b) zákona o elektronických komunikacích.

²¹³ § 5 odst. 1 písm. h) ZRTV.

²¹⁴ § 5 odst. 1 písm. j) ZRTV.

²¹⁵ Rovněž § 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky.

²¹⁶ § 3 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích.

²¹⁷ Vliv ÚOHS lze doložit např. jeho rozhodnutími týkajícími se zneužití dominantního postavení kolektivními správci OSA – Ochraný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s. a INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, z.s. Srov. např. rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 23. 11. 2020, č. j. ÚOHS-37341/2020/310/Aši, a jemu předcházející

V souvislosti s regulací oblasti audiovizuálních mediálních služeb je dále nutné zmínit tzv. samoregulaci. Právní základ je možné najít již v (nerevidované) směrnici o AVMS, která v čl. 4 bodě 7 stanovila, že členské státy podporují režimy společné regulace nebo samoregulace na vnitrostátní úrovni v oblastech koordinovaných touto směrnicí v rozsahu, v jakém to dovolují jejich právní řády.²¹⁹ Revidovaná směrnice o AVMS pak zmiňuje samoregulaci i koregulaci.²²⁰ Samoregulace je podle její preambule „*typem dobrovolné iniciativy umožňující hospodářským subjektům, sociálním partnerům a nevládním organizacím a sdružením přijímat společné pokyny pro sebe samotné.*“²²¹ Vedle toho koregulace podle preambule představuje „*právní vazbu mezi samoregulací a vnitrostátním zákonodárcem. V koregulaci sdílejí regulativní úlohu zúčastněné strany a vláda nebo vnitrostátní regulační orgány nebo subjekty. Úloha příslušných veřejných orgánů zahrnuje uznání režimu koregulace, audit jeho procesů a financování tohoto režimu.*“²²² Preambule dále vysvětluje, jakou úlohu má, popř. může mít samoregulace či koregulace, a podporuje jejich používání; zdůrazňuje však, že tím nejsou dotčeny formální povinnosti členských států a vnitrostátních zákonodárců.²²³ Revidovaná směrnice o AVMS přinesla rovněž nový čl. 4a, který v bodě 1. stanoví, že členské státy podporují využívání koregulace a napomáhají rozvoji samoregulace prostřednictvím kodexů chování přijatých na vnitrostátní úrovni v oblastech koordinovaných touto směrnicí v rozsahu, v jakém to dovolují jejich právní řády.²²⁴

Evropská úprava byla promítnuta také do českých zákonů. Podle § 2 odst. 2 písm. j) ZRTV je „*samoregulačním orgánem právnická osoba založená v souladu s právním řádem České republiky, jejímž prostřednictvím provozovatelé vysílání, poskytovatelé audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání nebo poskytovatelé služeb platform pro sdílení videonahrávek sobě a ve svém zájmu samoregulací kultivují služby, které poskytují, do podoby příznivé pro jejich další rozvoj a za tím účelem se písemně zavazují dodržovat pravidla stanovená v etickém kodexu*“. RRTV pak napomáhá rozvoji samoregulace v oblasti své působnosti a spolupracuje se

prvostupňové rozhodnutí, či rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 31. 5. 2021, č. j. ÚOHS-17915/2021/164/TFr, a jemu předcházející prvostupňové rozhodnutí. Audiovizuálního mediálního sektoru se dále může týkat např. posuzování spojování soutěžitelů, kteří na trhu audiovizuálních mediálních služeb vystupují, ze strany ÚOHS.

²¹⁸ Vliv ÚOOÚ lze doložit např. jeho rozhodnutím, kterým shledala porušení § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ze strany provozovatele televizního vysílání. Srov. rozhodnutí předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 12. 6. 2018, č. j. UOOÚ-12027/17-24, a jemu předcházející prvostupňové rozhodnutí.

²¹⁹ Samoregulaci se věnovala taktéž preambule, zejm. bod (44) preambule revidované směrnice o AVMS.

²²⁰ Zejm. body (12) a (13) preambule revidované směrnice o AVMS.

²²¹ Bod (14) preambule revidované směrnice o AVMS.

²²² Ibidem.

²²³ Ibidem.

²²⁴ Tento článek dále stanoví, co musí dané kodexy splňovat, a stanoví další pravidla.

samoregulačním orgánem, je-li součinnost RRTV se samoregulačním orgánem písemně vyžádána,²²⁵ a zaujímá na žádost samoregulačních orgánů stanoviska a předkládá doporučení k jejich vnitřním předpisům.²²⁶ RRTV má v souvislosti se samoregulací rovněž určité povinnosti, např. výroční zpráva, kterou je RRTV povinna předkládat každoročně Poslanecké sněmovně, musí obsahovat rovněž informaci o stavu a úrovni samoregulace a o výsledcích spolupráce se samoregulačními orgány a informaci o úrovni mediální gramotnosti ve vztahu k novým komunikačním technologiím a o opatřeních přijímaných na podporu mediální gramotnosti mj. ze strany samoregulačních orgánů.²²⁷

RRTV zveřejňuje seznam samoregulačních orgánů na svých internetových stránkách.²²⁸ V současnosti jsou takto zveřejněny dva samoregulační orgány, a to Asociace televizních organizací (ve zkratce „ATO“) a Sdružení pro internetový rozvoj v České republice, z.s.p.o. (ve zkratce „SPIR“).²²⁹

²²⁵ § 5 odst. 1 písm. w) ZRTV.

²²⁶ § 5 odst. 1 písm. x) ZRTV; pouze však, pokud stanovují povinnosti provozovatelů televizního vysílání, provozovatelů převzatého televizního vysílání, poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání nebo poskytovatelů služeb platform pro sdílení videonahrávek, zejména v oblasti ochrany nezletilých osob před pořady, které mohou narušit jejich fyzický, psychický nebo mravní vývoj, a to prostřednictvím etického kodexu.

²²⁷ § 6 odst. 1 písm. h) a i) ZRTV.

²²⁸ § 5 odst. 1 písm. w) ZRTV.

²²⁹ Viz Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Seznam provozovatelů vysílání a licenčních podmínek (licence), provozovatelů převzatého vysílání (registrace), poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a samoregulačních orgánů (evidence)* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.rtv.cz/cz/static/prehledy/povinne-zverejnovane-seznamy.htm>.

5 Oprávnění k provozování audiovizuálních mediálních služeb

Provozovat televizní vysílání je možné tzv. ze zákona nebo na základě oprávnění k provozování televizního vysílání, které ZRTV nazývá licence, a provozovat převzaté vysílání je možné na základě registrace. Naproti tomu u poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání není žádné oprávnění přímo vyžadováno; zapisují se však do evidence poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Pro úplnost pak je nutné dodat, že rovněž poskytovatelé služby platformy pro sdílení videonahrávek se toliko zapisují do seznamu poskytovatelů.

Již jen z toho je zřejmé, že provozování audiovizuálních mediálních služeb není podmíněno jakýmsi jednotným, univerzálním oprávněním, nýbrž že podmínky, na základě kterých je možno danou službu provozovat, se odvíjejí od toho, o jakou službu se jedná. Na následujících stránkách se zaměřím na to, zda je toto rozdílné zacházení opodstatněné a zda mělo – či dosud má – vliv na provozování audiovizuálních mediálních služeb. Na příkladu užití koncesního principu se pokusím prokázat hypotézu, že správní právo dopady do audiovizuálního mediálního prostředí mít může.

K tomu je však zapotřebí nejprve vyjasnit, jakou povahu mají jednotlivá oprávnění, zejména vysílací licence.

5.1 Teoretická východiska

Jak již bylo uvedeno výše, provozovat televizní vysílání je možné na základě licence. Skutečnost, že ZRTV oprávnění k provozování televizního vysílání nazývá licenci, však o povaze tohoto správního aktu ničeho nevyovídá.

V oblasti klasifikace správních aktů je totiž pro právní předpisy příznačná nejednotnost terminologie. Je tomu tak i přes jisté tendence a snahy teorie i pozitivního práva o terminologické sjednocování, zejména právě co se týče aktů, jejichž obsahem je v první řadě něčí oprávnění; mezi takové akty jsou tradičně řazeny souhlasy, povolení a koncese.²³⁰ Rozdíl mezi souhlasem, povolením a koncesí pak nauka vidí zejména v tom, že na souhlas, popř. schválení, je při splnění stanovených podmínek právní nárok a při jeho vydávání nemůže správní orgán stanovit meze výkonu tohoto oprávnění. Za splnění stanovených podmínek existuje právní nárok rovněž na vydání povolení (dříve se používalo též označení dovolení), ovšem v povolení

²³⁰ Srov. STAŠA, J. Správní akty. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 140. Mezi příkladně opravňující rozhodnutí po bok souhlasu, schválení a povolení řadí koncesi rovněž judikatura, srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2007, č. j. 5 As 13/2006-46.

mohou být stanoveny meze výkonu povolované činnosti. Koncese se pak odlišuje tím, že na její udělení právní nárok není.²³¹

Platné správní právo však terminologii a právní nauku často nerespektuje a pro jednotlivé správní akty používá nejen mnoho různých označení, ale tyto mnohdy dokonce ani nevypovídají o skutečné povaze příslušného aktu. Tak např. koncese může být dikcí příslušného právního předpisu nazvána jako koncese, ale může být též schována pod jiným označením, např. licence.²³² Stejně tak správní akt nazvaný platným právem koncese nemusí označovat to, co jako koncesi chápe teorie – v tomto ohledu lze poukázat zejména na koncese ve smyslu státního povolení k provozování živnosti.²³³ Rovněž Vrchní soud v Praze se k tomuto stavu vyjádřil, když konstatoval, že *„je zřejmé a bylo by možno dokumentovat, že zákonodárce obecně při své legislativní činnosti často užívá promiscue pojmy jako ‚povolení, schválení, souhlas, koncese, licence‘ a málo dbá o jejich doktrinální vymezení.“*²³⁴ Není to však ani nový fenomén, ani problém (pouze) dnešních dní. Jedná se o záležitost spíše tradiční, jak je možné vidět např. v Háčově Slovníku veřejného práva československého z roku 1929, ve kterém se dočteme, že *„mluva zákonů a praxe právní má pro tyto správní akty bohatý rejstřík názvů, jejichž jazykové odstíny jen zřídka napovídají rozdily právní (...) Výrazu koncese užívá se v našem právu dosti nahodile, takže někdy správní akty sobě velmi podobné nesou názvy různé, kdežto zase akty sobě méně podobné nazvány jsou stejně. Tak mluví se o živnostenské koncesi, ale o stavebním povolení, naproti tomu však o koncesi živnostenské stejně jako o koncesi železniční, koncesi pomocných děl hornických a. j.“*²³⁵

Je tudíž zřejmé, že z pouhé skutečnosti, že ZRTV oprávnění k provozování televizního vysílání nazývá licenci, nelze dovodit doktrinální zařazení tohoto správního aktu. Vzhledem k historickému vývoji regulace provozování audiovizuálních mediálních služeb se přitom jeví nejvhodnější vymezit si koncesi a skrze ni vyložit rovněž další v úvahu připadající opravňující

²³¹ Srov. STAŠA, J. Správní akty. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 140-141.; KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 161-162.

²³² Příklady jsou k nalezení dále v textu; např. licence k provozování zemského analogového vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů.

²³³ Legislativní zkratku koncese pro státní povolení k provozování živnosti najdeme v zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Na udělení koncese podle živnostenského zákona je při splnění zákonem stanovených předpokladů právní nárok, což lze dovodit jak z živnostenského zákona (zejm. ustanovení § 53), tak i z ústavněprávního kontextu. U „koncesovaných živností“ se tak uplatňuje povolovací, nikoli koncesní režim, jak by se mohlo zdát. Srov. STAŠA, J. Správní akty. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 140. K obdobným závěrům ohledně povahy „úředního dovození“ určitých živnostenských činností dospěla též prvorepubliková nauka. K tomu viz. HÁCHA, E. Koncese. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J. WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 2. svazek. Brno: Polygrafia, 1932, s. 271.

²³⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 9. 1995, č. j. 6 A 191/94-32.

²³⁵ HÁCHA, E. Koncese. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J. WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 2. svazek. Brno: Polygrafia, 1932, s. 267.

akty. Teprve poté bude možné učinit závěr ohledně povahy současných oprávnění k provozování audiovizuálních mediálních služeb, zejm. televizního vysílání.

Slovo koncese pochází z latinského slovesa *concedere*, které znamená ustupovat, odcházet, přejít, postoupit, povolit, dovolit, připustit, propůjčit. Podstatné jméno *concessiō* je překládáno jako dovolení, připuštění, a *concessus* jako ustoupení, svolení. Tento význam si slovo ponechalo dodnes, i když to možná na první pohled není zcela viditelné. Pojem koncese je v dnešní (právní) mluvě používán ve vícero významech, které spolu však etymologicky souvisejí; jako koncese je označován jeden z druhů veřejných zakázek²³⁶, územní ústupek státu²³⁷ či typizovaný správní akt. Pro účely této práce je podstatný právě poslední uvedený význam, tedy pojem koncese tak, jak ho chápe správní právo a správní věda.

Podle Emila Háchy „*koncesemi nazývá mluva zákonů některé z individuálních aktů správních, jimiž právní řád podmiňuje určité činnosti v ten způsob, že by jinak, tj. bez intervence aktu správního, byly činnostmi bezprávnými.*“²³⁸ Hácha dále hledal znaky, které koncesi odlišují od jiných dovolovacích správních aktů, zejména od tzv. konsensů, a blíže ji charakterizují. Klade si dvě otázky, a to (i) jaká je právní situace uchazeče o úřední dovolení, zejména zdali má vůči státu právní nárok na udělení žádaného dovolení a zdali a do jaké míry je přípustné ke správnímu aktu připojit vedlejší ustanovení, příjemce dovolení omezující a zatěžující, a (ii) jaká je právní situace příjemce úředního dovolení, zejména zda nabývá z dovolení právního nároku vůči státu, aby ve sféře kryté dovolením nebyl omezován veřejnou mocí, přičemž jde o otázku odvolatelnosti a dodatečné změnitelnosti dovolení již uděleného.²³⁹

Co se týče prvního východiska, Emil Hácha uvádí, že „*jsou normy, které vízí určité činnosti na úřední dovolení, spojujíce s nimi, jestliže a protože byly předsevzaty bez tohoto dovolení, následky činu bezprávného. Ale právě k činnostem téhož skutkového obsahu vztahují se ještě jiné normy, které stanoví, že činnosti tohoto obsahu, budou-li předsevzaty za určitých věcných předpokladů a v určitých mezích, nebudou mít následků činu bezprávného, čili že jsou dovoleny. Tyto normy, nazveme je normy „dovolující“, bývají někdy rozloženy ve dvojí vrstvě. Normy jedné vrstvy stanoví zásadní dovolenost určitých činností, normy druhé vrstvy, omezující sféru zásadní dovolenosti, stanoví věcné předpoklady, za kterých činnost je resp. za kterých není dovolena.*“ Uvedené je ilustrováno příklady: tak např. některé živnostenské činnosti jsou jednou normou vázány na úřední dovolení, zásadně jsou však tyto činnosti jinou normou dovoleny

²³⁶ Srov. § 2 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

²³⁷ Srov. *Internetová jazyková příručka. Koncese* [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, 2016 [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=koncese>.

²³⁸ HÁCHA, E. Koncese. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J. WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého. 2. svazek*. Brno: Polygrafia, 1932, s. 267.

²³⁹ *Ibidem*, s. 270.

(občané mají právo podnikat, resp. tehdejší ústavněprávní úpravou měli zaručeno právo vykonávat výrobní činnost); podle jiných norem (tedy živnostenského řádu) je však tato zásadní dovolenost vázána na určité předpoklady (např. spolehlivost, nezávadnost činnosti po stránce bezpečnostní). Příslušné úřední dovolení, jímž je taková činnost podmíněna, nemá být úřadem odepřeno, je-li činnost dovolená podle norem, které se vztahují k jejímu obsahu. Úřad vydání tohoto dovolení také nemá vázat na jiné předpoklady, než jsou ty předpokládané „dovolující“ normou. Naproti tomu lze dle Háchy postavit „normy, které sice také vízí určitou činností na dovolení úřední, nejsou však spjaté s jinými normami, které touž činností zásadně a za určitých věcných předpokladů označují za dovolenou. Dovolovací akt tohoto druhu visí výlučně na normě, která úřad k udělení jeho zmocňuje. Ona jest jediným jeho zdrojem, a odmyslíme-li si tuto normu, není jiné normy, jež by tu kterou činností právně kryla. Byla by to vždy činnost bezprávná.“²⁴⁰ Příkladem je uvedeno např. omezení užívání vod a cest na tzv. usus communis, obecné užívání, resp. propůjčení zvláštních užívacích práv stejně jako např. propůjčka horní. Není-li delegačních norem, lze příslušné dovolení udělit jen „privilegiem“, individuálním zákonem. Tyto normy, obsahující zmocnění dovolit činnost zásadně nedovolenou, nezakládají uchazeči nárok na dovolení. K takovému dovolení mohou být připojeny jakékoliv výhrady, doložky času, podmínky apod. Je-li však dovolení uděleno, zakládá uchazeči právní nárok vůči moci veřejné, aby ho u výkonu tímto způsobem dovolené činnosti (dále) neomezovala. Pro tyto akty se pak dle Háchy nejlépe hodí název „koncese“, „propůjčení“, zatímco u dříve popsaných aktů preferuje označení „povolení“, „konsens“.²⁴¹

Jiří Hoetzel ve výkladu o koncesích začíná odlišením skutečných koncesí od policejních povolení. Uvádí, že rozdíl bývá spatřován v tom, že policejní povolení (dovolení) neposkytuje „příjemci nic nového, nýbrž pouze odstraňuje překážky, které vadí tomu, že občan nemůže projevit svou přirozenou volnost, svobodu. (...) Naproti tomu skutečná koncese (propůjčení) autorisuje občana k něčemu, co neplyne z přirozené svobody občanské, resp. stát propůjčuje občanovi možnost užívání veřejného statku.“²⁴² Poukazuje přitom na zásadní problém tohoto přístupu, resp. odlišení, spočívající v tom, že hranice mezi tím, co plyne z přirozené volnosti lidské a co nikoli, je nepřesná. Hoetzel, cituje Merkla, který poněkud pesimisticky napsal, že „všecka snaha o systematisaci správních aktů je málo více než neplodná hříčka“, ve svém Československém správním právu dále odkazuje na Emila Háchu a přiznává mu, že v článku

²⁴⁰ HÁCHA, E. Koncese. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J. WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 2. svazek. Brno: Polygrafia, 1932, s. 273.

²⁴¹ Ibidem.

²⁴² HOETZEL, J. *Československé správní právo: část všeobecná*. Druhé přepracované vydání. Praha: Melantrich, 1937, s. 266.

Koncese ve Slovníku veřejného práva československého prokázal, že hranici mezi (policejními) dovolenými a právními koncesemi najít lze. Jiří Hoetzel následně Háchovo slovníkové heslo shrnul a v podstatě do své učebnice převzal.²⁴³

Dnešní odborná literatura koncesi uvádí mezi typizovanými správními akty, které se v praxi vyskytují. Koncese jsou pojímány jako správní akty k dobru adresáta a zároveň správní akty pozitivní, čímž se řadí především po bok souhlasu, schválení a povolení.

Vladimír Sládeček schvalovací akty (pod které zahrnuje souhlas a schválení), povolovací akty a koncesi klasifikuje zejména na základě nárokovosti. U koncese pak uvádí, že se jedná v podstatě o povolení, ovšem s tím rozdílem, že na udělení koncese není právní nárok – na rozdíl od povolovacích aktů, u kterých při splnění předepsaných podmínek právní nárok na udělení je. Správní orgán má v případě koncesí možnost aplikovat správní uvážení. Sládeček zde výslovně odkazuje na Hoetzela a jeho teze o tom, že koncese opravňuje jejího držitele k něčemu, co neplyne z „přirozené svobody občanské“, resp. že koncesí je státem občanu-koncesionáři propůjčována možnost užívat veřejného statku.²⁴⁴

Josef Staša definuje koncesi jako správní akt, který se od souhlasu (popř. schválení) a povolení liší tím, že na jeho vydání, tedy na udělení koncese, není právní nárok.²⁴⁵ Koncese je tedy jednostranný správní úkon (rozhodnutí), kterým vykonavatel veřejné správy v konkrétním případě řeší právní poměry jmenovitě určených osob,²⁴⁶ s tím, že obsahem tohoto správního aktu je něčí oprávnění, přičemž je věcí správního uvážení správního orgánu, zda oprávnění přizná nebo nikoli. Zákon přitom zpravidla stanoví meze tohoto správního uvážení.²⁴⁷

Martin Kopecký se ve své definici koncese více přibližuje k Háchovi, když začíná tím, že koncese (propůjčení) „stanoví zvláštní právo vykonávat určitou činnost nebo užívat veřejné statky, které by jinak z obecného práva činit vše, co není zákonem zakázáno, nevyplývalo.“²⁴⁸ Dále shodně se Stašou uvádí, že na udělení koncese není právní nárok. Dodává také, že kritéria, kterými se správní orgán má řídit při posuzování, zda koncesi udělit či nikoli, bývají stanovena zákonem.²⁴⁹

Petr Průcha individuální správní akty rozlišuje mj. z pohledu jejich obsahového zaměření, přičemž koncesi uvádí vedle povolení jako příklad individuálního správního aktu

²⁴³ Srov. HOETZEL, J. *Československé správní právo: část všeobecná*. Druhé přepracované vydání. Praha: Melantrich, 1937, s. 266.

²⁴⁴ Srov. SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 126.

²⁴⁵ Srov. STAŠA, J. Správní akty. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 141.

²⁴⁶ Ibidem, s. 133.

²⁴⁷ Ibidem, s. 141.

²⁴⁸ KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 162.

²⁴⁹ Srov. KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 162.

oprávněnostního,²⁵⁰ a z hlediska členění individuálních správních aktů na konstitutivní a deklaratorní řadí rozhodnutí o udělení koncese k aktům konstitutivním.²⁵¹

Vzhledem k tomu, jakým způsobem platné právo s jednotlivými pojmy zachází, obrací se k doktríně i soudní praxe, neboť musí „v každém konkrétním případě hodnotit, zda zákonodárcem použitý pojem odpovídá jeho právní vědou definovanému obsahu a jaký je popřípadě jeho skutečný smysl.“²⁵² V odkazovaném rozsudku Vrchní soud v Praze klasifikoval správní akty (povolení, koncese, souhlas, schválení) z hlediska jejich legislativního vyjádření a rozsahu přezkumné pravomoci soudu. Vyšel přitom z Háchova a Hoetzela pojetí koncesí, odlišil je od povolení, souhlasu či schválení a výslovně k nim konstatoval, že jsou „i další činnosti, rovněž vázané na úřední dovolení (často učiněné zvláštním zákonem), které však obecně podle svého obsahu dovoleny nejsou nebo jsou přímo zakázány (srv. poštovní výhradu, právo vydávat bankovky, odnětí vlastnického práva). Nárok tu konstruovat nelze. Nauka tu obvykle užívá pojmu koncese (často v rozporu s legislativní praxí, která za koncesi označuje i řadu povolení).“²⁵³ Koncese je tedy správními soudy chápána jako správní akt, jímž zákon podmiňuje určité činnosti tak, že bez tohoto aktu by šlo o činnosti protiprávní,²⁵⁴ a na jehož udělení není právní nárok.²⁵⁵

Již prvorepubliková právní úprava znala celou řadu aktů označovaných jako koncese. Pro tyto akty bylo charakteristické zejména to, že dovolenost koncesované činnosti neplynula z jiného právního předpisu. Jako příklady lze uvést např. koncesní listinu železniční a koncesi k provozování leteckého podniku.²⁵⁶ Za ryzí koncesi prvorepubliková literatura považovala dále např. povolení k výrobě, prodeji a přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení.²⁵⁷ Ryzí koncesní princip bylo možné spatřovat též v úředním povolení k paroplavební dopravě osob

²⁵⁰ Srov. PRŮCHA, P. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd., (V nakl. Doplněk 3.). Brno: Doplněk, 2012, s. 280.

²⁵¹ Ibidem, s. 279.

²⁵² Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 9. 1995, č. j. 6 A 191/94-32.

²⁵³ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 9. 1995, č. j. 6 A 191/94-32. Toto rozhodnutí bylo v judikatuře správních soudů dále odkazováno, srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 1999, č. j. 6 A 57/97-28, nebo ze dne 30. 8. 1998, č. j. 6 A 67/96-22.

²⁵⁴ Srov. usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 18. 9. 2007, č. j. Konf 23/2006-6. V rozhodnutí se mj. uvádí, že „rozhodnutí o přidělení čísla je tak jistým druhem koncese (licence, povolení apod.), tj. správním aktem, jímž zákon podmiňuje určité činnosti tak, že bez tohoto aktu by šlo o činnosti protiprávní.“

²⁵⁵ Výše citovaný rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 9. 1995, č. j. 6 A 191/94-32, ale např. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 1921, sp. zn. 554/21, týkající se koncesí k provozování představení kinematografických.

²⁵⁶ Srov. HANDRLICA, J. Jednání soukromoprávních subjektů s důsledky ve sféře veřejného práva. In: HANDRLICA, J. (ed.). *Veřejné právo a právo soukromé: aktuální tendence a výzvy veřejnoprávní úpravy plynoucí z problematiky právního dualismu*. Praha: Eva Rozkotová, 2014, s. 121.

²⁵⁷ Srov. HÁCHA, E. Koncese. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J., WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 2. svazek. Brno: Polygrafia, 1932, s. 275; HOETZEL, J. *Československé správní právo: část všeobecná*. Druhé přepracované vydání. Praha: Melantrich, 1937, s. 268.

a zboží na veřejných vodách, v prohlášení podniku elektrického za všeužitečný a v povolení celních skladů.²⁵⁸ V některých výše zmíněných oblastech přitom můžeme koncesní princip hledat i dnes.

Koncese tak, jak ji chápe teorie správního práva, je však ve své ryzí podobě výjimečným institutem. Pojetí koncesce se v teorii za posledních sto let (a snad i více) příliš nezměnilo. Jednotliví autoři sice někdy zdůrazňují různé znaky na úkor jiných, veskrze se však shodují na tom, že koncesce je správním aktem, který svého adresáta k něčemu opravňuje; od jiných správních aktů, jejichž obsahem je rovněž především něčí oprávnění, se pak odlišuje zejména tím, že na její udělení neexistuje právní nárok. Tato nenárokovost v sobě skrývá další zásadní charakteristiky koncesce – je jí udělováno oprávnění k činnostem obecně nedovoleným a mohou v ní být stanoveny meze výkonu tohoto uděleného oprávnění, resp. činnosti. Lze říci, že koncesí se uděluje oprávnění k činnostem zásadně nedovoleným, tedy nějakým způsobem vyhrazeným státu, který toto oprávnění „propůjčuje ze svého“ jako privilegium, pročež může též stanovit podmínky výkonu dovolované činnosti.

Při rozlišování koncesce od povolení v praxi někdy vznikají problémy používáním neurčitých pojmů.²⁵⁹ Je však možné sledovat tendenci v pozitivním právu nahrazovat neurčité pojmy jako např. „spolehlivost“ takovými, které nepůsobí výkladové obtíže, tedy např. „bezúhonností“; motivací pravděpodobně není, aby bylo snadnější rozpoznat koncesce od jiných správních aktů, ale spíše omezování správního uvážení a tím (snad) i zrychlování příslušných správních řízení. Navzdory nejrůznějším terminologickým nedůslednostem zákonodárce se však tímto zároveň zmenšuje prostor pro pochyby, zda je konkrétní správní akt koncesí či nikoli.

Vliv na vzácnost koncesí v jejich čisté podobě má i to, že správní uvážení správního orgánu, zda koncesi udělí či neudělí, nebývá zcela neomezené. Staša s odkazem na Háchu uvádí, že již v první polovině 20. století bylo výjimečné, aby správní uvážení nebylo vůbec omezeno.²⁶⁰ I v případech, kdy je právní nárok žadatele o udělení koncesce zásadně vyloučen a správnímu orgánu je ponecháno na volném uvážení, zda koncesi udělí či nikoli, totiž zákon většinou stanoví určitá hlediska, kterými se má správní orgán řídit.²⁶¹ Dnes je nadto správní orgán, který o udělení

²⁵⁸ Srov. HÁCHA, E. Koncesce. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J. WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 2. svazek. Brno: Polygrafia, 1932, s. 275.

²⁵⁹ Srov. STAŠA, J. Správní akty. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 141.

²⁶⁰ Srov. STAŠA, J. Správní akty. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 141.

²⁶¹ Ibidem, s. 141. Např. v případě řízení o povolení provozovat letiště posuzuje správní orgán u žadatelů toliko zletilost, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost, odbornou způsobilost a právní vztah k letišti (§ 27 zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví). Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 As 60/2010-104.

koncese rozhoduje, vázán též základními zásadami činnosti správních orgánů, musí dodržet stanovený procesní postup pro vydání rozhodnutí a nesmí překročit meze správního uvážení či jej zneužít.²⁶² Rozhodnutí o udělení či neudělení koncese je dále předmětem přezkumu ve správním soudnictví, pročež musí být přezkoumatelné; musí z něj tedy být zřejmé, podle které právní normy správní orgán rozhodl, z jakých podkladů přitom vycházel, jakými úvahami se řídil apod.²⁶³ V právním státě totiž ani koncese nemůže být projevem libovůle správního orgánu, resp. státu.

5.2 Koncese v kontextu rozhlasového a televizního vysílání

Pokusy o rozhlasové vysílání na území dnešní České republiky začaly hned po první světové válce a pravidelné rozhlasové vysílání bylo v Československu započato dne 18. 5. 1923.²⁶⁴ Pro tehdejší posluchače rozhlasu byly zásadní dva zákony, a to zákon č. 60/1923 Sb., o telegrafech, a zákon č. 9/1924 Sb., kterým se upravuje výroba, prodej a přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení, jakož i dovoz jejich z ciziny.

Podle prvního československého zákona v této oblasti, tedy zákona č. 60/1923 Sb., bylo zřizovat, udržovat a provozovat telegraf výhradním právem státu,²⁶⁵ s tím, že stát mohl výkon tohoto práva propůjčovat koncesí,²⁶⁶ čímž byl zachován předválečný model. V rakouské části habsburské monarchie totiž platil kabinetní list z 16. 1. 1847, jenž obsahoval tzv. telegrafní regál, přičemž k částečné liberalizaci a zavedení možnosti získat koncesi došlo až v roce 1905.²⁶⁷ Zákon č. 60/1923 Sb. používal telegraf jako legislativní zkratku pro elektrický telegraf nebo telefon, a to drátový i bezdrátový (radiotelegraf), jakož i elektrická návěštní zařízení; radiotelegrafem se mýnil též radiotelefon.²⁶⁸ Telegraf tak zahrnoval i radiofonii, tedy i rozhlas.²⁶⁹

²⁶² Srov. zejm. § 2 až 8 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, (dále také jen „SpŘ“) a § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále také jen „soudní řád správní“). Dále také např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004-79.

²⁶³ Judikatura k přezkoumatelnosti rozhodnutí správních orgánů je poměrně hojná a ustálená, viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53, ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109, či rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/92-23. Je vhodné však v této souvislosti vzpomenout rovněž prvorepublikový rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 1921, sp. zn. 554/21, ve kterém se uvádí, že „(...) rozhodnutí o žádosti za licenci kinematografickou, nejsou rozhodnutím o nějakém subjektivním právu žadatele, i pokud jde o takovéto podniky, ponecháno jest zcela volnému uvážení úřadu, takže odeprání licence není vázáno na určité důvody a nemůže již dle své povahy zakládati porušení nějakých subjektivních práv. Se zřetelem k tomu jest však také zcela nerozhodno, zdali a jakým způsobem úřad odeprání licence odůvodnil.“

²⁶⁴ Srov. KRUPÍČKA, M., KŘÍŽOVÁ, D. *Historie rozhlasu v kostce*. [online]. 25. 10. 2017 [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/historie-rozhlasu-v-kostce-7983541>.

²⁶⁵ § 1 odst. 1 zákona č. 60/1923 Sb., o telegrafech.

²⁶⁶ § 3 zákona č. 60/1923 Sb., o telegrafech.

²⁶⁷ Srov. ACSAY, Ľ. Právo elektronických komunikací v ČR. *Revue pro právo a technologie* [online]. Ústav práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity, 2010, č. 2, s. 33 [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/4005>.

²⁶⁸ § 2 zákona č. 60/1923 Sb., o telegrafech.

Státní správu ve věcech telegrafů vykonávalo především ministerstvo pošt a telegrafů; kompetence ministerstva pošt v oboru telegrafu zahrnovala mj. zřizování rozhlasových stanic, udílení koncesí k jejich zřizování či dozor nad výrobou, prodejem a přechováváním rozhlasových zařízení.²⁷⁰

Ministerstvo pošt a telegrafů v souladu s vládním nařízením č. 82/1925 Sb., kterým se určují podmínky zřizování, udržování a provozu telegrafů, propůjčovalo koncese zřizovati, udržovati a provozovati soukromé telegrafy. O propůjčení koncese se vyhotovovala koncesní listina; v koncesní listině mohly být koncesionáři uloženy ještě zvláštní podmínky na ochranění zájmů bezpečnosti a obrany státu nad rámec podmínek vyplývajících z nařízení.²⁷¹ Koncesionář přijímací stanice, tedy rozhlasový posluchač, byl povinen platit poštovní a telegrafní správě roční poplatky v koncesní listině stanovené.²⁷² Poplatek vybíraly poštovní úřady, byl vymahatelný správní exekucí a poměrná část tohoto poplatku se odváděla společnosti Radiojournal na úhradu správních a programových výloh.²⁷³ Obdobná koncepce přetrvala i do doby zahájení televizního vysílání a je možné ji považovat za počátek tradování pojmu „koncesionářské poplatky“ pro rozhlasové a televizní poplatky.²⁷⁴

Naproti tomu zákon č. 9/1924 Sb. reguloval toliko výrobu, prodej, přechovávání a dovážení z ciziny zařízení radiotelegrafních a radiotelefonních (tj. nikoli zřizování, udržování a provozování telegrafu, neboť to bylo upraveno zákonem č. 60/1923 Sb.). Podle zákona č. 9/1924 Sb. bylo k výrobě, prodeji, přechovávání jakož i dovozu z ciziny radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení třeba povolení, za které se platil poplatek, přičemž nárok na udělení tohoto povolení byl výslovně vyloučen. Povolení udělovalo ministerstvo průmyslu, obchodu a živností v dohodě s ministerstvem pošt a telegrafů a udělovalo jej jen státním občanům s bydlištěm v Československu, kteří jsou spolehliví a, v případě povolení k výrobě, mají

²⁶⁹ Srov. BARTOŇ, M. Stručný nástin historického vývoje právní úpravy regulace sdělovacích prostředků na území ČR. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Iuridica*. [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, 5/6-2003, 2004, s. 19 [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: http://oldwww.upol.cz/fileadmin/user_upload/Veda/AUPO/AUPO_Iuridica_5_6.pdf.

²⁷⁰ Viz zákon č. 60/1923 Sb., o telegrafech. Srov. HÁCHA, E. Rozhlas. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J., WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 3. svazek. Praha: Eurolex Bohemia, 2000, s. 813.

²⁷¹ Srov. § 4 a § 8 vládního nařízení č. 82/1925 Sb., kterým se určují podmínky zřizování, udržování a provozu telegrafů.

²⁷² Srov. § 7 vládního nařízení č. 82/1925 Sb., kterým se určují podmínky zřizování, udržování a provozu telegrafů.

²⁷³ Srov. HÁCHA, E. Rozhlas. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J., WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 3. svazek. Praha: Eurolex Bohemia, 2000, s. 813.

²⁷⁴ Srov. POUPEŘOVÁ, O. Povaha rozhlasových a televizních poplatků. In: HANDRLICA, J. (ed.). *Veřejné právo a právo soukromé: aktuální tendence a výzvy veřejnoprávní úpravy plynoucí z problematiky právního dualismu*. Praha: Eva Rozkotová, 2014, s. 180.

předepsanou kvalifikaci. Zákon dále stanovil podrobné podmínky pro udělování koncesí.²⁷⁵ Za zmínku jistě stojí, že Hácha i Hoetzel povolení k výrobě, prodeji a přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení podle zákona č. 9/1924 Sb. považovali za tzv. ryzí koncesí.²⁷⁶

Zákon č. 9/1924 Sb. také stanovil, že radiotelegrafní a radiotelefonní zařízení mohla být prodávána pouze osobám, které prokázaly, že jim byla udělena koncese ke zřizování nebo k provozu radiotelegrafních a radiotelefonních stanic nebo povolení k přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení.²⁷⁷ Zákon č. 9/1924 Sb. byl zrušen zákonem č. 128/1947 Sb., jímž se upravují živnosti radiotechnická, radiomechanická a obchod s radioelektrickými zařízeními; koncese k výrobě, prodeji a přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení již nebyla třeba, výroba a opravování radioelektrických zařízení však byly regulovány jako koncesované živnosti a obchod s radioelektrickým zařízením jako živnost koncesovaná vázaná na zvláštní způsobilost.²⁷⁸

Téměř od samého počátku je možné pozorovat dvě souběžné linie právní úpravy „rozhlasu“ a „televize“, a to regulaci přenosu rozhlasového a televizního vysílání a regulaci rozhlasového a televizního obsahu. Po druhé světové válce mělo technologické aspekty šíření médií v Československu tradičně na starost ministerstvo spojů jakožto nástupce ministerstva pošt, pod které spadal rozhlas již v meziválečném období. Veškerá agenda rozhlasu a televize, která se netýkala techniky a přenosu signálu, byla v komunistickém Československu začleněna pod ministerstvo školství a osvěty jakožto nástupce ministerstva informací a záhy přešla pod nové ministerstvo kultury.

Od padesátých let se ve světě rozhlasu a televize mnohé změnilo. Jistá dvojkolejnost právní úpravy však přes všechny změny zůstala: od regulace obsahu rozhlasového a televizního vysílání a obdobných nelineárních služeb, tj. audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, je oddělena regulace přenosu audiovizuálních mediálních služeb. Přenos audiovizuálních mediálních služeb, resp. přenos informací prostřednictvím sítí elektronických komunikací a rozhlasového a televizního vysílání upravuje především zákon o elektronických komunikacích, který hned v § 1 odst. 2 říká, že „*se nevztahuje na obsah služeb poskytovaných prostřednictvím*

²⁷⁵ Srov. HÁCHA, E. Rozhlas. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J., WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 3. svazek. Praha: Eurolex Bohemia, 2000, s. 813.

²⁷⁶ Srov. HÁCHA, E. Koncese. In: HÁCHA, E., HOETZEL, J., WEYR, F., LAŠTOVKA, K. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 2. svazek. Brno: Polygrafia, 1932, s. 275; HOETZEL, J. *Československé správní právo: část všeobecná*. Druhé přepracované vydání. Praha: Melantrich, 1937, s. 268.

²⁷⁷ Srov. § 18 zákona č. 9/1924 Sb., kterým se upravuje výroba, prodej a přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení, jakož i dovoz jejich z ciziny.

²⁷⁸ Viz. zákon č. 128/1947 Sb., jímž se upravují živnosti radiotechnická, radiomechanická a obchod s radioelektrickými zařízeními.

sítí elektronických komunikací, jako je obsah rozhlasového a televizního vysílání, finančních služeb a některých služeb informační společnosti, není-li dále stanoveno jinak. Oddělením regulace přenosu od regulace obsahu nejsou dotčeny vazby, které mezi nimi existují, zejména pro zaručení mediální plurality, kulturní rozmanitosti a ochrany spotřebitele.“

5.3 Současná oprávnění v oblasti audiovizuálních mediálních služeb

Rámec upravující provozování televizního vysílání je v současnosti dán především ZRTV a zákonem o elektronických komunikacích. Udělovat oprávnění k provozování rozhlasového a televizního vysílání, resp. registrovat provozovatele převzatého vysílání, je svěřeno RRTV, případně RRTV ve spolupráci s ČTÚ. RRTV je dále svěřeno evidovat poskytovatele audiovizuální mediální služby na vyžádání. Současná právní úprava tudíž přistupuje odlišně k provozování (rozhlasového a) televizního vysílání, k provozování převzatého (rozhlasového a) televizního vysílání a k poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. RRTV je nově také svěřeno evidovat poskytovatele služeb platformy, jejichž činnost je činností poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání materiálně, zejména z hlediska příjemců dané služby, podobná.

Nejpřísnější pravidla jsou stanovena pro provozování vysílání. Provozovat vysílání je možné pouze na základě zvláštních právních předpisů nebo na základě licence udělené na základě ZRTV.²⁷⁹ Provozovateli vysílání tzv. ze zákona jsou Český rozhlas (na základě zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu) a Česká televize (na základě zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi). Všichni ostatní mohou provozovat vysílání pouze na základě oprávnění k provozování rozhlasového a televizního vysílání, které zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání nazývá licence.²⁸⁰ Licenci uděluje RRTV v rámci řízení o udělení licence (dále také jen „licenční řízení“). RRTV je oprávněna vydat licenci k vysílání šířenému prostřednictvím a) vysílačů, b) družic a kabelových systémů, c) přenosových systémů neuvedených v písmenech a) a b) (dále také jen „zvláštní přenosový systém“), a to zásadně na dobu určitou. Nestanoví-li zákon jinak, není na udělení licence právní nárok.²⁸¹ Toto se týká obecně všech licencí, tedy licencí k provozování zemského analogového i digitálního vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů, licencí k provozování vysílání šířeného prostřednictvím družic, kabelových systémů a zvláštních přenosových systémů.²⁸² ZRTV však rozlišuje licenční řízení, které vyhláší RRTV a které je vedeno s více účastníky (žadatelé o udělení licence),

²⁷⁹ § 3 odst. 1 ZRTV.

²⁸⁰ § 2 odst. 1 písm. y) ZRTV.

²⁸¹ § 12 ZRTV.

²⁸² Srov. CHALOUPOKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 94 (§ 12 ZRTV). Dostupné online v systému Beck-online.

a zvláštní licenční řízení zahajované z podnětu žadatele o licenci, který je zároveň jeho jediným účastníkem.²⁸³ V tomto zvláštním licenčním řízení jsou udělovány licence k provozování rozhlasového nebo televizního vysílání šířeného prostřednictvím družic, kabelových systémů a zvláštních přenosových systémů a k provozování zemského digitálního rozhlasového nebo televizního vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů, přičemž jsou-li splněné zákonné podmínky, má žadatel na udělení licence právní nárok.²⁸⁴ Rozhodnutím o udělení vysílací licence zpravidla žadateli vzniká veřejné subjektivní právo.²⁸⁵ Rozhodnutí o udělení licence kromě příslušného výroku, odůvodnění a poučení obsahuje také licenční podmínky, které stanovují další meze vysílacího oprávnění (např. označení provozovatele vysílání, název programu, časový a územní rozsah vysílání, dobu, na kterou je licence udělena, základní programovou specifikaci apod.).²⁸⁶

V případě rozhodnutí o udělení licence podle § 18 ZRTV, tedy v licenčním řízení zahájeném RRTV, ve kterém může podat žádost o licenci více žadatelů, je rozhodováno jednak o udělení licence jednomu ze žadatelů, jednak o zamítnutí žádostí ostatních žadatelů, a tyto výroky jsou na sobě závislé; musí být přitom z odůvodnění rozhodnutí zřejmé a přezkoumatelné, jak každé z kritérií stanovené pro udělení licence naplnil každý ze žadatelů a proč RRTV licenci udělila, resp. neudělila.²⁸⁷ Ačkoliv na udělení vysílací licence není právní nárok, není rozhodnutí RRTV vyloučeno z přezkumu ve správním soudnictví, a ačkoliv „*správní orgán rozhoduje na základě absolutně volné správní úvahy, musí být jeho rozhodnutí přezkoumatelné a musí být zřejmé, že z mezi a hledisek správního uvážení nevybočil.*“²⁸⁸ RRTV je tedy při rozhodování o udělení licence, na kterou žadatel nemá právní nárok, v souladu s judikaturou limitována minimálně stanovenými procesními postupy a elementárními právními principy správního rozhodování.²⁸⁹

Provozovat převzaté vysílání je možné na základě registrace. Registrací ZRTV rozumí oprávnění k provozování převzatého vysílání.²⁹⁰ RRTV registruje provozovatele převzatého vysílání prostřednictvím sítě elektronických komunikací; pro provozovatele převzatého vysílání prostřednictvím vysílačů jsou zákonem o provozování rozhlasového a televizního vysílání

²⁸³ Srov. § 12 až § 25 ZRTV.

²⁸⁴ § 25 ZRTV; Srov. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 92-96 (§ 12 ZRTV). Dostupné online v systému Beck-online.

²⁸⁵ Srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004-79.

²⁸⁶ Srov. § 18 odst. 3 a 4 ZRTV a dále též § 25 odst. 4 a 6 ZRTV.

²⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005-298.

²⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004-79.

²⁸⁹ Ibidem.

²⁹⁰ § 2 odst. 1 písm. h) ZRTV.

s ohledem na omezenou kapacitu kmitočtového spektra stanoveny zvláštní podmínky.²⁹¹ Ačkoliv by pojem registrace²⁹² mohl navozovat odlišný dojem, registrací se dikcí ZRTV nazývá rozhodnutí RRTV, tedy individuální správní akt. Registraci vydává RRTV v řízení o registraci, které se zahajuje z podnětu účastníka (příhláškou) a tento účastník je jeho jediným účastníkem. Na registraci je za splnění zákonných podmínek právní nárok.²⁹³ Registrace vzniká dnem, kdy rozhodnutí RRTV o registraci nabylo právní moci; kladné rozhodnutí o registraci nabývá právní moci oznámením účastníku řízení a registrace je udělována na dobu neurčitou.²⁹⁴

V případě audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání se uplatňuje liberálnější přístup v podobě tzv. evidence poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. ZAVMSV stanovuje poskytovatelům těchto služeb oznamovací povinnost, s tím, že na základě řádného oznámení RRTV zapíše příslušné údaje do Evidence poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, o čemž oznamovatele vyrozumí zasláním potvrzení o provedení zápisu.²⁹⁵ Splní-li poskytovatel zákonné povinnosti, resp. náležitosti oznámení, má RRTV povinnost poskytovatele audiovizuální mediální služby na vyžádání zaevidovat; nečinnost RRTV nemá na oprávnění poskytování služby vliv a RRTV nemá možnost stanovovat poskytovateli jakékoli podmínky poskytování služby.²⁹⁶

RRTV dále vede a aktualizuje seznam poskytovatelů služby platformy pro sdílení videonahrávek.²⁹⁷ Zápisy do tohoto seznamu RRTV provádí na základě oznámení poskytovatele služby, resp. osoby, která hodlá poskytovat službu platformy pro sdílení videonahrávek.²⁹⁸ Má-li oznámení údajů nedostatky, vyzve RRTV k jejich odstranění do 30 dnů ode dne doručení výzvy; nebude-li tato lhůta dodržena, hledí se na oznámení, jako by nebylo učiněno.²⁹⁹ V případě bezvadného oznámení RRTV zapíše údaje do seznamu poskytovatelů služby platformy do 30 dnů ode dne jejich oznámení a současně zašle osobě, která toto oznámení učinila, potvrzení o zápisu do seznamu poskytovatelů služby platformy, v němž uvede den, kdy byl zápis

²⁹¹ § 28a ZRTV.

²⁹² Registrace bývá hmotněprávním předpokladem (jedním z předpokladů) jiné právní skutečnosti, s tím, že právní skutečnost, kterou registrace podmiňuje, nastává ex lege; o registraci se vydává osvědčení, o jejím odmítnutí správní akt. Viz. STAŠA, J. Neregulativní úkony. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 197.

²⁹³ § 26 odst. 2 ZRTV.

²⁹⁴ Srov. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 119 (§§ 26, 27 ZRTV). Dostupné online v systému Beck-online.

²⁹⁵ § 5 ZAVMSV.

²⁹⁶ Srov. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 210 (§ 5 AVMSV). Dostupné online v systému Beck-online.

²⁹⁷ § 5 písm. a) a § 6 odst. 1 zákona o službách platforem.

²⁹⁸ § 6 zákona o službách platforem.

²⁹⁹ § 6 odst. 3 zákona o službách platforem.

proveden.³⁰⁰ Podle důvodové zprávy přitom „vedení seznamu poskytovatelů je v tomto směru koncipováno analogicky k platné právní úpravě evidence vydavatelů periodického tisku, která představuje pro poskytovatele služeb zátěž na nejnižší možné míře, která je nezbytná pro plnění povinností regulačního orgánu dle evropské právní úpravy.“³⁰¹ Poskytování služby platformy pro sdílení videonahrávek, aniž je do dne zahájení poskytování této služby učiněno příslušné oznámení, je stejně jako jiné způsoby neplnění oznamovací povinnosti postihováno jako přestupek.³⁰²

V současné úpravě audiovizuálních mediálních služeb je tedy možné za koncesi považovat oprávnění k provozování rozhlasového a televizního vysílání (licenci), ovšem pouze pokud jde o zemské analogové vysílání šířené prostřednictvím vysílačů. Co se týče ostatních způsobů vysílání, je na udělení příslušné licence při splnění zákonných podmínek právní nárok – je tedy na místě hovořit spíše o povolení než o koncesi. V případě převzatého vysílání, audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání i služeb platformy je ze shora nastíněné právní úpravy zřejmé, že o koncesním principu nemůže být vůbec uvažováno.

5.4 Dílčí závěry

Definiční znaky koncese jakožto institutu správního práva zůstaly plynutím času téměř nedotčeny a z prvorepublikových odborných textů je možné vycházet i dnes. Přirozeně se však vyvíjí prostředí, ve kterém jsou koncese udělovány. Mění se oblasti, ve kterých zákonodárce považuje za vhodné použít koncesní princip namísto principu povolovacího, příp. ještě benevolentnějšího přístupu. Výčet činností, které jsou „zásadně dovoleny“ jinými normami, a činností, které jsou naopak „zásadně nedovoleny“ a oprávnění k jejich výkonu může být pouze propůjčeno, nelze stanovit jednou pro vždy. Při vědomí velké zkratkovitosti: dnes ústavně zakotvené pravidlo, že *každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá*, neplatilo vždy ve stejné podobě a šíři; neodmyslitelný je také ekonomický a technický vývoj. Markantní rozdíly lze spatřit právě například u telekomunikací, které se od prvních telegrafů a jejich přísné regulace vyvinuly až do dnešní podoby. Je však zároveň třeba zmínit, že ne vždy stát, resp. zákonodárce na „změnu prostředí“ reaguje, popř. reaguje včas.

³⁰⁰ § 6 odst. 4 zákona o službách platformem.

³⁰¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., o službách platformem pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platformem pro sdílení videonahrávek). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. období, od 2021, sněmovní tisk 30/0; zvláštní část, k § 6.

³⁰² § 11 zákona o službách platformem.

Tak například v minulosti³⁰³ koncesní princip omezoval počet provozovatelů televizního vysílání jak v případě vysílání prostřednictvím satelitů a kabelových rozvodů, tak v případě vysílačů; režim, který byl pochopitelný u kmitočtového spektra, které je ze své podstaty limitováno, ve svém důsledku způsobil, že Česká republika byla poslední zemí ve střední a východní Evropě, která neprovozovala satelitní vysílání, které je stejně jako kabelové vysílání na rozdíl od kmitočtového spektra z tohoto hlediska neomezené.³⁰⁴

Uvedené je možné ilustrovat na následujícím příkladu, resp. na vztahu mezi počtem provozovatelů určitého typu televizního vysílání a vývoji právní úpravy.

Zákon č. 468/1991 Sb. až do novely provedené zákonem č. 301/1995 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 1996, rozlišoval mezi provozovateli vysílání ze zákona a držiteli licence. Licence opravňovala jejího držitele k vysílání v rozsahu a za podmínek v ní stanovených a na její udělení nebyl právní nárok.³⁰⁵ Tento právní režim se uplatňoval ve vztahu ke všem typům televizního vysílání a zákon č. 468/1991 Sb. neznal jiné typy oprávnění k provozování televizního vysílání. Stav v oblasti televizního vysílání byl následující:³⁰⁶

	1. 2. 1994	9. 7. 1994	31. 1. 1995
držitel licence – celoplošné televizní vysílání	1	2	2
držitel licence – satelitní televizní	0	3	3
držitel licence – televizní kabelové rozvody	28	32	32

Novelou provedenou zákonem č. 301/1995 Sb. byla do zákona č. 468/1991 Sb. zavedena vedle licence také registrace. Od 1. 1. 1996 tak oprávnění k šíření vysílání prostřednictvím satelitu, prostřednictvím kabelových rozvodů nebo prostřednictvím satelitu a kabelových

³⁰³ Viz. zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (účinný do roku 2001).

³⁰⁴ Srov. MAISNER, M., VANÍČEK, Z. *Odpovědnost za obsah přenosu v elektronických komunikacích*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, s. 19. Dále např. Důvodová zpráva k zákonu č. 301/1995 Sb. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1. volební období, 1992-1996, sněmovní tisk 1821. Dostupné online v systému Beck-online (301/1995 Dz).

³⁰⁵ § 10 zákona č. 468/1991 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 1995.

³⁰⁶ Data viz Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1. volební období, 1995. *Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady ČR pro rozhlasové a televizní vysílání (9. 7. 1994 - 31. 1. 1995* [online]. 1995 [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t1541_01.htm.

rozvodů vznikalo registrací.³⁰⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 301/1995 Sb. uvádí, že „zkušenosti z aplikace zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání ukazují, že byl pro některé oblasti především televizního vysílání stanoven právní režim, který neodpovídá charakteru provozovaného vysílání. Jde o vysílání prostřednictvím satelitů a o vysílání šířené kabelovými rozvody, kde není rozumného důvodu pro licencování takové činnosti. Na rozdíl od kmitočtového spektra, které je limitované, technické možnosti kabelového a satelitního vysílání jsou z tohoto hlediska neomezené, a není proto potřebné počet provozovatelů satelitního a kabelového vysílání omezovat. Důsledkem stávajícího právního stavu je skutečnost, že Česká republika je poslední zemí ve střední a východní Evropě, která dosud neprovozuje satelitní vysílání. Zkušenosti předkladatelů hovoří o tom, že příčinou není nezáměr ze strany latentních provozovatelů, ale administrativní zásah státu. Navrhuje se proto stávající licenční přístup se proto navrhuje nahradit liberálnějším přístupem registračním.“³⁰⁸ Od 1. 1. 1996 tedy na oprávnění k provozování televizního vysílání prostřednictvím satelitu a/nebo prostřednictvím kabelových rozvodů, resp. na příslušnou registraci byl (na rozdíl od licence) za splnění zákonných podmínek právní nárok. Stát tak přestal regulovat počet provozovatelů tohoto typu vysílání. Stav v oblasti vysílání byl poté následující:³⁰⁹

	31. 1. 1995	31. 1. 1996	30. 9. 1996	31. 12. 1998	31. 12. 2000
držitel licence – celoplošné televizní vysílání	2	2	2	2	2
držitel licence – satelitní televizní	3	3	-	-	-
držitel licence – televizní kabelové	32	76	-	-	-

³⁰⁷ § 16 odst. 1 zákona č. 468/1991 Sb. ve znění účinném po 1. 1. 1996, resp. do 3. 7. 2001.

³⁰⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 301/1995 Sb. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1. volební období, 1992-1996, sněmovní tisk 1821. Dostupné online v systému Beck-online (301/1995 Dz).

³⁰⁹ Data viz Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2. volební období, 1997. Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání (1. 2. 1996 - 30. 9. 1996) [online]. 1996 [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t013000a.htm>; Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání. Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání (1. 1. 1998 – 31. 12. 1998) [online]. 1999 [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.rtv.cz/cz/static/o-rade/vyrocní-zpravy/index.htm>; Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 2001. Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady ČR pro rozhlasové a televizní vysílání za období 1. 1. 2000 – 31. 12. 2000 [online]. 2001 [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.rtv.cz/cz/static/o-rade/vyrocní-zpravy/index.htm>.

rozvody						
registrace satelitní televizní	–	-	-	3	9	12
registrace kabelové rozvody	–	-	-	57	80	93

Jak je možné vidět, po rozvolnění koncesního režimu došlo k nárůstu počtu provozovatelů televizního vysílání prostřednictvím satelitu a kabelových rozvodů. Nemělo však za následek okamžitý a obrovský nárůst, zejména pak v případě satelitního televizního vysílání. V tomto kontextu je však třeba brát v potaz také ekonomickou náročnost televizního vysílání a jeho „spuštění“.

Na vztahu mezi vysílací licencí a kmitočtovým spektrem je rovněž možné pozorovat, že regulace obsahu a regulace přenosu televizního vysílání je, resp. může být a v minulosti byla zásadně provázaná. V případě televizního vysílání prostřednictvím družic, kabelové sítě a internetu je totiž *de facto* jedno, kolik licencí RRTV vydá. V případě zemského analogového vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů je (bylo) však s ohledem na omezenost kmitočtového spektra nezbytné, aby bylo udělování televizních licencí koordinováno s možností využívat kmitočty kmitočtového spektra určené pro televizní vysílání.³¹⁰

³¹⁰ V této souvislosti lze taktéž poukázat na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 31. 1. 2008, *Centro Europa 7 Srl v. Ministero delle Comunicazioni e Autorità per le garanzie nelle comunicazioni, Direzione generale per le concessioni e le autorizzazioni del Ministero delle Comunicazioni*, C-380/05, ECLI:EU:C:2008:59. V původním řízení se spor týkal náhrady škody, kterou žalobce podle svého tvrzení utrpěl tím, že mu žalovanými v původním řízení nebyly přiděleny vysílací rádiové frekvence pro analogové zemské televizní vysílání, a tudíž nemohl nikdy vysílat, ačkoliv mu byla příslušnými orgány udělena licence na zemské televizní vysílání na celostátní úrovni, kterou mu bylo povoleno vytvořit a využívat analogovou televizní síť. Soudní dvůr v dané věci rozhodl tak, že „článek 49 ES a od okamžiku jejich použitelnosti i čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice), čl. 5 odst. 1 a 2 druhý pododstavec a čl. 7 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice), jakož i článek 4 směrnice Komise 2002/77/ES ze dne 16. září 2002 o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací musí být vykládány tak, že v oblasti televizního vysílání brání vnitrostátní právní úpravě, jejíž uplatnění znemožňuje provozovateli, který získal licenci, vysílat z důvodu, že mu na základě objektivních transparentních, nediskriminačních a přiměřených kritérií nebyly přiděleny vysílací rádiové frekvence.“

6 Česká televize a duální systém

Zavedení tzv. duálního systému po roce 1989 zásadně předurčilo to, jak vypadá české audiovizuální mediální prostředí dnes. Zásadním znakem duálního systému je souběžné působení médií veřejné služby a soukromých médií, tedy v kontextu této práce souběžné působení ČT a soukromých provozovatelů, resp. poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb.

Charakteristika ČT se může zdát jako otázka ryze teoretická, a do jisté míry také je, avšak má rovněž zásadní přesahy do praxe a je podstatná pro zodpovězení otázek, které jsem si na začátku práce vytyčila. Jak jsem již uvedla, existence ČT má zásadní vliv na podobu českého audiovizuálního mediálního prostředí. V souvislosti s ČT vyvstávají také otázky o aktuálnosti českých mediálních právních předpisů. Otázkou je nejen přizpůsobení se technologickému a společenskému vývoji a držení kroku s internetovou společností s ohledem na právní zakotvení a „zaúkolování“ ČT, nýbrž např. i pojetí televizního poplatku.

6.1 Stručná charakteristika České televize

Česká televize byla zřízena zákonem o České televizi.³¹¹ Podle tohoto zákona je ČT právnickou osobou, která hospodaří s vlastním majetkem, jehož základem je majetek převedený z Československé televize. Zákon dále stanoví, že ČT vlastními úkony nabývá práv a zavazuje se a že stát neodpovídá za její závazky a ona neodpovídá za závazky státu.³¹² ČT tedy má právní osobnost i svéprávnost a je od státu majetkově oddělena.³¹³

ČT je provozovatelem vysílání tzv. ze zákona.³¹⁴ Ačkoliv zákony takové spojení nepoužívají, je ČT možné považovat rovněž za poskytovatele audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání ze zákona.³¹⁵ ČT přitom provozováním vysílání poskytuje veřejnou službu, kterou ZČT v § 2 odst. 1 vymezuje jako službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu; ZČT pro tuto službu ČT veřejnosti zavádí legislativní zkratku „*veřejná služba v oblasti televizního vysílání*“³¹⁶. Zákon dále v odst. 2 tohoto ustanovení odlišuje úkoly v rámci veřejné služby, které je třeba považovat za hlavní, a v § 3 stanoví, především jakým způsobem ČT tuto veřejnou službu naplňuje. ČT je za podmínek stanovených

³¹¹ § 1 odst. 1 ZČT.

³¹² § 1 odst. 2 a odst. 3 ZČT.

³¹³ Srov. POUPEROVÁ, O. *Institucionální aspekty regulace médií*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 171.

³¹⁴ Srov. zejm. § 3 odst. 1 písm. a) ZRTV.

³¹⁵ § 3 odst. 1 písm. l) ZČT. Srov. rovněž POUPEROVÁ, O. *Institucionální aspekty regulace médií*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 17.

³¹⁶ § 2 ZČT.

právními předpisy oprávněna vykonávat taktéž podnikatelskou činnost, která souvisí s předmětem její činnosti a která nesmí ohrozit její úkoly.³¹⁷

Způsob vzniku ČT, jakož i způsob vzniku jejího oprávnění provozovat televizní vysílání se odráží právě v jejím označení jako provozovatele vysílání tzv. ze zákona. Zvláštní úkoly ČT vůči společnosti zase vystupují do popředí v jejím označení jako televize veřejné služby, případně v označení jejího vysílání jako vysílání veřejné služby. Pouperová poukazuje na to, že naopak pojmy „veřejnoprávní sdělovací prostředek“ nebo „veřejnoprávní provozovatel vysílání“ jsou spíše „obecnými, neprávními pojmy, které zdůrazňují charakter instituce, jež vysílání veřejné služby provozuje, odkazují na právní titul jejich existence a vycházejí z německé terminologie (*der öffentlich-rechtliche Rundfunk*)“.³¹⁸

6.2 Organizační struktura České televize

Rada České televize (dále také jen „Rada ČT“) je orgánem, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti ČT.³¹⁹ Prostřednictvím Rady ČT je tedy uplatňováno právo veřejnosti na kontrolu činnosti ČT jakožto provozovatele televizního vysílání ze zákona, jakožto vysílatele veřejné služby.

Rada ČT je kolegiální orgán; má 15 členů, které volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky tak, aby v ní byly zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy.³²⁰ Návrhy kandidátů na členy Rady ČT předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy.³²¹ Členem Rady ČT může být zvolen občan ČR, který je svéprávný, má trvalý pobyt na území ČR a je bezúhonný.³²² Každé dva roky je volena jedna třetina členů Rady ČT; funkční období je šest let a opětovné zvolení je možné.³²³ Členství v Radě ČT je veřejnou funkcí³²⁴ a je neslučitelné s funkcí prezidenta republiky, poslance nebo senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, s jakoukoli funkcí ve veřejné správě, s funkcí člena RRTV, člena Rady Českého rozhlasu, člena Rady České tiskové kanceláře, s funkcí generálního ředitele Českého rozhlasu a s funkcí člena

³¹⁷ § 11 odst. 1 ZČT.

³¹⁸ POUPEROVÁ, O. *Institucionální aspekty regulace médií*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 171.

³¹⁹ § 4 odst. 1 ZČT.

³²⁰ § 4 odst. 1 ZČT.

³²¹ § 4 odst. 2 ZČT.

³²² § 4 odst. 3 ZČT.

³²³ § 4 odst. 4 ZČT.

³²⁴ § 4 odst. 6 ZČT.

dozorčí komise ČT nebo člena dozorčí komise Českého rozhlasu.³²⁵ ZČT stanoví členům Rady ČT další omezení, související zejména s politickou a podnikatelskou činností; členové Rady ČT tak například nesmí zastávat žádné funkce v politických stranách a hnutích či působit v pracovněprávním nebo jiném obdobném vztahu k Českému rozhlasu.³²⁶ Člen Rady ČT je povinen zachovávat důstojnost funkce člena Rady ČT a nesmí se dopustit jednání, které zpochybňuje jeho nezávislost nebo nestrannost při výkonu funkce.³²⁷

Ze své činnosti je Rada ČT odpovědná Poslanecké sněmovně.³²⁸ Činnost Rady ČT se řídí jednacím řádem, který Rada ČT přijme do třiceti dnů od své první schůze; jednání Rady ČT jsou veřejná.³²⁹

Do působnosti Rady ČT náleží například jmenovat a odvolávat generálního ředitele ČT, schvalovat rozpočet, jakož i přehled pohledávek a závazků a účetní závěrku ČT, na návrh generálního ředitele schvalovat Statut České televize, předkládat Poslanecké sněmovně ke schválení Kodex České televize, schvalovat návrhy generálního ředitele na zřizování nebo zrušení televizních studií, rozhodovat o stížnostech týkajících se generálního ředitele, dohlížet na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu České televize, schvalovat dlouhodobé plány programového, technického a ekonomického rozvoje či zřizovat dozorčí komisi.³³⁰ Rada ČT dále předkládá Poslanecké sněmovně výroční zprávu o činnosti ČT a výroční zprávu o hospodaření ČT.³³¹ Rada ČT ani její členové však nesmějí přímo zasahovat do výroby a vysílání televizních pořadů.³³² Rada ČT se tedy spolupodílí na řízení ČT, dohlíží nad plněním úkolů veřejné služby či činí pracovněprávní úkony³³³ ve vztahu ke generálnímu řediteli.³³⁴

Poradním orgánem Rady ČT ve věcech kontroly hospodaření ČT je dozorčí komise, jejímž úkolem je sledovat, zda jsou finanční zdroje a majetek ČT účelně a hospodárně využívány podle schváleného rozpočtu ČT v souladu s právními předpisy a s požadavky práva Evropských společenství.³³⁵

³²⁵ § 5 odst. 1 ZČT.

³²⁶ § 5 odst. 2 a odst. 3 ZČT.

³²⁷ § 6 odst. 2 písm. b) ZČT.

³²⁸ § 4 odst. 5 ZČT.

³²⁹ § 7 odst. 1 a odst. 3 ZČT.

³³⁰ § 8 odst. 1 ZČT.

³³¹ § 8 odst. 2 ZČT.

³³² § 8 odst. 4 ZČT.

³³³ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 102/2010-80, podle kterého je rozhodnutí Rady Českého rozhlasu o odvolání generálního ředitele z funkce podle § 9 odst. 6 zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, úkonem pracovněprávním; k jeho přezkumu je dána pravomoc soudům v občanském soudním řízení podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu.

³³⁴ Srov. POUPEŘOVÁ, O. *Institucionální aspekty regulace médií*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 190.

³³⁵ § 8a odst. 1 ZČT.

Statutárním orgánem ČT je generální ředitel.³³⁶ Generálního ředitele jmenuje Rada ČT na základě výsledků výběrového řízení na funkční období 6 let;³³⁷ v zákonem stanovených případech jej může také odvolat.³³⁸ Generální ředitel je ze své činnosti odpovědný Radě ČT a má právo účastnit se jejích jednání.³³⁹

Součástí ČT jsou televizní studia,³⁴⁰ která mají své ředitele odpovědné za činnost televizního studia generálnímu řediteli.³⁴¹ Televizní studia může, s výjimkou Televizního studia Brno a Televizního studia Ostrava, zřizovat a zrušovat generální ředitel s předchozím souhlasem Rady ČT.³⁴²

Vnitřní organizaci ČT blíže upravuje Statut České televize³⁴³, podle kterého je pak základní organizační struktura ČT podrobně upravena organizačním řádem.³⁴⁴ V mezích zákona a statutu pak stanoví organizaci ČT generální ředitel.³⁴⁵

6.3 Česká televize v organizaci veřejné správy

Nejprve je třeba postavit na jisto, že ČT je veřejnoprávním (tedy nikoliv soukromoprávním) subjektem, resp. že je právnickou osobou veřejného práva. Až následně je možné se věnovat otázce, zda lze ČT považovat za subjekt veřejné správy (případně jaký) a vykonavatele veřejné správy.

Jak již bylo vyloženo výše, ČT byla zřízena zvláštním zákonem. ČT je právnickou osobou se specifickým posláním, jímž je zajištění veřejné služby v oblasti televizního vysílání. Má právo vysílat a současně povinnost naplňovat veřejnou službu; zákon přitom stanoví ČT přísnější pravidla než ostatním (soukromým) provozovatelům televizního vysílání. Poskytování veřejné služby je tedy ČT v podstatě uloženo jako povinnost, přičemž stát má možnost určitým způsobem na zajišťování této veřejné služby ze strany ČT dohlížet. Zákon rovněž stanoví ČT zvláštní vnitřní organizační strukturu, odlišnou od obchodních korporací. Za podmínek stanovených právními předpisy je ČT oprávněna vykonávat podnikatelskou činnost, která však souvisí s předmětem její činnosti a která nesmí ohrozit její úkoly. Finančními zdroji ČT jsou zejména televizní poplatky a dále má příjem z vlastní podnikatelské činnosti.

³³⁶ § 9 odst. 1 ZČT.

³³⁷ § 9 odst. 4 ZČT.

³³⁸ § 9 odst. 7 ZČT.

³³⁹ § 9 odst. 2 ZČT.

³⁴⁰ § 12 odst. 1 ZČT.

³⁴¹ § 12 odst. 2 ZČT.

³⁴² § 9 odst. 9 ZČT.

³⁴³ Statut České televize [online]. [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/statut-ct/>.

³⁴⁴ Čl. V bod 1 Statutu ČT.

³⁴⁵ Čl. III bod 1. písm. c) Statutu ČT; lze poukázat např. na zřízení ombudsmana ČT.

Při úvahách o tom, zda má ČT povahu veřejné nebo soukromé instituce, lze poukázat na kritéria, která pro výklad pojmu „veřejná instituce“ vymezil Ústavní soud ve vztahu k informačnímu zákonu.³⁴⁶ Podle Ústavního soudu mezi relevantní hlediska patří 1) způsob vzniku či zániku instituce (z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního úkonu), 2) hledisko osoby zřizovatele (z pohledu toho, zda je zřizovatelem instituce jako takové stát či nikoli), 3) subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (zda dochází ke kreaci orgánů státem či nikoli), 4) existence či neexistence státního dohledu nad činností instituce a 5) veřejný nebo soukromý účel instituce. Prostřednictvím těchto kritérií je pak podle Ústavního soudu nutno zkoumanou instituci posuzovat a podle výsledku dojít k závěru o její veřejné či soukromé povaze. Nejde tu však o nutnost kumulativního splnění těchto kritérií, nýbrž je nutno zkoumat „převahu“ znaků, jež jsou pro instituci veřejnou nebo soukromou typické.³⁴⁷ Je však zřejmé, že ČT naplňuje všechna výše uvedená kritéria veřejné instituce.

V této souvislosti je vhodné uvést, že pojem „veřejná instituce“ podle § 2 odst. 1 informačního zákona byl do tohoto ustanovení vložen novelizací provedenou zákonem č. 39/2001 Sb., která rozšířila v něm obsažený výčet povinných subjektů o „veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky“, a to primárně za tím účelem, aby se povinnost poskytovat informace vztahovala právě i na ČT a Český rozhlas. K další novelizaci § 2 odst. 1 informačního zákona došlo zákonem č. 61/2006 Sb., jímž byl vypuštěn dodatek „hospodařící s veřejnými prostředky“ a zůstal pouze pojem „veřejná instituce“.³⁴⁸ Na tomto místě lze shrnout, že ČT je – aniž o tom existují pochybnosti – tzv. povinným subjektem podle § 2 odst. 1 informačního zákona, přičemž spadá pod kategorii veřejných institucí.³⁴⁹

Z takto pojatého výkladu ČT vyšel rovněž Nejvyšší soud, když se v usnesení ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. 7 Tdo 1229/2020, zabýval tím, zda jinou podobnou povinnou platbou ve smyslu § 240 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, (dále také jen „trestní zákoník“) je i rozhlasový a televizní poplatek podle zákona o TV poplatcích. Nejvyšší soud

³⁴⁶ Zejm. náleží Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06, a dále např. ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16, a ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 1262/17.

³⁴⁷ Srov. zejm. výše odkazovaný náleží Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06.

³⁴⁸ Srov. i např. náleží Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16.

³⁴⁹ ČT je povinným subjektem a při poskytování informací v režimu informačního zákona se dostává do pozice správního orgánu ve smyslu SpŘ i soudního řádu správního. Je však vhodné dodat, že s účinností od 24. 4. 2019 byl § 20 odst. 5 informačního zákona změněn tak, že nelze-li podle § 178 SpŘ nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti ÚOOÚ. Jelikož se v případě ČT jedná o povinnou osobu, u níž není možné určení nadřízeného orgánu dle § 178 SpŘ, bude ČT v řízeních před správními soudy, které se týkají žádostí o poskytnutí informací podle informačního zákona podaných ČT, nadále (resp. v souladu s přechodnými ustanoveními zákona č. 111/2019 Sb.) vystupovat nikoliv v postavení žalovaného (tím bude ÚOOÚ), nýbrž v postavení osoby zúčastněné na řízení (za předpokladu, že na výzvu soudu výslovně oznámí, že bude práva osoby na řízení uplatňovat). Srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2020, č. j. 3 As 288/2020-40.

konstatoval, že ČT je veřejnou institucí zřízenou státem k veřejnému účelu. V odůvodnění mj. uvedl, že ČT „jako instituce zřízená státem při absenci soukromoprávního úkonu (jednání), jejíž orgány jsou utvářeny státem a která (v některých směrech) podléhá státnímu dohledu a její účel je veskrze veřejný, je typickou veřejnoprávní institucí.“ Podotknul, že nestátní charakter ČT nevyplývá z toho, že by se jednalo o soukromoprávní instituci, nýbrž z nezbytnosti zachování její určité oddělenosti od státních institucí v zájmu zachování její nezávislosti, a že její postavení je ve srovnání se soukromými subjekty působícími v mediálním prostoru značně odlišné a výsadní. Nejvyšší soud pak „neshledal důvod k tomu, aby se při výkladu pojmu veřejná instituce pro účely tohoto rozhodnutí a zde posuzované otázky odchyloval od výše naznačeného vymezení, naopak v něm lze shledat další důvod pro zde přijatý závěr. Především veřejný účel je kritériem pro stanovení povahy instituce jako veřejné zcela zásadním. I pro Českou televizi (a Český rozhlas) je zde použitelné vymezení uvedené Ústavním soudem ve zmíněném nálezu sp. zn. I. ÚS 260/06: „Institucí zřízenou za veřejným účelem je ta, která byla zřízena k uspokojování veřejných či celospolečenských potřeb; má za účel prospět nikoli jen zájmům svým, nýbrž uspokojuje svou činností také potřeby veškerenstva nebo alespoň neurčité části subjektů, jimž činnost instituce slouží k dobru.“ To je velmi důležité, neboť právě v tom tkví jádro důvodů, proč je třeba Českou televizi (a Český rozhlas) chránit i prostředky trestního práva proti oklešťování jejich prostředků podvodným jednáním spočívajícím v krácení televizních poplatků.“³⁵⁰

Ústavní soud se postavením ČT zabýval taktéž ve vztahu k možnosti ČT požadovat náhradu nákladů řízení při zastoupení advokátem. Ústavní soud navázal na svou judikaturu, v níž konstatoval, že tam, kde je k hájení svých zájmů stát vybaven příslušnými organizačními složkami, není důvod, aby výkon svých práv a povinností z této oblasti přenášel na soukromý subjekt (advokáta); pokud však tak učiní, není důvod uznat takto vzniklé náklady řízení jako náklady účelně vynaložené.³⁵¹ Ústavní soud se nejprve přiklonil k tomu, že ČT nárok na náhradu nákladů řízení za právní zastoupení má.³⁵² V usnesení ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. II. ÚS 1588/12, vyložil, že „Česká televize sice je veřejnoprávní instituce, které zákon ukládá plnění specifických úkolů, nicméně nejde o subjekt hospodařící s majetkem státu, nýbrž majetkem svým [...]. Na státu a státním rozpočtu je Česká televize nezávislá, je financována prostřednictvím televizních

³⁵⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. 7 Tdo 1229/2020, uveřejněné pod číslem 36/2021 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní.

³⁵¹ Např. nález Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 2929/07 (N 167/51 SbNU 65), nález ze dne 17. 8. 2009, sp. zn. I. ÚS 1452/09 (N 186/54 SbNU 303), nález ze dne 24. 11. 2009, sp. zn. IV. ÚS 1087/09 (N 243/55 SbNU 349).

³⁵² Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. II. ÚS 1588/12, usnesení ze dne 9. 10. 2012, sp. zn. II. ÚS 2104/12.

poplatků vybíraných na základě zákona [...] a příjmy z vlastní podnikatelské činnosti. Je tedy také jejím ekonomickým kalkulem, uvážením a rizikem, zda bude k vymáhání svých pohledávek angažovat externí odborníky či k této činnosti využije vlastní pracovníky.“ Na uvedené navázal v usnesení ze dne 9. 10. 2012, sp. zn. II. ÚS 2104/12, v němž uvedl, že „Česká televize není orgánem veřejné moci, resp. netěší se postavení "státního orgánu", který by měl ipso facto disponovat takovým juridicky odborným zázemím, aby se obešel bez pomoci advokátské. [...] Česká televize je právnickou osobou hospodařící vlastním majetkem, která neodpovídá za závazky státu a stát recipročně neodpovídá za její závazky. Taková zákonná charakteristika právnické osoby veřejného práva odpovídá na státu a jeho orgánech neodvislému postavení České televize, které nemá a nemůže mít povahu subordinace ve vztahu k dalším orgánům veřejné moci. Česká televize plní veřejnoprávní úkoly, které však zjevně nelze hodnotit jako výkon veřejné moci, a proto nemůže Ústavní soud dospět k přesvědčivému závěru o tom, že sjednání advokáta pro zastupování před soudem ve věci vymáhání televizních poplatků ztělesňuje náklad neúčelný, který by soudy bez dalšího neměly České televizi přiznávat.“ S tím se však neztotožnil jiný senát Ústavního soudu, který uvedené argumenty nepovažoval vzhledem k těžišti řešené problematiky, tedy k otázce účelnosti nákladů řízení při zastoupení ČT v soudních řízeních o určení povinnosti uhradit televizní poplatek, za dostatečně a plně přiléhavé. V nálezu ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 3344/12, pak tento senát Ústavního soudu konstatoval, že „není přiléhavé – jako dominantní kritérium – akcentovat skutečnost, že Česká televize je nezávislá na státním rozpočtu, že hospodaří s vlastním majetkem a že stát neodpovídá za její závazky. Svědčí pro to podle názoru I. senátu Ústavního soudu jak povaha samotného televizního poplatku [...], tak i postavení České televize jako takové. První senát Ústavního soudu se ztotožňuje se závěrem obsaženým v usnesení sp. zn. II. ÚS 2104/12, že činnost České televize jistě není výkonem veřejné moci. Nicméně, na poli svého působení se těší výsadnímu postavení (k čemuž má vytvořené specifické podmínky), a lze tak na ni v určitých ohledech klást srovnatelné nároky jako na orgány státní moci.“ Judikaturu Ústavního soudu ohledně účelnosti nákladů vynaložených ČT v případě tzv. formulářových žalob týkajících se povinnosti uhradit televizní poplatek již lze považovat za ustálenou.³⁵³

V této souvislosti lze zmínit, že podle Nejvyššího soudu vztah mezi poplatníkem televizního poplatku a ČT není spotřebitelským vztahem, byť ve sporu o zaplacení televizního poplatku, resp. o zaplacení peněžní částky z titulu nezaplacených televizních poplatků rozhodují obecné soudy v civilním řízení.³⁵⁴

³⁵³ Srov. např. nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 3705/14.

³⁵⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2021, sp. zn. 33 Cdo 56/2020.

O tom, že ČT je veřejnoprávní subjekt, tedy v podstatě není sporu. V oblasti správního práva se pak z teoretických i praktických důvodů rozlišují pojmy subjekt (nositel) veřejné správy a vykonavatel veřejné správy, popř. orgánní nositel veřejné správy. Subjekty, resp. nositeli veřejné správy jsou podle doktríny stát a další osoby, právnické či fyzické, o nichž tak stanoví Ústava nebo zákon.³⁵⁵ Vedle státu mohou být tedy subjekty veřejné správy i další osoby, které bývají obecně klasifikovány jako veřejnoprávní korporace, veřejné ústavy, veřejné podniky, veřejné fondy, další veřejnoprávní subjekty a osoby soukromého práva.³⁵⁶

Z hlediska předestřené typologie subjektů veřejné správy bývá ČT zpravidla řazena k veřejným ústavům, veřejným podnikům či právě do jakési zbytkové kategorie dalších veřejnoprávních subjektů. Nebývá pochyb o tom, že ČT nemá povahu veřejnoprávní korporace³⁵⁷ – není člensky organizovaným subjektem veřejné správy, kterému byla svěřena moc samostatně plnit veřejné úkoly,³⁵⁸ ČT nemá členy, nýbrž uživatele a zaměstnance. ČT není ani veřejným fondem; netvoří ji primárně účelově určené finanční prostředky na udržování nebo

³⁵⁵ Srov. HENDRYCH, D. Organizace veřejné správy. Právní základy organizace. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 65.

³⁵⁶ Ibidem, s. 66, dále srov. KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 59.

³⁵⁷ V judikatuře Nejvyššího správního soudu se sice lze setkat s rozhodnutími, která ČT označují za veřejnoprávní korporaci či ji uvádí jako příklad veřejnoprávní korporace, podle názoru autorky z nich však nelze dovodit, že by tento soud ČT považoval za veřejnoprávní korporaci jakožto typizovaný subjekt veřejné správy tak, jak jej chápe správní věda. Nejvyšší správní soud se v těchto rozhodnutích detailně nezabýval postavením ČT v organizaci veřejné správy, ani její právní formou. Podle autorky se jedná spíše o jakési jazykové zjednodušení zdůrazňující jednak veřejný, resp. veřejnoprávní charakter ČT, jednak její odlišnost od státu. Důležité je v této souvislosti taktéž to, že se tato spojení objevují především v rozhodnutích týkajících se poskytování informací podle informačního zákona, tedy poměrně specifické právní situace. Tak např. v rozsudku ze dne 19. 11. 2020, č. j. 10 As 244/2020-40, Nejvyšší správní soud uvádí, že „okruh povinných subjektů nezahrnuje jen orgány veřejné správy, ale též různé – od státu odlišné – veřejnoprávní korporace (např. Česká televize, Český rozhlas apod.) a také nejrůznější osoby soukromého práva – obchodní korporace, jakou je konec konců i nynější stěžovatelka (původní žalovaná). Tyto osoby na základě judikatury naplňují znaky „veřejné instituce“ dle § 2 odst. 1 zákona [srov. např. náleze ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06 (N 10/44 SbNU 129) – Letiště Praha]. [...] Povinné osoby odlišné od státu – právnické či fyzické osoby - tedy mají ve vztahu k poskytování informací vlastní subjektivní práva, nevystupují tedy jen jako svazek kompetencí určitého typu (což je základní definiční znak správního orgánu – viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 5. 5. 2015, č. j. Nad 288/2014-58, č. 3257/2015 Sb. NSS, bod 32). Právě naopak, právnické a fyzické osoby, které rozhodují ve věcech zákona o svobodném přístupu k informacím, v rozhodovací praxi správních soudů vystupovaly doposud jako žalovaný správní orgán (v pozici žalovaného) jen v důsledku specifické zákonné konstrukce. Šlo o druh právní fikce, který utvářel z takovýchto osob „správní orgán“, neboť vycházel z kompetence takového 10 As 244/2020 „správního orgánu“ rozhodovat v oblasti zákona o svobodném přístupu k informacím. Ve skutečnosti však tyto osoby rozhodovaly o vlastních veřejných subjektivních právech (srov. bod [15]).“ V usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 53/2006-280, pak sice nešlo o „informační“ spor, ovšem o „volební“ věc; Nejvyšší správní soud se v usnesení zabýval mj. rolí médií, resp. požadavky kladenými na média v souvislosti s volbami, přičemž rozlišoval požadavky kladené na všechna média (bez ohledu na soukromoprávní či veřejnoprávní povahu), na všechna veřejnoprávní a veřejnoprávními korporacemi provozovaná média a na ČT, resp. Český rozhlas. Právě v tomto kontextu je pak dle autorky třeba vykládat spojení, že ČT má určitou povinnost „coby veřejnoprávní médium, tedy veřejnoprávní korporace zřízená zákonem za účelem poskytování služby veřejnosti tvorbou a šířením programů, resp. za účelem poskytování objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů“.

³⁵⁸ Blíže viz KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 60.

rozvoj určitých veřejných statků.³⁵⁹ Je však možné uvažovat nad tím, zda je veřejným ústavem, případně veřejným podnikem.

Jiří Hoetzel výklad o veřejných ústavech a podnicích uvedl větou, že „naše zákonodárství často operuje s pojmem ústavu, veřejného ústavu, stavějíc jej proti podnikům nebo závodům. Není v tom pevné linie.“³⁶⁰ Základní znaky veřejných ústavů a veřejných podniků jsou v současné teorii správního práva poměrně ustálené; to však neznamená, že jejich definice je zcela jasná či že byla nalezena zcela pevná linie. Uvedené lze ilustrovat na příkladech z dnešních učebnic správního práva.

Podle Vladimíra Sládečka je veřejný ústav většinou definován jako „*souhrn věcných prostředků a osob (osobní substrát), který je vytvářen (jiným) subjektem veřejné správy (jeho orgánem) výlučně za účelem plnění určité veřejné služby (podle svého konkrétního zaměření)*.“³⁶¹ Podle Sládečka veřejný ústav nemusí nutně disponovat vlastní právní subjektivitou, může se jednat o organizační jednotku. Podle toho Sládeček rozlišuje veřejné ústavy samostatné, které jsou zřizovány zákonem nebo aktem na základě zákona a jsou právními osobami, a nesamostatné. Zdůrazňuje, že ve srovnání s veřejnoprávní korporací zde chybí uplatnění členského principu. Lidský substrát totiž tvoří členové, ale ti, kteří se na základě soukromoprávní smlouvy podílejí na provozu veřejného ústavu, a dále zpravidla ti, kteří jej využívají. Dodává, že aspekt samosprávy buď zcela chybí, nebo významně ustupuje do pozadí.³⁶²

Dušan Hendrych veřejným ústavem rozumí „*souhrn věcných a osobních prostředků, s nimiž disponuje subjekt veřejné správy za účelem trvalé služby zvláštnímu veřejnému účelu*.“³⁶³ Z takto formulovaného pojetí veřejného ústavu podle Hendrycha vyplývá, že k jeho obligatorním znakům nutně nepatří právní subjektivita, nýbrž si veřejný ústav lze představit také jako nesamostatnou organizační složku subjektu veřejné správy. Je tudíž možné rozlišovat veřejné ústavy samostatné a nesamostatné. Mezi základní znaky veřejného ústavu dále Hendrych řadí: zřízení organizační jednotky, která bude naplňovat veřejný účel doposud uskutečňovaný jiným subjektem nebo jinou složkou téhož subjektu veřejné správy nebo nový veřejný účel; na rozdíl od veřejnoprávní korporace nedisponuje se členy, ale s těmi, kdo služby ústavu užívají (destinatáři); chybí mu členská základna a demokratická organizační struktura korporálního

³⁵⁹ Bliže viz KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 63.

³⁶⁰ HOETZEL, J. *Československé správní právo: část všeobecná*. Druhé přepracované vydání. Praha: Melantrich, 1937, s. 76.

³⁶¹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 257.

³⁶² *Ibidem*, s. 257.

³⁶³ Srov. HENDRYCH, D. Organizace veřejné správy. Právní základy organizace. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 70.

typu; je organizován hierarchicky; smysl a účel zřizování veřejných ústavů spočívá v decentralizaci nebo vertikální dekoncentraci veřejných úkolů; myšlenka samosprávy ustupuje do pozadí; mezi ústavem a jeho uživateli, jakož i mezi ústavem a jeho zaměstnanci vznikají přímé právní vztahy. Hendrych dále připomíná, že to, zda užívání veřejného ústavu je veřejnoprávní nebo soukromoprávní, nemá vliv na status ústavu jako veřejné instituce.³⁶⁴

Podle Martina Kopeckého je veřejný ústav rovněž „*souhrnem věcných a osobních prostředků, s nimiž tento nositel disponuje za účelem trvalé služby veřejného významu.*“³⁶⁵ Kopecký poukazuje zejm. na to, že veřejný ústav na rozdíl od korporace nemá členy, ale uživatele (destinatáře), a že užívání veřejného ústavu je veřejnoprávní; prvek samosprávy při tvorbě jeho vůle chybí. Je zřizován zákonem nebo jiným vrchnostenským aktem a podléhá nositeli či vykonavateli veřejné správy, který ho zřídil. Kopecký ústavy rozděluje na dva druhy, a to samostatné a nesamostatné.³⁶⁶

Za veřejný podnik považuje Vladimír Sládeček takový „*podnik, jehož činnost se týká záležitostí veřejného zájmu.*“³⁶⁷ Ihned dodává, že názory na povahu tohoto subjektu veřejné správy nejsou jednotné a že v širším pojetí se někdy nadřazuje institutu veřejného ústavu. Shoda podle Vladimíra Sládečka panuje v tom, že na rozdíl od veřejného ústavu se pro existenci a fungování veřejného podniku zdá důležitá ziskovost prováděné činnosti.³⁶⁸

Dušan Hendrych nejprve poukazuje na to, že vztah veřejného ústavu a veřejného podniku nebyl v české předválečné nauce správního práva zcela objasněn. Připomíná taktéž, že se rozlišovaly podniky státní a podniky veřejné, přičemž rozdíl mezi nimi nikdy nebyl zcela zřejmý. Dále se věnuje vymezení pojmu veřejný podnik jakožto pojmu společnému oběma kategoriím a pojmu, který je podle některých autorů, zejména Otty Mayera, dokonce nadřazený pojmu veřejný ústav.³⁶⁹ Veřejný podnik v užším smyslu může podle Hendrycha znamenat jednak „*soukromý podnik obstarávající určitou část úkolů veřejné správy, a to zpravidla na základě koncese nebo veřejnoprávní smlouvy uzavírané mezi subjektem soukromého podnikání na jedné straně a oprávněným zástupcem subjektu veřejné správy na straně druhé*“;³⁷⁰ jednak „*výkon určitého vrchnostenského (výsostného) práva soukromou osobou (fyzickou nebo právnickou), propůjčeného jí zákonem nebo na základě zákona pro určitou část veřejné správy, zpravidla*

³⁶⁴ Ibidem, s. 70-71.

³⁶⁵ KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 61.

³⁶⁶ Srov. ibidem.

³⁶⁷ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 258.

³⁶⁸ Ibidem, s. 258.

³⁶⁹ Srov. HENDRYCH, D. Organizace veřejné správy. Právní základy organizace. In: HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 71.

³⁷⁰ Ibidem.

*formou autorizace“;*³⁷¹ a jednak „*každou hospodářskou činnost veřejnoprávních subjektů*“³⁷². Za nejvhodnější vyjádření užšího pojetí veřejného podniku pak má to, že je to takový „*podnik, jehož činnost je spojena s veřejným zájmem.*“³⁷³ K rozlišování veřejného podniku a veřejného ústavu poukazuje rovněž na to, že jedním z rozhodujících kritérií by mohl být materiální prospěch, resp. zisk. Pokud jde o veřejný podnik v širším smyslu, tak tím se ve starší nauce rozuměla „*zvláště kvalifikovaná činnost ve veřejném zájmu na omezenou dobu, na rozdíl od veřejného ústavu, pro nějž je taková zvláště kvalifikovaná činnost trvalou.*“³⁷⁴

Výklad k pojmu veřejného podniku Kopecký uvádí tím, že obsah tohoto pojmu není jednoznačný. Veřejný podnik pak Kopecký vymezuje jako „*takový subjekt, jemuž jsou svěřeny věcné a osobní prostředky za účelem zajišťování veřejných potřeb způsobem podnikatelské činnosti.*“³⁷⁵ Právní vztahy mezi veřejným podnikem a třetími osobami, s nimiž vstupuje při výkonu své činnosti do právních vztahů, přitom jsou soukromoprávní povahy.³⁷⁶

Z výše citovaných autorů ČT výslovně zmiňuje pouze Kopecký. Ten ji však k žádnému typizovanému subjektu neřadí a uvádí ji jako příklad dalších veřejnoprávních subjektů. Vysvětluje, že za nositele a současně i vykonavatele některých úkolů veřejné správy, tzv. ostatní veřejné správy, lze považovat i další zákonem zřízené právnické osoby veřejného práva, např. Český rozhlas, Českou tiskovou kancelář nebo právě ČT. Zdůrazňuje přitom to, že se jedná o nesamosprávné instituce, které hospodaří s vlastním majetkem, stát neodpovídá za jejich závazky a ani ony neodpovídají za závazky státu, a dále to, že veřejnou kontrolu nad nimi vykonávají zvláštní orgány zřízené zákonem, jejichž členové jsou voleni a odvoláváni Poslaneckou sněmovnou.³⁷⁷

Postavením ČT se již důkladně zabývala Olga Pouperová. Ta například uvádí, že „*Česká televize ani Český rozhlas nemohou být korporacemi, neboť nemají členskou základnu. Naopak u veřejného ústavu není třeba osobní základ, nýbrž jde o souhrn věcných a osobních prostředků, s nimiž ústav jako subjekt veřejné správy disponuje za účelem trvalé služby zvláštnímu veřejnému účelu. Posláním veřejných ústavů je trvale plnit nějaký veřejný úkol pro blíže neurčitý okruh uživatelů bez nároku na jejich dobrovolné spolupůsobení. Takovému vymezení Česká televize i Český rozhlas odpovídají. Za veřejný podnik přitom může být označeno vše, co provozuje stát, veřejnoprávní korporace, ústavy, podniky nebo fondy na úseku hospodářské, tedy nikoli*

³⁷¹ Ibidem.

³⁷² Ibidem, s. 72.

³⁷³ Ibidem, s. 72.

³⁷⁴ Ibidem, s. 72.

³⁷⁵ KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 63.

³⁷⁶ Ibidem.

³⁷⁷ Ibidem, s. 64.

vrchnostenské činnosti, a co by stejně mohli činit i soukromníci. Není tedy vyloučeno, aby se ústav hospodářsky projevoval při plnění svého veřejného úkolu jako veřejný podnik. Některé činnosti či funkce České televize a Českého rozhlasu tak mohou být považovány za funkce a činnosti veřejného podniku. Není však pochyb o tom, že Česká televize i Český rozhlas jsou subjekty veřejnoprávní. Byly zřízeny veřejnoprávním aktem a byly jim svěřeny určité (byť nevrchnostenské) úkoly ve veřejném zájmu.³⁷⁸ Pouperová rovněž k vymezení ČT jako veřejného ústavu uvádí, že „posláním veřejných ústavů je trvale plnit nějaký veřejný úkol pro blíže neurčitý okruh uživatelů bez nároku na jejich dobrovolné spolupůsobení. Významným hlediskem je tzv. nárokový status (status positivus) občana na užívání ústavu (každý, kdo splní podmínky pro použití ústavu, je k jeho použití připuštěn) a jemu odpovídající právo na spravedlivý podíl na poskytovaných službách.“³⁷⁹

K tomu, že ČT lze považovat za veřejný ústav, se kloní i soudy. Argumentaci a závěry Nejvyššího správního soudu vyslovené v rozsudku ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 102/2010-80, ve vztahu k Českému rozhlasu, lze bezpochyby vztáhnout i k ČT. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku na podporu svého závěru, že Český rozhlas má formu veřejného ústavu, zejména uvádí, že „Český rozhlas je právní osobou se specifickým posláním, jímž je zajištění veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání. Podle doktríny představuje Český rozhlas samostatný veřejný ústav (srov. Hendrych, D. Správní věda - Teorie veřejné správy. 2. vydání. Praha: ASPI, a. s., 2007. s. 136). [...] Jak již bylo popsáno výše, jedním z pojmových znaků veřejného ústavu je ten, že zpravidla má uživatele, kteří jeho služeb užívají. Významným hlediskem je tzv. nárokový status (status positivus) občana na užívání ústavu (každý, kdo splní podmínky pro použití ústavu, je k jeho použití připuštěn) a jemu odpovídající právo na spravedlivý podíl na službách poskytovaných státem (srov. Beran, K. Právníky osoby veřejného práva. Praha: Linde, 2006. s. 96). [...] Smysl specifického postavení veřejných ústavů spočívá ve snaze státu o zefektivnění výkonu veřejných úkolů. Kontrola veřejných ústavů se bude mnohem více vztahovat na dosažený výsledek než na způsob, jakým k výsledku daný subjekt dospěl. Veřejný ústav tedy představuje právní formu umožňující řízení podle výsledků s tím, že je zřizovateli (státu) ponechána možnost zasáhnout v okamžiku, kdy je výsledků dosahováno neadekvátními prostředky. Popsaný způsob řízení má opodstatnění tam, kde nezáleží pouze na výsledku, ale především na způsobu, jakým má být výsledku dosaženo. Posláním Českého rozhlasu je poskytovat veřejnou službu v oblasti rozhlasového vysílání a současně dosáhnout

³⁷⁸ POUPEROVÁ, O. Povaha rozhlasových a televizních poplatků. In: HANDRLICA, J. (ed.). *Veřejné právo a právo soukromé: aktuální tendence a výzvy veřejnoprávní úpravy plynoucí z problematiky právního dualismu*. Praha: Eva Rozkotová, 2014, s. 185-186.

³⁷⁹ POUPEROVÁ, O. *Institucionální aspekty regulace médií*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 176-177.

vyrovnaného či dokonce ziskového hospodaření. Tohoto výsledku (vyrovnaný, resp. ziskový rozpočet) lze dosáhnout například snížením počtu rozhlasových studií či zeštíhlením sítě vlastních zpravodajů Českého rozhlasu. Český rozhlas by tak sice dosáhl zisku, může však být narušen nárokový status občana na poskytování nezávislého rozhlasového vysílání na určité úrovni. Forma veřejného ústavu umožňuje zasáhnout již v procesu poskytování těchto služeb. Naopak pokud by služby poskytovala soukromá právnická osoba, bylo by ze zákona nepřípustné zasahovat do vedení jejího statutárního orgánu, neboť pro statutární orgány soukromých osob platí základní požadavek postupovat v souladu s péčí řádného hospodáře, což lze chápat jako snahu o obchodní řízení společnosti za účelem dosažení zisku. Pro služby poskytované veřejným ústavem tedy platí, že uživatelé mají na užívání, resp. na určitý standard poskytování těchto služeb právní nárok; přitom je ústav podřízen svému zřizovateli (srov. Beran, K. Právnické osoby veřejného práva. Praha: Linde, 2006. s. 102 - 103).“

ČT má podle mého názoru v organizaci české veřejné správy specifické postavení. Pokud by měla být přiřazena k typizovaným subjektům veřejné správy, jak je pojímá doktrína, odpovídá nejlépe vymezení veřejného ústavu, a to ústavu samostatného. Tím přitom není vyloučeno, aby se ČT za určitých podmínek projevovala jako veřejný podnik, zejména při naplňování jí uložené veřejné služby prostřednictvím jí dovolené podnikatelské činnosti. Specifická povaha ČT však vybízí k tomu, aby nebyla „typizována“, nýbrž přijímána jako další veřejnoprávní subjekt, další zákonem zřízená právnická osoba veřejného práva, která má v rámci organizace veřejné správy své ustálené, avšak specifické místo. Pro praxi i teorii je nakonec podstatné především to, že panuje obecná shoda na tom, že ČT je subjektem veřejnoprávním, a dále na tom, že je subjektem a současně i vykonavatelem veřejné správy.

Pokud je ČT samostatným subjektem veřejné správy, pak se z hlediska členění veřejné správy podle subjektů, jimž je činnost veřejné správy přiřítána, jedná o tzv. ostatní veřejnou správu. Olga Pouperová však poukazuje na to, že tato kategorie je v podstatě doktrinální a ne všemi uznávaná.³⁸⁰ S Pouperovou však lze souhlasit rovněž v tom, že „z praktického hlediska vlastně není podstatné, zda jejich činnost [České televize a Českého rozhlasu, pozn. autorky] budeme považovat za přenesenou státní správu, nebo samostatnou kategorii ostatní veřejné správy, kde subjekt odlišný od státu je přímo původním nositelem, nikoli jen subjektem, na nějž byl výkon určitého úkolu delegován.“³⁸¹ Ačkoliv se totiž podle mého názoru o tzv. ostatní veřejnou správu jedná a činnost ČT za přenesenou státní správu nepovažují, odlišný přístup ke

³⁸⁰ Srov. POUPEROVÁ, O. *Institucionální aspekty regulace médií*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 175.

³⁸¹ *Ibidem*.

členění veřejné správy či odlišné zařazení ČT do tohoto členění má pro praxi jen zanedbatelné důsledky.

6.4 Duální systém

V České republice, resp. tehdy ještě České a Slovenské federativní republice byl zákonem č. 468/1991 Sb. zaveden tzv. duální či smíšený systém vysílání. Tento zákon byl „*prvním stabilním základem, jenž formování systému umožnil*“.³⁸² Pro vymezení systému je zásadní § 3 odst. 1 zákona č. 468/1991 Sb.,³⁸³ podle kterého byl provozovatelem vysílání ten, kdo získal oprávnění k vysílání na základě zákona Federálního shromáždění, zákona České národní rady nebo zákona Slovenské národní rady (zákon zavedl legislativní zkratku „provozovatel ze zákona“) nebo udělením licence podle tohoto zákona (zákon zavedl legislativní zkratku „držitel licence“).

Podle Václava Moravce v dnešních demokratických společnostech převažují dva modely uspořádání médií, a to jednoduchý systém vysílání nebo smíšený (duální) systém vysílání. Pro jednoduchý systém je charakteristické, že v něm funguje pouze soukromý sektor vysílání; představitelem jednoduchého systému jsou například Spojené státy americké. Pro duální systém je typické souběžné působení veřejného a soukromého sektoru vysílání. Duální systém se tudíž skládá ze dvou rovnocenných složek – vysílatelů veřejné služby a soukromých vysílatelů.³⁸⁴ Podle Moravce jde „o symbiózu evropské tradice vysílání veřejné služby s vysloveně tržním, komerčním pojetím vysílání, které vzniklo ve Spojených státech amerických.“³⁸⁵ V rámci duálního systému tedy mohou televizní vysílání vedle sebe provozovat jak provozovatelé ze zákona, tak provozovatelé vysílání s licenci. Duální systém kombinuje soukromé, komerční vysílání s vysíláním veřejné služby, které je určitému subjektu zákonem uloženo i zároveň je chráněno.³⁸⁶ V obou systémech – ovšem s určitými rozdíly – pak lze podle Moravce soukromé vysílání dále dělit na komerční a neziskové, přičemž jako příklad soukromého neziskového

³⁸² MORAVEC, V. *Deset let duálního systému rozhlasového vysílání (1989-1999)* [online]. Svět rozhlasu. Bulletin o rozhlasové práci 2000(3). Český rozhlas – Úsek komunikace a Sdružení pro rozhlasovou tvorbu Praha, 2000, s. 10 [cit. 26. 12. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/svet-rozhlasu-03-7971845>.

³⁸³ Ibidem, s. 11.

³⁸⁴ Srov. MORAVEC, V. Svobodný rozhlas 1990-2003. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 414 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01075620.pdf>.

³⁸⁵ Ibidem.

³⁸⁶ Srov. např. JAKUBOWICZ, K. *Media revolution in Europe: ahead of the curve* [online]. Council of Europe, 2011, s. 377 [cit. 29. 12. 2022]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/media-revolution-in-europe-web-16x24/1680984bb6>.

vysílání v duálním systému uvádí vzdělávací stanice při vysokých školách či náboženské stanice.³⁸⁷

Takové soukromé neziskové vysílání vybízí k připomenutí tzv. třetího sektoru vysílání, komunitních médií. Jak uvádí Nico Carpentier, komunitní média „byla popisována různými pojmy, včetně občanských médií, participativních médií, alternativních médií, asociativních médií, svobodných médií, autonomních médií, rhizomatických médií, radikálních médií, médií občanské společnosti a otevřených médií. Každý z těchto pojmů vychází z různých politických, kulturních a sociálních orientací a zaměření na určité aspekty komunitních médií (Servaes, 1999: 259). Pro popis této plurality je však široce přijímán výraz „komunitní média“.³⁸⁸ Komunitní média jsou pro svou rozmanitost obtížně postižitelná, přesto podle Carpentiera sdílejí vlastnosti, které je odlišují od jiných typů mediálních organizací, zejména pak od veřejnoprávních a komerčních médií. Vymezuje je jako mediální organizace, které mohou mít různou podobu a využívat různé technologické platformy, mezi jejichž významné odlišující znaky řadí úzké propojení s občanskou společností, alternativní povahu a velkou oddanost pro zapojení komunity demokracie jak v jejich vnitřním rozhodovacím procesu, tak v jejich procesech výroby obsahu.³⁸⁹ Při popisování společenské úlohy, kterou mohou komunitní média hrát, používá čtyři rozměry komunitních médií, a to 1) komunitní rozměr, 2) alternativní rozměr, 3) občanský rozměr a 4) rhizomatický rozměr.³⁹⁰

I na tomto místě se lze ohlédnout do historie, k počátkům televizního vysílání. Limitovanost frekvenčního spektra měla zásadní vliv na vývoj televizního vysílání a v mnoha zemích odůvodňovala státní zásahy do správy spektra.³⁹¹ To sice samo o sobě nemělo nutně za následek vznik státem vlastněných či státem financovaných provozovatelů vysílání, jak je konec konců vidět například na Spojených státech amerických, avšak spolu s dalšími faktory tomu tak v mnoha případech bylo.³⁹² Na přelomu 40. a 50. let 20. století tak v Evropě fungovaly

³⁸⁷ Srov. MORAVEC, V. Svobodný rozhlas 1990-2003. In: JEŠUTOVÁ, E. a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Český rozhlas, 2003, s. 414-415 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/01075620.pdf>.

³⁸⁸ CARPENTIER, N. Proč komunitní média v České republice? Podrobný návod na rozvoj českých komunitních médií. In: *Komunitní média – materiál k veřejné konzultaci* [online]. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, s. 2 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.rrtv.cz/files/pracovni-skupiny/komunitni_media.pdf.

³⁸⁹ Ibidem, s. 3.

³⁹⁰ Více viz ibidem, s. 4 a násl. Podle Nico Carpentiera „[r]hizomatický rozměr používá Deleuzovu a Guattariho (1987) metaforu pro zaměření na tři aspekty: Nepostižitelnost komunitních médií, jejich propojení (mezi sebou a [hlavně] s občanskou společností) a vazby na trh a stát. Komunitní média působí jako styčné body a katalyzátory pro různé organizace a hnutí a jako rhizomy protínají hranice a přemostují dříve existující propasti.“

³⁹¹ Srov. BLÁZQUEZ, F. J. C., CAPPELLO, M., MILLA, J. T., VALAIS, S. *Governance and independence of public service media* [online]. Štrasburk: European Audiovisual Observatory, 2022, s. 1 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/iris-plus-2022en1-governance-and-independence-of-public-service-media/1680a59a76>.

³⁹² Ibidem.

„televize“ především jako veřejnoprávní nebo státní média, zatímco ve Spojených státech amerických se rozvíjely komerční televizní stanice.³⁹³ S určitými výjimkami (např. Finsko, Spojené království a Lucembursko) pak v Evropě monopol „veřejného“ televizního vysílání panoval do 80. let minulého století.³⁹⁴ Většina západních evropských zemí totiž vysílací trh liberalizovala (až) v průběhu 80. a počátkem 90. let minulého století a většina prvních soukromých stanic započala svou činnost právě v této době; východní Evropa následovala.³⁹⁵

Je vhodné dodat, že zároveň lze v evropských státech v posledních přibližně dvaceti letech pozorovat změnu tradičních „státních“ televizí na zcela nezávislé provozovatele vysílání veřejné služby.³⁹⁶ Jistě přitom nejde toliko o vlastnický režim toho kterého média veřejné služby, jak by se z jazykového hlediska mohlo zdát, nýbrž o skutečnou nezávislost (ovládání) daného média státem. Důležitost nezávislosti médií veřejné služby na držitelích ekonomické a politické moci přitom pravidelně zdůrazňuje např. Rada Evropy³⁹⁷ či Evropská unie.³⁹⁸

V České republice lze výše uvedené spatřovat mimo jiné právě v přijetí zákona č. 468/1991 Sb., který umožňoval paralelní fungování jak provozovatele ze zákona, tak držitelů licencí, a tedy otevřel cestu soukromým provozovatelům vysílání. Následně bylo zahájeno vysílání první celoplošné soukromé televize ve východní Evropě – Televize Nova.³⁹⁹ Monopol ČT jakožto provozovatele ze zákona tak byl narušen a začal fungovat tzv. duální systém televizního vysílání. ČT přitom byla „nově“ zřízena nikoliv jako státní televize, nýbrž jako provozovatel televizního vysílání ze zákona, jako televize veřejné služby.

³⁹³ Srov. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J. KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019, s. 256.

³⁹⁴ Srov. FRANQUET, R., RICHERI, G., HIBBERD, M. The Introduction of Commercial Broadcasting to Europe. In: ARNOLD, K., PRESTON, P., KINNEBROCK, S. *The Handbook of European Communication History* [online]. John Wiley & Sons, Inc., 2019 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/9781119161783.ch14>.

³⁹⁵ Srov. BLÁZQUEZ, F. J. C., CAPPELLO, M., MILLA, J. T., VALAIS, S. *Governance and independence of public service media* [online]. Štrasburk: European Audiovisual Observatory, 2022, s. 2 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/iris-plus-2022en1-governance-and-independence-of-public-service-media/1680a59a76>.

³⁹⁶ Ibidem, s. 4.

³⁹⁷ Více např. Council of Europe. *Public Service Media* [online]. [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné online z: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/public-service-media>. Konkrétněji dále např. Doporučení výboru ministrů členským státům o správě médií veřejné služby CM/Rec(2012)1, dostupné online z: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cb4b4.

³⁹⁸ Více např. European Commission. *European Media Freedom Act* [online]. [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné online z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/european-democracy-action-plan/european-media-freedom-act_en.

³⁹⁹ Srov. BLÁZQUEZ, F. J. C., CAPPELLO, M., MILLA, J. T., VALAIS, S. *Governance and independence of public service media* [online]. Štrasburk: European Audiovisual Observatory, 2022, s. 2 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/iris-plus-2022en1-governance-and-independence-of-public-service-media/1680a59a76>. Dále např. Český rozhlas. *Televize Nova oslaví pětadvacet let od zahájení vysílání* [online]. 1. 2. 2019 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://digital.rozhlas.cz/televize-nova-oslavi-petadvacet-let-od-zahajeni-vysilani-7751964>.

Terciální sektor – sektor komunitních médií – v českém právním řádu zakotven nebyl. RRTV sice před lety ustavila pracovní skupinu pro komunitní média, která měla „za cíl projednat možnost inkorporace komunitních (neziskových) médií do mediálního systému ČR“⁴⁰⁰ a zpracovala materiál k veřejné konzultaci,⁴⁰¹ nezdá se však, že by cíle bylo jakkoli dosaženo či dosahováno. Dle sdělení RRTV k mé žádosti je tento materiál totiž rovněž výsledkem činnosti pracovní skupiny.

⁴⁰⁰ Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Pracovní skupiny Rady* [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/vyhledavani/archiv/pracovni-skupiny-rady.htm>.

⁴⁰¹ Ibidem.

7 Financování audiovizuálních mediálních služeb

7.1 Úvod

Je třeba rozlišovat financování ČT a financování soukromých provozovatelů – televizního vysílání i poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, popř. též poskytovatelů služeb platformy.

Co se týče financování ČT, úvodem je vhodné zopakovat, že ČT je právnickou osobou, která hospodaří s vlastním majetkem, jehož základem je majetek převedený z Československé televize; ČT vlastními úkony nabývá práv a zavazuje se.⁴⁰² Stát neodpovídá za závazky ČT a ČT neodpovídá za závazky státu.⁴⁰³ ČT je zcela nezávislá na jakémkoliv veřejném rozpočtu.⁴⁰⁴ Jejimi finančními zdroji jsou televizní poplatky vybírané podle zvláštního právního předpisu a dále příjem z vlastní podnikatelské činnosti.⁴⁰⁵ Je tudíž zřejmé, že zákon předpokládá, že ČT bude – za podmínek stanovených právními předpisy – provozovat podnikatelskou činnost, při které je však omezena tím, že její výkon musí souviset s předmětem její činnosti a nesmí ohrozit její úkoly vyjmenované v § 2 a 3 ZČT.⁴⁰⁶ Televizní poplatky však zůstávají hlavním zdrojem financování ČT.⁴⁰⁷

ČT je tedy jakožto médium veřejné služby ve své činnosti podporována z veřejných zdrojů, resp. prostřednictvím televizních poplatků. Soukromé subjekty tuto „výhodu“ nemají, při svém podnikání jsou však méně omezovány.

7.2 Televizní poplatek v České republice

Podle současné zákonné úpravy slouží televizní poplatek k financování veřejné služby ČT.⁴⁰⁸ Televizní poplatek se platí z televizního přijímače, přičemž zákon stanoví výjimky z tohoto pravidla.⁴⁰⁹ Poplatníkem televizního poplatku je především fyzická osoba nebo právnická osoba, která vlastní televizní přijímač.⁴¹⁰ Základ poplatku je stanoven odlišně podle osoby poplatníka. Poplatník, který je fyzickou osobou, platí televizní poplatek z jednoho

⁴⁰² § 1 odst. 2 ZČT.

⁴⁰³ § 3 ZČT.

⁴⁰⁴ Srov. PROUZA, D. (Trestně?) právní postih nezaplacení televizních a rozhlasových poplatků. *Trestněprávní revue*. 2020, č. 3, s. 140.

⁴⁰⁵ § 10 ZČT.

⁴⁰⁶ § 11 ZČT.

⁴⁰⁷ Podle výroční zprávy o hospodaření ČT za rok 2021 „hlavním zdrojem financování České televize jsou televizní poplatky, které tvoří 90 % jejích příjmů a v roce 2021 dosáhly 5,71 mld. Kč“, přičemž o rok dříve dosáhly výše 5,64 mld. Kč a v roce 2019 výše 5,68 mld. Kč. Viz Česká televize. *Výroční zpráva o hospodaření České televize v roce 2021* [online]. Česká televize, 2022, s. 13 [cit. 29. 12. 2022]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1936.pdf?v=3&_ga=2.159280506.1742413236.1665676262-1757683732.1657447513.

⁴⁰⁸ § 1 zákona o TV poplatcích.

⁴⁰⁹ § 2 zákona o TV poplatcích.

⁴¹⁰ § 3 odst. 2 zákona o TV poplatcích.

televizního přijímače, a to i v případě, že jich vlastní, drží nebo z jiného právního důvodu užívá více včetně rozhlasového nebo televizního přijímače, který je příslušenstvím jím provozovaného dopravního prostředku.⁴¹¹ Poplatník, který je fyzickou osobou, která je podnikatelem, platí televizní poplatek z každého televizního přijímače, který používá k podnikání nebo v souvislosti s ním.⁴¹² Poplatník, který je právnickou osobou, platí televizní poplatek z každého televizního přijímače.⁴¹³ A konečně je ještě zvláště upraven poplatník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou, která je podnikatelem a v rámci podnikání vyrábí, opravuje nebo prodává televizní přijímače.⁴¹⁴ Poplatek je placen provozovateli vysílání ze zákona, tedy ČT, a to buď přímo, nebo prostřednictvím pověřené osoby, přičemž splatnost se odlišuje opět podle toho, kdo je osobou poplatníka – nejpozději do patnáctého dne každého kalendářního měsíce, čtvrtletně nejpozději do patnáctého dne prvního měsíce každého kalendářního čtvrtletí, případně může poplatník po dohodě s provozovatelem vysílání ze zákona zaplatit rozhlasový nebo televizní poplatek předem za více kalendářních měsíců nebo čtvrtletí, nejdéle však za jeden kalendářní rok.⁴¹⁵

Pro televizní poplatky se v běžné řeči často používá pojem „koncesionářské poplatky“. Počátek tohoto pojmu je starší než samotné televizní vysílání,⁴¹⁶ jak již ostatně bylo dříve v této práci vyloženo. Termín „koncesionářský poplatek“ vznikl ve 20. letech 20. století, tedy v době státního monopolu na vysílací i příjmovou stránku bezdrátové komunikace.⁴¹⁷

Dnes je tento televizní poplatek obecně chápán spíše jako druh daně, resp. jako účelově určený poplatek, který je příjmem televize veřejné služby.⁴¹⁸ V teorii finančního práva bývá rozdíl mezi daněmi a poplatky spatřován v určité individuální protihodnotě u poplatků a naopak neekvivalenci u daní.⁴¹⁹ Kromě neekvivalentnosti je pak znakem daní rovněž opakovanost, zatímco poplatky bývají jednorázovými povinnými platbami.⁴²⁰ V praxi však bývá obtížné rozlišit, zda jde u té které povinné platby o daň nebo o poplatek, pokud není postupováno ryze

⁴¹¹ § 5 odst. 1 zákona o TV poplatcích.

⁴¹² § 5 odst. 3 zákona o TV poplatcích.

⁴¹³ § 5 odst. 4 zákona o TV poplatcích.

⁴¹⁴ § 5 odst. 5 zákona o TV poplatcích.

⁴¹⁵ § 7 zákona o TV poplatcích.

⁴¹⁶ Srov. POUPEŘOVÁ, O. Povaha rozhlasových a televizních poplatků. In: HANDRLICA, J. (ed.). *Veřejné právo a právo soukromé: aktuální tendence a výzvy veřejnoprávní úpravy plynoucí z problematiky právního dualismu*. Praha: Eva Rozkotová, 2014, s. 180.

⁴¹⁷ Srov. HALADA, J., OSVALDOVÁ, B. (eds.) *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017, s. 131.

⁴¹⁸ Ibidem.

⁴¹⁹ Srov. BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H. a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 93.

⁴²⁰ Ibidem. Dále srov. KOHAJDA, M. Daňový charakter některých poplatků. In: *Pocta Milani Bakešovi k 70. narozeninám*. Praha: Leges, 2009, s. 165-168. Dostupné rovněž online [cit. 19. 12. 2022] z: https://www.researchgate.net/publication/354497219_Danovy_charakter_nekterych_poplatku.

formálně, jen podle názvu platby.⁴²¹ Základní teoretické dělení mezi poplatky a daně narušují také tzv. poplatky daňového charakteru.⁴²² Michael Kohajda shrnul, že poplatky daňového charakteru jako „*právní normou uložené veřejnoprávní platby mají tyto znaky: a) jsou ekvivalentní; b) většinou jsou placeny opakovaně; jejich výše se odvozuje podle hodnoty (popř. množství) předmětu poplatku.*“⁴²³

Televizní poplatky jsou povinným plněním vybíraným ve prospěch veřejnoprávního subjektu, které je ukládáno jako poplatek za poskytování veřejné služby, konkrétně za poskytování veřejné služby v oblasti televizního vysílání. Neexistuje přitom přímý vztah nákladů za poskytnutí veřejné služby a výše úplaty. Televizní poplatky jsou vybírány zcela bez ohledu na to, zda poplatník veřejnou službu užívá, resp. v rozhodném období užíval či nikoliv. Televizní poplatky jsou placeny opakovaně. Výše poplatku je odvozena z množství televizních příjemců daného poplatníka, ovšem s jistými modifikacemi; závisí především na tom, zda se jedná o poplatníka – fyzickou osobu, poplatníka – fyzickou osobu podnikající nebo poplatníka – právnickou osobu.

Lze se setkat i s označením televizního poplatku za daň z majetku *sui generis*. Například Městský soud v Brně se v tomto smyslu vyjádřil v rozsudku ze dne 31. 5. 2021, č. j. 31 C 104/2019-39, v němž se zabýval tím, zda televizní poplatky splňují podmínky definice pohledávky za majetkovou podstatou ve smyslu § 168 odst. 2 písm. f) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Soud přitom mj. uvedl, že „*samotná povinnost platit koncesionářský poplatek na základě zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, vzniká přímo ze zákona, televizní poplatek je (stejně jako jiné veřejnoprávní poplatky) platbou povinnou, vynutitelnou, nenávratnou a neekvivalentní. Je rovněž platbou opakovanou. Televizní poplatky jsou svého druhu daní z majetku (konkrétně daní z vlastnictví, držení či obecně z užívání televizního příjemce jako movité hmotné věci), viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. 7 Tdo 1229/2020.*“⁴²⁴

Otázka financování provozovatelů (rozhlasového a) televizního vysílání ze zákona byla v České republice znovu otevřena po roce 1989 spolu s transformací ČT ze státní televize na nezávislou televizi veřejné služby a s dalšími legislativními změnami v oblasti televizního

⁴²¹ Ibidem.

⁴²² Michael Kohajda jako příklad takového poplatku „daňového charakteru“ uvádí např. správní poplatek za provozování loterie a jiné podobné hry. Poukázat lze v této souvislosti i na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, např. ze dne 22. 5. 2008, č. j. 9 Afs 195/2007-120, či ze dne 12. 12. 2008, č. j. 5 Afs 38/2008-139.

⁴²³ KOHAJDA, M. Daňový charakter některých poplatků. In: *Pocta Milana Bakešovi k 70. narozeninám*. Praha: Leges, 2009, s. 168. Dostupné rovněž online [cit. 19. 12. 2022] z: https://www.researchgate.net/publication/354497219_Danovy_charakter_nekterych_poplatku.

⁴²⁴ Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2021, č. j. 31 C 104/2019-39.

vysílání. Televizní poplatky byly poté upraveny zákonem č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích. Důvodová zpráva k tomuto zákonu hned na začátek uvádí, že „*financování veřejnoprávního vysílání je obecně možné dvěma způsoby. Prvou alternativou je financovat toto vysílání přímo státem, a to ze zvláštní kapitoly státního rozpočtu, anebo z výnosů zvláštní daně, která je prostřednictvím státního rozpočtu převáděna ve prospěch provozovatelů ze zákona. Tento způsob financování by však byl v podmínkách České republiky v rozporu s dosavadní koncepcí nezávislosti Českého rozhlasu a České televize na státu, jež je dána zákonem č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění zákona č. 597/1992 Sb. a zákona ČNR č. 36/1993 Sb., zákonem ČNR č. 483/1991 Sb., o České televizi a zákonem ČNR č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu. Návrh proto vychází z druhé možné koncepce, jež má v České republice mnohaletou tradici a jež funguje i v současné době.*“⁴²⁵ Důvodová zpráva dále uvádí, že „*dosavadní právní úprava vybírání tohoto poplatku je z řady důvodů nedostatečná. Povinnost platit poplatek je až dosud upravována v zásadě jen pouhou vyhláškou (vyhláška Federálního ministerstva spojů č. 51/1985 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Povaha poplatku tak, jak je definována v právních normách, se stále ještě blíží původnímu koncesionářskému poplatku, ač někdejší koncese již mnoho let neexistují a poplatek je jednoznačně přímým příjmem Českého rozhlasu resp. České televize.*“⁴²⁶ Vzápětí je dodáno, že z hlediska praktického však tento systém funguje a je schopen generovat velmi významné částky, přičemž důvodová zpráva následně vysvětluje rezervy ve výnosech – poukazováno je na to, že veřejnosti nebyla pravdivě a jednoznačně vysvětlena povaha poplatků (výslovně je uvedeno, že držitelé přijímačů odmítají poplatky platit s poukazem na to, že přijímač užívají jen pro příjem vysílání jiných než veřejnoprávních provozovatelů), že není vyjasněno, kdo by se měl problémem dosažení co nejvyšších výnosů zabývat (zda pošta, která poplatky vybírá, či provozovatelé vysílání ze zákona), že řada subjektů o své povinnosti platit poplatky neví a že neexistuje reálná možnost postihu těch, kteří se této povinnosti vyhýbají. V důvodové zprávě se dále mj. uvádí, že „*návrh zákona vychází z pojetí, že všichni držitelé přijímačů technicky způsobilých přijímat veřejnoprávní vysílání jsou povinni přispívat na úhradu nákladů spojených se zajištěním tohoto vysílání*“⁴²⁷ a že „*koncepce tohoto návrhu zákona je implicitně založena na základním předpokladu obecného konsensu v tom, že veřejnoprávní vysílání je potřebné a prospěšné a že je tudíž všeobecně nutno finančně přispívat na jeho zajištění*“⁴²⁸.

⁴²⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1. období, 1993-1996, sněmovní tisk 1270; obecná část.

⁴²⁶ Ibidem.

⁴²⁷ Ibidem.

⁴²⁸ Ibidem.

Zákon č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, v době svého přijetí stanovil, že „televizní poplatek se platí ze zařízení technicky způsobilého k příjmu a následné reprodukci vysílání České televize (dále jen "televizní přijímač").“⁴²⁹ Teprve v důsledku novelizace zákonem č. 135/1997 Sb. bylo dané ustanovení změněno tak, že „televizní poplatek se platí ze zařízení technicky způsobilého k individuálně volitelné reprodukci televizního vysílání bez ohledu na způsob příjmu (dále jen "televizní přijímač"). Toto zařízení se považuje za televizní přijímač i v případě, že si jej držitel upraví k jinému účelu.“⁴³⁰ To je možné považovat za změnu z přímé platby za poskytovanou službu na solidární platbu, která umožňuje poskytování veřejné služby v oblasti televizního vysílání.⁴³¹

Zákon č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, byl zrušen dodnes platným a účinným zákonem č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů. Důvodová zpráva k tomuto zákonu zmiňuje, že rozhlasové a televizní poplatky jsou zdrojem financování veřejnoprávního vysílání ve většině evropských zemí a shrnuje historický vývoj. „Rozhlasový a televizní poplatek je v současnosti ve většině evropských zemí chápán jako platba, která umožňuje poskytovat veřejnosti službu rozhlasovým a televizním vysíláním, tj. zajistit v rámci souvislého plnoformátového rozhlasového a televizního vysílání i ty služby, které jsou pro provozovatele komerčního vysílání nerentabilní. Proto je financování veřejné služby rozhlasovým a televizním vysíláním prostřednictvím rozhlasových a televizních poplatků obvyklé. [...] V zemích Evropské unie převládá smíšený způsob financování rozhlasového a televizního vysílání, který spočívá v kombinaci výnosu rozhlasových a televizních poplatků s výnosy limitovaného množství rozhlasové a televizní reklamy. V tomto směru patří Česká republika k zemím se standardním a funkčním systémem finančního zajištění rozhlasového a televizního vysílání veřejné služby – s jednou podstatnou výjimkou: součástí platné právní úpravy není mechanismus, který by řešil meziroční indexaci rozhlasových a televizních poplatků v závislosti na inflaci.“⁴³² Podle důvodové zprávy pak návrh zákona klade důraz na takové změny, které učiní poplatek vymahatelnějším a současně zajistí provozovatelům vysílání ze zákona odpovídající příjem.⁴³³

Je otázkou, jak se nastolené „problémy“ zákonodárci podařilo vyřešit. Pokud jde o vymahatelnost poplatků, zákon především upravuje evidenci poplatníků, s tím, že poplatníkům

⁴²⁹ § 1 odst. 2 ve znění účinném do 30. 6. 1997.

⁴³⁰ § 1 odst. 2 ve znění účinném od 1. 7. 1997 do 12. 9. 2005.

⁴³¹ Srov. PROUZA, D. (Trestně?) právní postih nezaplacení televizních a rozhlasových poplatků. *Trestněprávní revue*, 2020, č. 3, s. 140.

⁴³² Srov. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 4. volební období, 2002-2006, sněmovní tisk 756.

⁴³³ Ibidem.

je stanovena oznamovací povinnost ve vztahu k provozovatelům vysílání ze zákona.⁴³⁴ Provozovatelům vysílání ze zákona je pak za účelem kontroly dodržování zákona umožněno zjišťovat údaje o neevidovaných poplatnících a v zákonném rozsahu vést jejich evidenci; v této souvislosti jsou oprávněni žádat po dodavateli zajišťujícím dodávku elektřiny odběratelům, aby jim sdělil, se kterými odběrateli uzavřel smlouvu o dodávce elektřiny.⁴³⁵ ČT je také oprávněna předávat si navzájem údaje z evidence poplatníků s Českým rozhlasem za účelem jejich zjištění nebo ověření.⁴³⁶ Jestliže je osoba, která není přihlášená v evidenci poplatníků, odběratelem elektřiny připojeným k distribuční soustavě, považuje se za poplatníka rozhlasového a televizního poplatku s povinností platit, pokud provozovatelům ze zákona po jejich písemné výzvě neoznámí písemným čestným prohlášením opak, a to s účinností od marného uplynutí lhůty 30 dnů ode dne doručení této výzvy; součástí výzvy musí být poučení o následcích neprokázání opaku v takto stanovené lhůtě.⁴³⁷ Nezaplatí-li poplatník dlužný poplatek nebo přirážku k poplatkům včas ani na základě výzvy, je provozovatel vysílání ze zákona oprávněn domáhat se svého práva u soudu včetně zaplacení úroku z prodlení určeného předpisy práva občanského.⁴³⁸ Iniciace soudního řízení je tedy na provozovateli vysílání ze zákona.⁴³⁹ ČT sama, resp. případně prostřednictvím pověřené osoby⁴⁴⁰ vymáhá dlužné televizní poplatky. Proces, který začíná upomínkou a může pokračovat žalobou na zaplacení a po rozhodnutí soudu v občanském soudním řízení dále exekucním řízením (není možné vymáhání poplatků prostřednictvím správní exekuce na základě vykonatelného výkazu nedoplatků)⁴⁴¹, však nemusí být s ohledem na množství potenciálních dlužníků a dlužné částky vždy zcela efektivní. ČT vyvíjí rovněž různé kampaně, aby byly poplatky placeny „dobrovolně“.⁴⁴²

Pokud jde o zajištění odpovídajícího příjmu provozovatelům vysílání ze zákona, v době přijetí zákona činila měsíční výše rozhlasového poplatku 45 Kč a televizního poplatku 100 Kč;

⁴³⁴ § 8 zákona o TV poplatcích.

⁴³⁵ § 8 odst. 9, 10 zákona o TV poplatcích.

⁴³⁶ § 8 odst. 11 zákona o TV poplatcích.

⁴³⁷ § 3 odst. 4 zákona o TV poplatcích.

⁴³⁸ § 10 zákona o TV poplatcích.

⁴³⁹ Srov. PROUZA, D. (Trestně?) právní postih nezaplacení televizních a rozhlasových poplatků. *Trestněprávní revue*. 2020, č. 3, s. 140.

⁴⁴⁰ Srov. § 11 zákona o TV poplatcích.

⁴⁴¹ Srov. PROUZA, D. (Trestně?) právní postih nezaplacení televizních a rozhlasových poplatků. *Trestněprávní revue*. 2020, č. 3, s. 140.

⁴⁴² Důvodová zpráva k zákonu č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1. období, 1993-1996, sněmovní tisk 1270, uvádí, že „namísto sankcí (které ostatně ani nebyly k dispozici) byly tradičně používány přesvědčovací akce, založené zpravidla na prominutí dlužných poplatků výměnou za dobrovolné přihlášení se do evidence. Náklady těchto akcí (spočívající v zásadě jen v úhradě nákladů na zaslání příslušného letáku potenciálním neplatičům) se vždy se ziskem uhradily ze zvýšení vybraných poplatků dosaženého za pouhý první měsíc po akci.“ Dále lze zmínit např. kampaň z roku 2005 „Normální je platit včas“ – srov. např. Česká televize. *Normální je platit včas* [online]. 11. 5. 2005 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=1028&strana=2=204&category=2>.

od roku 2008 dosud pak činí měsíční výše rozhlasového poplatku 45 Kč a televizního poplatku 135 Kč.⁴⁴³ Televizní poplatky jsou příjmem rozpočtu ČT. Jelikož vláda nemůže prostřednictvím státního rozpočtu velikost tohoto příjmu ovlivňovat, bývají chápány jako jedna ze záruk nezávislosti veřejnoprávních médií na vládě.⁴⁴⁴ Na druhou stranu je měsíční výše televizního poplatku stanovena zákonem, celkový příjem rozpočtu ČT je tedy do značné míry závislý právě na zákonodárci. Výše televizního poplatku sice v České republice bývá pravidelně diskutována, nezměnila se však od 1. 1. 2008. Stojí za zmínku, že Evropská komise ve Zprávě o právním státu 2022, v kapitole věnované stavu právního státu v Česku, si je této skutečnosti vědoma: „*Zákon č. 348/2005 Sb. upravuje financování českých veřejnoprávních sdělovacích prostředků, které jsou kromě příjmů z reklamy do značné míry závislé na poplatku vybíraném od domácností. Je poukazováno na to, že poplatek, jehož výše nebyla od roku 2008 upravena, neposkytne do budoucna dostatečné finanční prostředky, pokud nebude navýšen. Vzhledem k těmto obavám nyní nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků pro rok 2022 považuje nezávislost správy a financování českého veřejnoprávního vysílání za oblast představující vysoké riziko.*“⁴⁴⁵

Při vymezení televizního poplatku pak nelze nezmínit, že Nejvyšší soud v již citovaném usnesení ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. 7 Tdo 1229/2020, dospěl k závěru, že tento poplatek je jinou podobnou povinnou platbou ve smyslu § 240 odst. 1 trestního zákoníku.⁴⁴⁶

7.3 Televizní poplatky „jinak“ a další způsoby financování veřejnoprávních médií

Z údajů Evropské vysílací unie⁴⁴⁷ vyplývá, že média veřejné služby spoléhají na specifické způsoby financování. Zhruba 79 % jejich financování pochází z veřejných zdrojů, které jsou pak doplněny příjmy z podnikání a dalšími zdroji.⁴⁴⁸ Média veřejné služby tak mohou být financována výlučně z veřejných prostředků, častá je však i kombinace s dalšími příjmy, např. z reklamy či z prodeje souvisejících produktů (CD, DVD, hračky apod.). Televizní

⁴⁴³ § 6 zákona o TV poplatcích.

⁴⁴⁴ Srov. HALADA, J., OSVALDOVÁ, B. (eds.) *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017, s. 131.

⁴⁴⁵ Evropská komise. *Pracovní dokument útvarů komise. Zpráva o právním státu 2022. Kapitola o stavu právního státu v Česku. Průvodní dokument ke Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru region. Zpráva o právním státu 2022. Stav právního státu v Evropské unii* [online]. Lucemburk, 13. 7. 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/publications/2022-rule-law-report-communication-and-country-chapters_en.

⁴⁴⁶ Lze dodat, že dříve publikovaný článek Daniela Prouzy s tímto závěrem nesouhlasí. Viz PROUZA, D. (Trestně?) právní postih nezaplacení televizních a rozhlasových poplatků. *Trestněprávní revue*. 2020, č. 3, s. 140.

⁴⁴⁷ Zpráva je z března 2022, údaje se vztahují k období roku 2020 a k médiím spadajícím pod EBU.

⁴⁴⁸ Srov. Evropská vysílací unie (EBU). *Funding of public service media. Public version* [online]. European Broadcasting Union's Media Intelligence Service, březen 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: https://www.ebu.ch/files/live/sites/ebu/files/Publications/MIS/login_only/funding/EBU-MIS-Funding_of_PSM_2021_Public.pdf.

poplatky tak, jak je známe v České republice, přitom nejsou jediný možný či jediný v praxi užívaný způsob financování médií veřejné služby.

Převážná část médií veřejné služby spadající pod Evropskou vysílací unii vychází z modelu „koncesionářských“ poplatků. K 1. 1. 2022 byl takový poplatek vybírán ve 25 z 56 zemí Evropské vysílací unie; ve 20 z těchto zemí se jednalo o hlavní příjem média veřejné služby.⁴⁴⁹ Poplatky jsou považovány za tradiční způsob financování médií veřejné služby. Umožňují užší vztah mezi médiem a jeho uživateli, chrání média před nevhodným vlivem vlády, zajišťují dlouhodobý přístup k plánování budoucnosti médií a poskytují udržitelnost. Původně byly poplatky (nejen v České republice) placeny za možnost přijímat vysílání, dnes jsou s ohledem na vývoj mediálního prostředí nahlíženy spíše jako veřejný příspěvek, který podporuje provoz médií veřejné služby – nikoliv pouze vysílání. Typickými problémy, které s tímto modelem financování médií veřejné služby přicházejí, jsou například efektivní výběr poplatků či nesouhlas soukromých provozovatelů vysílání, kteří v nich mohou spatřovat výhodu médií veřejné služby a ovlivňování audiovizuálního mediálního trhu.⁴⁵⁰ Televizní poplatky mají tedy v Evropě společné kořeny a společné rysy. Konkrétní podoba poplatků se však může lišit.

Tak například v Německu je v současnosti vysílacím poplatkem či příspěvkem (*Rundfunkbeitrag*) zajišťováno financování rozhlasového i televizního vysílání (resp. dělí se mezi ARD, ZDF, Deutschlandradio a zemské mediální úřady – *Landesmedienanstalten*). Pro rozhodnutí o výši poplatku je stanoven proces, do kterého jsou zapojeni ARD, ZDF a Deutschlandradio, významnou roli hraje nezávislá komise pro kontrolu a stanovení finančních potřeb vysílacích institucí (*Kommission zur Überprüfung und Ermittlung des Finanzbedarfs der Rundfunkanstalten – KEF*) a vlády jednotlivých spolkových zemí; výsledná výše je pak stanovena v právním předpise.⁴⁵¹ Na veřejnoprávní vysílání jsou povinni solidárně přispívat všichni – občané, podniky, instituce apod.⁴⁵² Pokud jde o soukromé fyzické osoby, vychází se primárně z konceptu domácnosti, resp. obydlí, přičemž každé je zpoplatněno jednou bez ohledu na počet jeho členů.⁴⁵³ Poplatky se tak již neodvozují od držení televizního přijímače či

⁴⁴⁹ Ibidem.

⁴⁵⁰ Srov. KLIMKIEWICZ, B. Between Autonomy and Dependency: Funding Mechanisms of Public Service Media in Selected European Countries. In: ARRIAZA IBARRA, K, NOWAK, E., KUHN, R. (eds) *Public service media in Europe: a comparative approach*. Abingdon/New York: Routledge, 2015, s. 115.

⁴⁵¹ Srov. § 8 smlouvy o financování vysílacích organizací (Rundfunkfinanzierungsstaatsvertrag) ze dne 11. 9. 1996, dostupné online [cit. 21. 9. 2022] např. z: <https://bravors.brandenburg.de/vertraege/rfinstv#8>, v aktuálním znění. Ke zvýšení v roce 2020 viz první státní smlouvu, kterou se mění státní smlouvy v oblasti mediálního práva (Erster Staatsvertrag zur Änderung medienrechtlicher Staatsverträge).

⁴⁵² Srov. ARD ZDF Deutschlandradio Beitragsservice. Solidarmodell [online]. [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.rundfunkbeitrag.de/der_rundfunkbeitrag/solidarmodell/index_ger.html.

⁴⁵³ Ibidem. Srov. rovněž informace v angličtině: ARD ZDF Deutschlandradio Beitragsservice. *Information in Other Languages*. [online]. [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.rundfunkbeitrag.de/welcome/index_ger.html.

jakéhokoliv jiného zařízení (např. počítače), nezáleží ani na přístupu např. k elektrině nebo na skutečném využívání dané služby, nýbrž jsou vyžadovány plošně od všech domácností.⁴⁵⁴ Veřejnoprávní vysílání je v Německu financováno právě vysílacím poplatkem a dále rovněž příjmy z reklamy a dalšími příjmy; vysílací poplatek je však primárním zdrojem.⁴⁵⁵

Ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska je vysílání veřejné služby neodmyslitelně spjata s BBC. Počátky této rozhlasové a televizní vysílací společnosti sahají až do roku 1922, od roku 1929 BBC experimentovala s televizním vysíláním⁴⁵⁶ a v roce 1936 započala s pravidelným televizním vysíláním „ve vysokém rozlišení“.⁴⁵⁷ BBC je primárně financována koncesionářským poplatkem (*licence fee*) a doplňkově příjmy z vlastní obchodní činnosti;⁴⁵⁸ nikoliv však z reklam.⁴⁵⁹ Poplatek je placen za televizní licenci (*TV licence*), která je vyžadována pro instalaci a užívání televizního přijímače, přičemž za televizní přijímač se považuje jakékoliv zařízení instalované nebo užívané pro účely přijímání jakýchkoliv televizních služeb, tedy nejen „klasický“ televizní přijímač, nýbrž například i stolní počítač, notebook, mobilní telefon či tablet.⁴⁶⁰ Televizní licence je tedy vyžadována, pokud osoba sleduje či nahrává jakékoliv televizní programy na jakémkoliv televizním kanálu, pokud sleduje streamovací služby anebo pokud stahuje či využívá BBC iPlayer. Jedna domácnost potřebuje jednu televizní licenci, bez ohledu na množství zařízení, která se v ní nacházejí. Výše poplatku za televizní licenci se liší podle toho, zda je přijímána barevná nebo černobílá televize.⁴⁶¹ Kromě BBC se na vysílání veřejné služby ve Spojeném království podílí také další vysílatelé poskytující kanál *Channel 3*

Srov. rovněž v současnosti účinnou státní smlouvu o audiovizuálním příspěvku (*Rundfunkbeitragsstaatsvertrag*) ze dne 15. 12. 2010.

⁴⁵⁴ Srov. také KLIMKIEWICZ, B. *Between Autonomy and Dependency: Funding Mechanisms of Public Service Media in Selected European Countries*. In: ARRIAZA IBARRA, K., NOWAK, E., KUHN, R. (eds) *Public service media in Europe: a comparative approach*. Abingdon/New York: Routledge, 2015, s. 115.

⁴⁵⁵ Srov. § 35 státní smlouvy o médiích (*Medienstaatsvertrag*) ze dne 28. 4. 2020, dostupné online [cit. 21. 9. 2022] např. z <https://www.landesrecht-hamburg.de/bsha/document/jlr-MedienStVtrHApP35>.

⁴⁵⁶ Srov. BBC. *1920s. Where it all began, turning early radio experiments into a new medium – Broadcasting* [online]. BBC 100, 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/historyofthebbc/timelines/1920s/>.

⁴⁵⁷ Srov. BBC. *1930s. The birth of television and the opening of the iconic Broadcasting House* [online]. BBC 100, 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/historyofthebbc/timelines/1930s/>.

⁴⁵⁸ Srov. BBC. *Licence fee and funding* [online]. About the BBC, 2022 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/governance/licencefee>.

⁴⁵⁹ Srov. JANKOVSKÁ, K. *Způsoby financování veřejnoprávních médií* [online]. Parlamentní institut, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, Srovnávací studie č. 5.411, říjen 2021 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=199386>.

⁴⁶⁰ Srov. Zákon o komunikacích (*Communications Act 2003*) ze dne 17. 7. 2003, dostupný online [cit. 21. 9. 2022] např. z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/21/contents>, ve spojení s nařízením o komunikacích [*The Communications (Television Licensing) Regulations 2004*] č. 692 z roku 2004, dostupným online [cit. 21. 9. 2022] např. z: <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2004/692/contents/made>. Srov. také JANKOVSKÁ, K. *Způsoby financování veřejnoprávních médií* [online]. Parlamentní institut, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, Srovnávací studie č. 5.411, říjen 2021, s. 14 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=199386>.

⁴⁶¹ Srov. BBC. *Licence fee and funding* [online]. About the BBC, 2022 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/governance/licencefee>; TV Licensing. *Do I need a TV Licence?* [online]. Television Licensing, 2022 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.tvlicensing.co.uk/check-if-you-need-one>.

(všechny služby), *Channel 4*, *Channel 5* a *S4C*, na rozdíl od BBC však má status vysílatele veřejné služby pouze jejich hlavní kanál.⁴⁶²

V Itálii je sice televizní poplatek stále odvozen od vlastnictví televizního přijímače, avšak tamní zákonodárce se rozhodl vyřešit potíže s jeho vybíráním tak, že vlastnictví takového přijímače v podstatě presumuje. Poplatek je totiž vybírán, zjednodušeně, prostřednictvím dodavatele elektřiny, resp. účtu za elektřinu, přičemž fyzická osoba, která nevlastní žádný televizní přijímač, může učinit prohlášení a požádat, aby jí poplatek z účtu za elektřinu strháván nebyl. Obdobně jako v Německu není k platbě povinna každá jednotlivá osoba, nýbrž rodinná jednotka platí poplatek pouze jednou. Poplatek není vybírán za pouhé vlastnictví rozhlasového zařízení.⁴⁶³

Naopak Finsko zvolilo o trochu jinou cestu a v reakci na technologický vývoj veřejnoprávní vysílání zdanilo. Daň z veřejnoprávního vysílání (bývá nazývána také „Yle daň“ podle finské veřejnoprávní rozhlasové a televizní společnosti Yleisradio Oy) nahradila ode dne 1. 1. 2013 koncesionářský poplatek, který byl odvozen od vlastnictví televizního přijímače.⁴⁶⁴ Odvádět daň jsou ve Finsku povinny fyzické osoby (starší 18 let a žijící v pevninském Finsku) i právnické osoby – daňoví rezidenti, a to bez ohledu na vlastnictví televizního přijímače či jiného zařízení. Konkrétní výše daně záleží na příjmech dané osoby, je však stanovena maximální hranice.⁴⁶⁵ Daň má přitom každá osoba předem vypočítanou v daňovém přiznání.⁴⁶⁶ Na Alandách daň zavedena nebyla a nadále se zde platí poplatek.⁴⁶⁷

Některé státy, např. Maďarsko, zvolily cestu státní subvence, dotace či jiného, obdobného způsobu financování ze státního rozpočtu. Beata Klimkiewicz však poukazuje na to, že ve srovnání s jinými způsoby financování vedou přímé státní subvence k největší závislosti média

⁴⁶² Srov. OFCOM. *Public service broadcasting (PSB)* [online]. Ofcom, 2022 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/information-for-industry/psb>.

⁴⁶³ Srov. JAMIESON, C. *Manage your Canone TV Licence Fee* [online]. Taxing.it, 2003-2022 [cit. 26. 9. 2022]. Dostupné z: <https://taxing.it/canone-rai-italian-tv-licence-fee/>.

⁴⁶⁴ Srov. ÖSTERLUND-KARINKANTA, M. *The tax-based funding of the Finnish public service broadcaster Yle* [online]. [cit. 26. 9. 2022]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/0900001680789a98>.

⁴⁶⁵ Srov. VERO SKATT. *Public Broadcasting Tax and Åland Islands media fee* [online]. Tax Administration, 1. 4. 2022 [cit. 26. 9. 2022]. Dostupné z: https://www.vero.fi/en/About-us/newsroom/visual_aids_for_presentations_and_for_t/public_broadcasting_tax/.

⁴⁶⁶ Srov. HODOŠOVÁ, M. *Daňový systém ve Finsku* [online]. Disertační práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014/2015 [cit. 26. 9. 2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/xnak4/Disertacni_prace_Marianna_Hodosova.pdf.

⁴⁶⁷ Srov. VERO SKATT. *Public Broadcasting Tax and Åland Islands media fee* [online]. Tax Administration, 1. 4. 2022 [cit. 26. 9. 2022]. Dostupné z: https://www.vero.fi/en/About-us/newsroom/visual_aids_for_presentations_and_for_t/public_broadcasting_tax/.

veřejné služby na státu a vládě, jelikož se nutně musí spoléhat na tyto příjmy a rozhodnutí o nich.⁴⁶⁸

Co se týče příjmů z reklamy či jiné podnikatelské činnosti, přístupy států se liší. V některých zemích je zřejmá tendence částečně či zcela zakazovat reklamu jako zdroj příjmů médií veřejné služby (např. ve Finsku či Velké Británii). V jiných zemích je naopak reklama běžný zdroj příjmů médií veřejné služby (např. v Polsku).⁴⁶⁹

7.4 Podnikání a další způsoby financování audiovizuálních mediálních služeb

ZRTV stanoví provozovatelům televizního vysílání řadu povinností. Některé se týkají také jejich podnikatelské činnosti, zejména v tomto směru regulují reklamu, teleshopping a sponzoring, čímž ovlivňují rovněž příjmy z těchto činností. Základ právní úpravy televizní reklamy a teleshoppingu přitom nalezneme na evropské úrovni.⁴⁷⁰

Každý provozovatel vysílání je například povinen nezařazovat do programů pořady a reklamy, které obsahují vulgarismy a nadávky, kromě uměleckých děl, v nichž je to z hlediska líčeného kontextu nutné; taková díla je však možné vysílat pouze v době od 22 hodin do 6 hodin druhého dne.⁴⁷¹ Provozovatel vysílání je dále také například povinen zajistit, aby reklamy a teleshopping byly snadno rozeznatelné,⁴⁷² aby izolované reklamní a teleshoppingové šoty byly zařazovány do vysílání pouze výjimečně, vyjma přenosů sportovních událostí,⁴⁷³ aby obchodní sdělení týkající se erotických služeb, erotických výrobků a humánních léčivých přípravků nebo doplňků stravy na podporu sexuální výkonnosti nebyly zařazovány do vysílání v době od 6 hodin do 22 hodin⁴⁷⁴ či aby reklamy a teleshopping nebyly zařazovány bezprostředně před vysíláním bohoslužeb ani bezprostředně po jejich vysílání.⁴⁷⁵ Pravidla se týkají také toho, aby při zařazování reklamy nebo teleshoppingových šotů nebyla narušena celistvost pořadu či práva nositelů práv⁴⁷⁶ či hladiny hlasitosti vysílání reklamy, teleshoppingu a označení sponzora.⁴⁷⁷

⁴⁶⁸ Srov. KLIMKIEWICZ, B. Between Autonomy and Dependency: Funding Mechanisms of Public Service Media in Selected European Countries. In: ARRIAZA IBARRA, K., NOWAK, E., KUHN, R. (eds) *Public service media in Europe: a comparative approach*. Abingdon/New York: Routledge, 2015, s. 114.

⁴⁶⁹ Ibidem, s. 115-116. Dále např. JANKOVSKÁ, K. *Způsoby financování veřejnoprávních médií* [online]. Parlamentní institut, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, Srovnávací studie č. 5.411, říjen 2021 [cit. 22. 9. 2021]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=199386>.

⁴⁷⁰ Zejm. kapitola VII směrnice o AVMS.

⁴⁷¹ § 32 odst. 1 písm. j) ZRTV.

⁴⁷² § 49 odst. 1 písm. a) ZRTV.

⁴⁷³ § 49 odst. 1 písm. b) ZRTV.

⁴⁷⁴ § 49 odst. 1 písm. c) ZRTV; tato povinnost se na provozovatele nevztahuje, je-li vysílání koncovému uživateli dostupné na základě písemné smlouvy uzavřené s osobou starší 18 let a je k němu poskytnuto technické opatření, které této osobě umožňuje omezit přístup k vysílání nezletilým osobám.

⁴⁷⁵ § 49 odst. 1 písm. d) ZRTV.

⁴⁷⁶ § 49 odst. 2 ZRTV.

⁴⁷⁷ § 49 odst. 3 ZRTV.

Soukromoprávní provozovatelé televizního vysílání jsou dále omezeni tím, že vysílání filmů vyrobených pro televizi, kinematografických děl a zpravodajských pořadů nesmí přerušit reklamou nebo teleshoppingovými šoty více než jednou za každý plánovaný časový úsek v trvání alespoň 30 minut.⁴⁷⁸ Specifická omezení jsou stanovena také při vysílání pořadů pro děti⁴⁷⁹ a vysílání bohoslužeb.⁴⁸⁰ Provozovatel vysílání ze zákona je omezen více – ČT totiž smí vkládat reklamu a teleshoppingové šoty pouze mezi pořady nebo do přirozených přestávek v pořadech.⁴⁸¹

ZRTV také výslovně omezuje rozsah reklamy a teleshoppingu v televizním vysílání, přičemž v tomto případě jsou rozdíly mezi ČT a ostatními, soukromými provozovateli vysílání ještě patrnější. S některými zákonnými modifikacemi v současné době v zásadě platí, že čas vyhrazený reklamě a teleshoppingovým šotům nesmí v době od 6 do 18 hodin přesáhnout 20 % této doby a v době od 18 do 24 hodin 20 % této doby.⁴⁸² ČT je stanoveno, že čas vyhrazený reklamě na programech ČT 2 a ČT 4 nesmí přesáhnout 0,5 % denního vysílacího času na každém z těchto programů, přičemž vysílání reklam nesmí v době od 19 hodin do 22 hodin překročit 6 minut v průběhu jedné vysílací hodiny na žádném z těchto programů. Do vysílání na ostatních programech ČT zařazovat reklamu nesmí, s výjimkou reklamy zařazované do vysílání programu v přímém spojení s vysíláním kulturní či sportovní události, je-li vysílání takové reklamy nezbytnou podmínkou k získání práv k televiznímu vysílání sportovní či kulturní události, s tím, že v takovém případě nesmí čas vyhrazený takové reklamě přesáhnout 0,5 % denního vysílacího času, přičemž v době od 19 hodin do 22 hodin nesmí překročit 6 minut v průběhu jedné vysílací hodiny. Konečně ČT nesmí do vysílání zařazovat teleshopping.⁴⁸³ ZRTV tedy v případě ČT zakazuje vysílání teleshoppingu a výrazně omezuje vysílání reklamy, a to jak časově, tak ve vztahu k jednotlivým programům. Výnosy z reklam jsou dále účelově vázány – ČT čtvrtletně převádí výnos z reklam vysílaných na programu ČT 2 Státnímu fondu kultury České republiky (po odečtení prokázaných účelně vynaložených nákladů spojených s výběrem a se správou výnosu z reklam vysílaných na tomto programu) a výnos z reklam vysílaných na programu ČT 4 použije ČT na výrobu a vysílání pořadů se sportovní tematikou.⁴⁸⁴

⁴⁷⁸ § 49 odst. 4 ZRTV.

⁴⁷⁹ § 49 odst. 5 ZRTV.

⁴⁸⁰ § 49 odst. 6 ZRTV.

⁴⁸¹ § 49 odst. 8 ZRTV.

⁴⁸² § 50 odst. 2 ZRTV. Do 14. 9. 2022 toto ustanovení obsahovalo pravidlo, že čas vyhrazený reklamě a teleshoppingovým šotům v televizním vysílání nesmí přesáhnout v průběhu 1 vysílací hodiny 12 minut.

⁴⁸³ § 50 odst. 1 ZRTV.

⁴⁸⁴ § 11 odst. 3 ZČT.

ZRTV dále obsahuje zvláštní pravidla pro obchodní sdělení týkající se alkoholických nápojů.⁴⁸⁵ Jsou také stanovena pravidla pro vysílání sponzorovaných programů a pořadů⁴⁸⁶ a pro umístění produktu.⁴⁸⁷ Ohledně sponzorování pořadů a umístění produktu v pořadu pak pro ČT platí stejná pravidla jako pro soukromoprávní provozovatele.⁴⁸⁸

V souvislosti s příjmy provozovatelů televizního vysílání z obchodních sdělení je na místě zmínit, že s rozvojem technologie (zejm. IPTV a možnosti zpětného přehrávání) se „klasické“ lineární televizní vysílání potýká s novou skutečností, a tou je „přeskakování reklam“ diváky, což dříve nebylo možné.⁴⁸⁹

Rovněž poskytovatelé audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání mají zákonem stanovena pravidla týkající se audiovizuálních obchodních sdělení, zejména reklamy, sponzorování a umístění produktu. ZAVMSV odkazuje především na zákon o regulaci reklamy.⁴⁹⁰ Sám však rovněž obsahuje podrobnější regulaci, resp. další povinnosti poskytovatelů týkající se audiovizuálních mediálních sdělení (např. povinnost zajistit, aby tato sdělení byla snadno rozpoznatelná, nenarušovala lidskou důstojnost apod.)⁴⁹¹ a taktéž zvláštní ustanovení o audiovizuálních obchodních sděleních týkajících se alkoholických nápojů a potravin a nápojů obsahujících živiny a látky, jejichž nadměrný příjem se nedoporučuje.⁴⁹² Poskytovatelům jsou stanoveny taktéž povinnosti v souvislosti se sponzorovanými audiovizuálními mediálními službami na vyžádání a pořady⁴⁹³ a při umístění produktu.⁴⁹⁴

Konstrukce povinností poskytovatelů služby platformy je s ohledem na povahu této služby trochu odlišná, avšak obdobně jsou jim stanovena zvláštní pravidla týkající se obchodních sdělení, která poskytovatel sám uvádí na trh, prodává nebo sjednává. Poskytovatel je dále povinen přijmout obdobná opatření k uplatnění ochrany rovněž pro obchodní sdělení, která sám

⁴⁸⁵ § 52 ZRTV.

⁴⁸⁶ § 53 ZRTV.

⁴⁸⁷ § 53a ZRTV.

⁴⁸⁸ Srov. rovněž CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 130 (§ 32 ZRTV. Dostupné online v systému Beck-online.

⁴⁸⁹ Například skupina Prima reagovala tak, že od 1. 6. 2022 omezila možnosti přetáčení reklamy na všech svých kanálech u zpětného sledování pořadů ve všech službách televize přes internet a současně spustila kampaň „*Nepřetáče*“, jejímž cílem je divákům vysvětlit, že příjmy z reklam jsou pro ni jakožto komerční televizi zásadní. Srov. např. CNN Prima News. *Prima v kampani #Nepřetáče vysvětluje divákům, proč je reklama pro komerční TV zásadní* [online]. 28. 4. 2022 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/prima-v-kampani-nepretacej-vysvetluje-divakum-proc-je-reklama-pro-komerčni-tv-zasadni-106533>; Mediář. „*Nepřetáče*.“ *Prima přemlouvá diváky, ať nepřeskakují reklamy. Spoty tvořil Jinej gang* [online]. 28. 4. 2022 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/galerie-reklamy/nepretacej-tv-prima-premlouva-divaky-at-nepreskakují-reklamy-spoty-tvoril-jinej-gang/>.

⁴⁹⁰ § 2 odst. 1 písm. e) ZAVMSV.

⁴⁹¹ § 8 ZAVMSV.

⁴⁹² § 8a ZAVMSV.

⁴⁹³ § 9 ZAVMSV.

⁴⁹⁴ § 10 ZAVMSV.

neuvádí na trh, neprodává ani nesjednává, ovšem přiměřená omezené kontrole, kterou nad uvedeným obchodním sdělením může platforma vykonávat.⁴⁹⁵

V souvislosti s financováním audiovizuálních mediálních služeb je nutné zmínit zdroj financování typický pro poskytovatele audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, a to měsíční předplatné. U „streamovacích“ služeb lze totiž vyzorovat v zásadě tři varianty. Jednak existují služby, které nabízejí obsah zadarmo⁴⁹⁶, jednak služby fungující na principu zpoplatnění konkrétního obsahu (v podstatě varianty on-line video-půjčoven)⁴⁹⁷ a jednak služby zpřístupňující svůj obsah na základě měsíčního (popř. jiného) předplatného^{498, 499}. Služby poskytované v základní variantě zadarmo přitom často nabízejí „premium“ varianty, které jsou zpoplatněny – kromě prémiového obsahu pak lákají také na sledování videí „bez reklam“. Naopak služby fungující na principu měsíčního předplatného mohou nabízet různé varianty levnějšího předplatného „s reklamou“.⁵⁰⁰ Těmito různými kombinacemi, které jednotlivé služby svým divákům nabízejí, se pak rozdíly mezi jednotlivými variantami fakticky značně stírají.

Tím však možnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb nekončí – získat finance lze i méně „typickými“ způsoby, např. skupinovým financováním, resp. crowdfundingovou sbírkou.⁵⁰¹ Koncept crowdfundingu může být nahlížen jako součást širšího konceptu crowdsourcingu. Cílem crowdfundingu je vybrat peníze na investování, namísto vybírání peněz od malé skupiny investorů jsou však peníze získávány od široké skupiny příznivců, od „davů“ (*crowd*), s tím, že každý jednotlivec poskytne malou částku.⁵⁰² V diskusích ohledně crowdfundingové praxe se objevuje řada kritických hlasů, jiné však poukazují např. na to, že crowdfunding otevírá nové cesty, jak zkoumat roli filmových a televizních diváků.⁵⁰³

⁴⁹⁵ § 7 zákona o službách platform.

⁴⁹⁶ Např. audiovizuální mediální služby na vyžádání poskytované Českou televizí (iVysílání) či služby financované z reklamy (např. základní varianta MALL.TV či stream.cz).

⁴⁹⁷ Např. iTunes či Google Play.

⁴⁹⁸ Např. Netflix, HBO Max, Disney+ či Voyo.

⁴⁹⁹ Srov. JETMAR, J. *Češi objevují předplatné filmů a seriálů pozvolna* [online]. 9. 6. 2020 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/cesi-objevuj-predplatne-filmu-a-serialu-pozvolna/>.

⁵⁰⁰ Srov. SLÍŽEK, D. *Netflix chystá levnější předplatné s reklamami, dodá mu je Microsoft* [online]. 14. 7. 2022 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/netflix-chysta-levnejsi-predplatne-s-reklamami-doda-mu-je-microsoft/>. Např. Netflix ohlásil, že od listopadu 2022 spustí levný plán „Basic with Ads“, srov. PETERS, G. *Netflix Starting From \$6.99 a Month* [online]. 13. 10. 2022 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://about.netflix.com/en/news/announcing-basic-with-ads-us>.

⁵⁰¹ V České republice zaujala zejména sbírka na rozvoj internetové televize DVTV v roce 2020. Srov. MediaGuru. *DVTV vybrala na rozvoj rekordních 9,7 milionů Kč* [online]. 11. 6. 2020 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/06/dvtv-vybrala-na-rozvoj-rekordnich-9-7-milionu-kc/>.

⁵⁰² Srov. BELLEFLAMME, P., LAMBERT, T., SCHWIENBACHER, A. *Crowdfunding: tapping the right crowd* [online]. Červen 2011 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/228263793_Crowdfunding_Tapping_the_Right_Crowd.

⁵⁰³ Srov. BENNETT, L., CHIN, B., JONES, B. *Crowdfunding: A New Media & Society special issue*. *New Media & Society* [online]. SAGE Publications, 2014, 17(2) [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1461444814558906>. Objevil se např. i návrh, aby byl crowdfunding

7.5 Dílčí závěry

Diskuse o financování médií veřejné služby se téměř vždy týkají rovněž samotné existence těchto médií – bývají vznášeny otázky, zda jsou média veřejné služby potřeba, a pokud ano, zda ta, která již existují, tuto službu skutečně naplňují či nikoliv. Ryze technická diskuse je v tomto směru spíše výjimkou.

Budoucnost médií veřejné služby nejen v České republice je velmi důležité téma, které od financování těchto médií nelze oddělit, není však nezbytné nechat se těmito úvahami odradit od prostších, apolitických zamyšlení nad reformou financování ČT, příp. Českého rozhlasu. I kdyby totiž nebyl prostor pro zvážení, zda televizní poplatek přiznaně nekoncepovat spíše jako příspěvek na veřejnou službu v oblasti vysílání než jako poplatek či daň z vlastnictví televizního přijímače, technologický vývoj nelze popřít. Televizní signál je přenášen různými způsoby; televizní obsah je stále častěji konzumován „na internetu“; kromě lineárního televizního vysílání existují audiovizuální mediální služby na vyžádání a nadto i lineární televizní vysílání lze sledovat „odloženě“; klasický televizor není jediné zařízení umožňující sledovat „televizi“. Televizní poplatek je přesto stále odvozen od vlastnictví televizního přijímače, kterým se však podle zákona nemyslí jakéhokoliv zařízení způsobilé reprodukovat televizní vysílání, zejména se jím nemyslí ani stolní počítače a notebooky. Současná úprava pak vede k paradoxní situaci, kdy poplatníkem televizního poplatku je osoba, která vlastní televizní přijímač, bez ohledu na to, zda služby ČT využívá či nikoliv, resp. i pokud je vůbec nevyužívá, zatímco poplatníkem není osoba, která tyto služby využívá, avšak tím způsobem, že ČT „streamuje“ v iVysílání na svém notebooku (přičemž tento notebook není vybaven televizní kartou, osoba nemá zřízenou IPTV atd.), aniž přitom vlastní televizní přijímač, jak je definován zákonem o TV poplatcích.

Problém, který zákonodárce zmínil již v důvodové zprávě k předchozímu zákonu č. 252/1994 Sb., že *„veřejnosti dosud nebyla pravdivě a jednoznačně vysvětlena povaha poplatků. Z hlediska formálně právního jde o „poplatek za užívání přijímače“, který se platí dnes již neexistujícím „spojům“.* Z toho vyplývají různá nedorozumění; držitelé přijímačů například odmítají poplatky platit s poukazem na to, že přijímač užívají jen pro příjem vysílání jiných než veřejnoprávních provozovatelů,⁵⁰⁴ tak kromě zmatení s placením „spojům“ nadále

zváženo jako možný doplňkový model financování médií veřejné služby. Srov. LÓPEZ-GOLÁN, M., CAMPOS FREIRE, F. Crowdfunding: A Possible Complementary Funding Model for European Public Service Broadcasting. In: ROCHA, Á., CORREIA, A., ADELI, H., REIS, L., COSTANZO, S. (eds.) *Recent Advances in Information Systems and Technologies. WorldCIST 2017. Advances in Intelligent Systems and Computing, vol 571* [online]. Springer, Cham, 2017 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: https://doi.org/10.1007/978-3-319-56541-5_2.

⁵⁰⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1. období, 1993-1996, sněmovní tisk 1270; obecná část.

přetrvává a je k němu přidáno nedorozumění týkající se toho, co je to televizní přijímač. Současná úprava může s ohledem na výše popsany paradox také vést k pocitům nespravedlnosti.

Pokud by pak nedošlo pouze k předefinování televizního přijímače, avšak ke zvážení zcela nové úpravy, která by televizní poplatek chápala více jako poplatek za veřejnou službu a méně jako poplatek za vlastnictví přijímače, byla by otevřena také cesta k zefektivnění vybírání a vymáhání poplatků.

8 Povinnosti provozovatelů, resp. poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb

Provozovatelé televizního vysílání a provozovatelé převzatého televizního vysílání mají podle § 31 odst. 1 ZRTV právo vysílat programy svobodně a nezávisle. ZRTV dále stanoví, že do jejich obsahu lze zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích.⁵⁰⁵ Bez výslovného souhlasu příslušného provozovatele vysílání nikdo není oprávněn vysílaný program zpřístupňovat veřejnosti nebo jej šířit za jiným účelem ani (se zákonem stanovenými výjimkami) do vysílaného programu nebo jeho částí, včetně služeb přímo souvisejících s programem, zasahovat.⁵⁰⁶

Právo vysílat svobodně a nezávisle tedy mají zákonem garantováno jak provozovatelé televizního vysílání tzv. ze zákona, tak i soukromí provozovatelé, včetně provozovatelů převzatého vysílání. Rovněž tak je bez rozdílu chráněna integrita šířeného programu a redakční odpovědnost provozovatelů vysílání. Jednotlivé povinnosti příslušných vysílatelů se však mohou v závislosti na jejich povaze lišit. Povinnosti provozovatelům televizního vysílání stanoví především přímo ZRTV; v případě ČT se uplatní také zvláštní úprava v podobě ZČT.

Rovněž poskytovatelům audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání jsou zákonem, zejména ZAVMSV, stanoveny určité povinnosti.

Pro účely této kapitoly nelze opominout ani povinnosti poskytovatelů služby platformy pro sdílení videonahrávek.

Níže uvedu přehled základních povinností jak provozovatelů televizního vysílání, tak poskytovatelů audiovizuálních služeb na vyžádání, přičemž je rozdělím do skupin povinností podle toho, zda se vztahují na všechny subjekty či pouze na některé z nich. Na základě tohoto přehledu pak lze povinnosti rozdělit rovněž podle jejich povahy. Zvláštní skupinu pak představují povinnosti stanovené poskytovatelům služby platformy pro sdílení videonahrávek.

Lze dodat, že ZRTV i ZAVMSV prošly v souvislosti s přijetím zákona o službách pro sdílení videonahrávek novelizací. Texty zákonů byly přizpůsobeny znění směrnice o AVMS, některé pojmy byly v návaznosti na evropskou úpravu redefinovány, v ZRTV byla novelizována také ustanovení týkající se RRTV, práv a povinností provozovatelů vysílání, obchodních sdělení a sankční ustanovení. Rovněž ustanovení týkající se ochrany integrity signálu šířeného programu jsou „nová“ a jsou důsledkem zapracování revidované směrnice o AVMS, která tuto ochranu

⁵⁰⁵ § 31 odst. 1 ZRTV.

⁵⁰⁶ § 31 odst. 6, 7, 8 ZRTV.

posiluje „v souvislosti s rozvojem moderních elektronických zařízení umožňujících zásahy do obsahu šířených programů.“⁵⁰⁷

8.1 Povinnosti provozovatelů televizního vysílání

Většina zákonem stanovených povinností se vztahuje na všechny provozovatele televizního vysílání, tedy na veřejnoprávní i soukromé vysílatele. Až na výjimky se však nevztahují, z logických důvodů, na provozovatele převzatého vysílání. Jedná se zejména o následující povinnosti provozovatelů původního vysílání:

- a. poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů a oddělovat názory nebo hodnotící komentáře od informací zpravodajského charakteru;⁵⁰⁸
- b. zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivita a vyváženosti;⁵⁰⁹
- c. provozovat vysílání vlastním jménem, na vlastní účet a na vlastní odpovědnost a nést odpovědnost za obsah vysílání;⁵¹⁰
- d. zajistit, aby vysílané pořady nepropagovaly válku nebo neličily krutá nebo jinak nelidská jednání takovým způsobem, který je jejich zlehčováním, omlouváním nebo schvalováním;⁵¹¹
- e. zajistit, aby vysílané pořady nepodněcovaly k násilí nebo nenávisti z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, náboženského vyznání nebo přesvědčení, politických nebo jiných názorů, etnického nebo sociálního původu, genetických rysů, státního občanství, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, rodu, zdravotního postižení, věku, sexuální orientace nebo jiného postavení;⁵¹²
- f. zajistit, aby vysílané pořady nepodněcovaly ke spáchání teroristického činu;⁵¹³
- g. zajistit, aby vysílané pořady neobsahovaly podprahové techniky;⁵¹⁴
- h. zajistit volbu vhodných opatření, aby pořady, které mohou vážně narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj nezletilých osob, dětí a mladistvých zejména tím, že obsahují pornografii nebo hrubé samoúčelné násilí, neměly nezletilé osoby za běžných okolností možnost vidět nebo slyšet;⁵¹⁵

⁵⁰⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. období, od 2021, sněmovní tisk 30/0; zvláštní část, k bodu 51 - § 31 odst. 6 až 8. Důvodová zpráva dále zdůrazňuje, že zaručit integritu šířeného programu, včetně jednotlivých pořadů a dalších částí vysílání, a také včetně služeb přímo souvisejících s programem (např. HbbTV), je nezbytné pro zajištění ochrany redakční odpovědnosti provozovatelů. Revidovaná směrnice o AVMS v bodě (26) preambule mj. vysvětluje, že „aby byla chráněna redakční odpovědnost poskytovatelů mediálních služeb a audiovizuální hodnotový řetězec, je nezbytné, aby bylo možno zaručit integritu pořadů a audiovizuálních mediálních služeb poskytovaných poskytovateli mediálních služeb. Pořady a audiovizuální mediální služby by měly být přenášeny, aniž by byly zkracovány, měněny či přerušovány nebo překrývány pro obchodní účely bez výslovného souhlasu daného poskytovatele audiovizuálních mediálních služeb.“

⁵⁰⁸ § 31 odst. 2 ZRTV.

⁵⁰⁹ § 31 odst. 3 ZRTV.

⁵¹⁰ § 32 odst. 1 písm. a) ZRTV.

⁵¹¹ § 32 odst. 1 písm. b) ZRTV.

⁵¹² § 32 odst. 1 písm. c) ZRTV.

⁵¹³ § 32 odst. 1 písm. t) ZRTV.

⁵¹⁴ § 32 odst. 1 písm. d) ZRTV.

⁵¹⁵ § 32 odst. 1 písm. e) ZRTV; tato opatření zahrnují nástroje pro ověřování věku nebo jiná technická opatření, která umožňují zamezit nezletilým osobám přístup k vysílání. Podle § 32 odst. 10 ZRTV osobní údaje nezletilých

- i. nezařazovat v době od 06.00 hodin do 22.00 hodin pořady, které by mohly narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj nezletilých osob,⁵¹⁶ a zajistit, aby vysílání takového pořadu bezprostředně předcházelo slovní upozornění na nevhodnost pořadu pro nezletilé osoby;⁵¹⁷ a označit v televizním vysílání takové pořady grafickým znakem „18+“ určujícím potenciální závadnost jejich obsahu pro nezletilé osoby po celou dobu jejich trvání, a poskytnout k těmto pořadům dostatečné informace o obsahu závadném pro nezletilé osoby tak, aby byly snadno a bezúplatně dostupné;⁵¹⁸
- j. bezdůvodně nezobrazovat osoby umírající nebo vystavené těžkému tělesnému nebo duševnímu utrpení způsobem snižujícím lidskou důstojnost;⁵¹⁹
- k. nezařazovat do programů pořady, které mohou utvrzovat stereotypní předsudky týkající se etnických, náboženských nebo rasových menšin;⁵²⁰
- l. nezařazovat do programů pořady a reklamy, které obsahují vulgarismy a nadávky;⁵²¹
- m. poskytnout v naléhavém veřejném zájmu státním orgánům a orgánům územní samosprávy na jejich žádost nezbytný vysílací čas pro důležitá a neodkladná oznámení v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, stavu ohrožení státu, válečného stavu, stavu kybernetického nebezpečí, nebo opatření na ochranu veřejného zdraví a zajistit, aby tato oznámení nebo opatření byla zpřístupněna rovněž osobám se sluchovým postižením a osobám se zrakovým postižením;⁵²²
- n. uchovávat v odvysílané podobě a v náležitě technické kvalitě záznamy všech pořadů včetně dalších částí vysílání a zpřístupnění pořadů pro osoby se sluchovým či zrakovým postižením alespoň po dobu 30 dnů ode dne jejich vysílání a na písemnou výzvu je zapůjčit RRTV⁵²³ a v případě, že bylo v důsledku vysílání určitého pořadu nebo dalších částí vysílání zahájeno řízení před orgánem veřejné moci, uchovávat na písemnou výzvu příslušného orgánu záznam až do pravomocného rozhodnutí ve věci;⁵²⁴
- o. uvádět označení televizního programu (logo) v televizním vysílání;⁵²⁵
- p. oznamovat RRTV, že došlo k technickým překážkám vysílání, které provozovateli brání ve vysílání,⁵²⁶ požádat RRTV o předchozí souhlas s každým přerušením vysílání z jiných důvodů⁵²⁷ a oznamovat RRTV zahájení nebo ukončení vysílání programu a každé služby přímo související s programem a dále síť elektronických komunikací, jejímž prostřednictvím vysílá program digitálně;⁵²⁸
- q. zpracovat pro hodnocené období Akční plán zpřístupňování televizních pořadů pro osoby se sluchovým postižením a osoby se zrakovým postižením, jímž se provozovatel zavazuje oproti bezprostředně

osob shromážděné nebo jinak získané provozovatelem televizního vysílání za účelem plnění opatření nesmí být zpracovávány pro obchodní účely, zejména pro přímý marketing, profilování a reklamu cílenou na základě chování.

⁵¹⁶ § 32 odst. 1 písm. g) ZRTV; tato povinnost se na provozovatele vysílání nevztahuje, je-li vysílání koncovému uživateli dostupné na základě písemné smlouvy uzavřené s osobou starší 18 let a je k němu poskytnuto technické opatření, které této osobě umožňuje omezit přístup k vysílání dětem a mladistvým.

⁵¹⁷ § 32 odst. 1 písm. h) ZRTV.

⁵¹⁸ § 32 odst. 1 písm. u) ZRTV.

⁵¹⁹ § 32 odst. 1 písm. f) ZRTV.

⁵²⁰ § 32 odst. 1 písm. j) ZRTV.

⁵²¹ § 32 odst. 1 písm. j) ZRTV; toto omezení se nevztahuje na umělecká díla, v nichž je to z hlediska líčeného kontextu nutné; taková díla je však možné vysílat pouze v době od 22.00 hodin do 06.00 hodin druhého dne.

⁵²² § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV.

⁵²³ § 32 odst. 1 písm. l) ZRTV.

⁵²⁴ § 32 odst. 1 písm. m) ZRTV.

⁵²⁵ § 32 odst. 1 písm. n) ZRTV.

⁵²⁶ § 32 odst. 1 písm. p) ZRTV.

⁵²⁷ § 32 odst. 1 písm. r) ZRTV.

⁵²⁸ § 32 odst. 1 písm. s) ZRTV.

předcházejícímu hodnocenému období navýšit celkový podíl pořadů zpřístupněných pro osoby se sluchovým postižením a osoby se zrakovým postižením prostřednictvím přiměřených opatření, a každý rok předložit RRTV vyhodnocení plnění akčního plánu;⁵²⁹

- r. v zákonem stanovených případech a na písemnou výzvu poskytnout součinnost RRTV;⁵³⁰
- s. umožnit divákům snadný, přímý a trvalý přístup k zákonem stanoveným údajům.⁵³¹

Provozovatelům televizního vysílání jsou dále stanoveny povinnosti při vysílání události značného společenského významu⁵³² a povinnosti související s vysíláním události, která je předmětem zvýšeného zájmu veřejnosti.⁵³³

Další skupinu povinností představují také povinnosti související s právem na odpověď a dodatečným sdělením.⁵³⁴

Specifickou skupinou povinností jsou povinnosti provozovatelů televizního vysílání související s podporou evropské tvorby a evropské nezávislé a současné tvorby.⁵³⁵

Značná část povinností provozovatelů televizního vysílání souvisí s jejich podnikatelskou činností, zejména s vysíláním obchodních sdělení či se zařazováním reklam a teleshoppingu.⁵³⁶

8.2 Povinnosti provozovatele vysílání ze zákona

Zákony ukládají zvláštní povinnosti jdoucí nad rámec povinností stanovených všem provozovatelům zejména provozovateli televizního vysílání ze zákona, tedy ČT.

ZRTV stanoví České televizi zejména povinnost sestavovat programovou skladbu tak, aby ve svém vysílání poskytovala vyváženou nabídku pro všechny obyvatele se zřetelem na jejich věk, pohlaví, barvu pleti, víru, náboženství, politické či jiné smýšlení, národnostní, etnický nebo sociální původ a příslušnost k menšině.⁵³⁷ ZRTV také stanoví pro ČT odchylky, resp. přísnější pravidla a omezení, zejména pokud jde o reklamu a teleshopping.⁵³⁸

ČT je dále stanovena řada povinností ZČT, zejména souvisejících s její veřejnou službou v oblasti televizního vysílání.⁵³⁹ Některé povinnosti jsou přitom ČT stanoveny v podstatě

⁵²⁹ § 32 odst. 2, 3 a 4 ZRTV. České televizi zůstala uložena povinnost opatřit alespoň 70 % vysílaných pořadů skrytými nebo otevřenými titulky a vyrábět alespoň 2 % vysílaných pořadů v českém znakovém jazyce nebo opatřit simultánním tlumočením do českého znakového jazyka pro osoby se sluchovým postižením a dále zpřístupnit alespoň 10 % vysílaných pořadů pro osoby se zrakovým postižením podle § 3 odst. 1 písm. j) ZČT. Před novelizací byla obdobná povinnost rovněž v ZRTV, přičemž pro soukromé provozovatele celoplošného televizního vysílání byla procentuální hranice nižší.

⁵³⁰ § 32 odst. 8 ZRTV.

⁵³¹ § 32 odst. 9 ZRTV.

⁵³² § 33 ZRTV.

⁵³³ § 34 ZRTV.

⁵³⁴ § 35 až § 40 ZRTV.

⁵³⁵ § 42 až 47 ZRTV.

⁵³⁶ § 48 až 53a ZRTV; ZRTV přitom stanoví přísnější pravidla pro provozovatele televizního vysílání ze zákona. Více viz sedmou kapitolu.

⁵³⁷ § 31 odst. 4 ZRTV.

⁵³⁸ Viz sedmou kapitolu.

⁵³⁹ Zejména § 2 a 3 ZČT.

duplicitně v ZRTV a v ZČT. Tak například v ZČT je jako jeden z hlavních úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání uvedeno poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů⁵⁴⁰ a v ZRTV je všem provozovatelům vysílání uloženo poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů.⁵⁴¹ ZČT obsahuje také řadu povinností souvisejících s financováním České televize.⁵⁴²

Povinnosti stanovené výlučně ČT a nikoliv již dalším provozovatelům televizního vysílání lze nalézt i v dalších zákonech.⁵⁴³

8.3 Povinnosti provozovatelů převzatého vysílání

ZRTV stanoví určitá zvláštní pravidla rovněž pro provozovatele převzatého vysílání. To vyplývá z poněkud odlišné povahy této činnosti. Převzatým televizním vysíláním se totiž podle ZRTV rozumí příjem vysílání původních televizních programů nebo jejich podstatných částí, včetně služeb přímo souvisejících s programy nebo s podstatnými částmi programu, a jejich současné, úplné a nezměněné šíření pro veřejnost prostřednictvím sítí elektronických komunikací.⁵⁴⁴ S tím souvisí též to, že provozovatelům převzatého vysílání je sice zakotveno právo vysílat programy svobodně a nezávisle; jejich svoboda je však omezena nejen zákonem, nýbrž i tím, že vysílají „cizí“ původní program.⁵⁴⁵ Jelikož provozovatel převzatého vysílání nemá možnost původní vysílání ovlivnit, v případě, že vysílání bude v rozporu s ZRTV, má toliko možnost přestat vysílat; za obsah vysílání přitom zůstává odpovědný.⁵⁴⁶

Lze poukázat např. na to, že provozovatel převzatého vysílání může šířit program obsahující pořady nebo další části vysílání, které by mohly narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj nezletilých osob za podmínek stanovených v § 32 odst. 1 písm. g),⁵⁴⁷ což v podstatě znamená, že se na něj vztahuje povinnost nezařazovat v době od 6 hodin do 22 hodin pořady a upoutávky, které by mohly narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj nezletilých osob. Na provozovatele převzatého vysílání se dále vztahují omezení, pokud jde o šíření určitých

⁵⁴⁰ § 2 odst. 2 písm. a) ZČT. Před novelizací byla v ZČT stanovena České televizi zcela totožně jako v ZRTV povinnost opatřovat určitý podíl vysílaných pořadů skrytými nebo otevřenými titulky.

⁵⁴¹ § 31 odst. 2 ZRTV.

⁵⁴² Zejm. § 10, § 11 a § 11a ZČT.

⁵⁴³ Srov. např. tzv. volební zákony.

⁵⁴⁴ § 2 odst. 1 písm. b) ZRTV.

⁵⁴⁵ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 31. Dostupné online v systému Aspi.

⁵⁴⁶ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 32. Dostupné online v systému Aspi.

⁵⁴⁷ § 32 odst. 5 ZRTV.

zákonem specifikovaných převzatých televizních programů;⁵⁴⁸ má tak např. povinnost nešířit program, který obsahuje pořady, které jsou vysílány v rozporu s § 32 odst. 1 písm. b) ZRTV, tudíž je povinen zajistit, aby vysílané pořady nepropagovaly válku nebo nelíčily krutá nebo jinak nelidská jednání takovým způsobem, který je jejich zlehčováním, omlouváním nebo schvalováním.

Je možné dodat, že rovněž provozovateli převzatého televizního vysílání je uložena povinnost v zákonem stanovených případech a na písemnou výzvu poskytnout součinnost RRTV.⁵⁴⁹

8.4 Licenční podmínky

Za specifickou skupinu povinností provozovatelů vysílání je možné považovat licenční podmínky. Jedná se o povinnosti týkající se pouze provozovatelů, kteří ke své činnosti potřebují licenci, tj. provozovatelů původního, nepřevzatého vysílání; v případě provozovatelů převzatého vysílání by se uplatnila úprava vztahující se k registraci.

Licenci uděluje RRTV v tzv. licenčním řízení. Licence opravňuje provozovatele vysílání k televiznímu vysílání v rozsahu a za podmínek stanovených ZRTV a jinými právními předpisy.⁵⁵⁰ Rozhodnutí o udělení licence obsahuje kromě výroku o udělení licence (ve variantě podle toho, o jaké licenční řízení se jedná, v závislosti na způsobu šíření vysílání)⁵⁵¹ také licenční podmínky, tj. a) označení provozovatele vysílání, včetně identifikačního čísla, b) označení (název) programu a označení, zda program bude šířen celoplošně, regionálně či místně, c) časový rozsah vysílání a územní rozsah vysílání, d) dobu, na kterou byla licence udělena, e) základní programovou specifikaci a další programové podmínky, včetně uvedení údaje, zda se jedná o plnoformátový program, a podmínek týkajících se případného poskytování služeb přímo souvisejících s programem; v případě digitálního vysílání rovněž podmínky týkající se povinnosti provozovatele vysílání vytvářet a poskytovat soubory datových údajů pro obsah elektronického programového průvodce, f) hlavní jazyk vysílání a výčet států, na jejichž území má být vysílání zcela nebo převážně směřováno, g) územní rozsah vysílání prostřednictvím kabelových systémů.⁵⁵²

Provozovatel vysílání je povinen licenční podmínky plnit. Neplní-li je, dopustí se přestupku.⁵⁵³

⁵⁴⁸ § 32 odst. 6 ZRTV.

⁵⁴⁹ § 32 odst. 8 ZRTV.

⁵⁵⁰ § 12 odst. 1 ZRTV.

⁵⁵¹ Srov. § 18 odst. 3 a § 25 odst. 4 ZRTV.

⁵⁵² § 18 odst. 4 ZRTV.

⁵⁵³ § 60 odst. 2 písm. g) a § 60 odst. 5 písm. c) ZRTV.

8.5 Povinnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb

Po novelizaci v souvislosti se zákonem o službách platform je rovněž v případě audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání posílena ochrana integrity jejich obsahu a redakční odpovědnosti poskytovatele služby. Důvodová zpráva i v tomto případě uvádí, že tak je činěno na základě směrnice o AVMS, přičemž zásadní je souvislost s rozvojem moderních elektronických zařízení umožňujících zásahy do obsahu.⁵⁵⁴ Je tak nově stanoveno, že bez výslovného souhlasu příslušného poskytovatele není nikdo oprávněn audiovizuální mediální službu na vyžádání zpřístupňovat veřejnosti nebo ji šířit za jiným účelem ani do audiovizuální mediální služby na vyžádání zasahovat, opět se zákonem stanovenými výjimkami.⁵⁵⁵

Povinnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb jsou zejména následující:

- a. umožnit uživatelům snadný, přímý a trvalý přístup k zákonem stanoveným údajům;⁵⁵⁶
- b. zajistit, aby audiovizuální mediální služba na vyžádání neobsahovala sdělení záměrně zpracované tak, aby mělo vliv na podvědomí fyzické osoby, aniž by jej tato osoba vědomě vnímala;⁵⁵⁷
- c. zajistit, aby audiovizuální mediální služba na vyžádání nepodněcovala k násilí nebo nenávisti vůči skupině osob nebo členovi skupiny z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, náboženského vyznání nebo přesvědčení, politických nebo jiných názorů, etnického nebo sociálního původu, genetických rysů, státního občanství, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, rodu, zdravotního postižení, věku, sexuální orientace nebo jiného postavení;⁵⁵⁸
zajistit, aby byly v náležitě technické kvalitě uchovávány záznamy všech pořadů a audiovizuálních obchodních sdělení alespoň po dobu 30 dnů ode dne ukončení poskytování pořadu nebo po dobu 30 dnů ode dne ukončení šíření audiovizuálního obchodního sdělení, a na písemnou výzvu je zapůjčit RRTV⁵⁵⁹ a v případě, že bylo zahájeno řízení před orgánem veřejné moci týkající se určitého pořadu nebo audiovizuálního obchodního sdělení, uchovávat na písemnou výzvu příslušného orgánu záznam až do pravomocného rozhodnutí ve věci;⁵⁶⁰
- d. v zákonem stanovených případech a na písemnou výzvu poskytnout součinnost RRTV;⁵⁶¹
- e. neprodleně RRTV oznámit jakoukoli změnu skutečností, které mají vliv na určení, zda se na něj vztahuje tento zákon;⁵⁶²
- f. zajistit, aby audiovizuální mediální služby na vyžádání neobsahovaly veřejné podněcování ke spáchání teroristického trestného činu.⁵⁶³

⁵⁵⁴ Srov. Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. období, od 2021, sněmovní tisk 30/0.

⁵⁵⁵ § 6 odst. 8, 9, 10 ZAVMSV.

⁵⁵⁶ § 6 odst. 1 ZAVMSV.

⁵⁵⁷ § 6 odst. 2 ZAVMSV.

⁵⁵⁸ § 6 odst. 2 ZAVMSV.

⁵⁵⁹ § 6 odst. 3 ZAVMSV.

⁵⁶⁰ § 6 odst. 4 ZAVMSV.

⁵⁶¹ § 6 odst. 5 ZAVMSV.

⁵⁶² § 6 odst. 6 ZAVMSV.

⁵⁶³ § 6 odst. 7 ZAVMSV.

Zvláště jsou upraveny povinnosti týkající se ochrany nezletilých osob. Poskytovatelům je uloženo zajistit volbou vhodných opatření, aby pořady, které mohou narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj nezletilých osob, jako je pornografie nebo hrubé samoúčelné násilí, neměly tyto osoby za běžných okolností možnost vidět nebo slyšet⁵⁶⁴, a poskytnout k takovým pořadům dostatečné informace o obsahu potenciálně závadném pro nezletilé osoby, který se v těchto pořadech vyskytuje, a to tak, aby byly snadno a bezúplatně dostupné. Zároveň je stanoveno, že za tímto účelem shromážděné nebo jinak získané osobní údaje nezletilých osob nesmí být zpracovávány pro obchodní účely.⁵⁶⁵

Skupinu povinností tvoří rovněž povinnosti týkající se zpřístupňování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání osobám se sluchovým a zrakovým postižením.⁵⁶⁶

Specifickou skupinou povinností jsou taktéž u poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání povinnosti související s podporou evropské tvorby.⁵⁶⁷

Značná část povinností poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání souvisí s jejich podnikatelskou činností, zejména s obchodními sděleními, sponzorovanými službami a umístěním produktu.⁵⁶⁸

8.6 Povinnosti poskytovatelů služby platformy pro sdílení videonahrávek

Poskytovatelé služby platformy mají povinnosti formulovány – s ohledem na povahu služby, kterou poskytují – trochu odlišně.

Poskytovatelé služby platformy mají oznamovací povinnost vůči RRTV. Zejména má osoba, která hodlá poskytovat službu platformy pro sdílení videonahrávek, povinnost učinit RRTV alespoň 15 dnů přede dnem zahájení poskytování této služby oznámení, které obsahuje zákonem stanovené náležitosti.⁵⁶⁹ Poskytovatel služby platformy pro sdílení videonahrávek je dále povinen oznámit RRTV změnu těchto údajů a přerušit nebo ukončit poskytování služby.⁵⁷⁰

Poskytovatel je dále především povinen přijmout opatření k ochraně. Tato opatření mají zejména za cíl chránit nezletilé osoby před obsahem, který může narušit jejich fyzický,

⁵⁶⁴ Tato opatření zahrnují nástroje pro ověřování věku nebo jiná technická opatření, která umožňují zamezit nezletilým osobám přístup k pořadu.

⁵⁶⁵ § 6a ZAVMSV.

⁵⁶⁶ § 6b ZAVMSV.

⁵⁶⁷ § 7 ZAVMSV.

⁵⁶⁸ § 8, §8a, § 9 a § 10 ZAVMSV.

⁵⁶⁹ § 6 odst. 2 zákona o poskytování služeb platformem.

⁵⁷⁰ § 6 odst. 7 zákona o poskytování služeb platformem.

psychický nebo mravní vývoj;⁵⁷¹ jakož i širokou veřejnost před obsahem, který podněcuje k násilí či nenávisti namířené proti skupině osob nebo členovi skupiny ze specifikovaných důvodů nebo jehož šíření je trestným činem.⁵⁷² Zákon o poskytování služeb platformy pro sdílení videonahrávek i směrnice o AVMS přitom vychází z toho, že poskytovatel obsah před umístěním na platformu pro sdílení videonahrávek nekontroluje, nýbrž toliko určuje jeho uspořádání.⁵⁷³ Zákon o poskytování služeb platformy pro sdílení videonahrávek navazuje na zákon o některých službách informační společnosti, zejména na § 3 až 6, které upravují odpovědnost poskytovatelů některé ze služeb informační povinnosti, a aniž jsou tato ustanovení dotčena, stanoví poskytovatelům další, konkrétnější povinnosti. Uvedená opatření je tudíž třeba vnímat právě v kontextu zákona o některých službách informační povinnosti.

Zákon dále zavádí přísnější opatření pro obchodní sdělení, které poskytovatel sám uvádí na trh, prodává nebo sjeďnává. Výslovně je zakázáno umisťovat na platformu jakékoli formy obchodního sdělení, týkají-li se cigaret a dalších tabákových výrobků nebo elektronických cigaret a náhradních náplní do nich nebo léčivých přípravků a léčebných postupů, které jsou v České republice dostupné pouze na lékařský předpis. Obchodní sdělení, která se týkají alkoholických nápojů, nesmí být speciálně zaměřena na nezletilé osoby a nesmí podporovat nestřídmé požívání těchto nápojů. Obchodní sdělení také nesmí fyzicky, psychicky nebo mravně ohrožovat nezletilé osoby, přičemž je uvedeno, čím by k takovému ohrožení mohlo dojít (např. tím, že obchodní sdělení přímo nabádá nezletilé ke koupi nebo nájmu produktu nebo služby a využívá k tomu jejich nezkušenosti nebo důvěřivosti).⁵⁷⁴ V případě obchodních sdělení, která poskytovatel sám neuvádí na trh, neprodává ani nesjeďnává, je poskytovatel povinen přijmout totožná opatření k ochraně, avšak přiměřená omezené kontrole, kterou může platforma vykonávat.⁵⁷⁵ Oznámi-li uživatel platformy, že jím nahraná videonahrávka obsahuje obchodní sdělení, nebo dozví-li se poskytovatel jinak, že konkrétní pořad nebo videonahrávka vytvořená uživateli obsahuje obchodní sdělení, informuje poskytovatel ostatní uživatele.⁵⁷⁶

Zákon taktéž stanoví, k čemu má poskytovatel při přijímání opatření přihlížet a upřesňuje požadavky na výsledná opatření; některá opatření také výslovně uvádí.⁵⁷⁷

⁵⁷¹ § 7 odst. 1 písm. a) zákona o službách platform pro sdílení videonahrávek. Takový obsah nesmí být dostupný tak, aby nezletilé osoby měly možnost je za běžných okolností vidět nebo slyšet, přičemž opatření k ochraně nezletilých osob zahrnují zejména nástroje pro ověřování věku nebo jiná technická opatření.

⁵⁷² § 7 odst. 1 písm. b), c) zákona o službách platform pro sdílení videonahrávek.

⁵⁷³ Srov. Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. volební období, od 2021, sněmovní tisk 30/0; zejm. zvláštní část, k § 7.

⁵⁷⁴ § 7 odst. 2 a násl. zákona o službách platform.

⁵⁷⁵ § 7 odst. 7 zákona o službách platform.

⁵⁷⁶ § 7 odst. 8 zákona o službách platform.

⁵⁷⁷ § 7, § 8 zákona o službách platform.

8.7 Dílčí závěry

Z výše uvedeného stručného přehledu je zřejmé, že zákony stanoví provozovatelům televizního vysílání a poskytovatelům audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, popř. poskytovatelům služeb platformy, celou řadu povinností. Některé povinnosti jsou stanoveny všem skupinám, některé jsou však uloženy toliko provozovatelům televizního vysílání či naopak pouze poskytovatelům audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. U některých povinností je vysvětlení zcela zřejmé a vyplývá z povahy té které audiovizuální mediální služby – tak například je zcela pochopitelné, z jakého důvodu ZRTV ukládá nezařazovat určité pořady v době od 6 hodin do 22 hodin, zatímco ZAVMSV ukládá zajistit, aby určitá služba byla dostupná pouze tak, aby děti či mladiství neměli možnost její obsah běžně vidět či slyšet. U jiných povinností, například u povinnosti provozovatelů televizního vysílání poskytnout v naléhavém veřejném zájmu státním orgánům a orgánům územní samosprávy na jejich žádost nezbytný vysílací čas pro důležitá a neodkladná oznámení, je absence obdobné povinnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání diskutabilnější, jak bude ještě podrobněji rozebráno.

Povinnosti poskytovatelů mediálních služeb lze rozdělit na ty, které se týkají obsahové stránky audiovizuální mediální služby, a na ty, které jsou spíše technického či administrativního charakteru;⁵⁷⁸ hranice mezi oběma kategoriemi však není vždy jasná. K druhé kategorii povinností můžeme bez větších obtíží zařadit např. povinnosti umožnit příjemcům služby přístup k zákonem stanoveným údajům, uchovávat záznamy pořadů či oznamovat RRTV technické překážky vysílání. Některé technické či administrativní povinnosti však ve svém důsledku mají větší či menší vliv na obsah audiovizuální mediální služby. Tak například poskytnutí nezbytného vysílacího času je samo o sobě sice spíše technického charakteru, nicméně se zásadními důsledky do obsahu vysílání, na čemž nic nemění skutečnost, že odpovědnost za obsah těchto oznámení má osoba, které byl vysílací čas poskytnut, a tedy nikoliv provozovatel vysílání. Do jisté míry se obsahové stránky týká i svou povahou spíše technická povinnost poskytovat titulky, resp. zpřístupňovat pořady pro osoby se sluchovým postižením a osoby se zrakovým postižením. Naopak zcela zřejmě se obsahové stránky týkají povinnosti zakazující propagovat válku, podněcovat k nenávisti, narušovat vývoj nezletilých osob, utvrzovat stereotypní předsudky týkající se menšin apod. Obsahové stránky se rovněž týká povinnost nezařazovat pořady obsahující podprahová sdělení, resp. zajistit, aby vysílané pořady a další části vysílání neobsahovaly podprahové techniky.

⁵⁷⁸ Srov. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 130 (§ 32 ZRTV. Dostupné online v systému Beck-online.

Na první pohled je možné vidět, že základní povinnosti provozovatelů televizního vysílání (zejména § 31 a 32 ZRTV) a povinnosti poskytovatelů audiovizuálních služeb na vyžádání (zejména § 6 ZAVMSV), jakož i další zákonem stanovené povinnosti provozovatelů televizního vysílání a povinnosti poskytovatelů audiovizuálních služeb na vyžádání (např. týkající se obchodních sdělení), se v mnohém překrývají, ačkoliv ZRTV a ZAVMSV místy používají rozdílnou terminologii či jsou rozdílně podrobné,⁵⁷⁹ případně přizpůsobují danou povinnost charakteru té které audiovizuální mediální služby. Zásadní odlišnosti je však možné spatřovat v povinnosti provozovatelů televizního vysílání poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů, resp. zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti, jakož i dodržovat pravidla stanovená v souvislosti s volebními kampaněmi, a rovněž tak v povinnosti provozovatelů televizního vysílání poskytnout nezbytný vysílací čas. Tyto povinnosti totiž u poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání nenalezneme. Tyto povinnosti mají zároveň přes svůj v podstatě technický charakter zásadní vliv na obsah televizního vysílání.

Na tyto povinnosti, resp. na povinnosti týkající se objektivity a vyváženosti v televizním vysílání a povinnosti v souvislosti s oznámeními ve veřejném zájmu, se proto dále zaměřím podrobněji. Cílem obou kapitol není vyčerpávajícím způsobem pokrýt obě povinnosti, neboť to by bylo na samostatnou práci. Snažím se je však pokrýt v rozsahu nezbytném pro ilustraci jejich vlivu na obsah televizního vysílání a odpovědnost za něj. Zároveň také v rozsahu nezbytném pro učinění závěrů o tom, zda je v dnešní době odůvodněné mít odlišný rámec pro audiovizuální mediální služby na vyžádání, resp. pro nestanovení obdobných povinnosti poskytovatelům audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání (ač třeba v jiném technickém provedení, které by lépe odpovídalo povaze služeb na vyžádání). Uvažovat lze přitom ještě dál, k čemuž vybízí nejen přijetí a úprava obsažená v zákoně o službách platform, nýbrž prostá realita současného digitálního trhu. Jinými slovy je otázka, zda není na místě zauvažovat nad tím, zda určitá audiovizuální pravidla stanovená nyní toliko pro televizní vysílání nerozšířit taktéž na audiovizuální mediální služby na vyžádání a případně též na platformy pro sdílení videonahrávek či např. sociální média. S tím souvisí rovněž otázka, zda jsou uvedené povinnosti v dnešní době vůbec potřebné, a pokud ano, zda by nebylo vhodné je redefinovat tak, aby více odpovídaly současné technologické a společenské realitě.

⁵⁷⁹ Po novelizaci v souvislosti s přijetím zákona o službách platform pro sdílení videonahrávek byly některé rozdíly setřeny.

9 Objektivita a vyváženost

Svoboda projevu je základním politickým právem. Je zaručena čl. 17 Listiny základních práv a svobod a požívá rovněž mezinárodně právní ochrany vyjádřené například v čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále také jen „EÚLP“) nebo v čl. 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a rovněž tak v čl. 11 Listiny základních práv Evropské unie.

ZRTV výslovně stanoví, že provozovatelé televizního vysílání (včetně provozovatelů převzatého vysílání) mají právo vysílat programy svobodně a nezávisle a že do jejich obsahu lze zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích.⁵⁸⁰

Svoboda projevu uskutečňovaná prostřednictvím pořadů vysílaných v audiovizuálních médiích požívá široké ústavní ochrany.⁵⁸¹ Média obecně by měla umožňovat otevřenou pluralitní diskusi, která je podmínkou pro řádné fungování demokratického prostředí.⁵⁸² Audiovizuální média jsou tradičně mimořádně důležitým nástrojem pro svobodnou diskusi v demokratické společnosti; mají navíc zpravidla daleko bezprostřednější a silnější dopad než tištěná média.⁵⁸³ Ústavní soud v nálezu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05, uvedl, že „*média hrají nezastupitelnou roli při informování jednotlivců ve věcech veřejného zájmu. Zprostředkovávají jednotlivcům informace o soudobém dění, o tendencích uplatňujících se v životě státu i společnosti. Média umožňují udržovat veřejnou diskusi, v níž se zprostředkovávají různé názory, a poskytují tak jednotlivcům i různým společenským skupinám příležitost, aby přispívali k utváření obecnějšího názoru. Tak média představují rozhodující faktor v permanentním procesu tvorby názorů a nakonec i tvorby vůle jednotlivců i společenských skupin, ale i politických institucí.*“⁵⁸⁴ O televizi jakožto audiovizuálním médiu to platí i dnes, po 15 letech, v době internetu a nových médií.

Svoboda projevu souvisí s pluralitou, především pluralitou informací. Obsahovou rozmanitost v médiích, včetně televizního vysílání, pak lze chápat jako dobro samo o sobě a zároveň jako prostředek dalších výhod.⁵⁸⁵ Na to, aby média zprostředkovala otevřenou

⁵⁸⁰ § 31 odst. 1 ZRTV.

⁵⁸¹ Srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05, nebo ze dne 30. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 4035/14, a dále taktéž např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č. j. 10 As 100/2020-35.

⁵⁸² Srov. KROUPA, J. a kol. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 41.

⁵⁸³ Obdobně například rozsudek ESLP ze dne 7. 6. 2012, Centro Europa 7 S.r.l. a Di Stefano v. Itálie, stížnost č. 38433/09, bod 132, nebo rozsudek ESLP ze dne 17. 12. 2004, Pedersen a Baadsgaard v. Dánsko, stížnost č. 49017/99, bod 79.

⁵⁸⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05, dále citováno např. v nálezu ze dne 30. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 4035/14.

⁵⁸⁵ Srov. KROUPA, J. a kol. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 43. Autoři s odkazem na Denisa McQuaila a jeho Úvod do teorie masové komunikace uvádí otevírání cest pro společenské a kulturní změny ve prospěch bezmocných a okrajových hlasů, kontrolu zneužívání svobody, příležitost pro menšiny udržet si svou

pluralitní debatu, má však vliv rovněž existence různých typů médií a možnost přístupu do médií.⁵⁸⁶

V souladu s čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod může být svoboda projevu omezena zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. Omezit svobodu projevu lze i za užití § 31 odst. 2 a odst. 3 ZRTV, které stanovují provozovatelům vysílání (nikoliv však již provozovatelům převzatého vysílání) povinnosti týkající se objektivitu a vyváženosti. Regulace obsahu televizního vysílání je tedy v tomto směru přípustná. Je však třeba, aby byla splněna výše nastíněná kritéria a aby v každém konkrétním případě bylo zkoumáno splnění podmínek pro omezení svobody projevu jakožto základního práva.

Podle § 31 odst. 2 ZRTV provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru.

Podle § 31 odst. 3 ZRTV je provozovatel vysílání povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivitu a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.

Podle § 31 odst. 4 ZRTV je provozovatel vysílání ze zákona, tedy ČT, povinen sestavovat programovou skladbu tak, aby ve svém vysílání poskytoval vyváženou nabídku pro všechny obyvatele se zřetelem na jejich věk, pohlaví, barvu pleti, víru, náboženství, politické či jiné smýšlení, národnostní, etnický nebo sociální původ a příslušnost k menšině. Další povinnosti týkající se objektivitu a vyváženosti ČT stanoví ZČT, především v § 2 odst. 2 písm. a), podle kterého hlavními úkoly veřejné služby v oblasti televizního vysílání jsou zejména – mimo jiné – poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů.

V této souvislosti je dále nutné vzpomenout také příslušné volební zákony, které mají rovněž dopad na obsah televizního vysílání z hlediska objektivitu a vyváženosti. Tyto zákony zpravidla upravují pravidla volební kampaně a některé také vyhrazují kandidujícím v ČT určitý podíl vysílacího času.

svébytnou existenci, omezování konfliktů zvětšováním šancí na vzájemné porozumění mezi opozičními skupinami a zájmy, obohacování kulturního a společenského života.

⁵⁸⁶ Srov. KROUPA, J. a kol. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 41.

9.1 Požadavky objektivní a vyváženosti v ZRTV

Jak již bylo uvedeno výše, § 31 odst. 2 stanoví, že provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů, a dále že názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru. Toto ustanovení se tedy týká vysílání jako celku, resp. všech typů pořadů. Zahrnuje v sobě přitom dvě samostatné povinnosti: jednak poskytovat objektivní a vyvážené informace a jednak oddělovat názory nebo hodnotící komentáře od informací zpravodajského charakteru.

Pokud jde o první povinnost, podstatný je především výklad pojmu objektivní a vyvážené informace. Pojem objektivní a vyvážené informace je neurčitým právním pojmem a jeho výklad je ponechán aplikační praxi, zejména RRTV. Určitým vodítkem při hodnocení jí však může být i judikatura, neboť otázky související s objektivním a vyváženým vysíláním se dostaly, poněkud nepřekvapivě, i před soudy.

Evropský soud pro lidská práva (dále také jen „ESLP“) se objektivním a vyváženým televizním vysíláním, resp. spíše pluralismem v oblasti televizního vysílání zabýval vícekrát. Např. v rozsudku ze dne 17. 9. 2009, Manole a další proti Moldavsku, ESLP konstatoval porušení čl. 10 EÚLP, které však nebylo odůvodněno nepřipustným zásahem do svobody projevu jako subjektivního práva stěžovatelů, nýbrž jej založil na „*konceptu svobody projevu jako institucionální záruky plurality informací*“⁵⁸⁷. Na to ESLP navázal rovněž např. v rozsudku velkého senátu ESLP ze dne 7. 6. 2012, ve věci Centro Europa 7 S.r.l. a Di Stefano proti Itálii, v němž tento soud mj. zdůraznil, že není demokracie bez pluralismu. Následně konstatoval, že k zajištění pluralismu v audiovizuálním sektoru v demokratické společnosti nepostačuje zajistit existenci několika kanálů nebo hypotetickou možnost přístupu na audiovizuální trh pro potenciální provozovatele vysílání; vedle toho je nezbytné zajistit účinný vstup na daný trh k zajištění rozmanitosti celkového programového obsahu, která, nakořím je to možné, odráží celou škálu názorů, se kterými se lze setkat ve společnosti, na niž jsou programy zaměřeny. Soud dále konstatoval, že v tak citlivém sektoru jako je sektor audiovizuálněmediální má stát kromě své negativní povinnosti nezasahovat rovněž pozitivní závazek zavést vhodný legislativní a správní rámec, aby zajistil účinný pluralismus.⁵⁸⁸ Relevantní jsou rovněž rozsudky, v nichž se ESLP zabýval svobodou projevu ve vztahu k povinnostem a odpovědnosti novinářů, přičemž

⁵⁸⁷ POUPEROVÁ, O. Vysílání veřejné služby v kontextu základních práv. *Správní právo*. 2016, 49(2), s. 72. Blíže viz rozsudek ESLP ze dne 17. 9. 2009, Manole a další v. Moldavsko, stížnost č. 13936/02.

⁵⁸⁸ Rozsudek ESLP ze dne 7. 6. 2012, Centro Europa 7 S.r.l. a Di Stefano v. Itálie, stížnost č. 38433/09.

opakovaně vyslovil názor, že novináři mají jednat v dobré víře s cílem poskytnout přesné a důvěryhodné informace v souladu s novinářskou etikou.⁵⁸⁹

Na judikaturu ESLP odkazuje rovněž Ústavní soud České republiky, který se svobodou projevu v rámci televizního zpravodajství taktéž již vícekrát zabýval. Tak v nálezu ze dne 30. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 4035/14, Ústavní soud uvedl, že „*velký význam svobody projevu médií, stejně tak jako její výše popsaná, do jisté míry služební povaha vůči naplňování dalších ústavně chráněných hodnot a zásadní schopnost ovlivňovat veřejné mínění (včetně schopnosti zásahu do ústavně chráněných zájmů) jsou pak důvodem, proč zákon o vysílání klade na provozovatele vysílání určité požadavky [srov. přiměřeně usnesení sp. zn. II. ÚS 435/01 ze dne 2. 10. 2001 (U 35/24 SbNU 525)]. Jejich cílem je nejen zajištění ochrany osob dotčených obsahem vysílání (srov. například tzv. právo na odpověď podle § 35 zákona o vysílání), ale také zajištění minimálních obsahových požadavků na obsah vysílání. Mezi ty patří i věcnost, úplnost, pravdivost informací a respekt k právům druhých (srov. požadavky § 31 a 32 zákona o vysílání).*“ Dále poukázal na to, že „*každý program, ať televizní, či rozhlasový, má již v důsledku samotného výběru a způsobu zpracování tématu názorotvorný účinek. (...) Jinými slovy, každé médium se může v souvislosti s každým vysílaným programem dovolávat ochrany odvoláním se na svobodu projevu, ať jde o politické vysílání, kritické vypořádávání se s otázkami veřejného zájmu, nebo o umělecké či zábavní pořady. Svoboda projevu médiím svědčí bez toho, že by sama média musela dokládat oprávněnost zájmu na vysílání určitého programu. Svoboda projevu médií tak chrání nejen zvolené téma, nýbrž i druh a způsob jeho zpracování [náleží sp. zn. IV. ÚS 23/05 ze dne 17. 7. 2007 (N 111/46 SbNU 41)]. (...) Úlohou médií tedy není poskytovat sterilní informace, nýbrž odrážet realitu včetně v ní obsažených kontroverzí, nejednoznačností, vrstevnatostí a emocionality. Teprve tehdy, když se takto chápaný svobodný projev dostane do konfliktu s jinými právními statky chráněnými ústavním pořádkem nebo zákony vydanými za účelem, pro který lze svobodný projev omezit ve smyslu čl. 17 odst. 4 Listiny (jde o práva a svobody druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti), nastanou podmínky pro to, aby byl zkoumán sledovaný účel konkrétního programu, způsob a druh zpracování tématu, jakož i programem dosažený či předpokládaný účinek.*“

Konkrétnější obsah abstraktním pojmům objektivitu a vyváženosti pak dává právě především rozhodovací praxe RRTV. Ta ve svých rozhodnutích opakovaně předeslala, že objektivita a vyváženost jsou neurčité právní pojmy. RRTV má však za to, že „*objektivita*

⁵⁸⁹ Např. Rozsudek ESLP ze dne 20. 5. 1999, *Bladet Tromsø a Stensaas v. Norsko*, stížnost č. 21980/93.

a vyváženost jsou pojmy běžně užívané a relativně snadno srozumitelné a jejich obsah lze považovat za obecně známý“, nicméně RRTV vykládá „*pojem objektivní jako věcný, nestranný, nepředpojatý, neutrální, správný, úplný, přesný, předmětný, držící se faktů. Principy objektivity a vyváženosti tak zpravidla jsou fakticita a nestrannost, přičemž fakticity se dosahuje věcnou správností a relevancí (významností) a nestranností vyvážeností a neutralitou“*.⁵⁹⁰

RRTV při interpretaci tohoto neurčitého pojmu vychází mj. z teoreticko-vědních východisek mediálních studií a z judikatury zejména správních soudů.⁵⁹¹ Jelikož právo jasný výklad neposkytuje, je to pochopitelné; ani ty však nedávají jasnou odpověď. Slovník žurnalistiky například uvádí, že vyváženost je „*diskutovaný a složitý koncept (idea), který vychází z toho, že při informování, především ve zpravodajství, má být dán prostor oběma stranám nebo několika relevantním skupinám, různým názorům a závažným tématům důležitým pro společnost*“.⁵⁹²

RRTV porušení povinností dle § 31 odst. 2 ZRTV neshledává příliš často. Podle jí vedených a zveřejňovaných přehledů rozhodnutí o vině porušení této povinnosti v roce 2022 zatím neshledala ani jednou, v roce 2021 rovněž ani jednou a v roce 2020 dvakrát.⁵⁹³

Rozhodnutí RRTV mohou být následně napadena správní žalobou, což se stalo i v případě jejího rozhodnutí ze dne 13. 8. 2019, č. j. RRTV/10634/2019- rud.⁵⁹⁴ Městský soud v Praze rozhodnutí RRTV zrušil a věc vrátil RRTV k dalšímu řízení⁵⁹⁵; RRTV poté proti rozsudku městského soudu brojila kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud zamítl⁵⁹⁶. Tím se Nejvyššímu správnímu soudu opět otevřel prostor, aby poskytl svůj náhled na to, co znamená objektivita a vyváženost informací, a uvedl, že „*objektivita informací v sobě zahrnuje hned několik aspektů, zejména správnost (či přesnost nebo pravdivost), tzn., že zpráva odpovídá skutečnosti, transparentnost, tj. že žurnalista uvádí informační prameny, a věcnost, tj. že*

⁵⁹⁰ Srov. rozhodnutí RRTV ze dne 13. 8. 2019, č. j. RRTV/10634/2019- rud. Obdobně například rozhodnutí RRTV ze dne 17. 12. 2019, č. j. RRTV/410/2020-rud, či ze dne 30. 4. 2019, č. j. RRTV/6352/2019- rud.

⁵⁹¹ Viz např. rozhodnutí RRTV ze dne 13. 8. 2019, č. j. RRTV/10634/2019- rud.

⁵⁹² HALADA, J., OSVALDOVÁ, B. (eds.) *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017, s. 267.

⁵⁹³ Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Rozhodnutí o vině* [online]. [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/prehledy/rozhodnuti-o-vine.htm>.

⁵⁹⁴ Rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 13. 8. 2019, č. j. RRTV/10634/2019-rud, kterým RRTV uznala provozovatele televizního vysílání, společnost Barrandov Televizní Studio a.s., vinným ze spáchání přestupku podle § 31 odst. 2 ZRTV, resp. podle § 60 odst. 1 písm. b) ZRTV, kterého se provozovatel (podle RRTV) dopustil tím, že dne 12. 9. 2018 od 21:25 hodin odvysílal na programu Televize Barrandov pořad Kauzy Jaromíra Soukupa, přičemž provozovatel v předmětném vydání pořadu prezentoval pouze jeden vyhraněný pohled na problematiku působení nadnárodních společností v České republice a na státní investiční a dotační politiku; pořad představoval jasný, předem stanovený postoj a nabídl pouze jednostranné interpretace zveřejněných informací, které se týkaly závažných politických otázek souvisejících s distribucí veřejných prostředků; provozovatel se tak dopustil porušení povinnosti poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů.

⁵⁹⁵ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 2. 2020, č. j. 17 A 4/2019-42.

⁵⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č. j. 10 As 100/2020-35.

novináři do zprávy nevkládají vlastní hodnocení. To však platí v plné míře jen o pořadech zpravodajských. Nároky na publicistické pořady jsou jiné, aspekt věcnosti se pak v publicistice z povahy věci neuplatní vůbec. Za nevyváženost NSS považuje skrytou formu stranickosti, kdy jsou v určité kontroverzní situaci některé názory potlačovány ve prospěch názorů jiných [takto poprvé analýza v rozsudku 3 As 6/2010, část V.a), která vychází z nauky o žurnalistice; na tento judikát navazuje ustálená judikatura, např. shora cit. rozsudek 7 As 36/2012, vychází z něj též nálezn I. ÚS 4035/14, bod 41]. NSS dodal, že důraz na důsledné dodržování zásad objektivitv a vyváženosti bude u zpravodajství významně větší, než tomu bude v případě pořadů publicistických.⁵⁹⁷ Nejvyšší správní soud shrnul, že podle jeho názoru míra tolerance vůči případným prohřeškům proti zákonem požadovaným zásadám objektivitv a vyváženosti bude různá v závislosti na tom, půjde-li o pořad publicistický, či o zpravodajskou relaci. Přijal přitom ke svému rozsudku právní větu, a to: „I. Bylo by nadbytečné, aby žurnalista ve snaze dodržet zákonný požadavek objektivitv informací (zde konkrétně požadavek transparentnosti) uváděl přesné zdroje svých informací i tam, kde jde o informace pro běžného diváka snadno dohledatelné (§ 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání). II. Otázku, zda provozovatel vysílání porušil povinnost poskytovat objektivní a vyvážené informace (§ 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání), nelze komplexně posoudit, pokud Rada pro rozhlasové a televizní vysílání zcela ignoruje (provozovatelem tvrzenou) pravdivost sporných informací. Rada musí vzít do úvahy pravdivost informací přinejmenším tam, kde jde o údaje všeobecně známé nebo snadno dohledatelné, tím spíše pak v situaci, kdy sám provozovatel vysílání ve správním řízení usiluje o prokázání jejich pravdivosti.“⁵⁹⁸

Nejvyšší správní soud v odůvodnění odkázal na analýzu obsaženou již ve svém rozsudku ze dne 26. 5. 2010, č. j. 3 As 6/2010-71, s tím, že tato vychází z nauky o žurnalistice. Nejvyšší správní soud v tomto rozhodnutí skutečně odkazuje na žurnalistickou nauku včetně odborné literatury, přičemž na jejím základě konstatuje, že pojem objektivita v sobě zahrnuje hned několik aspektů, z nichž za rozhodné považuje správnost (či přesnost), tzn. že zpráva odpovídá skutečnosti, transparentnost, tj. že žurnalista uvádí své informační prameny, a věcnost, tj. že novináři do zprávy nevkládají svá vlastní hodnocení, a nevyvážeností je pak třeba rozumět skrytou formu stranickosti, kdy jsou v určité kontroverzní situaci některé názory potlačovány ve prospěch názorů jiných.

⁵⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č. j. 10 As 100/2020-35.

⁵⁹⁸ Ibidem.

Výkladem pojmu objektivita a vyváženost se zabývá rovněž právní doktrína. Např. Aleš Rozehnal v komentáři k § 31 ZRTV uvádí, že objektivitu je možno charakterizovat jako neutralitu ve vztahu k předmětu zpravodajství, nestrannost, pravdivost a relevanci; vyváženost jako vyváženost v proporcích předávané zprávy nebo údaje. Shrnuje, že „objektivní a vyváženou je jen taková informace, která byla jako ta, jež má být vysílána, vybrána z dostupné sumy informací jako relevantní pro událost, o níž je informováno, včetně uvážení kontextu události. Je tedy možno uzavřít, že objektivní a vyváženou informací je informace relevantní.“⁵⁹⁹

Helena Chaloupková a Petr Holý pak ve svém komentáři uvádějí, že objektivitou (zpravodajských a publicistických pořadů) „je třeba rozumět pravdivé, resp. z pravdivých a úplných podkladů vycházející informace, názory a komentáře, které tak nejsou prezentovány jednostranným a zavádějícím způsobem.“ A pokud jde o vyváženost (ve zpravodajských a publicistických pořadech), jedná se podle nich zejména „o vyváženost informací a komentářů týkajících se jednotlivých témat a zároveň vyváženost ve smyslu těchto témat čili rovnoměrné poskytování informací z nejrůznějších oblastí a prezentování různých témat, aby informovanost byla ucelená a rozmanitá.“⁶⁰⁰

Jak je vidět, teoretický přístup správních orgánů, soudů i dalších osob k povinnosti poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů je v podstatě ve vzájemném souladu. Praxe, která se vypořádává s konkrétními informacemi v konkrétních situacích, však může být značně složitější a spornější, teoretická východiska na ni mohou být krátká a do hry vstupuje rovněž leckdy spíše subjektivní vnímání abstraktních konceptů objektivity, vyváženosti, relevantnosti, věcnosti apod.

Již výše citovaný úryvek z rozsudku Nejvyššího správního soudu naznačil, že posouzení se může lišit rovněž v závislosti na povaze pořadu. S tím souvisí druhá povinnost stanovená provozovatelům televizního vysílání v § 31 odst. 2 ZRTV, a to povinnost oddělovat názory nebo hodnotící komentáře od informací zpravodajského charakteru. Smyslem zákonného rozlišení je zřejmě oddělení faktů od názorů a hodnotících komentářů.⁶⁰¹ Zpravodajství je jedna ze základních novinářských činností a zároveň i produkt této činnosti, přičemž „stojí na informacích a faktech, které vyhledává, shromažďuje, třídí, vybírá, interpretuje a předává prostřednictvím médií recipientům.“⁶⁰² Zpravodajství nemá obsahovat názor novináře, pouze

⁵⁹⁹ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 31. Dostupné online v systému Aspi.

⁶⁰⁰ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 123-127 (§ 31).

⁶⁰¹ Ibidem.

⁶⁰² HALADA, J., OSVALDOVÁ, B. (eds.) *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017, s. 276.

„tlumočit fakta“, čímž se liší od publicistiky;⁶⁰³ jejímž účelem naopak je informace také komentovat a hodnotit. Pořady čistě zpravodajského charakteru by tedy měly být co nejobjektivnější, resp. co nejobjektivněji prezentovat fakta,⁶⁰⁴ měly by tedy fakta v podstatě toliko zprostředkovat a neměly by přitom obsahovat vlastní názory či hodnotící soudy. ZRTV ani jiný zákon však nedefinuje, co se rozumí informacemi zpravodajského charakteru či zpravodajským pořadem.

ZRTV tedy stanoví provozovatelům televizního vysílání povinnost poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Tato povinnost se vztahuje na všechny typy pořadů. Objektivitu a vyváženost však nelze měřit zcela mechanicky a je třeba ji vztáhnout k určité informaci, vysílání, pořadu apod.⁶⁰⁵ Rozhodovací praxe tento požadavek vztahuje ke každému jednotlivému pořadu, či v případě Nejvyššího správního soudu jde ještě dál a vyžaduje, aby objektivní a vyvážené informace zazněly v té části vysílání, která tvoří samostatný a oddělitelný celek zabývající se určitým tématem.⁶⁰⁶

Následně v § 31 odst. 3 ZRTV stanoví, že provozovatel vysílání je povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě. Tato povinnost se tedy netýká vysílání jako celku, ale vztahuje se výlučně ke zpravodajským a politicko-publicistickým pořadům. K povinnosti stanovené ve druhém odstavci téhož ustanovení je speciální. Poměru speciality nasvědčuje již jen zařazení a účel této povinnosti v ZRTV.⁶⁰⁷ Je zřejmé, že § 31 odst. 2 a § 31 odst. 3 ZRTV se vzájemně nevylučují, nýbrž třetí odstavec doplňuje povinnost objektivit a vyváženosti stanovenou druhým odstavcem pro celé vysílání, resp. pro všechny typy pořadů, o speciální povinnost týkající se toliko části vysílání, resp. pouze zpravodajských a politicko-publicistických pořadů, a to zejména ve vztahu k politickým stranám a hnutím a názorům jejich nebo jednotlivých skupin společnosti. Na zpravodajské a politicko-publicistické pořady tudíž lze aplikovat jak požadavky § 31 odst. 2, tak i § 31 odst. 3 ZRTV. Zdá se, že k takovému výkladu vztahu obou ustanovení se nakonec

⁶⁰³ Ibidem.

⁶⁰⁴ Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č. j. 10 As 100/2020-35.

⁶⁰⁵ Srov. HALADA, J., OSVALDOVÁ, B. (eds.) *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017, s. 266.

⁶⁰⁶ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 31. Dostupné online v systému Aspi.

⁶⁰⁷ Ibidem.

přiklonila rovněž soudní praxe.⁶⁰⁸ ZRTV nestanoví, jaké pořady spadají do zpravodajské a/nebo politicko-publicistické kategorie, a je to tedy opět ponecháno praxi, jak již bylo uvedeno výše.

Při srovnání druhého a třetího odstavce si lze dále povšimnout, že druhý odstavec zakotvuje povinnost poskytovat „objektivní a vyvážené informace“, zatímco třetí odstavec ukládá, aby bylo dbáno „zásad objektivita a vyváženosti“. Aleš Rozehnal poukazuje na to, že ustanovení druhého odstavce je neobratně formulováno, neboť informace je „zprávou nebo údajem, která jako taková nemůže mít kvalitu objektivita a vyváženosti“⁶⁰⁹. Pro praxi různé formulace obou ustanovení i případná neobratnost zákonodárce při formulování povinností nicméně zjevně nečiní větších obtíží, neboť základ je nakonec v obou případech především a v podstatě pouze v tom, co rozumět objektivitou a vyvážeností. RRTV tak ve svých rozhodnutích, v nichž shledala porušení § 32 odst. 3 ZRTV, vychází z totožné interpretace neurčitých pojmů objektivita a vyváženost, jakož v případech, v nichž shledala porušení § 32 odst. 2 ZRTV.⁶¹⁰ Potíže, které výklad obou pojmů přesto působí, již byly naznačeny.

Jistým vodítkem a zároveň komplikací při výkladu je dovětek obsažený v třetím odstavci, a sice že má provozovatel vysílání zajistit, aby bylo dbáno zásad objektivita a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě. Takový přístup zaručuje zachování svobodné soutěže politických sil ve společnosti⁶¹¹ jakožto součásti českého ústavního systému, hodnoty demokratického právního státu a současně podmínky výkonu

⁶⁰⁸ Opačný právní názor vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 8. 2007, č. j. 4 As 81/2006-108, v němž mj. konstatoval, že kritéria daná § 31 odst. 3 ZRTV jsou „nastavená poněkud širěji, než je tomu u obecného požadavku poskytování objektivních a vyvážených informací podle § 31 odst. 2 téhož zákona“, a následně dospěl k závěru, že na zpravodajské a politicko-publicistické pořady nelze aplikovat § 31 odst. 2 ZRTV, neboť na ně lze vztáhnout § 31 odst. 3 ZRTV. Následně však Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 5. 2012, č. j. 3 As 7/2011-118, konstatoval, že povinnost stanovená v § 31 odst. 3 ZRTV je z hlediska svého zařazení i účelu v zákoně vůči povinnosti stanovené v odst. 2 speciální, a dále že se v předmětné věci „ztotožňuje s právním názorem městského soudu, že z ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. nelze dovodit, že se tato povinnost vůbec nevztahovala na zpravodajské pořady. Naopak je třeba trvat na výkladu, že pro zpravodajské pořady platí zásada objektivita a vyváženosti obsahu pořadu primárně podle ustanovení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. jako lex generalis, a v případě, že se takový zpravodajský pořad zabývá i politickou tematikou, je zapotřebí na jeho obsah vztáhnout i povinnost obsaženou v § 31 odst. 3 téhož zákona.“ Nejvyšší správní soud přijal použitelnost § 31 odst. 2 ZRTV i na pořady zpravodajské a politicko-publicistické rovněž v dalších rozhodnutích, např. ze dne 30. 5. 2008, č. j. 7 As 38/2007-78, ze dne 16. 6. 2008, č. j. 7 As 20/2007-61, ze dne 17. 9. 2008, č. j. 4 As 17/2008-119, ze dne 9. 9. 2011, č. j. 7 As 2/2010-126, č. 2517/2012 Sb. NSS. Za zmínku stojí i rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 10. 2019, č. j. 10 A 123/2019-34, který se výše odkazovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu detailně zabýval a dospěl k závěru, že právní názor vyslovený v rozsudku ze dne 29. 8. 2007, č. j. 4 As 81/2006-108, byl fakticky překonán tím, že se rozhodovací praxe přiklonila k jednomu z konkurenčních právních názorů.

⁶⁰⁹ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 31. Dostupné online v systému Aspi.

⁶¹⁰ Např. rozhodnutí RRTV ze dne 4. 11. 2014, č. j. DRD/4020/2014, ze dne 27. 5. 2014, č. j. DRD/2071/2014, či ze dne 26. 6. 2012, č. j. DRD/2350/2012.

⁶¹¹ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 31. Dostupné online v systému Aspi.

politických práv občana.⁶¹² K dosažitelnosti této povinnosti napomáhá, že je třeba přihlídnout k reálnému postavení daných subjektů v politickém a společenském životě. To odpovídá koncepci odstupňované rovnosti.⁶¹³

Podle informací na webových stránkách RRTV, shledala RRTV porušení vyváženosti a objektivity a rozhodla o vině za toto porušení od roku 2010 pouze přibližně desetkrát.⁶¹⁴ Jako ilustraci toho, že interpretace obou pojmů v praxi není zcela snadná, přitom lze uvést např. kauzu reportáže „Příručka poradí, co do kostela“, odvysílanou v rámci pořadu Televizní noviny dne 24. 8. 2012 od 19:30 hodin na programu Nova. RRTV shledala, že provozovatel televizního vysílání, společnost CET 21 spol. s r.o., odvysíláním pořadu porušila povinnost zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti, a proto provozovateli televizního vysílání uložila pokutu.⁶¹⁵ RRTV měla za to, že se jednalo o zpravodajský pořad a zpracované téma mělo významný politicko-společenský rozměr. Konstatovala, že reportáž je sice uvedena v tom duchu, že v období letního horka si představitelé některých církví stěžují na to, že lidé chodí do kostelů málo oblečení, a že kvůli tomuto dokonce vznikla příručka. Sama reportáž však již podle RRTV nepředstavovala neutrální informování o problematice pravidel odívání se na náboženské akce či o existenci příručky. Naopak podle názoru RRTV reportáž porušila zásady objektivity a vyváženosti „*zohledněním pouze jednoho pohledu na danou problematiku, ignorováním případných argumentů protistrany, která nedostala v reportáži odpovídající prostor, a nezasazením do kontextu běžné praxe v zahraničí (jakožto u jiných náboženství) či ustálených pravidel oblékání na kulturně-společenských akcích,*

⁶¹² Srov. KROUPA, J. a kol. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 44.

⁶¹³ Více viz část o volebních kampaních. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 29. 6. 2006, č. j. Vol 15/2006-20, „*podle této koncepce ze zásady rovnosti šancí politických stran připuštěných k volbám plyne, že nemohou být vyloučeny z přístupu k rozhlasovému a televiznímu vysílání s odkazem na to, že jsou nevýznamné nebo politicky škodlivé. Tato zařízení totiž musí dát prostor všem tendencím. Na straně druhé však zásada rovnosti soutěžních šancí stran neznamená, že všechny tyto strany musí mít vymezen stejný vysílací čas pro volební agitaci. „Je ústavněprávně přípustné vyměřit vysílací časy diferencovaně podle významu stran (odstupňovaná rovnost šancí), pokud malým a novým stranám je dán k dispozici rovněž přiměřený vysílací čas (diferenciace na základě nezbytného minima - „Grundsockel“)*“ (W. Schreiber, *Handbuch des Wahlrechts zum Deutschen Bundestag - Kommentar zum Bundeswahlgesetz*, 7. vyd., Carl Heymanns Verlag, 2002, str. 120-121). Za kritéria pro diferenciaci významu politických stran slouží např. délka existence stran, jejich předchozí volební výsledky, počet členů, organizační struktura apod. (blíže viz např. BVerfGE 7, 99 – Sendezeit I, BVerfGE 13, 204 – Sendezeit II). „*Je úkolem vysílání v předvolebním období informovat občany objektivně o rozdělení mezi nejvýznamnější politická, světonázorová a společenská uskupení. Tato povinnost obsahové vyváženosti s sebou přináší rovněž to, že o politickém uskupení, které se poprvé účastní nadregionálních voleb, je v rámci redakčního vysílání podle všech pravidel zpravováno podstatně méně než o stranách, které sehrávají na základě délky svého trvání, pevné organizace, parlamentního zastoupení nebo účasti ve vládách Spolku nebo zemí větší roli v politické realitě; přesto mu musí být poskytnuta přiměřená příležitost k vlastní sebezprezentaci*“ (W. Schreiber, c. d., str. 122).“ Více viz například KROUPA, J. a kol. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 189 a násl.

⁶¹⁴ Viz Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Rozhodnutí o vině* [online]. [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/prehledy/rozhodnuti-o-vine.htm>.

⁶¹⁵ Rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 19. 3. 2013, č. j. DRD/1341/2013, sp. zn. 2012/710/DRD/CET.

čímž došlo k manipulaci s divákem směřující k vytvoření názoru, že pravidla odívání do kostela jsou jednoznačně nesmyslně omezující až extremistická (zejména pak vyjádřením odborníka na extremismus).“ Provozovatel televizního vysílání se proti rozhodnutí bránil u správního soudu, přičemž mj. nesouhlasil s hodnocením reportáže ze strany RRTV. Městský soud v Praze žalobu zamítl⁶¹⁶ a následně Nejvyšší správní soud zamítl rovněž kasační stížnost provozovatele televizního vysílání⁶¹⁷. Správní soudy dospěly shodně s RRTV k tomu, že reportáž nenaplnila požadavky vyváženosti a objektivitivy zpravodajství. V posouzení vlastního obsahu reportáže se Nejvyšší správní soud ztotožnil s hodnocením městského soudu, podle něhož ze záznamu pořadu nijak nevyplývá, že by základním smyslem reportáže bylo informovat o příručce; soudy dále poukázaly zejména na to, že reportáž byla zpracována nevyváženě a její celkové vyznění bylo jednostranné a zaujaté. Provozovatel televizního vysílání se obrátil na Ústavní soud, který shledal, že rozsudkem Nejvyššího správního soudu, rozsudkem Městského soudu v Praze a rozhodnutím RRTV byla porušena ústavně zaručená svoboda projevu podle čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a všechna tři rozhodnutí zrušil.⁶¹⁸ Ústavní soud považoval za zásadní, že reportáž měla v době letních veder zábavnou formou upozornit na existenci příručky s pravidly odívání v kostelech. Souhlasil s tím, že pokud má být požadavkem objektivitivy pořadu zajištěna možnost diváka učinit si vlastní závěry, nikoliv jen přebrat názor redakce, je třeba diváku předkládat podložené, relevantní a úplné informace, a to při absenci skrytých motivů. Měl však za to, že požadavky RRTV tento minimální standard přesahovaly a nepřikládaly dostatečný význam komerční povaze televizního vysílání provozovatele. Dále Ústavní soud vysvětlil a argumentačně podpořil svůj náhled na věc. Ústavní soud přitom dospěl k závěru, že odvysíláním reportáže tak, jak bylo skutkově zjištěno, nedošlo „k porušení obsahových požadavků na vysílání způsobem, který by ohrožoval svobodnou, individuální či veřejnou tvorbu názoru veřejnosti, tedy hodnoty, k jejichž rozvoji svoboda projevu masových médií slouží“, a tudíž pokutu nepovažoval za ústavně legitimovaný zásah do ústavně zaručeného práva provozovatele televizního vysílání podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod.

Z uvedeného podle mého názoru jednoznačně plyne, že i přes shodná teoretická východiska může být interpretace neurčitého pojmu objektivitivy a vyváženosti v konkrétní věci, resp. aplikace právní normy obsahující tento neurčitý právní pojem problematická. Tu samou reportáž totiž posoudila RRTV, jeden senát Městského soudu v Praze a jeden senát Nejvyššího správního soudu a zcela jinak než jeden senát Ústavního soudu; přičemž se zdá, že rozhodující

⁶¹⁶ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 9. 2013, č. j. 6 A 102/2013-67.

⁶¹⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2014, č. j. 8 As 104/2013-159.

⁶¹⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 30. 1. 2018, sp. zn. I.ÚS 4035/14.

nakonec nebyly odlišné právní názory, nýbrž rozdílná „citlivost“ či subjektivní vnímání skutkového děje, resp. obsahu a způsobu zpracování dané reportáže.

Ačkoliv to již bylo naznačeno, je vhodné dodat, že i jiné obory, zejména mediální studia a žurnalistika, se objektivitou a vyvážeností zabývají převážně právě ve (vztahu ke) zpravodajství. Objektivita zpravodajství představuje nejen normativní požadavek kladený na zpravodajství, pravidelnou součást regulace médií v liberálně demokratických společnostech,⁶¹⁹ nýbrž i „*profesní normu žurnalistické práce*“.⁶²⁰ Je na ni přitom pohlíženo buď jako na nedosažitelný ideál, nebo tak, že je možné jí dosáhnout prostřednictvím určitých rutinizovaných, profesních postupů.⁶²¹ Objektivita je tedy předmětem zkoumání a analýz také v rámci mediálních studií, přičemž výsledky jsou jistě užitečné i pro právo. Jde totiž v podstatě o kvalitativní požadavek na obsah zpravodajství, který byl zákonem sice zakotven, ovšem dále přenechán výkladu RRTV a případně dalších orgánů či osob, a který souvisí například (a nejen) s novinářskou etikou.⁶²² Obdobně užitečné jsou poznatky mediálních studií a žurnalistiky rovněž ohledně dalších témat či pojmů užívaných v právní úpravě audiovizuálních mediálních služeb.

9.2 Požadavky kladené na Českou televizi

Na ČT jakožto provozovatele televizního vysílání ze zákona a médium veřejné služby jsou v souvislosti s pluralitou, objektivitou a vyvážeností kladeny další, dodatečné požadavky.

Podle § 31 odst. 4 ZRTV je provozovatel vysílání ze zákona povinen sestavovat programovou skladbu tak, aby ve svém vysílání poskytoval vyváženou nabídku pro všechny obyvatele se zřetelem na jejich věk, pohlaví, barvu pleti, víru, náboženství, politické či jiné smýšlení, národnostní, etnický nebo sociální původ a příslušnost k menšině.

Další požadavky stanoví rovněž ZČT, a to v souvislosti s veřejnou službou v oblasti televizního vysílání. Již jen legislativní zkratka „veřejná služba v oblasti televizního vysílání“ vychází z toho, že účelem této služby je naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu.⁶²³ Hlavními úkoly této veřejné služby jsou pak zejména, mimo jiné, poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů⁶²⁴ a vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu

⁶¹⁹ Srov. TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 143.

⁶²⁰ REIFOVÁ, I. *Slovník mediální komunikace*. 1. vydání. Praha: Portál, 2004, s. 167.

⁶²¹ Srov. REIFOVÁ, I. *Slovník mediální komunikace*. 1. vydání. Praha: Portál, 2004, s. 167; TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 144.

⁶²² Srov. rovněž ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 31. Dostupné online v systému Aspi.

⁶²³ § 2 odst. 1 ZČT.

⁶²⁴ § 2 odst. 2 písm. a) ZČT.

jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti.⁶²⁵

ČT jakožto médium veřejné služby plní jinou úlohu než ostatní provozovatelé televizního vysílání. Ústavní soud ve skutečnosti, že veřejnoprávní vysílání má naplňovat jiné cíle než vysílání soukromoprávní, vidí důvod, pro který zákony veřejnoprávním provozovatelům vysílání stanovují obsahové povinnosti, které soukromá vysílání plnit nemusejí, přičemž tyto obsahové povinnosti jsou právě onou službou veřejnosti.⁶²⁶ Jakkoliv tedy na všechny provozovatele televizního vysílání dopadají požadavky § 31 odst. 2 a 3 ZRTV, je třeba při hodnocení vzít v potaz rovněž to, že účel, způsob a zpracování tématu mohou být u jednotlivých médií zásadně odlišné.⁶²⁷ Každý pořad, i ten ryze zábavní, má jistě názorotvorný účinek či alespoň potenciál takového účinku. Účelem komerčních médií je však přeci jen především zisk a zábava, což má vliv na očekávání a přístup příjemce vysílání. Uvedené rozdíly v obsahu a jeho skladbě souvisí rovněž s tím, že soukromí provozovatelé televizního vysílání jsou na rozdíl od vysílatelů ze zákona více závislí na trhu a obchodu⁶²⁸ a snaží se dosáhnout na co nejširší publikum,⁶²⁹ čemuž přirozeně přizpůsobují nejen vysílaný obsah, nýbrž i jeho zpracování.

ČT je shora uvedenými zákonnými ustanoveními zároveň uloženo, aby požadavek vyváženosti vztahovala nejen ke svému vysílání jako celku, nýbrž i ke své programové skladbě jako celku a aby tedy poskytovala vyváženou nabídku programů.⁶³⁰ Požadavky na programovou skladbu ČT, včetně jejího vytváření a následné analýzy, jsou zohledněny rovněž v Kodexu ČT.⁶³¹

Programem podle ZRTV je záměrné časové uspořádání jednotlivých televizních pořadů a dalších částí vysílání.⁶³² Jisté požadavky na programovou skladbu lze dovodit i u ostatních provozovatelů televizního vysílání například z povinnosti zajistit, aby vysílané pořady

⁶²⁵ § 2 odst. 2 písm. c) ZČT.

⁶²⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 30. 1. 2018, sp. zn. I.ÚS 4035/14.

⁶²⁷ Ibidem.

⁶²⁸ Srov. NORD, L. W. Why Is Public Service Media Content As It Is? A Comparison of Principles and Practices in Six EU Countries. In: ARRIAZA IBARRA, K, NOWAK, E., KUHN, R. (eds) *Public service media in Europe: a comparative approach*. Abingdon/New York: Routledge, 2015, s 172.

⁶²⁹ Ibidem, s. 171.

⁶³⁰ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 31. Dostupné online v systému Aspi.

⁶³¹ Viz Kodex České televize [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 30. 12. 2022]. Dokument předložený Radou České televize a schválený Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky 2. července 2003. Dostupné např. z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf?_ga=2.252959054.657192981.1646821948-1819595788.1619026287.

⁶³² § 2 odst. 1 písm. j) ZRTV.

nepodněcovaly k nenávisti ze zákonem vymezených důvodů⁶³³ či nezařazovat do programů pořady, které mohou utvrzovat stereotypní předsudky týkající se etnických, náboženských nebo rasových menšin.⁶³⁴ Jedná se však o požadavky, které souvisejí v podstatě toliko s tím, že na obsah televizního vysílání dopadá zákaz diskriminace.

Takové nastavení není v Evropě ojedinělé. Médii veřejné služby bývají stanovena jiná pravidla než komerčním, přičemž požadavky na obsah a programovou skladbu provozovatelů televizního vysílání ze zákona bývají s ohledem na účel jejich veřejné služby v oblasti televizního vysílání chápány úžeji i šířeji. Podle více tržně orientovaného přístupu by televize veřejné služby měla zúžit svůj obsah na komerčně méně atraktivní žánry a diváky, aby poskytla něco dobrého pro společnost, co nikdo jiný neposkytuje (funkce při selhání trhu). Naopak na podporu širšího pojetí bývá argumentováno tím, že přežití televize veřejné služby v podmínkách komerčních médií závisí na schopnosti poskytnout širokou škálu žánrů nabízející největší možnou nabídku různým divákům. Ve většině zemí se ve skutečnosti často snaží o kompromis, který by při regulaci obsahu kombinoval cíle poskytovat „něco jiného než ostatní“ a „něco pro každého“.⁶³⁵

9.3 Požadavky v době volebních kampaní

Svobodná politická soutěž se odehrává zejména v souvislosti s volbami, případně referendy.⁶³⁶ Volební kampaní se podle volebních zákonů zpravidla rozumí jakákoliv propagace kandidujících subjektů, ať už jimi jsou politická strana, politické hnutí, koalice či jejich kandidát, případně nezávislý kandidát, anebo volební agitace ve prospěch kandidujících subjektů, jakož i sdělení v neprospěch jiných kandidujících subjektů.⁶³⁷ Volební kampaň je snahou o získání co největší přízně voličů a spočívá v tzv. politické komunikaci mezi kandidujícími subjekty navzájem a mezi kandidujícími subjekty a voliči.⁶³⁸ Média představují důležitý nástroj politické propagace,⁶³⁹ a tak jsou jim v souvislosti s volebními kampaněmi stanovena určitá omezení či povinnosti. Pravidla volební kampaně stanoví především (nikoliv však výlučně) ten zákon, který upravuje příslušný druh voleb. Na provozovatele vysílání se přitom dále vztahují rovněž povinnosti vyplývající ze ZRTV, zejména z § 31, a případně i z jiných právních předpisů.

⁶³³ § 32 odst. 1 písm. c) ZRTV.

⁶³⁴ § 32 odst. 1 písm. i) ZRTV.

⁶³⁵ Srov. NORD, L. W. Why Is Public Service Media Content As It Is? A Comparison of Principles and Practices in Six EU Countries. In: ARRIAZA IBARRA, K., NOWAK, E., KUHN, R. (eds) *Public service media in Europe: a comparative approach*. Abingdon/New York: Routledge, 2015, s. 171.

⁶³⁶ Srov. KROUPA, J. a kol. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 44.

⁶³⁷ Např. § 16 odst. 1 zákona o volbách do PČR či § 59 odst. 1 zákona o volbách do EP.

⁶³⁸ Srov. KROUPA, J. a kol. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 175, s odkazem na ŠIMÍČEK, V. Právní úprava volební kampaně v České republice. *Politologický časopis*. 2000, č. 2.

⁶³⁹ Srov. KROUPA, J. a kol. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 175.

V oblasti právní úpravy médií ve vztahu k volební kampani lze pozorovat také vliv Evropské unie⁶⁴⁰ či Rady Evropy.⁶⁴¹

Tak například k volební kampani do Parlamentu České republiky nelze využívat komunikační média kraje nebo obce nebo právnické osoby, která je ovládaná krajem nebo obcí.⁶⁴² Volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje.⁶⁴³ Propagace nebo volební agitace šířené prostřednictvím komunikačních médií musí obsahovat informaci o jejich zadavateli a zpracovateli.⁶⁴⁴ V době počínající třetím dnem přede dnem voleb do Parlamentu České republiky a končící ukončením hlasování nesmějí být žádným způsobem zveřejňovány výsledky předvolebních a volebních průzkumů.⁶⁴⁵ Pro účely této práce je pak podstatné ustanovení, podle kterého pro volby do Poslanecké sněmovny mají v době začínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb kandidující politické strany, politická hnutí a koalice, jejichž kandidátní listina byla zaregistrována, vyhrazeno v Českém rozhlasu celkem 14 hodin a v České televizi celkem 14 hodin v rámci jejich vysílacích okruhů bezplatně poskytnutého vysílacího času, který se rozdělí kandidujícím politickým stranám, politickým hnutím a koalicím rovným dílem; termíny vysílacích časů se určí losem; odpovědnost za obsah těchto pořadů mají politické strany, politická hnutí a koalice.⁶⁴⁶

Nejvyšší správní soud dovodil, že na masmédiá dopadá v době voleb „požadavek legislativně specifikované nestrannosti, a to ze tří odlišných a samostatně se projevujících zákonných zdrojů, z nichž první dopadá v obdobné podobě na média veřejnoprávní i soukromoprávní, druhé dva pak pouze na média veřejnoprávní, konkrétně na ČT a Český rozhlas.“⁶⁴⁷ Za první z těchto zdrojů považuje obecný požadavek vyváženosti podle § 31 odst. 2 ZRTV. České televizi je tato povinnost uložena rovněž § 2 odst. 2 písm. a) ZČT. Česká televize, resp. veřejnoprávní média dále podléhají zásadě vyváženosti a rovného přístupu kandidujících subjektů v období volební kampaně. A konečně má Česká televize povinnost bezplatně poskytnout vysílací čas. Nejvyšší správní soud shrnul, že „všechna média (bez ohledu na

⁶⁴⁰ Srov. např. aktuálně projednávaný návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/0381(COD).

⁶⁴¹ Srov. např. Doporučení Rady Evropy Rec (2007)15. Více viz např. KUBOVÁ, P. Volební kampaň v televizním vysílání a audiovizuálních mediálních službách na vyžádání z pohledu Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec (2007) 15. *Acta Iuridica Olomuncensia* [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, 12 (1), s. 179 [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/publication/1442196/blok_AIO_1-2017_format.pdf.

⁶⁴² § 16 odst. 4 zákona o volbách do PČR

⁶⁴³ § 16 odst. 5 zákona o volbách do PČR.

⁶⁴⁴ § 16 odst. 6 zákona o volbách do PČR.

⁶⁴⁵ § 16 odst. 7 zákona o volbách do PČR.

⁶⁴⁶ § 16 odst. 8 zákona o volbách do PČR.

⁶⁴⁷ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2006, č. j. Vol 15/2006-20.

soukromoprávní či veřejnoprávní povahu, byť formulace o objektivnosti a vyváženosti vysílání použitá zákonem o České televizi a zákonem o Českém rozhlasu je poněkud odlišná od formulace použité zákonem o provozování rozhlasového a televizního vysílání), regulovaná zákonem o provozování rozhlasového a televizního vysílání, podléhají požadavku objektivnosti a vyváženosti vysílání; všechna veřejnoprávní a veřejnoprávními korporacemi provozovaná média (bez ohledu na druh) podléhají zásadě vyváženosti a rovného přístupu kandidujících subjektů v období volební kampaně; Česká televize a Český rozhlas pak nadto plní ještě specifický úkol svěřený jim ustanovením § 16 odst. 4 zákona o volbách do Parlamentu České republiky.“

České televizi byl tedy v § 16 odst. 4 zákona o volbách do PČR svěřen zvláštní úkol v rámci předvolební kampaně politických stran, politických hnutí a koalic. Nejvyšší správní soud k tomu vyložil, že požadavek absolutní rovnosti rozložení poskytnutého času mezi všechny kandidující subjekty obsažený v § 16 odst. 4 zákona o volbách do PČR však nelze vztahovat na vysílání České televize nad rámec oněch 14 hodin. Podle Nejvyššího správního soudu je při poskytování oněch 14 hodin Česká televize realizátorem veřejného subjektivního práva, které je přiznáno všem subjektům kandidujícím ve volbách, je tedy vykonavatelem volebního zákona a jako taková musí ke všem kandidujícím subjektům přistupovat z hlediska naprosté rovnosti. Nad rámec těchto 14 hodin „*však již tento požadavek mechanické rovnosti mizí a na jeho místo nastupuje požadavek vyváženosti a objektivnosti (platný pro všechny provozovatele rozhlasového a televizního vysílání) a požadavek přiměřeně rovného přístupu (pro všechna veřejnoprávní a veřejnoprávními korporacemi provozovaná média); neboť zde již média nevystupují jako pouzí realizátoři zákonem striktně definovaného práva, ale v celé úplnosti svého mediálního působení. To jim zároveň již umožňuje přistupovat k jednotlivým kandidujícím subjektům nikoliv z pozice absolutní rovnosti typické pro orgány podílející se na přípravě a průběhu voleb, nýbrž z pozice odstupňované rovnosti.*“⁶⁴⁸ Nejvyšší správní soud rovněž osvětlil, že koncept odstupňované rovnosti (abgestufte Chancengleichheit) precizně zformulovala německá odborná literatura a judikatura, na niž pro stručnost odkázal. Z hlediska České televize z konceptu odstupňované rovnosti pak odvodil pro rozvržení času poskytnutého jednotlivým kandidujícím subjektům nad rámec 14 hodin zejména dvě pravidla. Zaprvé každý kandidující subjekt musí mít alespoň určitou minimální šanci ke své prezentaci tak, aby byl naplněn požadavek plurality. Zadruhé má Česká televize povinnost postupovat v souladu se zásadou odstupňované rovnosti při určování časové proporce celkového zastoupení jednotlivých kandidujících subjektů ve vysílání, zejména

⁶⁴⁸ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2006, č. j. Vol 15/2006-20.

v pořadech zpravodajských či v publicistických debatách, přiměřeně k jejich politickému a společenskému významu. Zmiňovaný princip rovnosti je tedy nutno vnímat ve dvojitě významu: jako rovnost kandidujících volebních stran a jako rovnost občanů.⁶⁴⁹

V přesně stanoveném rozmezí před zahájením voleb je tedy ve vysílání České televize kandidujícím subjektům vyhrazen bezplatně poskytnutý vysílací čas.⁶⁵⁰ V tomto čase platí pro přístup kandidujících subjektů do vysílání princip přísné, až mechanické rovnosti. Nad rámec takto povinně poskytovaného vysílacího času však již tento princip mechanické rovnosti mizí a uplatní se toliko požadavek vyváženosti a objektivnosti a požadavek přiměřeně rovného přístupu. Limity v tomto směru ČT tedy nastavuje ZRTV, ZČT i Kodex.

Ze zákona lze vyčíst podmínky poskytnutí povinného vysílacího času pro volební spoty. Podle Vrzála⁶⁵¹ je lze shrnout následovně. První podmínka představuje vymezení období, v rámci něhož je toto právo garantováno, tedy ona doba začínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb. Druhá podmínka se týká subjektů, kterým toto právo náleží, tedy kandidujícím subjektům. Třetí podmínku spatřuje ve stanovení časového rozsahu pro celkový objem volebních spotů, tedy 14 hodin, resp. 5 hodin a 1 hodina. Čtvrtou podmínkou je podle něj umístění volebních spotů ve vysílání ČT „v rámci vysílacích okruhů“.⁶⁵² Pátou podmínkou pak je bezplatné poskytnutí vysílacího času, které vylučuje, aby ČT požadovala či obdržela za takové umístění zvláštní platbu či podobné plnění. Šestou podmínkou je rozdělení prostoru vyhrazeného pro volební spoty "rovným dílem" mezi všechny kandidující subjekty. Sedmá podmínka je spíše procesního charakteru a spočívá v povinnosti losem určit termíny vysílacích časů volebních spotů. Osmou podmínku spatřuje v přenesení odpovědnosti za obsah volebních spotů. A konečně uvádí devátou podmínku, která na předchozí navazuje a která není nikde výslovně pojmenovaná, avšak plyne podle jeho názoru z podstaty věci, a to obsahová nezávadnost.⁶⁵³

⁶⁴⁹ Ibidem, obdobně i např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. Vol 142/2013-72.

⁶⁵⁰ V případě voleb do Poslanecké sněmovny jde o dobu začínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb a o 14 hodin vysílacího času (§ 16 odst. 8 zákona o volbách do PČR); stejně tak v případě voleb do Evropského parlamentu jde o dobu počínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb celkem 14 hodin vysílacího času (§ 59 odst. 8 zákona o volbách do EP). V případě volby prezidenta jde rovněž o dobu začínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením volby prezidenta, avšak o 5 hodin vysílacího času; a dále v době začínající 4 dny a končící 48 hodin před zahájením hlasování druhého kola volby prezidenta o 1 hodinu vysílacího času (§ 35 odst. 7 zákona o volbě prezidenta).

⁶⁵¹ Srov. VRZAL, R. K povinně vyhrazenému času pro kandidující subjekty ve vysílání České televize před volbami do poslanecké sněmovny. In: MOLEK, P., KANDALEC, P., VALDHANS, J. (eds.) *Dny práva 2013 - Days of Law 2013* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Acta Universitatis Brunensis. Iuridica No 476, s. 184 [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2013/08_Volby_zejmena_prezidentske.pdf.

⁶⁵² Ibidem Rostislav Vrzal dodává, že jde o zcela obecné vymezení, nicméně je logické, že se volební spoty coby skutečně velmi specifický materiál zřejmě nebudou objevovat na tematicky vyhraněných programech typu ČT sport nebo nově na dětském kanále ČT :D či „uměleckém“ ČT art, ale že budou nacházet své místo na podstatně vhodnějších okruzích ČT 1, ČT 2 a ČT 24.

⁶⁵³ Ibidem.

Kandidující subjekty mají možnost pro ně ze zákona vyhrazený vysílací čas v rámci volební kampaně využít; nemají však povinnost tak učinit.⁶⁵⁴ Kandidující subjekty zároveň mohou jim přidělený zákonem bezplatně vyhrazený vysílací čas využít jakýmkoliv způsobem.⁶⁵⁵ Volební zákony nestanoví požadavky na obsah těchto předvolebních spotů; nestanoví ani kritéria přípustnosti či nepřípustnosti.⁶⁵⁶ Tyto zákony zároveň stanoví, že odpovědnost za obsah pořadů odvysílaných v rámci zákonem vyhrazeného vysílacího času nemá ČT, nýbrž kandidující subjekty.⁶⁵⁷ ČT nemá žádnou možnost ovlivnit obsah těchto pořadů; jelikož zároveň žádný zákon nedává ČT možnost nebo dokonce povinnost odmítnout pořad dodaný kandidujícím subjektem, je jakožto veřejnoprávní subjekt povinna pořady do vysílání zařadit v podobě, v jaké jí byly dodány.⁶⁵⁸

Právě proto vyvolal značnou diskusi postup ČT, která v roce 2009 odmítla uveřejnit předvolební spot dnes již rozpuštěné Národní strany pro volby do Evropského parlamentu, resp. stáhla jej z dalšího vysílání, a to z rozhodnutí tehdejšího generálního ředitele. Tehdejší generální ředitel Janeček uvedl, že toto rozhodnutí učinil na vlastní odpovědnost z důvodu obsahu klipu,

⁶⁵⁴ Srov. POUPEROVÁ, O. Stažení volebního spotu Národní strany z programu České televize. *Právní rozhledy*. 2009, č. 17, s. 619. Obdobně VRZAL, R. K povinně vyhrazenému času pro kandidující subjekty ve vysílání České televize před volbami do poslanecké sněmovny. In: MOLEK, P., KANDALEC, P., VALDHANS, J. (eds.) *Dny práva 2013 - Days of Law 2013* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Acta Universitatis Brunensis. Iuridica No 476, s. 184 [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2013/08_Volby_zejmena_prezidentske.pdf, který upozorňuje na to, že právní úprava neřeší situaci, kdy některé subjekty své volební spoty nedodají, a je třeba naložit s takto nevyužitým vysílacím časem.

⁶⁵⁵ Srov. HÁJEK, M. Volby a média. In: MOLEK, P., KANDALEC, P., VALDHANS, J. (eds.) *Dny práva 2013 - Days of Law 2013* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Acta Universitatis Brunensis. Iuridica No 476, s. 16-25 [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2013/08_Volby_zejmena_prezidentske.pdf. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 29. 6. 2006, č. j. Vol 15/2006-20, „tímto pohledem tak zdejší soud shledává nejprve nedůvodnost námítky, podle níž vedla tvrzená agitace strany Česká pravice ve prospěch ODS k porušení § 16 odst. 4 zákona o volbách do Parlamentu České republiky. Z výše citovaného textu tohoto ustanovení vyplývá, že je zde zakotvena rovnost mezi jednotlivými kandidujícími subjekty z hlediska času, který je vyhrazen pro jimi prováděnou agitaci, nikoli z hlediska času, který je vyhrazen pro agitaci v jejich prospěch, jinými slovy je rozhodné, kdo agitaci provádí, nikoli v čí prospěch. Okamžikem registrace kandidátní listiny tak vzniká kandidujícímu subjektu právo na rovný díl ze 14 hodin vysílacího času v České televizi a 14 hodin v Českém rozhlasu a záleží na jeho úvaze, zda tento čas využije ke své propagaci či jiným akceptovatelným způsobem (za neakceptovatelný způsob lze označit například využívání přiděleného času pro komerční reklamu), přičemž za něj lze nesporně označit i agitaci ve prospěch jiného subjektu. Ta ostatně obecně není v českém politickém prostředí zakázána, naopak je zcela běžná např. před druhým kolem voleb do Senátu Parlamentu ČR, kdy politické strany, jejichž kandidát do druhého kola voleb nepostoupil, často podporují volbu některého z kandidátů, kteří do něj postoupili.“ Jiná situace nastala například ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 1998, kdy KDU-ČSL a US vlastní spot nedodaly a čas věnovaly některým humanitárním organizacím. Viz např. POUPEROVÁ, O. Stažení volebního spotu Národní strany z programu České televize. *Právní rozhledy*. 2009, č. 17, s. 619.

⁶⁵⁶ Srov. POUPEROVÁ, O. Stažení volebního spotu Národní strany z programu České televize. *Právní rozhledy*. 2009, č. 17, s. 619. Olga Pouperová uvádí, že meze pro obsah pořadů dodaných ČT vyplývají z jiných právních předpisů, např. z trestního zákoníku, přestupkového zákona, občanského zákoníku.

⁶⁵⁷ Srov. § 16 odst. 8 zákona o volbách do PČR, § 59 odst. 8 zákona o volbách do EP, § 35 odst. 7 zákona o volbě prezidenta.

⁶⁵⁸ Srov. POUPEROVÁ, O. Stažení volebního spotu Národní strany z programu České televize. *Právní rozhledy*. 2009, č. 17, s. 619.

neboť „Česká televize nemůže v žádném případě podporovat rasismus a xenofobii“; vedení ČT se tehdy rovněž rozhodlo podat trestní oznámení.⁶⁵⁹ Volební spot Národní strany byl v podstatě nenávislnou propagandou proti Romům, v úvodu například vybízel ke „konečnému řešení cikánské otázky“.⁶⁶⁰

Morální či etické hodnocení postupu ČT a jeho právní posouzení se může poněkud rozcházet. Olga Pouperová dospěla k závěru, že toto jednání generálního ředitele ČT, který rozhodl o zákazu vysílání volebního spotu pro rozpor se zákonem, je protiprávní, a to z důvodu, že zákon nestanovuje ČT ani žádnému z jejích orgánů pravomoc rozhodovat o tom, zda je obsah příspěvků poskytnutých kandidujícími subjekty v souladu se zákonem.⁶⁶¹ Tento „aktivismus“ ČT považovali za rozporný i další autoři.⁶⁶²

S obsahovými povinnostmi stanovenými provozovatelům televizního vysílání ve vztahu k volební kampani souvisí i obecná úprava obchodních sdělení v televizním vysílání. Podle § 48 odst. 1 písm. e) ZRTV totiž provozovatelé televizního vysílání nesmějí do vysílání zařazovat obchodní sdělení politických stran a hnutí a obchodní sdělení nezávislých kandidátů na poslance, senátory, prezidenta republiky nebo členy zastupitelstva územního samosprávného celku, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Politická obchodní sdělení jsou tedy obecně zcela zakázána. Výjimky jsou stanoveny právě v příslušných volebních zákonech.⁶⁶³ Politická reklama je tak právně upravena rozdílně pro období volební kampaně a pro období mimo ni, přičemž mimo období volební kampaně nemůže být politická reklama televizí šířena.⁶⁶⁴

Rovněž lze v době volební kampaně využít institut práva na odpověď. Jestliže bylo v televizním vysílání uveřejněno sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby anebo jména nebo dobré pověsti určité právnické osoby, má tato osoba podle § 35 odst. 1 ZRTV právo požadovat na provozovateli vysílání uveřejnění odpovědi, a provozovatel vysílání je povinen na žádost této osoby odpověď uveřejnit.

⁶⁵⁹ Viz např. Česká televize. *ČT nebude vysílat spot Národní strany a podá trestní oznámení* [online]. ČT24, aktualizováno 20. 5. 2009 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1407537-ct-nebude-vysilat-spot-narodni-strany-a-poda-trestni-oznameni>.

⁶⁶⁰ Ibidem.

⁶⁶¹ Srov. POUPEROVÁ, O. Stažení volebního spotu Národní strany z programu České televize. *Právní rozhledy*. 2009, č. 17, s. 619.

⁶⁶² Např. Michal Hájek uvedl, že „aniž by tento text jakkoli obhajoval podobné smýšlení, je vhodné zamyslet se nad tím, zda je podobný aktivismus veřejnoprávní televize žádoucí, neboť se tímto staví do role arbitra v otázce, které politické názory jsou ještě tolerovatelné a které nikoli.“ Viz HÁJEK, M. Volby a média. In: MOLEK, P., KANDALEC, P., VALDHANS, J. (eds.) *Dny práva 2013 - Days of Law 2013* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Acta Universitatis Brunensis. Iuridica No 476, s. 16-25 [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2013/08_Volby_zejména_prezidentske.pdf.

⁶⁶³ Srov. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 148-152 (§ 48 ZRTV).

⁶⁶⁴ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 48. Dostupné online v systému Aspi.

ZRTV dále stanoví podmínky realizace tohoto práva. Využití v rámci volební kampaně zejména kandidujícími subjekty si lze snadno představit.

Důležité je dodat, že v této oblasti hraje svou roli i samotná nezávislost médií a její ochrana.⁶⁶⁵

9.4 Dílčí závěry

Analyzované povinnosti týkající se objektivitu a vyváženosti v televizním vysílání byly do ZRTV vtěleny v době, kdy prostředí audiovizuálních mediálních služeb vypadalo jinak než dnes. Z hlediska uvedených povinností je důležité především to, že audiovizuální mediální prostředí bylo méně rozmanité. Zjednodušeně lze uvést, že audiovizuální mediální služby nabízelo méně subjektů než dnes a příjemci těchto služeb měli menší možnosti ve volbě, jaký konkrétní obsah budou přijímat. „Nová“ média ještě byla skutečně nová. Otázka obsahové rozmanitosti v médiích měla v tomto ohledu jistě jiný rozměr.

Domnívám se, že proto stojí za to zamyslet se nad těmito povinnostmi v kontextu současného mediálního prostředí. Není přitom třeba zacházet až tak daleko, abychom je považovaly za zcela nadbytečné a překonané. Je však na místě ptát se, proč jsou uvedené povinnosti uloženy pouze provozovatelům televizního vysílání, zejména pokud jde o povinnost zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivitu a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě. Je totiž třeba brát v potaz, že význam internetového zpravodajství stále stoupá. Činit rozdíly mezi lineárním televizním zpravodajstvím a zpravodajstvím nabízeným například „internetovými televizemi“, které však nejsou lineárním televizním vysíláním, nýbrž službami na vyžádání, se proto zdá zvláštní.

V této souvislosti lze vzpomenout také na náleží Ústavního soudu ze dne 23. 6. 2020, sp. zn. IV. ÚS 2257/18, kterému se budu více věnovat v kapitole týkající se odpovědnosti za obsah audiovizuálních mediálních služeb. Ústavní soud se zde zabýval otázkou, zda právo na odpověď a dodatečné sdělení zakotvené v tiskovém zákoně lze vztáhnout i na internetová periodika. Podle Ústavního soudu není pochyb o tom, že tiskový zákon, popř. ZRTV nejsou určeny k tomu, aby upravovaly kdo, kdy a jak může provozovat internetové zpravodajství; řešení

⁶⁶⁵ Srov. KUBOVÁ, P. Volební kampaň v televizním vysílání a audiovizuálních mediálních službách na vyžádání z pohledu Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec (2007) 15. *Acta Iuridica Olomuncensia* [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, 12 (1), s. 179 [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/publication/1442196/blok_AIO_1-2017_format.pdf.

situace, kdy někdo v nějakém médiu zasáhne do základních práv a svobod chránících někoho jiného, však již podle Ústavního soudu v případě obou typu médií srovnatelné je.

Domnívám se přitom, že „stará a nová“ média jsou srovnatelná nejen v tom, jaké zásahy do práv osob mohou způsobit, nýbrž i v tom, jakým způsobem jsou názorotvorné. V kontextu technologického i společenského vývoje se pak jeví absence obdobné povinnosti pro „internetové mutace“ televizního zpravodajství neodůvodněná, resp. nenašla jsem pro ni jiné zdůvodnění než historický kontext, v němž právní úprava vznikala.

10 Oznámení ve veřejném zájmu

Podstatnou roli v informování společnosti hraje televize, která i v dnešní době zůstává zdrojem informací a zábavy. Jak již bylo uvedeno výše, data o sledovanosti ukazují, že televize je klíčovou zejména v mimořádných situacích jako jsou např. volby, přírodní katastrofy nebo nedávná a stále aktuální pandemie COVID-19;⁶⁶⁶ výrazný nárůst na jaře a na podzim 2020 pak zaznamenaly především zpravodajské a publicistické pořady.⁶⁶⁷

Provozovatelé televizního vysílání zpravidla mají svůj vlastní zájem na rychlém informování veřejnosti o podstatných událostech, zejména z důvodu atraktivnosti tématu. Jsou jim však rovněž uloženy povinnosti, které zajišťují možnost orgánů státu a orgánů územní samosprávy sdělovat jejich prostřednictvím zákonem stanovené informace. Takové povinnosti provozovatelům televizního vysílání stanoví především krizový zákon a ZRTV; povaha obou povinností je však poněkud odlišná.

Podle § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV je provozovatel televizního vysílání povinen poskytnout v naléhavém veřejném zájmu státním orgánům a orgánům územní samosprávy na jejich žádost nezbytný vysílací čas pro důležitá a neodkladná oznámení v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, stavu ohrožení státu, válečného stavu, stavu kybernetického nebezpečí, nebo opatření na ochranu veřejného zdraví a zajistit, aby tato oznámení nebo opatření byla zpřístupněna rovněž osobám se sluchovým postižením a osobám se zrakovým postižením; odpovědnost za obsah těchto oznámení má osoba, které byl vysílací čas poskytnut.

Podle § 30 krizového zákona je provozovatel televizního vysílání povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti orgánů krizového řízení neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informace o vyhlášení krizových stavů a nařízených krizových opatřeních při krizových stavech.

Uvedené povinnosti souvisí mj. s tím, že stát nemůže ovlivňovat konkrétní obsahovou náplň televizního vysílání. K tomu nemůže sloužit ani veřejnoprávní televize, neboť veřejnoprávní vysílání sice není vysíláním soukromým, ale není ani vysíláním státním. Jedná se proto o výjimečné, avšak potenciálně zásadní zásahy do obsahu televizního vysílání ze strany určitých, převážně státních orgánů.

⁶⁶⁶ Viz poznámka č. 9.

⁶⁶⁷ Srov. např. graf Rok 2020 – po měsících – celodenní podíl na publiku 15+ (%). Česká televize [online]. [cit. 22. 4. 2021]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/sledovanost/div-ohlas/celodenni/mesice/2020.pdf?verze=2021-04-28-14:45:49>.

10.1 Povinnost podle zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání

Povinnost poskytnout nezbytný vysílací prostor podle § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV je uložena provozovatelům vysílání, tedy všem veřejnoprávním i soukromoprávním provozovatelům televizního, jakož i rozhlasového vysílání.⁶⁶⁸ Tito jsou povinni nezbytný vysílací prostor poskytnout v naléhavém veřejném zájmu státním orgánům a orgánům územní samosprávy na jejich žádost, a to pro důležitá a neodkladná oznámení v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, stavu ohrožení státu, válečného stavu, stavu kybernetického nebezpečí, nebo opatření na ochranu veřejného zdraví. Jsou přitom povinni zajistit, aby tato oznámení nebo opatření byla zpřístupněna rovněž osobám se sluchovým postižením a osobám se zrakovým postižením.

Zákon tedy stanoví, že subjekty oprávněnými žádat o poskytnutí nezbytného vysílacího času jsou státní orgány a orgány územní samosprávy. ZRTV blíže nedefinuje, co se rozumí „státními orgány“ či „orgány územní samosprávy“. Typickými subjekty tak mohou být např. vláda, ministerstva, Poslanecká sněmovna, Senát, prezident republiky či zastupitelstva krajů a obcí. Kategorie oprávněných subjektů je však širší.

Jak je již uvedeno výše, pojem státní orgán není v ZRTV vymezen. Ostatně pojem státní orgán je v právních předpisech užíván spíše sporadicky; v této souvislosti však stojí za zmínku, že je používán rovněž ústavním zákonem o bezpečnosti České republiky⁶⁶⁹ a krizovým zákonem. Bývá definován odkazem na orgány státní moci. Za státní orgán je zpravidla označován takový subjekt, který svoji existenci vyvozuje z právní normy a který jedná jménem státu, zejména tím, že vydává obecně závazné předpisy (orgány moci zákonodárné) nebo tyto předpisy vykonává, provádí, naplňuje (orgány moci výkonné) nebo právo nalézá (orgány moci soudní).⁶⁷⁰ To odpovídá pojetí státních orgánů Ústavním soudem, který například v nálezu ze dne 22. 9. 1999, sp. zn. I. ÚS 245/98, uvedl, že „podle čl. 2 Ústavy ČR je lid zdrojem veškeré státní moci, vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní. V rámci ústavního pořádku působí nezávisle na sobě státní moc zákonodárná, státní moc výkonná a státní moc soudní. Za státní orgány je tedy podle názoru Ústavního soudu nutné považovat všechny orgány, které tyto jednotlivé moci uplatňují.“⁶⁷¹ Pojem „státní orgán“ tedy dopadá na všechny složky státní moci, tedy na orgány moci zákonodárné, výkonné i soudní. Na základě Ústavy mohou jménem státu jednat i další státní orgány, především Česká národní banka či Nejvyšší kontrolní

⁶⁶⁸ § 2 odst. 1 písm. g) ZRTV.

⁶⁶⁹ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

⁶⁷⁰ Srov. PAVLÍČEK, V. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. 2., dopl. a podstatně rozš. vyd. Praha: Linde, 2002, s. 187.

⁶⁷¹ Nález Ústavního soudu ze dne 22. 9. 1999, sp. zn. I. ÚS 245/98.

úřad.⁶⁷² Všechny tyto orgány by tudíž teoreticky mohly žádat o poskytnutí nezbytného vysílacího času, a to zřejmě bez ohledu na své postavení v hierarchii státních orgánů či územní působnost.⁶⁷³

Co se týče orgánů územní samosprávy, ZRTV nestanoví, který orgán je oprávněn žádat o poskytnutí nezbytného vysílacího času. Je tak možné vycházet z toho, že je k tomu oprávněn jakýkoliv orgán obcí a krajů. Zákon o obcích označuje za orgány obce zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány obce a rovněž komise, jestliže jim byl svěřen výkon přenesené působnosti.⁶⁷⁴ Na vymezení oprávněných orgánů podle ZRTV nemají žádný vliv rozdíly mezi městy, městysy, statutárními městy a jinými obcemi, pokud jde o označení jejich orgánů, jak vyplývají ze zákona o obcích. Orgánem obce je podle zákona o obecní policii také obecní policie.⁶⁷⁵ Orgány kraje jsou podle zákona o krajích zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman kraje, krajský úřad a zvláštní orgány kraje.⁶⁷⁶

Tyto orgány jsou oprávněny žádat o poskytnutí nezbytného vysílacího času pro oznámení související s vyhlášením nouzového stavu, stavu ohrožení státu, válečného stavu, stavu kybernetického nebezpečí, nebo opatření na ochranu veřejného zdraví. Vymezení nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu lze dovozovat z pojetí těchto mimořádných stavů ústavním zákonem o bezpečnosti České republiky; definici stavu kybernetického nebezpečí obsahuje zákon o kybernetické bezpečnosti⁶⁷⁷. Uvedené pojmy nečiní větších obtíží a o tom, že nastala předvídaná situace, tedy že byl vyhlášen příslušný stav, zpravidla – nikoliv však bezvýjimečně⁶⁷⁸ – nebude pochyb.

Pokud jde o pojem „opatření na ochranu veřejného zdraví“, je situace poněkud složitější. Nabízí se vycházet ze zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů (dále také jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“), ani v něm však nejsou opatření na ochranu veřejného zdraví jasně definována či např. vyjmenována. Zákon o ochraně veřejného zdraví sice s vyhlášením určitých informací v celoplošném televizním a rozhlasovém vysílání výslovně počítá, a to v případě stanovení dalších infekčních onemocnění

⁶⁷² Nález Ústavního soudu ze dne 22. 9. 1999, sp. zn. I. ÚS 245/98.

⁶⁷³ Srov. obdobné závěry ohledně povinnosti vydavatelů podle § 6 zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), (dále také jen „tiskový zákon“), zejména SOKOL, T. *Tisk a právo*. Praha: Orac, 2001, s. 45; a POUPEROVÁ, O. *Tiskové právo* [online]. Rigorózní práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2006 [cit. 28. 4. 2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ilgev/>.

⁶⁷⁴ Zejm. § 5 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁶⁷⁵ § 1 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

⁶⁷⁶ Zejm. § 1 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

⁶⁷⁷ Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti).

⁶⁷⁸ Připomenout lze např. diskuse o ústavnosti prodloužení, resp. vyhlášení nouzového stavu usnesením vlády ze dne 14. 2. 2021 č. 125, vyhlášeného pod č. 59/2021 Sb.

vyvolaných vysoce rizikovými biologickými agens a toxiny, které se považují za nebezpečnou nemoc podle zákona o pohřebnictví, Ministerstvem zdravotnictví.⁶⁷⁹ Toto ustanovení však zjevně nezahrnuje veškerá myslitelná opatření na ochranu veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví, pro které by mohl být provozovatel televizního vysílání žádán o poskytnutí vysílacího času. Prostor pro žádosti o poskytnutí nezbytného vysílacího času tímto tedy není vyčerpán; stejně tak tím není vyjasněn pojem „opatření na ochranu veřejného zdraví“.

Je otázkou, zda opatření k ochraně veřejného zdraví chápat jako jakékoliv opatření, resp. jakoukoliv činnost sloužící k zabezpečení ochrany veřejného zdraví, nebo zda by tato činnost měla být chápána úžeji např. pouze jako správní činnost orgánů ochrany veřejného zdraví. Potažmo je uvedený pojem možné chápat ještě úžeji jako konkrétní opatření, která tyto orgány nařizují a stanovují a která jsou označena jako „opatření“, tedy zejména mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku, mimořádná opatření k ochraně zdraví fyzických osob při výskytu nebezpečných a z nebezpečnosti podezřelých výrobků a nejakostních či z porušení jakosti podezřelých vod, při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech⁶⁸⁰, a ochranná opatření před zavlečením vysoce nakažlivých infekčních onemocnění⁶⁸¹. Nutno dodat, že kromě zákona o ochraně veřejného zdraví upravuje opatření na ochranu veřejného zdraví, resp. mimořádná opatření nařizovaná Ministerstvem zdravotnictví a krajskými hygienickými stanicemi nově taktéž pandemický zákon⁶⁸². Současně je třeba zvážit, zda pod opatření k ochraně veřejného zdraví naopak nezahrnout i ty situace, kdy působnost příslušných orgánů není realizována veřejnoprávními prostředky.

Jedná se o složitější otázku. Problém totiž nastává již u toho, co rozumět „opatřením“. Ostatně Staša v úvodu článku, v němž se detailně zabýval právě významy termínu opatření v předpisech správního práva, konstatoval, že spolehlivost právní terminologie je předpokladem srozumitelnosti právního jazyka, aby vzápětí dodal, že *„ilustraci toho, jak je současné správní právo žádoucím stavu vzdáleno, lze podat na frekventovaném termínu „opatření““*.⁶⁸³

Pojem opatření se v současném českém správním právu vyskytuje často a je užíván poměrně široce. V samotném správním řádu lze poukázat např. na opatření potřebná k zajištění rovnosti dotčených osob⁶⁸⁴, předběžné opatření⁶⁸⁵, pořádkové opatření⁶⁸⁶, opatření proti

⁶⁷⁹ § 80 odst. 1 písm. j) zákona o ochraně veřejného zdraví.

⁶⁸⁰ Zejm. § 69, § 80, § 82 a § 85 zákona o ochraně veřejného zdraví.

⁶⁸¹ Zejm. § 68 a § 80 zákona o ochraně veřejného zdraví.

⁶⁸² Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů.

⁶⁸³ STAŠA, J. Nad významy termínu „opatření“ v předpisech správního práva. *Právní rozhledy*. 2017, č. 22, s. 777.

⁶⁸⁴ Zejm. § 7 SpŘ.

⁶⁸⁵ Zejm. § 61 SpŘ.

⁶⁸⁶ Zejm. § 62, § 63 a § 143 SpŘ.

nečinnosti⁶⁸⁷, opatření obecné povahy⁶⁸⁸ či opatření přijatá k nápravě při vyřizování stížnosti⁶⁸⁹. Obraty vyjadřující oprávnění či povinnost ukládat nebo přijímat opatření pak obsahuje celá řada zákonů,⁶⁹⁰ ve zvláštních předpisech jsou opatření mnohdy – nikoliv však výlučně – spojována s různými úkony prevence či nápravy⁶⁹¹. Ve specifickém významu se pojem opatření vyskytuje v právní úpravě státního dozoru nad výkonem působnosti územních samosprávních celků.⁶⁹² S pojmem opatření pracují také právní předpisy upravující různé instituty, pro které je společné, že mají nastupovat v případě nějaké nežádoucí situace, ohrožující příslušný právem chráněný zájem,⁶⁹³ tedy např. pro tuto kapitolu důležitá krizová opatření podle krizového zákona či mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku podle zákona o ochraně veřejného zdraví. Pojem opatření je však (nejen právními předpisy) užíván také ve spojení s politikou (ve smyslu *policy*).⁶⁹⁴

Pojem opatření, jak jej užívá platné právo, se tedy vyskytuje jednak samostatně, jednak jako součást ustálených nebo předepsaných slovních spojení.⁶⁹⁵ Zahrnuje jednak poměrně ustálené a konkretizované právní instituty, jednak zvláštní kategorii blíže neurčených úkonů veřejné správy za účelem řešení určité situace.⁶⁹⁶

Jestliže tedy dnešní čeština opatřením rozumí především „činnost, postup k zabezpečení něčeho“⁶⁹⁷, pak správní právo není od tohoto významu příliš daleko a opatřením rozumí činnost, postup *veřejné správy* k zabezpečení něčeho. Na tomto místě je však třeba přiznat, že takové vymezení opatření je možná až příliš široké, neboť zahrnuje v podstatě veškerou činnost veřejné správy, a to realizovanou formami veřejného i soukromého práva. Na druhou stranu je takto

⁶⁸⁷ Zejm. § 80 SpŘ.

⁶⁸⁸ Zejm. § 171 a násl. SpŘ.

⁶⁸⁹ Zejm. § 175 SpŘ.

⁶⁹⁰ Více např. STAŠA, J. Nad významy termínu „opatření“ v předpisech správního práva. *Právní rozhledy*. 2017, č. 22, s. 777.

⁶⁹¹ Poukázat lze např. na opatření ukládaná Českou obchodní inspekcí na základě zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekcí, nebo Českou inspekcí životního prostředí na základě zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekcí životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa.

⁶⁹² Např. § 126 a násl. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁶⁹³ Více např. STAŠA, J. Nad významy termínu „opatření“ v předpisech správního práva. *Právní rozhledy*. 2017, č. 22, s. 777.

⁶⁹⁴ Srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 25. 9. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 5/04: „Širší pojetí „opatření“, které se v našem právním řádu vyskytuje, ovšem vyvolává značné interpretační potíže a mohlo by výrazně zasáhnout do postavení Ústavního soudu a do jeho vztahů k jiným orgánům. Naše právní předpisy používají pojem „opatření“ velmi často a velmi široce např. ve významu vytváření programů, restrukturalizace průmyslu, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, zajištění ochrany hranic, přesunů finančních prostředků (rozpočtová opatření). Jako opatření jsou však definována i ustanovení primárního a sekundárního práva Evropských společenství, přímé podpory a doplňkové platby (srov. § 2a zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 128/2003 Sb. a zákona č. 441/2005 Sb.).“

⁶⁹⁵ STAŠA, J. Nad významy termínu „opatření“ v předpisech správního práva. *Právní rozhledy*. 2017, č. 22, s. 777.

⁶⁹⁶ Srov. především SVOBODA, T., HEJČ, D. K povaze „krizových opatření“, odpovědnosti za škodu a ochraně subjektivních práv (1. část). *Právní rozhledy*. 2021, č. 9, s. 315.

⁶⁹⁷ *Internetová jazyková příručka. Opatření* [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR [cit. 11. 2. 2022]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=opat%C5%99en%C3%AD>.

široké pojetí v podstatě odrazem a důsledkem terminologie správněprávních předpisů. Opatření tak nejen že nelze ztotožnit s jednou jedinou kategorií správní vědou tradičně rozlišovaných forem správních činností (opatření mohou mít povahu vícero z nich), ale lze o něm uvažovat i v rovině nevrchnostenské správy.

Pokud se tedy smíříme s nejasností terminologie, lze se spíše přiklonit k závěru, že opatření na ochranu veřejného zdraví je třeba chápat v širším významu; a to tak, že zahrnují všechny ty činnosti příslušných orgánů, které směřují k zabezpečení ochrany veřejného zdraví. Opatření v tomto smyslu tedy nemusí být nezbytně aktem veřejné moci, nýbrž může být i projevem nevrchnostenské činnosti. To se ostatně zdá být v souladu s účelem dané právní úpravy.

Z formulace, že se musí jednat o oznámení v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, stavu ohrožení státu, válečného stavu, stavu kybernetického nebezpečí, nebo opatření na ochranu veřejného zdraví, lze dospět k závěru, že povinnost provozovatele vysílání není omezena toliko na oznámení o vyhlášení příslušného stavu či opatření, nýbrž že oznámení mohou zahrnovat i další informace *související* s vyhlášením takového stavu či opatření.

Provozovatel vysílání je povinen poskytnout nezbytný vysílací čas pro takováto oznámení v naléhavém veřejném zájmu, jde-li o oznámení důležitá a neodkladná. Povinnost provozovatele je tedy blíže vymezena prostřednictvím neurčitých právních pojmů, a to veřejným zájmem, který je naléhavý, důležitostí a neodkladností. Jestli se skutečně jedná o případ naléhavého veřejného zájmu, jakož i o oznámení důležité a bezodkladné, musí zjevně nejprve posoudit orgán, který o poskytnutí vysílacího času žádá. Zda je oprávněn posoudit splnění podmínek uvedených v § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV rovněž provozovatel vysílání, bude podrobněji řešeno níže.

Podle § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV má odpovědnost za obsah těchto oznámení osoba, které byl vysílací čas poskytnut. Zákon tedy stanoví, že za odvysílaný obsah nemá odpovědnost provozovatel televizního vysílání, nýbrž osoba, které byl vysílací čas poskytnut. Odpovědnost tak nese stát nebo územní samosprávný celek. Lze předpokládat, že to bude ten, jehož orgán o poskytnutí vysílacího času žádal pro „své“ oznámení a který poskytnutý vysílací čas využil. Přenesení odpovědnosti z provozovatele vysílání na osobu, které byl vysílací čas poskytnut, přitom představuje výjimku z pravidla.

Přenesení odpovědnosti, jak je upravuje ZRTV v § 32 odst. 1 písm. k), přímo vybízí ke srovnání s tiskovým zákonem. Tiskový zákon totiž v § 6 stanovuje vydavatelům obdobnou povinnost, a to v naléhavém veřejném zájmu uveřejnit v periodickém tisku důležité a neodkladné oznámení státního orgánu a orgánu územní samosprávy; zejména jsou vydavatelé povinni

uverejnit rozhodnutí o nouzovém stavu, o stavu ohrožení státu nebo o válečném stavu. Vzhledem k tomu, že tiskový zákon odpovědnost vydavatele za oznámení v naléhavém veřejném zájmu nijak neomezuje, je vydavatel i v případě těchto oznámení za publikovaný text odpovědný. Podle Olgy Pouperové by v hypotetickém případě poplašného sdělení nepravdivé informace jako důležitého a neodkladného oznámení správního orgánu v naléhavém veřejném zájmu šlo o porušení povinností přímo souvisejících s realizací veřejnoprávního postavení autoritativní povahy, a to ve formě konání, tedy o nesprávný úřední postup.⁶⁹⁸ Vydavatel by tak teoreticky v případě, že by mu uveřejněním oznámení vznikla škoda, mohl požadovat její náhradu podle zákona o odpovědnosti za škodu⁶⁹⁹, neboť není povinen zkoumat pravdivost informací uvedených v oznámení.⁷⁰⁰

Jak již bylo vyloženo, provozovatel vysílání je povinen poskytnout v naléhavém veřejném zájmu státním orgánům a orgánům územní samosprávy na jejich žádost nezbytný vysílací čas pro důležitá a neodkladná oznámení v souvislosti s určitými zákonem stanovenými skutečnostmi.

Z textu zákona je zřejmé, že provozovatel vysílání je povinen poskytnout nezbytný vysílací čas pouze za podmínky, že se tak děje v naléhavém veřejném zájmu, v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, stavu ohrožení státu, válečného stavu, stavu kybernetického nebezpečí, nebo opatření na ochranu veřejného zdraví a že se současně jedná o oznámení důležitá a neodkladná. Z formulace zákonného ustanovení by tak bylo možné dovodit oprávnění provozovatele vysílání posuzovat splnění podmínek pro vznik a existenci jeho povinnosti podle § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV. Tomu, že by provozovatel vysílání mohl být k takovému posouzení oprávněn, nasvědčuje i srovnání s § 6 tiskového zákona. Vydavatel periodického tisku je totiž dle současné dikce tiskového zákona oprávněn posoudit, zda jsou dány zákonné podmínky vzniku a existence jeho povinnosti uveřejnit oznámení v naléhavém veřejném zájmu.⁷⁰¹ Domnívám se však, že situace, v níž by provozovatel vysílání na základě vlastního posouzení odmítl poskytnutí nezbytného vysílacího času, by měla být ojedinělá již jen proto, že neposkytnutí příslušného vysílacího času v případě, že všechny podmínky splněny byly, by

⁶⁹⁸ Srov. POUPEROVÁ, Olga. Tiskové právo [online]. Rigorózní práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2006 [cit. 28. 4. 2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ilgev/>.

⁶⁹⁹ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

⁷⁰⁰ Srov. POUPEROVÁ, Olga. Tiskové právo [online]. Rigorózní práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2006. [cit. 28. 4. 2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ilgev/>.

⁷⁰¹ Srov. SOKOL, T. *Tisk a právo*. Praha: Orac, 2001, s. 45; a POUPEROVÁ, Olga. Tiskové právo [online]. Rigorózní práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2006 [cit. 28. 4. 2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ilgev/>.

mohlo mít zásadní důsledky a následky. Provozovatel vysílání by žádosti o poskytnutí nezbytného vysílacího času měl vyhovět tím spíše, že nemá – na rozdíl od vydavatele periodického tisku – odpovědnost za obsah těchto oznámení. Je ovšem možné uvažovat o hypotetických případech, v nichž by odmítnutí mohlo být oprávněné; jedná se však o složité otázky, které s největší pravděpodobností nebude snadné vyhodnotit v krátkém časovém intervalu a které nadto málokdy budou skutečně na první pohled zjevné a nevyvratitelné. S uvedeným institutem je tak třeba zacházet v souladu se zásadou přiměřenosti a tak, aby byl naplněn jeho účel. Je zřejmé, že analyzovaná povinnost představuje zásah do práv provozovatelů vysílání, který může být v závislosti na způsobu či četnosti jejího využívání oprávněnými orgány značný.

Dané ustanovení ZRTV bylo novelizováno zákonem o službách platformem a provozovatelé jsou tak s účinností od 15. 9. 2022 povinni zajistit, aby oznámení byla zpřístupňována rovněž osobám se sluchovým postižením a osobám se zrakovým postižením. Podle důvodové zprávy se jedná toliko o zpřesnění v souladu se směrnicí o AVMS.⁷⁰²

Neposkytne-li pak provozovatel vysílání nezbytný vysílací čas pro důležitá a neodkladná oznámení v naléhavém veřejném zájmu podle § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV, dopustí se přestupku.⁷⁰³ Uvedený přestupek projednává RRTV⁷⁰⁴ a lze za něj uložit pokutu od 5 000 Kč do 2 500 000 Kč.⁷⁰⁵

10.2 Povinnost podle krizového zákona

Podle § 30 krizového zákona je provozovatel televizního nebo rozhlasového vysílání povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti orgánů krizového řízení neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informace o vyhlášení krizových stavů a nařízených krizových opatřeních při krizových stavech.

Krizový zákon předpokládá využití hromadných sdělovacích prostředků na více místech. Citovaný § 30 navazuje na § 8 krizového zákona, podle kterého se rozhodnutí o krizových opatřeních uvedených v § 6 odst. 1 až 3 a v § 7 zveřejňují v hromadných informačních prostředcích a vyhláší se stejně jako zákon; zahrnuta je tedy nejen televize a rozhlas, nýbrž i tisk, internet apod.⁷⁰⁶ Uvedené ustanovení souvisí rovněž s § 22 odst. 1 krizového zákona, který se týká situace, kdy při vyhlášení nouzového stavu nebo stavu nebezpečí starosta obce zajišťuje

⁷⁰² Srov. Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., o službách platformem pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platformem pro sdílení videonahrávek). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. období, od 2021, sněmovní tisk 30/0; zejm. zvláštní část, k bodu 55.

⁷⁰³ § 60 odst. 1 písm. c) ZRTV.

⁷⁰⁴ § 61 odst. 1 ZRTV.

⁷⁰⁵ § 60 odst. 7 písm. a) ZRTV.

⁷⁰⁶ Srov. VANÍČEK, J., VODEHNAL, O. *Krizový zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 231.

provedení krizových opatření v podmínkách obce, přičemž je-li k tomuto účelu nutné vydat nařízení obce, nabývá nařízení obce účinnosti okamžikem jeho vyvěšení na úřední desce obecního úřadu; nařízení obce se zveřejní též dalšími způsoby v místě obvyklými, zejména prostřednictvím hromadných informačních prostředků a místního rozhlasu.⁷⁰⁷ Jistou souvislost je možné spatřovat i s čl. 3 odst. 2 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky, podle kterého jsou státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby povinny se podílet na zajišťování bezpečnosti České republiky, přičemž rozsah povinností a další podrobnosti stanoví zákon.

Povinnost podle § 30 krizového zákona je, stejně jako v případě povinnosti podle § 32 odst. 1 písm. k) zákona o rozhlasového a televizního vysílání, uložena všem provozovatelům televizního nebo rozhlasového vysílání. Provozovatelé vysílání jsou povinni uveřejňovat informace o vyhlášení krizových stavů a nařízených krizových opatřeních při krizových stavech, a to na základě žádosti orgánů krizového řízení. Všechny tyto pojmy přitom vycházejí přímo z krizového zákona nebo z ústavního zákona o bezpečnosti České republiky. Krizový stav⁷⁰⁸ a krizové opatření⁷⁰⁹ jsou v krizovém zákoně přímo definovány. Orgány krizového řízení sice výslovně definovány nejsou, lze však vyjít z hlavy II krizového zákona v souvislosti s § 1 odst. 1 a § 2 písm. a) krizového zákona. Orgány krizového řízení tak zřejmě mohou být vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, Česká národní banka, orgány kraje a další orgány s působností na území kraje, orgány obce s rozšířenou působností a orgány obce. Provozovatelé vysílání jsou povinni požadované informace uveřejnit bez náhrady nákladů, neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu.

Již jen z takto nastíněné povinnosti provozovatelů televizního vysílání podle krizového zákona je zřejmých několik odlišností od povinnosti, jež je jim stanovena ZRTV. Provozovatel vysílání neposkytuje vysílací čas, nýbrž *uveřejní* příslušné informace. S ohledem na to, že není stanoveno jinak, nese provozovatel vysílání zřejmě odpovědnost za obsah uveřejněných informací. Domnívám se, že na rozdíl od ZRTV není dán prostor pro zvažování splnění podmínek vzniku a existence povinnosti ze strany provozovatele vysílání, nebo je alespoň

⁷⁰⁷ Krizový zákon v § 22 odst. 1 prostřednictvím poznámky odkazuje na § 11 zákona o obcích. Neodkazuje však již na § 12 zákona o obcích, který stanoví, že způsob vyhlášení právních předpisů obce a podmínky nabytí platnosti a účinnosti právních předpisů obce stanoví zákon č. 35/2021 Sb., o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů. Zajímavé je, že § 3 odst. 6 krizového zákona byl v souvislosti s přijetím zákona o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů novelizován zákonem č. 36/2021 Sb.; ustanovení § 22 odst. 1 však novelizováno nebylo a v podstatě samostatně dále upravuje nabývání účinnosti nařízení obce, a to okamžikem jeho vyvěšení na úřední desce obecního úřadu, a další způsoby zveřejnění nařízení obce.

⁷⁰⁸ § 2 písm. b) krizového zákona.

⁷⁰⁹ § 2 písm. c) krizového zákona.

podstatně menší; ostatně dané ustanovení neobsahuje ani takové množství neurčitých právních pojmů, které by mohly být předmětem výkladu a sporů. Otázkou nicméně je, zda by v hypotetickém případě vzniku škody provozovateli vysílání v důsledku uveřejnění příslušné informace k žádosti oprávněného orgánu bylo možné uvažovat o postupu podle zákona o odpovědnosti za škodu jako v případě tiskového zákona; část § 30 krizového zákona stanovující, že provozovatel vysílání je povinen informace uveřejnit *bez náhrady nákladů*, toto totiž nevylučuje.

Nesplní-li provozovatel vysílání povinnost stanovenou v § 30 krizového zákona, dopustí se přestupku, za který lze uložit pokutu do 3 000 000 Kč.⁷¹⁰ Uvedený přestupek by podle současné dikce krizového zákona projednával hasičský záchranný sbor kraje.⁷¹¹

10.3 Dílčí závěry

Tato kapitola se zaměřila na dvě povinnosti provozovatelů televizního vysílání, a to povinnosti podle § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV a povinnosti podle § 30 krizového zákona. Obecně lze shrnout, že se jedná o povinnosti, které umožňují orgánům státu a územní samosprávy, resp. orgánům krizového řízení prostřednictvím televizního vysílání sdělovat určité informace. Oprávněné subjekty mohou za zákonem stanovených podmínek požádat veřejnoprávní i soukromé provozovatele televizního vysílání o poskytnutí nezbytného vysílacího času, nebo o uveřejnění informací. Uvedené povinnosti však nelze zaměňovat; naopak mezi nimi existují podstatné rozdíly. Odlišné nejsou pouze např. oprávněné orgány, nýbrž i způsob splnění dané povinnosti, následky splnění (ale i nesplnění) povinnosti ze strany provozovatelů vysílání a v podstatě i obsah dané povinnosti. Ačkoliv může nastat situace, v níž bude možné postupovat podle obou zákonů a oprávněný orgán bude mít *de facto* na výběr, jaký režim zvolí, nemusí tomu tak být vždy.

To je ostatně možné ilustrovat i na koronavirové pandemii onemocnění. V reakci na pandemii onemocnění covid-19 byl v České republice opakovaně vyhlášen nouzový stav a bylo přijato nespočet opatření; zejména krizových vládou a mimořádných či ochranných Ministerstvem zdravotnictví. Veřejnost se o vyhlášení nouzového stavu, jeho prodlužování, přijatých opatřeních apod. nedozvídá pouze ze Sbírkky zákonů či z úředních desek orgánů veřejné moci, nýbrž i (a možná především) z médií. Rozhodnutí o některých krizových opatřeních nadto v hromadných informačních prostředcích zveřejněna být musí.

⁷¹⁰ § 34a odst. 3 a odst. 4 krizového zákona.

⁷¹¹ § 34b krizového zákona.

V době pandemie covid-19, resp. od března 2020 do března 2021 využily některé státní orgány opakovaně institutu zakotveného v ZRTV;⁷¹² institutu zakotveného v krizovém zákoně však nevyužily, ačkoliv k tomu měly několik příležitostí. Lze se jen dohadovat, zda je to proto, že téma covidu-19 ani po roce neztratilo na atraktivnosti pro provozovatele televizního vysílání, resp. pro jejich diváky, a proto nebylo zapotřebí o uveřejnění informací tímto způsobem žádat, či zda jsou důvody úplně jiné.

Oba nástroje, jsou-li využívány vhodným způsobem a v souladu se svým účelem a smyslem, jistě mohou podstatně přispět k informovanosti veřejnosti o podstatných skutečnostech. Domnívám se však, že je na místě uvažovat o tom, jak by mělo informování veřejnosti státními orgány, resp. orgány území samosprávy probíhat do budoucna. Současná právní úprava totiž například nereflektuje rostoucí popularitu sledování videí na internetu (může se přitom dokonce i jednat o sledování „klasické“ televize, jako např. iVysílání České televize, či sledování internetových televizí, jako je např. DVTV či Televize Seznam) a odlišnosti, které s tímto způsobem sledování „televize“, jakož i jiných služeb souvisejí. Pokud zůstaneme u audiovizuálních mediálních služeb, jednou z možností by mohlo být rozšíření povinností, které byly analyzovány v této kapitole, rovněž na audiovizuální mediální služby na vyžádání a jejich poskytovatele. Tato „nová“ povinnost by však přirozeně musela být přizpůsobena povaze

⁷¹² Pokud jde o využívání obou institutů v praxi v době pandemie covidu-19, vycházím z informací poskytnutých na žádost Vládou České republiky, resp. Úřadem vlády České republiky (Úřad vlády ČR. *Informace týkající se důležitých a neodkladných oznámení v souvislosti s COVID-19* [online]. 23. 4. 2021 [cit. 4. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/informace-tykajici-se-dulezitych-a-neodkladnych-oznameni-v-souvislosti-s-covid-19-187957/>), Ministerstvem vnitra (Ministerstvo vnitra. *Poskytnutí informace – poskytnutí vysílacího času pro důležitá a neodkladná oznámení ve smyslu zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání ve veřejném zájmu od 1. 3. 2020 do 28. 3. 2021* [online]. 6. 4. 2021 [cit. 4. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-informace-poskytnuti-vysilacihocasu-pro-dulezita-a-neodkladna-oznameni-ve-smyslu-zakona-c-231-2001-sb-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani-ve-verejnem-zajmu-od-1-3-2020-do-28-3-2021.aspx>), Ministerstvem zdravotnictví a Českou televizi. Ze sdělení Úřadu vlády vyplývá, že vláda v období od 1. 3. 2020 do 28. 3. 2021 nevyužila možností stanovených § 30 krizového zákona ani jednou. Vyhlášení krizových stavů a nařízených krizových opatření probíhala prostřednictvím tiskových konferencí, tiskových zpráv a zveřejněním potřebných informací na webových stránkách dotčených rezortů. Možnosti dané krizovým zákonem v rozhodném období podle svých sdělení nevyužilo ani Ministerstvo zdravotnictví nebo Ministerstvo vnitra. Vláda ale v rozhodném období využila možností jí dané § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV a čtyřikrát požádala provozovatele vysílání o poskytnutí vysílacího času. Vláda dle svého sdělení požádala všechny tři celoplošné televize, které všem žádostem vyhověly. Tento institut přitom využila u příležitosti tří projevů předsedy vlády České republiky, a to v březnu 2020 k uzavření země z důvodu nastupující epidemie nemoci covid-19; v dubnu 2020 před velikonočními svátky, které byly dle jejich slov klíčové pro zvládnutí první vlny epidemie; a v září 2020 k nástupu další vlny pandemie a vysvětlení s tím souvisejících opatření. V posledním případě vláda požádala na přelomu roku 2020 o odvysílání televizního spotu u příležitosti příchodu vakcín proti nemoci covid-19 do České republiky. Institutu zakotveného v § 32 odst. 1 písm. k) ZRTV využila ve výše vymezeném období rovněž obě ministerstva. Ministerstvo vnitra oslovilo v září 2020 Českou televizi, přičemž se jednalo o bezplatné vysílání volebních instruktážních videí, jejichž cílem bylo informovat veřejnost o způsobu a možnostech volby do zastupitelstev krajů a třetiny Senátu, které byly ovlivněné epidemií koronaviru. Taktéž Ministerstvo zdravotnictví tohoto institutu využilo jednou, a to tak, že požádalo „dopisem ze dne 4. března 2021 Českou televizi o poskytnutí součinnosti s mediální propagací současné situace v souvislosti s onemocněním Covid-19 v ČR“. Podle sdělení České televize došlo k odvysílání několika oznámení ve veřejném zájmu, a to mimo jiné oznámení týkajících se e-Roušky, očkování či volebních místností a voleb z auta.

nelineárního vysílání; nemohla by být toliko „opsána“ ze ZRTV do ZAVMSV či „dopsána“ do krizového zákona. Jistě by však bylo možné nalézt vhodné, neinvazivní „technické“ řešení. Ostatně revidovaná směrnice o AVMS operuje s pojmem „*oprávněná překrytí, jako jsou varovné informace, informace v obecném veřejném zájmu*“⁷¹³. Zároveň by bylo třeba pamatovat na to, stejně jako v případě provozovatelů televizního vysílání, aby do práv osob nebylo zasahováno zbytečně a nepřiměřeně. V úvahách o budoucnosti informování veřejnosti státem, resp. územní samosprávou bychom samozřejmě mohli jít mnohem dál – vzhledem k tomu, že do regulačního rámce audiovizuálních mediálních služeb byly zařazeny služby platform pro sdílení videonahrávek, nabízí se i směr.

⁷¹³ Bod (26) preambule revidované směrnice o AVMS.

11 Odpovědnost poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb

V této části se zaměřím na úpravu právní odpovědnosti za obsah audiovizuálních mediálních služeb. Provozovatelé televizního vysílání a poskytovatelé audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání mají odpovědnost za obsah vysílání, resp. poskytnuté audiovizuální mediální služby, a to v rovině veřejnoprávní i soukromoprávní. Od odpovědnosti za obsah poskytnutého audiovizuálního mediálního obsahu je pak třeba odlišit redakční odpovědnost poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb, a proto nejprve vymezím tento pojem.

11.1 Redakční odpovědnost

Redakční odpovědnost je základním zákonným definičním znakem poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb, resp. provozovatelů (původního, nepřevzatého) televizního vysílání a poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Redakční odpovědnost zřejmě nemají provozovatelé převzatého televizního vysílání.⁷¹⁴ Jak již bylo vysvětleno výše, redakční odpovědnost nenajdeme ani u poskytovatelů služby platformy.⁷¹⁵

Pojem redakční odpovědnost se objevuje ve vícero právních předpisech. ZRTV jej v § 2 odst. 1 písm. g) užívá při vymezení provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání a v § 2 odst. 2 písm. c) jej pak pro své účely definuje; v písm. d) pak definuje redakční rozhodnutí. Obdobně ZAVMSV redakční odpovědnost užívá k vymezení audiovizuální mediální služby (§ 1 odst. 1 písm. a) ZAVMSV) a jejího poskytovatele (§ 1 odst. 1 písm. d) ZAVMSV) a pro své účely ji rovněž definuje (§ 1 odst. 1 písm. c) ZAVMSV). Vedle těchto zákonů pojem redakční odpovědnost najdeme např. v § 10i odst. 2 písm. b) zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Zákon o elektronických komunikacích v § 2 odst. 3 písm. a) užívá pojem redakční dohled, který má v podstatě totožný význam.⁷¹⁶ S pojmem redakční odpovědnost pracuje rovněž právo EU.⁷¹⁷

Definice redakční odpovědnosti, jak ji nalezneme v českém právním řádu, vychází ze směrnice o AVMS. V případě televizního vysílání se redakční odpovědností rozumí výkon

⁷¹⁴ § 2 odst. 1 písm. h), resp. § 2 odst. 1 písm. g) ZRTV *a contrario*. Srov. dále např. usnesení zvláštního senátu ze dne 27. 6. 2022, č. j. Konf 7/2022-14, v němž zvláštní senát uvádí, že „[...] služba žalobce je převzatým televizním vysíláním [§ 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání – dále jen „zákon o vysílání“]; provozovatel takového vysílání nemá redakční odpovědnost (jde evidentně o ekvivalent slova „dohled“, užitého zákonem o elektronických komunikacích), na rozdíl od provozovatele (nepřevzatého) televizního vysílání [viz § 2 odst. 1 písm. g) citovaného zákona].“

⁷¹⁵ Pro úplnost je na místě připomenout, že poskytovatel redakční odpovědnost nést může, avšak toliko za obsah, který na platformě pro sdílení videonahrávek sám nabízí veřejnosti.

⁷¹⁶ Lze opět poukázat rovněž na usnesení zvláštního senátu ze dne 27. 6. 2022, č. j. Konf 7/2022-14, citované výše.

⁷¹⁷ Kromě směrnice o AVMS je možné poukázat např. na směrnici Komise 2002/77/ES ze dne 16. září 2002 o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací, s tím, že obdobně jako český zákon o elektronických komunikacích užívá pojem redakční dohled.

rozhodujícího vlivu na výběr pořadů a dalších částí vysílání a jejich chronologické uspořádání v programové skladbě,⁷¹⁸ v případě audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání výkon rozhodujícího vlivu na výběr pořadů a jejich uspořádání v katalogu pořadů.⁷¹⁹ Podle směrnice o AVMS je redakční odpovědností „provádění účinné kontroly výběru pořadů i jejich chronologického uspořádání v programové skladbě u televizního vysílání nebo v katalogu u audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Redakční odpovědnost nemusí zahrnovat právní odpovědnost za poskytovaný obsah nebo poskytované služby podle vnitrostátního práva.“⁷²⁰

Redakční odpovědnost se tedy týká výběru pořadů a jejich uspořádání. Výběr pořadů spočívá ve volbě, zda poskytovatel audiovizuální mediální služby ten či onen pořad zařadí či nezařadí do své nabídky (do svého vysílání či do svého katalogu).⁷²¹ Uspořádání pořadů v případě televizního vysílání spočívá v jejich chronologickém uspořádání v programové skladbě a v případě audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání v jejich uspořádání v katalogu. České právní předpisy pak uvádějí, že se musí jednat o rozhodující vliv, přičemž v české komentářové literatuře lze nalézt i zmínku o rozhodujícím faktickým vlivu.⁷²² Evropská úprava namísto toho pracuje s pojmem účinné kontroly.

Pokud by znak redakční odpovědnosti chyběl, tedy pokud by nikdo pořady nevybíral a neuspořádával, popř. by tak činil automat, nejednalo by se o audiovizuální mediální službu, ale pravděpodobně by se jednalo o službu platformy.⁷²³ Redakční odpovědnost tak nelze nalézt např. u on-line databáze, která nemá katalog, nýbrž pouze vyhledávač.⁷²⁴

Pod redakční odpovědnost spadá např. výběr zpravodajsky pokrývaných událostí, což však nevyklučuje dodržení mantinelů obsažených § 31 odst. 2 a odst. 3 ZRTV.⁷²⁵

S výkonem redakční odpovědnosti úzce souvisí pojem redakčního rozhodnutí, tj. rozhodnutí, které je pravidelně přijímáno za účelem výkonu redakční odpovědnosti a je spojeno s každodenním provozováním televizního vysílání nebo s poskytováním audiovizuální mediální

⁷¹⁸ § 2 odst. 2 písm. c) ZRTV.

⁷¹⁹ § 2 odst. 1 písm. c) ZAVMSV.

⁷²⁰ Čl. 1 odst. 1 písm. c) směrnice o AVMS.

⁷²¹ Srov. též POMAHAČ, R. Soudní dvůr EU, C-622/17. *Právní rozhledy*. 2019, č. 18, s. 647.

⁷²² Srov. rovněž CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 196-206 (§ 2 ZAVMSV). Dostupné online v systému Beck-online.

⁷²³ Srov. rovněž ibidem.

⁷²⁴ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 1. 7. 2017, § 2. Dostupné online v systému Aspi.

⁷²⁵ Srov. rovněž rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 10. 2017, č. j. 8 A 59/2017-49.

služby na vyžádání.⁷²⁶ Výkon kontroly výběru pořadů i jejich uspořádání (slovy směrnice) zahrnuje přijímání redakčních rozhodnutí, z čehož následně vyplývá redakční odpovědnost.⁷²⁷

V této souvislosti je třeba dodat, že nikoliv veškerý obsah audiovizuálních mediálních služeb je redakčním obsahem. Mezi redakčním obsahem a obsahem, který redakční není, je třeba rozlišovat. Redakčním obsahem nejsou zejména reklama a teleshoppingové šoty. V případě pořadů, které jsou sponzorovány, a pořadů obsahujících umístění produktu ZRTV stanoví, že jejich obsah a chronologické uspořádání, resp. doba zařazení, nesmí být ovlivněny způsobem, kterým by mohla být dotčena redakční odpovědnost a nezávislost provozovatele vysílání.⁷²⁸

Na redakční odpovědnost navazuje právní odpovědnost za obsah audiovizuálních mediálních služeb, a to v rovině soukromoprávní i veřejnoprávní.⁷²⁹ Redakční odpovědnost však zahrnovat právní odpovědnost za poskytovaný obsah nebo poskytované služby nemusí.⁷³⁰

11.2 Právní odpovědnost za audiovizuální mediální obsah

Jiným druhem odpovědnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb, kterému se budu věnovat, je jejich právní odpovědnost za obsah těchto služeb.

Právní odpovědnost je chápána jako druh právního vztahu, který vzniká v důsledku porušení právní povinnosti a spočívá v povinnosti strpět za porušení této povinnosti následky stanovené právními normami, přičemž zpravidla je spojena se vznikem nové povinnosti sankční povahy.⁷³¹ Rozlišuje se odpovědnost veřejnoprávní povahy, soukromoprávní povahy a poněkud specifická odpovědnost v mezinárodním právu.⁷³²

V případě poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb přichází do úvahy veřejnoprávní odpovědnost, a to trestní a správní, a soukromoprávní odpovědnost. Jejich právní odpovědnost samozřejmě není limitována pouze na odpovědnost za obsah, ale může se týkat např. odvádění daní; to však necháme pro účely této práce stranou. Veřejnoprávní odpovědnost za obsah bude spojena zejména s porušením příslušných povinností stanovených právními

⁷²⁶ § 2 odst. 2 písm. d) ZRTV.

⁷²⁷ Srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 4. 7. 2019, *Baltic Media Alliance Ltd v. Lietuvos radio ir televizijos komisija*, C-622/17, ECLI:EU:C:2019:566.

⁷²⁸ § 53 odst. 1 písm. a) a § 53a odst. 2 písm. a) ZRTV.

⁷²⁹ Srov. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 73 (§ 2 ZRTV). Dostupné online v systému Beck-online.

⁷³⁰ Srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 4. 7. 2019, *Baltic Media Alliance Ltd v. Lietuvos radio ir televizijos komisija*, C-622/17, ECLI:EU:C:2019:566.

⁷³¹ Více např. viz BOGUSZAK, J., ČAPEK, J., GERLOCH, A. *Teorie práva*. Praha: ASPI Publishing, 2004, s. 195.; GERLOCH, A. *Právní odpovědnost*. In: HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. Dostupné online v systému Beck-online.

⁷³² Srov. rovněž GERLOCH, A. *Právní odpovědnost*. In: HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. Dostupné online v systému Beck-online.

předpisy, především ZRTV a ZAVMSV, zatímco soukromoprávní odpovědnost za obsah bude spojena zejména s ochranou osobnosti.

11.2.1 Odpovědnost za obsah televizního vysílání

Provozovatel vysílání má právo vysílat programy svobodně a nezávisle a do jejich obsahu lze zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích.⁷³³ Současně je provozovatel vysílání povinen provozovat vysílání vlastním jménem, na vlastní účet a na vlastní odpovědnost a nést odpovědnost za obsah vysílání.⁷³⁴ ZRTV tedy jasně stanoví, že odpovědnost za obsah vysílání nese provozovatel vysílání. Aleš Rozehnal však poukazuje na to, že formulace odpovědnosti provozovatele vysílání v § 32 odst. 1 písm. a) ZRTV je problematická, neboť z jeho odpovědnosti vylučuje části, které nemají znaky pořadu. Odpovědnost provozovatele vysílání by se však měla, v souladu se směrnicí o AVMS, vztahovat na všechny části vysílání.⁷³⁵

ZRTV stanovuje jedinou výjimku, kdy za obsah odpovídá někdo jiný než provozovatel vysílání, a to v případě oznámení podle § 32 odst. 1 písm. k). Odpovědnost za obsah takového oznámení má totiž podle ZRTV osoba, které byl vysílací čas poskytnut. Další výjimku z obecného pravidla najdeme ve volebních zákonech, které stanoví, že odpovědnost za obsah pořadů odvysílaných Českou televizí v rámci k tomu vyhrazeného, bezplatně poskytnutého vysílacího času mají příslušné politické strany, politická hnutí a koalice.⁷³⁶ Specifickou modifikací odpovědnosti za obsah je pak omezení odpovědnosti za pravdivost údajů obsažených v obchodním sdělení.⁷³⁷

Výše již bylo vyloženo, že povinnosti provozovatelů vysílání lze rozdělit na ty, které se týkají obsahové stránky audiovizuální mediální služby, a na ty, které jsou spíše technického či administrativního charakteru. Přehled povinností byl uveden v kapitole 8. a není třeba jej znovu uvádět, rovněž tak bylo vyloženo, že ne všechny povinnosti se s ohledem na svou povahu vztahují na provozovatele převzatého vysílání. Co se týče provozovatele převzatého vysílání, je vhodné dodat, že podle Aleše Rozehnala se tento s ohledem na absolutní charakter své odpovědnosti za obsah vysílání nemůže z porušení povinností vyvinut s poukazem na to, že obsah převzatého vysílání neznal, a pro zabránění porušení povinnosti má tak zřejmě pouze

⁷³³ § 31 odst. 1 ZRTV.

⁷³⁴ § 32 odst. 1 písm. a) ZRTV.

⁷³⁵ Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 32. Dostupné online v systému Aspi.

⁷³⁶ Např. § 16 odst. 8 zákona o volbách do PCR.

⁷³⁷ § 48 odst. 3 ZRTV, podle kterého za pravdivost údajů obsažených v obchodním sdělení odpovídá zadavatel obchodního sdělení; pokud zadavatele obchodního sdělení nelze určit, odpovídá provozovatel vysílání. Zadavatelem obchodního sdělení se rozumí právnická nebo fyzická osoba, která objednala u jiné právnické nebo fyzické osoby obchodní sdělení.

možnost přestat vysílat.⁷³⁸ Pokud pak provozovatel vysílání poruší své povinnosti, včetně povinností týkajících se obsahu vysílání, může se dopustit přestupku.

ZRTV v § 60 odst. 1, odst. 2, odst. 3 a odst. 5 vypočítává přestupky, jichž se může dopustit provozovatel vysílání a provozovatel převzatého vysílání, v odst. 6 uvádí přestupek, jehož se může dopustit pouze provozovatel (nepřevzatého) vysílání a v odst. 4 uvádí přestupky, jichž se může dopustit fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba. Co se týče poslední kategorie, v souvislosti s obsahem vysílání je zajímavé, že podle § 60 odst. 4 písm. a), b) a d) ZRTV se fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku mj. také tím, že zasahuje do obsahu programu provozovatele vysílání a provozovatele převzatého vysílání v rozporu s § 31 odst. 1 („*Provozovatel vysílání a provozovatel převzatého vysílání má právo vysílat programy svobodně a nezávisle. Do jejich obsahu lze zasahovat pouze na základě zákona a v jeho mezích.*“) a poruší povinnosti týkající se výroby nebo vysílání pořadů uvedených ve zvláštních zákonech, tím, že neoprávněně zasahuje do obsahu služeb přímo souvisejících s programem, nebo tím, že poruší některou z povinností podle § 31 odst. 6 nebo 7 (odst. 6 stanoví, že „*bez výslovného souhlasu příslušného provozovatele vysílání není nikdo oprávněn vysílaný program zpřístupňovat veřejnosti nebo jej šířit za jiným účelem*“, a odst. 7, že „*bez výslovného souhlasu příslušného provozovatele vysílání není nikdo oprávněn zasahovat do vysílaného programu nebo jeho částí, včetně služeb přímo souvisejících s programem, zejména...*“).

Na první pohled relativně jednoduchý systém, který v § 32 uvádí přehled tzv. základních povinností provozovatelů vysílání a v § 60 ZRTV odpovídající přestupky, však může být složitější, zahrneme-li do něj úvahy o odpovědnosti za obsah vysílání jako celku. Tak např. § 32 odst. 1 písm. g) ZRTV ukládá provozovatelům vysílání nezařazovat v době od 6 hodin do 22 hodin do vysílání pořady, které by mohly narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj nezletilých osob, s dovětkem, že tato povinnost se na provozovatele vysílání nevztahuje, je-li vysílání koncovému uživateli dostupné na základě písemné smlouvy s osobou starší 18 let a je k němu poskytnuto technické opatření, které této osobě umožňuje omezit přístup k vysílání nezletilým osobám, s čímž koresponduje § 60 odst. 3 písm. d) ZRTV, podle kterého se provozovatel vysílání nebo provozovatel převzatého vysílání dopustí přestupku tím, že zařazuje v době od 6 do 22 hodin do vysílání pořady, které by mohly narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj nezletilých osob, aniž by splnil podmínky podle § 32 odst. 1 písm. g). Tato povinnost je tedy formulována tak, že se týká zařazování pořadů ze strany provozovatele

⁷³⁸ Viz ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 32. Dostupné online v systému Aspi.

vysílání. Přestupek je spáchán již provedením zakázaného jednání, tj. odvysíláním pořadu určitého obsahu, přičemž ohrožení chráněných zájmů nemusí hrozit konkrétně a bezprostředně.⁷³⁹ Pořadem se v televizním vysílání rozumí pohyblivá obrazová sekvence se zvukem nebo bez zvuku, která bez ohledu na svou délku svým obsahem, formou a funkcí tvoří uzavřený celek vysílání a představuje samostatnou položku televizního programu.⁷⁴⁰ Pořadem však není reklama, která je „další částí vysílání“.⁷⁴¹ V tomto směru pak soudy dovodily, že jestliže reklamu nelze považovat za pořad (a ani za upoutávku), nelze podle § 32 odst. 1 písm. g) ZRTV trestat provozovatele vysílání za vysílání reklamy, která by podle názoru RRTV jako regulačního orgánu mohla ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, neboť toto ustanovení dopadá pouze na pořady a upoutávky; výklad *per analogiam legis*, který by citované ustanovení vztahoval i na reklamu, je totiž v oblasti správního trestání nepřijatelný.⁷⁴² Ačkoliv je k výkonu dozoru nad dodržováním zákona o regulaci reklamy pro reklamu šířenou v televizním vysílání příslušná RRTV⁷⁴³ a „výsledek“, tj. potrestání zařazení „zakázané“ reklamy, tak může být teoreticky stejný, je otázka, zda je takové pojetí v souladu s odpovědností provozovatelů vysílání za obsah jejich vysílání. Televizní vysílání podle § 2 odst. 1 písm. a) ZRTV zahrnuje poskytování pořadů a dalších částí vysílání uspořádaných v rámci programu, včetně služeb přímo souvisejících s programem. Programem je podle § 2 odst. 1 písm. j) ZRTV záměrné časové uspořádání jednotlivých televizních pořadů a dalších částí vysílání; dalšími částmi vysílání se rozumí zvukové, obrazové nebo zvukově-obrazové části vysílání, které nemají povahu pořadu a jsou zařazovány mezi pořady nebo jsou jimi pořady provázeny nebo přerušovány, zejména např. reklama. Je tedy otázka, zda je reklama jakožto součást vysílání skutečně vyňata z odpovědnosti provozovatele vysílání, který je podle § 32 odst. 1 písm. a) povinen nést odpovědnost za obsah vysílání, a to bez výjimek, a který se pro zařazení reklamy do svého vysílání rozhodl, neboť uzavření příslušné smlouvy s jejím zadavatelem je jeho možností, nikoliv povinností. Na druhou stranu z uvedené úvahy skutečně nelze v současné chvíli dovodit odpovědnost provozovatele vysílání za žádný přestupek, neboť takový konstrukt by byl i v přestupkovém právu v rozporu se zásadou *nullum crimen sine lege*, zakotvenou i na ústavní úrovni v čl. 39 Listiny základních práv a svobod.

⁷³⁹ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2008, č. j. 6 As 70/2007-104, 1686/2008 Sb. NSS, který se detailněji zabýval přestupkem, resp. správním deliktem podle § 60 odst. 3 písm. d) ZRTV.

⁷⁴⁰ § 2 odst. 1 písm. l) ZRTV.

⁷⁴¹ Srov. § 2 odst. 1 písm. j) ZRTV.

⁷⁴² Srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 4. 9. 2009, č. j. 5 Ca 331/2007-32.

⁷⁴³ § 7 odst. 1 písm. a) zákona o regulaci reklamy, podle kterého je RRTV orgánem příslušnými k výkonu dozoru nad dodržováním tohoto zákona pro reklamu šířenou v rozhlasovém a televizním vysílání, v audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a ve službách platforem pro sdílení videonahrávek a pro sponzorování v rozhlasovém a televizním vysílání a v audiovizuálních mediálních službách na vyžádání.

Přestupky podle ZRTV projednává RRTV.⁷⁴⁴ Jestliže provozovatel vysílání nebo provozovatel převzatého vysílání porušuje povinnosti stanovené ZRTV nebo podmínky udělené licence, upozorní jej RRTV na porušení tohoto zákona a stanoví mu lhůtu k nápravě, přičemž dojde-li k nápravě, RRTV správní trest neuloží.⁷⁴⁵ RRTV je povinna vydat rozhodnutí o přestupku nejpozději do 270 dnů ode dne zahájení řízení.⁷⁴⁶ Správním trestem je především pokuta.⁷⁴⁷ Proti rozhodnutí o udělení pokuty se lze bránit u správního soudu žalobou proti rozhodnutí správního orgánu, podání žaloby má odkladný účinek a soud o žalobě rozhodne ve lhůtě 90 dnů.⁷⁴⁸

RRTV je dále v případě porušování povinností podle ZRTV oprávněna rozhodovat o pozastavení šíření televizního programu převzatého ze státu, který je smluvní stranou Evropské úmluvy o přeshraniční televizi a není zároveň členským státem Evropské unie, a o pozastavení šíření televizního programu, který patří do pravomoci jiného členského státu Evropské unie.⁷⁴⁹

Rovněž tak je RRTV oprávněna rozhodovat o odnětí licence⁷⁵⁰ a zrušení registrace,⁷⁵¹ přičemž ZRTV stanoví, že proti rozhodnutí RRTV o odnětí licence či zrušení registrace je možné podat ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí správní žalobu, jejíž podání má odkladný účinek a soud o ní rozhodne ve lhůtě 90 dnů.⁷⁵² ZRTV rozlišuje případy, kdy RRTV provozovateli odejmout licenci musí (např. pokud dosáhl jejího udělení na základě nepravdivých údajů uvedených v žádosti o licenci nebo porušil povinnost podle § 55, 55a a 56 ZRTV či pokud zvláště závažným způsobem opakovaně porušuje povinnost stanovenou v § 32 odst. 1 písm. a), c), d) a e) ZRTV a za takové porušení povinnosti mu byla uložena opakovaně pokuta) a případy, kdy RRTV odejmout licenci může (např. pokud provozovatel nezahájil vysílání po nabytí právní moci rozhodnutí o udělení licence do 360 dnů u televizního vysílání nebo v jiné zákonem stanovené lhůtě či na jeho majetek byl prohlášen konkurs).⁷⁵³ Ačkoliv je někdy odnětí licence

⁷⁴⁴ § 61 odst. 1 ZRTV.

⁷⁴⁵ § 59 ZRTV; § 59 odst. 1 až 3 se však nepoužijí, poruší-li provozovatel vysílání a provozovatel převzatého vysílání zvláště závažným způsobem některou z povinností uvedených v § 32 odst. 1 písm. c), d) a e), § 63 odst. 1 a § 64 odst. 1.

⁷⁴⁶ § 61 odst. 3 ZRTV.

⁷⁴⁷ § 61 odst. 7 ZRTV.

⁷⁴⁸ § 61 odst. 4 ZRTV.

⁷⁴⁹ § 62 ZRTV.

⁷⁵⁰ § 63 ZRTV.

⁷⁵¹ § 64 ZRTV.

⁷⁵² § 65 odst. 1 ZRTV.

⁷⁵³ § 63 ZRTV.

a zrušení registrace považováno za zvláštní druh správního trestu,⁷⁵⁴ domnívám se, že se jedná spíše o netrestní právní sankce.⁷⁵⁵

Správněprávní odpovědnost za obsah vysílání není limitována pouze na porušení ZRTV,⁷⁵⁶ bude se však jednat o nejčastější a zároveň nejtypičtější případy. Rovněž trestní odpovědnost nebude s ohledem na povahu trestního práva tak častá a typická. Proto toliko ve stručnosti uvedu, že v případě provozovatelů televizního vysílání připadá v úvahu odpovědnost za řadu trestných činů. Spáchání trestného činu „televizí“ je v několika případech okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby.⁷⁵⁷ Televize je uvedena také ve výkladovém ustanovení, které se týká veřejného spáchání trestného činu.⁷⁵⁸

Jak již bylo uvedeno výše, připadá v případě provozovatelů televizního vysílání v úvahu taktéž soukromoprávní odpovědnost. Vzhledem k zaměření této práce ji však zmíním taktéž jen ve stručnosti. V této souvislosti jsou důležité především instituty práva na odpověď a dodatečného sdělení.⁷⁵⁹ Jedná se o tradiční a běžné instituty, jejichž obdobu najdeme rovněž v tiskovém zákoně;⁷⁶⁰ právo na odpověď je zakotveno taktéž ve směrnici o AVMS.⁷⁶¹ Právo na odpověď i dodatečné sdělení mají speciální povahu ve vztahu k ochraně osobnosti podle občanského zákoníku.⁷⁶² Právo na odpověď se vztahuje na situace, v nichž bylo v televizním vysílání uveřejněno sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby anebo jména nebo dobré pověsti určité právnické osoby, a zakotvuje těmto osobám právo požadovat na provozovateli vysílání uveřejnění odpovědi, přičemž ten má povinnost na žádost této osoby odpověď uveřejnit.⁷⁶³ Dodatečné sdělení je využitelné v situacích, v nichž bylo v televizním vysílání uveřejněno sdělení o trestním řízení nebo o řízení ve věcech přestupků vedeném proti fyzické, právnické nebo podnikající fyzické osobě, kterou lze podle tohoto sdělení ztotožnit, a toto řízení nebylo ukončeno pravomocným rozhodnutím, neboť pak má tato osoba právo požadovat na provozovateli vysílání uveřejnění

⁷⁵⁴ Srov. CHALOUPOKOVÁ, H., HOLÝ, P., URBÁNEK, J. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 187-188 (§ 65 ZRTV). Dostupné online v systému Beck-online.

⁷⁵⁵ Více viz např. PRÁŠKOVÁ, H. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017, s. 198-200. Srov. rovněž tzv. Engel kritéria podle rozsudku ESLP ze dne 8. 6. 1976, Engel a další v. Nizozemí, stížnosti č. 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72 a 5370/72.

⁷⁵⁶ Provozovatel vysílání se může dopustit např. přestupku v oblasti ochrany osobních údajů.

⁷⁵⁷ Srov. např. trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji (§ 180 odst. 3 písm. a) trestního zákoníku) či trestný čin šíření pornografie (§ 191 odst. 3 písm. b) trestního zákoníku).

⁷⁵⁸ Podle § 117 trestního zákoníku je trestný čin spáchán veřejně, jestliže je spáchán a) obsahem tiskoviny nebo rozšiřovaného spisu, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo b) před nejméně třemi osobami současně přítomnými.

⁷⁵⁹ § 35 až § 41 ZRTV.

⁷⁶⁰ § 10 až § 16 tiskového zákona.

⁷⁶¹ Čl. 28 směrnice o AVMS.

⁷⁶² Srov. ROZEHNAL, A. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, § 35. Dostupné online v systému Aspi.

⁷⁶³ § 35 odst. 1 ZRTV.

informace o výsledku tohoto řízení jako dodatečného sdělení a ten je povinen na žádost této osoby informaci o pravomocném rozhodnutí uveřejnit.⁷⁶⁴

11.2.2 Odpovědnost za obsah audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání

Odpovědnost poskytovatele audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání za obsah těchto služeb je pojata odlišně od odpovědnosti provozovatele televizního vysílání. Přibližuje se naopak odpovědnosti poskytovatelů platformy, neboť se v obou případech jedná o služby informační společnosti. Uplatní se tak zřejmě pravidla odpovědnosti poskytovatele služeb informační společnosti za obsah jím zprostředkovaných či uložených informací podle zákona o některých službách informační společnosti, zejm. podle § 3 až 5 tohoto zákona.

Poskytovatel audiovizuální mediální služby na vyžádání je na rozdíl od poskytovatelů jiných služeb informační společnosti dále povinen dodržovat povinnosti vyplývající pro něj z ZAVMSV. Jak již bylo uvedeno výše, mnohé z nich se týkají obsahu. Obdobně jako v případě provozovatelů televizního vysílání pak ZAVMS stanoví přestupky, jichž se poskytovatel audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání může dopustit, poruší-li zákonem stanovené povinnosti.⁷⁶⁵ ZAVMS rovněž obdobně jako ZRTV stanoví, že právnická nebo fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nesplní některou z povinností podle § 6 odst. 8 nebo 9 ZAVMSV, tj. že bez výslovného souhlasu příslušného poskytovatele audiovizuální mediální služby na vyžádání není nikdo oprávněn audiovizuální mediální službu na vyžádání zpřístupňovat veřejnosti nebo ji šířit za jiným účelem a rovněž že bez výslovného souhlasu příslušného poskytovatele audiovizuální mediální služby na vyžádání není nikdo oprávněn do audiovizuální mediální služby na vyžádání zasahovat.⁷⁶⁶

Přestupky projednává RRTV.⁷⁶⁷ Jestliže poskytovatel audiovizuální mediální služby na vyžádání porušuje povinnosti stanovené ZAVMSV, upozorní jej RRTV na toto porušení a stanoví mu lhůtu k nápravě.⁷⁶⁸ Dojde-li k nápravě ve stanovené lhůtě, RRTV ne zahájí řízení o přestupku.⁷⁶⁹ Zahájí-li RRTV řízení o přestupku, je povinna vydat rozhodnutí o přestupku nejpozději do 270 dnů ode dne zahájení řízení.⁷⁷⁰ Za přestupky podle ZAVMSV lze uložit pokutu.⁷⁷¹ Podání žaloby proti rozhodnutí o uložení pokuty má odkladný účinek.⁷⁷²

⁷⁶⁴ § 36 odst. 1 ZRTV.

⁷⁶⁵ Zejm. § 12 ZAVMSV.

⁷⁶⁶ § 12a odst. 1 ZAVMSV.

⁷⁶⁷ § 13 odst. 1 ZAVMSV.

⁷⁶⁸ § 11 odst. 1 ZAVMSV. To podle § 11 odst. 4 ZAVMSV neplatí, poruší-li poskytovatel audiovizuální mediální služby na vyžádání zvláště závažným způsobem některou z povinností uvedených v § 6 odst. 2 nebo 7, § 6a odst. 1 nebo 2, § 8 odst. 1, 2, 3 nebo 4 nebo v § 8a odst. 1 ZAVMSV.

⁷⁶⁹ § 11 odst. 3 ZAVMSV.

⁷⁷⁰ § 13 odst. 3 ZAVMSV.

⁷⁷¹ § 12 odst. 2 ZAVMSV.

Rovněž v případě poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání připadá v úvahu taktéž trestní a soukromoprávní odpovědnost, přičemž ZAVMSV nestanoví žádná specifika. Trestní odpovědnost tedy bude vyplývat z předpisů trestního práva, zatímco soukromoprávní odpovědnost z předpisů soukromého práva, především občanského zákoníku. ZAVMSV v tomto směru neupravuje žádné zvláštní instituty jako např. právo na odpověď, a v případě zásahu do ochrany osobnosti tak bude zřejmě třeba postupovat podle obecné úpravy dle občanského zákoníku.

11.3 Dílčí závěry

Jak je z výše nastíněné analýzy odpovědnosti za obsah audiovizuálních mediálních služeb zřejmé, je třeba rozlišovat redakční odpovědnost a právní odpovědnost. Právní odpovědnost za obsah těchto služeb je pak koncipována znatelně odlišně ve vztahu k provozovatelům televizního vysílání a k poskytovatelům audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání.

Obsah audiovizuálních mediálních služeb je právními předpisy chráněn před vnějšími zásahy ze strany státu či třetích osob. Zasahovat do něj je možné pouze omezeně, v zákonem předpokládaných situacích a zákonem stanoveným způsobem. Poskytovatelé audiovizuálních mediálních služeb za konečnou podobu obsahu zásadně odpovídají; výjimky z odpovědnosti za obsah nejsou časté.

Co se týče rozdílů mezi provozovatelem televizního vysílání a poskytovatelem audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, je jich možné nalézt hned několik. Jednak existují povinnosti provozovatelů televizního vysílání, které poskytovatelé audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání nemají a které přitom mají na obsah a odpovědnost za něj zásadní dopady (jedná se např. a především o již rozebírané povinnosti týkající se objektivitu a vyváženosti v televizním vysílání a povinnosti v souvislosti s oznámeními ve veřejném zájmu). Jednak existují tradiční instituty mediálního práva, zejména právo na odpověď a dodatečné sdělení, které nalezneme pouze u televizního vysílání a nikoliv již u audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Není tedy sporu o tom, že rozdíly mezi oběma službami existují; sporu však může být o tom, zda jsou tyto rozdíly opodstatněné. Domnívám se, že vzhledem k vývoji – či spíše k současnému stavu, neboť se nejedná o zcela novou záležitost – v oblasti audiovizuálních mediálních služeb tyto rozdíly opodstatněné nejsou. V současné době totiž existuje řada audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, které jsou *de facto* obdobou televizního vysílání, avšak v prostředí internetu.

⁷⁷² § 13 odst. 4 ZAVMSV.

V této souvislosti si dovoluji poukázat na nález Ústavního soudu ze dne 23. 6. 2020, sp. zn. IV. ÚS 2257/18, jenž se týkal práva na odpověď a dodatečného sdělení podle tiskového zákona ve vztahu k internetovým zpravodajským médiím. Tiskový zákon totiž sice tyto instituty obsahuje, vztahuje se však na periodický tisk vydávaný nebo šířený na území České republiky, přičemž tento pojem a tedy i celá regulace zjevně obecně nezahrnuje tvůrce „internetového obsahu“. Stěžovatel se domáhal zveřejnění odpovědi a dodatečného sdělení v internetovém zpravodajství. Ústavní soud v uvedeném nálezu mj. uvedl, že „v posuzované věci tato mezera [v právu – pozn. autorky] konkrétně spočívala v tom, že ústavní pořádek zaručuje určité bezprostředně aplikovatelné (tzv. sefl-executing ve smyslu terminologie práva mezinárodních smluv a čl. 41 odst. 1 Listiny) základní právo nebo svobodu, avšak výslovně neupravuje cestu k jeho realizaci, ačkoli v právním řádu jsou k dispozici obdobné instituty, které by realizaci takového ústavně zaručeného práva či svobody zajistily. To, že v našem právním řádu není obsažena obecná úprava mediálního práva včetně problematiky právních vztahů vznikajících v souvislosti se zpravodajstvím v internetu, ještě neznamená, že nelze na základě celého právního řádu zkonstruovat (nikoli tvořit) právní normy, které mají obecnou povahu a na jejichž základě pak lze problémy regulace médií řešit. Na takovém základě pak možno zaplnit mezeru existující v mediálním právu jako komplexním odvětví právního řádu z hlediska ochrany základních práv a svobod zaručených v čl. 10 a 17 Listiny. Neexistuje-li proto dosud v mediálním právu výslovná konkrétní úprava chránící tato práva a svobody v prostředí internetu, lze analogicky využít právních institutů, které mají obecnou povahu, nejsou vázány výlučně na určitý typ informačního média a jsou způsobilé takovou ochranu poskytnout. Není pochyb o tom, že tiskový zákon, popř. zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání, nejsou určeny k tomu, aby upravovaly, kdo, kdy a jak může provozovat internetové zpravodajství (registrace, dohled apod.), takže např. tiskovinu za ně považovat nelze. Problém však spočívá v tom, z jakého pohledu věc srovnáváme. Nejde o hledisko registrace, správního řízení apod., nýbrž o řešení situace, kdy někdo v nějakém médiu zasáhne do základních práv a svobod chráněných v čl. 10, popř. čl. 17 Listiny. Je-li přitom k nápravě (v rámci ochranné funkce státu) možné využít již existujícího právního institutu, zde práva na odpověď a dodatečného sdělení, je to ústavně konformní, či dokonce nevyhnutelné. [...] Bylo by pak nepřijatelné, kdyby v některých srovnatelných situacích mediální právo ochranu poskytovalo, a v jiných, s ještě závažnějšími důsledky pro dotčené nositele základních práv a svobod nikoli, ačkoli je zde závazek státu poskytovat ochranu (viz sub 33) plynoucí přímo z použitelných ustanovení Listiny, jakými jsou v posuzované věci její čl. 10 a 17. [...] Zasáhne-li proto někdo prostřednictvím nějakého média do základních práv a svobod jiného, pak lze využít prostředky, kterými by takový zásah mohl být bez potíží v jiné části

mediálního práva napraven. To je právě případ posuzované věci. Internet (jako globální počítačová síť bez centrálního řízení) a tisk jsou odlišné z hlediska mediálního práva, jde-li o registraci, její pravidla, vydávání, šíření atd., ale na poli ochrany základních práv a svobod je jim společné to, že mohou být nositeli informace, která poškozuje důstojnost, čest, dobré jméno, pověst dotčené osoby. Taková aplikace pak není svévolí, nýbrž naopak plněním ochranné funkce státu, neboť jde navíc o řešení, které nelze považovat za výraz neakceptovatelné svévole (sub 31). Ústavní soud se navíc mohl omezit ve svých závěrech na skutkové okolnosti, které s vydáváním tisku, popř. s provozováním vysílání (i rozhlas a televize mají své internetové zpravodajské mutace) velmi úzce souvisejí.⁷⁷³ Ústavní soud dále vyšel ze skutečnosti, že podle § 1 tiskového zákona tento zákon upravuje práva a povinnosti (mj.) vydavatele periodického tisku. Žalovaná v řízení před obecnými soudy byla vydavatelkou, která vydává periodický tisk, a tudíž jí svědčí i povinnosti stanovené v § 10 a 11 tiskového zákona. Byť uvedená ustanovení hovoří výslovně o periodickém tisku ve smyslu tiskového zákona, v daném případě tento tisk měl a má svou internetovou mutaci. Dle Ústavního soudu pak bylo třeba vztáhnout uvedené povinnosti *per analogiam* i na ni; nejde přitom o vytváření povinnosti nové, ale jen o modifikaci povinnosti stávající pro poměry zmíněné internetové mutace periodického tisku při zajištění ochrany základních práv a svobod. Podstatné přitom podle Ústavního soudu bylo, že se tak děje za situace, kdy obecné soudy mají povinnost vyřešit střet dvou ústavně zaručených základních práv, resp. svobod – svobody tisku ve smyslu čl. 17 odst. 1 a 2 Listiny na straně jedné, a již zmíněného práva na lidskou důstojnost, čest a příp. ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života podle čl. 10 odst. 1 a 2 Listiny na straně druhé. Podle Ústavního soudu se § 10 a 11 tiskového zákona se použije přiměřeně, a to takovým způsobem, aby případným soudním rozhodnutím uložená povinnost reflektovala specifika tzv. nových médií.

Uvedený náleží podle mě naznačuje cestu, kterou by se Ústavní soud mohl vydat v případě, že by se k němu dostala věc, která by byla obdobná této, avšak týkala by se televizního vysílání a audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Myslím, že by to nebyla špatná cesta. Z určitých hledisek jsou lineární a nelineární audiovizuální mediální služby odlišné a je proto třeba s nimi i odlišně zacházet. Některé aspekty naopak mají společné a není proto pro takové odlišné zacházení důvod. Obdobně jako v případě internetového zpravodajství a tisku je jim společné například to, že mohou být nositeli informace, která může poškodit důstojnost, čest, dobré jméno a pověst dotčené osoby. Podstatným přitom není to, na jakém mediálním nosiči, resp. prostřednictvím jakého typu audiovizuální mediální služby došlo k zásahu do právní sféry

⁷⁷³ Nález Ústavního soudu ze dne 23. 6. 2020, sp. zn. IV. ÚS 2257/18.

dané osoby, nýbrž to, že k tomuto zásahu došlo. S Ústavním soudem pak nelze než souhlasit, že je nepřijatelné, aby v některých situacích mediální právo ochranu poskytovalo, a v jiných srovnatelných (obdobných) situacích, s ještě závažnějšími důsledky pro dotčené nositele základních práv a svobod nikoli, ačkoli je zde závazek státu poskytovat jim ochranu plynoucí z přímo použitelných ustanovení Listiny základních práv a svobod.

Uvedený náleží je podle mě možné považovat rovněž za apel na zákonodárce, aby chránil práva osob stejným způsobem, bez ohledu na to, zda je do nich zasaženo v tradičním médiu typu televizního vysílání nebo v (stále ještě svým způsobem) novém médiu typu audiovizuální mediální služba na vyžádání. Ačkoliv se může zdát, že Ústavní soud tuto cestu k ochraně již otevřel, domnívám se, že je vhodnější požadovat „nápravu“ po zákonodárci a neponechávat tíhu na dotčených osobách. Úspěšné domáhání se práv na základě analogického využití institutů zakotvených v ZRTV také pro audiovizuální mediální služby na vyžádání totiž předpokládá znalost nálezů Ústavního soudu ze strany těchto zasažených osob, popř. jejich právních zástupců, aby vůbec věděli, že se na obecné soudy stojí za to obracet; nemají-li tuto znalost, potřebují odhodlání domáhat se svých práv až u Ústavního soudu.

Závěr

Ve své disertační práci jsem se zabývala právní úpravou audiovizuálních mediálních služeb. Jelikož se jedná o širokou a neustále se rozvíjející a proměňující oblast, vymezila jsem si na začátku své práce konkrétní aktuální témata, jimž jsem se ve svém výzkumu věnovala a na nichž jsem následně ilustrovala obecnější úvahy.

Nejprve jsem analyzovala vývoj audiovizuálních mediálních služeb v České republice, vysvětlila pojem audiovizuální mediální služba a celé téma jsem zasadila do regulačního rámce. Poté jsem se podrobně zabývala oprávněními k provozování audiovizuálních mediálních služeb, systémem audiovizuálních mediálních služeb, financováním audiovizuálních mediálních služeb, povinnostmi provozovatelů, resp. poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb a odpovědností za obsah audiovizuálních mediálních služeb. V každé této části jsem se zaměřila na jevy, které byly podstatné pro zodpovězení stanovených výzkumných otázek.

Pro lepší přehlednost tyto své základní výzkumné otázky zopakuji. Ve stručnosti uvedu rovněž odpovědi; v detailech pak odkazuji na jednotlivé kapitoly a především na v nich obsažené dílčí závěry.

- 1) Jsou normy správního práva regulující audiovizuální mediální služby způsobilé ovlivnit vývoj audiovizuálních mediálních služeb v České republice či situaci na trhu audiovizuálních mediálních služeb v České republice?

Není pochyb o tom, že prostředí audiovizuálních mediálních služeb, příslušný technologický, technický, společenský a kulturní vývoj a další neprávní skutečnosti mají vliv na podobu právních předpisů. Jedná se o prameny práva v materiálním smyslu, o příčiny, proč je obsah právního řádu takový, jaký je. Tato výzkumná otázka uvedené v podstatě otočila a směřovala na to, zda jsou prameny práva ve formálním smyslu, tj. příslušné právní normy schopny ovlivnit svůj předmět. Konkrétně tedy zda má české správní právo potenciál ovlivnit vývoj audiovizuálních mediálních služeb či situaci na trhu audiovizuálních mediálních služeb v České republice.

Odpověď na tuto výzkumnou otázku je možné najít především v páté kapitole, jež byla věnována oprávněním k provozování audiovizuálních mediálních služeb. Vyslovila jsem v ní názor, že normy správního práva tento potenciál mají. Za tímto účelem jsem zkoumala koncesní princip v právní úpravě oprávnění k provozování audiovizuálních mediálních služeb. Porovnávala jsem vývoj právní úpravy, technologické možnosti a realitu audiovizuálního mediálního prostředí a zjistila jsem, že užití či naopak neuzití koncesního principu při udělování oprávnění k provozování televizního vysílání mělo

vliv na počet provozovatelů televizního vysílání. Jinou otázkou pak bylo, zda a případně čím byla regulace počtu provozovatelů televizního vysílání odůvodněna.

Ve stručnosti přitom lze shrnout, že v současné úpravě audiovizuálních mediálních služeb je možné za koncesi považovat pouze oprávnění k provozování televizního vysílání (licenci), pokud jde o zemské analogové vysílání šířené prostřednictvím vysílačů. V případě ostatních způsobů vysílání je na udělení příslušné licence při splnění zákonných podmínek právní nárok a není tedy na místě hovořit o koncesi. V minulosti se však koncesní princip uplatnil nejen u vysílání prostřednictvím vysílačů, tj. u kmitočtového spektra, které je ze své podstaty limitované a vyžaduje tudíž regulaci počtu jeho uživatelů, nýbrž i u vysílání prostřednictvím satelitů a kabelových rozvodů. Zákodárce tak v minulosti reguloval počet provozovatelů televizního vysílání bez ohledu na způsob vysílání. Tento režim byl změněn až novelou zákona č. 468/1991 Sb. provedenou k 1. 1. 1996, která ponechala koncesní režim pouze ve vztahu k vysílání prostřednictvím vysílačů a ve vztahu k televiznímu vysílání prostřednictvím satelitu a/nebo prostřednictvím kabelových rozvodů tento režim rozvolnila. Počet provozovatelů televizního vysílání prostřednictvím satelitů a kabelových rozvodů následně prokazatelně vzrostl. U satelitního vysílání byl tento nárůst pomalejší, což však lze vysvětlit spíše ekonomickou náročností než nezájmem provozovatelů vysílání. Důsledkem původní právní úpravy pak bylo právě i to, že Česká republika započala s provozováním satelitního televizního vysílání později než okolní státy.

2) Je v současné době, s ohledem na konvergenci audiovizuálních médií, opodstatněné rozdílně zacházet s provozovateli televizního vysílání a s poskytovateli audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, zejména pokud jde o oprávnění k činnosti a o zákonem uložené povinnosti?

Tato výzkumná otázka směřovala na to, zda jsou s ohledem na technologický a společenský vývoj odůvodněné rozdíly v regulaci televizního vysílání a v regulaci audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Odpověď na tuto otázku je třeba hledat v celé práci, zejména však v kapitole páté, věnované oprávněním k provozování audiovizuálních mediálních služeb, a v kapitole osmé, deváté, desáté, které se věnují povinnostem poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb, jakož i v kapitole jedenácté, která se týká odpovědnosti za audiovizuální mediální obsah (k tomu však viz především třetí výzkumnou otázku).

Co se týče oprávnění k provozování audiovizuálních mediálních služeb, domnívám se, že za situace, kdy je koncesní princip uplatňován pouze v případě televizního vysílání

prostřednictvím vysílačů, u nějž je tento režim odůvodněný faktickou limitovaností kmitočtového spektra, a u ostatních typů vysílání je na danou licenci za splnění zákonných předpokladů právní nárok, nepředstavuje rozdílný přístup k televiznímu vysílání a audiovizuálním mediálním službám problémem. Jakkoli je v případě audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání uplatňován ještě liberálnější přístup než v případě televizního vysílání prostřednictvím družic, kabelových systémů a zvláštních přenosových systémů, tento režim sám o sobě netvoří zásadní překážku pro vstup na trh či jinou neodůvodněnou podmínku.

V dílčích závěrech obsažených v osmé kapitole jsem shrnula a roztrídila povinnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb. Vyplynulo, že mnohé povinnosti provozovatelů televizního vysílání a poskytovatelů audiovizuálních služeb na vyžádání se překrývají či jsou obdobné. Zásadní odlišnosti jsem však spatřovala v povinnosti provozovatelů televizního vysílání poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů, resp. zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivní a vyváženosti, jakož i dodržovat pravidla stanovená v souvislosti s volebními kampaněmi, a rovněž tak v povinnosti provozovatelů televizního vysílání poskytnout nezbytný vysílací čas. Na tyto povinnosti jsem se proto zaměřila více.

V dílčích závěrech ke kapitole týkající se objektivní a vyváženosti jsem vyslovila názor, že je vhodné uvažovat nad tím, zda tyto povinnosti, zejména pokud jde o zpravodajské pořady, nerozšířit rovněž na poskytovatele audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Právní úprava totiž zřejmě neposkytuje jiný důvod k rozdílnému zacházení, než je historický vývoj a kontext jejího vzniku.

V dílčích závěrech ke kapitole týkající se oznámení ve veřejném zájmu jsem vyslovila názor, že je na místě uvažovat o tom, jak by mělo informování veřejnosti státními orgány, resp. orgány území samosprávy probíhat do budoucna. Povinnost uveřejňovat oznámení ve veřejném zájmu je totiž stanovena výlučně provozovatelům „klasického“ televizního vysílání a ostatní služby při této povinnosti pomíjí. Stávající právní úprava tak vůbec nereflektuje současné trendy, včetně využívání audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a služeb platform, resp. sledování videí „na internetu“.

Lze shrnout, že jsem dospěla k závěru, že jednotná regulace pro obě audiovizuální mediální služby bez rozdílu není žádoucí, neboť i přes sblížení těchto služeb mezi nimi určité rozdíly zůstávají a tyto rozdíly není důvod nerespektovat, spíše naopak. Na druhou stranu však existuje řada povinností, u kterých je rozdílné zacházení složitěji

vysvětlitelné, resp. lze jej vysvětlit v podstatě pouze historickým vývojem a nikoliv současným stavem v oblasti audiovizuálních mediálních služeb. Mám za to, že v těchto případech, kdy není dán důvod k rozdílnému přístupu povahou té které služby, je na místě právní úpravu přehodnotit a sjednotit.

3) Jakými (zákonnými) způsoby je možné ovlivňovat obsah audiovizuálních mediálních služeb a zasahovat do něj? Kdo za obsah audiovizuálních mediálních služeb odpovídá?

Tato výzkumná otázka byla zaměřena na to, jakými zákonnými způsoby je možné zasahovat do obsahu televizního vysílání a do obsahu audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a fakticky tak ovlivňovat jeho konečnou podobu, a dále na to, kdo za daný audiovizuální mediální obsah odpovídá. Odpověď na tuto otázku je podrobně rozepsána v kapitole jedenácté, která je věnována právě odpovědnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb, s přirozenými přesahy do dalších kapitol.

Ve své práci jsem identifikovala, jaké zákonné způsoby ovlivňování obsahu české právo zná, včetně způsobů, které primárně sledují jiný cíl a jejichž vliv na obsah je tak spíše vedlejším efektem. Analyzovala jsem, jakou odpovědnost mají poskytovatelé audiovizuálních mediálních služeb, s důrazem na právní odpovědnost za poskytnutý obsah. Zjistila jsem, že v právní úpravě odpovědnosti provozovatelů televizního vysílání a poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb je možné nalézt řadu rozdílů, z nichž některé jsou opodstatněné a některé nikoliv. I v tomto případě mám za to, že není-li důvod k rozdílnému přístupu dán povahou té které služby, nýbrž toliko historickým vývojem, který vede k odlišování „tradičních“ médií a „nových“ médií, je vhodné přemýšlet nad tím, zda právní úpravu nepřehodnotit a nesjednotit.

V této souvislosti vyvstává rovněž otázka, zda, případně proč je potřeba, aby právo vůbec poskytovalo nástroje umožňující ovlivňovat obsah audiovizuálních mediálních služeb. Vzhledem k tomu, jak všudypřítomné audiovizuální mediální služby v životech lidí jsou, se domnívám, že taková potřeba existuje, a to zejména pokud jde o ochranu nezletilých před určitým škodlivým typem obsahu nebo pokud jde o možnost efektivně šířit informace v krizových situacích. Současně je však nutné veškerá taková ovlivnění vnímat v kontextu toho, že představují zásahy do svobody projevu uskutečňované prostřednictvím pořadů vysílaných v audiovizuálních médiích. Jelikož se jedná o základní právo, resp. svobodu chráněnou i na ústavní úrovni, je třeba přistupovat k této problematice obezřetně.

4) Reaguje česká (správně)právní úprava na vývoj na trhu audiovizuálních mediálních služeb, nebo za ním zaostává, a pokud zaostává, jaké to má či může mít následky?

Tato výzkumná otázka se soustředí na analýzu stavu současné české právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb a případné úvahy *de lege ferenda*. Odpověď na ni nelze nalézt soustředěnou v jedné kapitole, ale prostupuje průběžně celou práci.

V první kapitole jsem analyzovala vývoj audiovizuálních mediálních služeb v České republice ve vztahu k příslušné právní úpravě. Z podaného vývoje je podle mě patrné, s jakými problémy se právní úprava potýká a z jakých důvodů může zaostávat – jedná se především o proměnlivost předmětu regulace v důsledku technologického a technického vývoje a s tím souvisejících změn v chování příjemců daných služeb.

V druhé kapitole jsem se zabývala pojmem audiovizuální mediální služba a ve třetí kapitole jsem se věnovala právnímu rámci. Na pojmu audiovizuální mediální služba a na směrnici o AVMS je podle mě velmi snadno možné pozorovat proměnlivost předmětu regulace. Pojem audiovizuální mediální služba původně zahrnoval pouze televizní vysílání a dnes zahrnuje televizní vysílání a audiovizuální mediální služby na vyžádání. Směrnice o AVMS pak pod regulační rámec audiovizuálních mediálních služeb – nikoliv však pod pojem audiovizuální mediální služby – zahrnuje i služby platform. Na tomto vývoji je možné pozorovat rovněž to, že český zákonodárce na změny v oblasti audiovizuálních mediálních služeb reaguje pomalu a bez podnětů zejména ze strany Evropské unie by pravděpodobně reagoval ještě pomaleji. V důsledku směrnice o AVMS, resp. jejích změn totiž nejen pravidelně dochází k novelizacím stávajících zákonů, ale nové zákony jsou také přijímány. Tak například důvodová zpráva k ZAVMSV sice uvádí, že i bez nutnosti implementace směrnice o AVMSV by bylo nutné právní úpravu upravit (a kromě nutnosti implementace uvádí jako důvod zejm. technologický vývoj, konvergenci technologií a služeb k dodávání obsahu pomocí internetového protokolu, rozšiřování škály přístrojů pro audiovizuální příjem v domácnostech, vývoj reklamních metod, společenské a kulturní změny, to, že děti se stále více samostatně rozhodují o tom, co budou sledovat, integraci vnitřního evropského trhu a neodůvoditelnost rozdílné regulaci různých forem poskytování téhož nebo podobného obsahu), na druhou stranu však právě nutnost implementace byla tím impulsem, který k přijetí zákona vedl. Důvodová zpráva k zákonu o službách platform pak výslovně uvádí, že navrhovaná právní úprava má jediný cíl, a to implementovat do českého právního řádu právní úpravu směrnice, ačkoliv dále vývoj audiovizuálního mediálního prostředí a důvody k revizi směrnice nesporně. Služby platform sice nejsou audiovizuálními mediálními službami,

avšak jistě není vhodné jejich existenci v kontextu audiovizuálních mediálních služeb opomíjet. Na celém právním rámci je pak možné vidět, že česká právní úprava audiovizuálních mediálních služeb je rozptýlena do řady právních předpisů, které vznikaly v různých dobách a byly zpravidla opakovaně novelizovány.

V páté kapitole jsem analyzovala oprávnění k provozování audiovizuálních mediálních služeb. Jak již bylo uvedeno výše, na užití koncesního principu jsem ukázala, že české správní předpisy mají potenciál ovlivnit realitu na trhu audiovizuálních mediálních služeb. Jednalo se rovněž o případ zaostávání českého zákonodárce za technologickým a technickým vývojem, nejedná se však již o problém současné právní úpravy. Mám však za to, že to je další dobrý důvod kvalitu a aktuálnost právního rámce nepodceňovat.

V šesté kapitole jsem se věnovala České televizi a tzv. duálnímu systému. Tato kapitola byla zahrnuta pro účely této práce pro pochopení dalších otázek, zejména financování audiovizuálních mediálních služeb a povinností jejich poskytovatelů, samostatně jsem však aktuálnost právní úpravy České televize neanalyzovala a České televizi se v tomto ohledu kriticky nevěnovala.

V sedmé kapitole jsem analyzovala financování audiovizuálních mediálních služeb. V tomto ohledu lze rozlišovat dvě situace. Jednak právní úpravu, která omezuje podnikání poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb, zejména tím, že nastavuje limity pro obchodní sdělení, a jednak právní úpravu specifického způsobu financování televize veřejné služby, tj. televizního poplatku. V první situaci je opět patrný značný vliv Evropské unie, která nutí českého zákonodárce k novelizacím stávajících zákonů. V druhé situaci takový vliv patrný není; mezinárodní vodítka zde sice nalézt lze, nicméně jedná se spíše o obecné koncepce a ideály. Může to být pouze shoda náhod, je však skutečností, že zákon o TV poplatcích byl v posledních letech novelizován pouze minimálně. V dílčích závěrech týkajících se televizních poplatků jsem pak rovněž vyslovila názor týkající se vztahu právní úpravy a vývoje, a sice že zákonodárce v právní úpravě televizního poplatku za technickým, technologickým i společenským vývojem zaostává, neboť na příslušné změny nikterak nereflexuje. Současná legislativní definice televizního příjemce a poplatníka televizního poplatku z tohoto důvodu také vede k řadě paradoxních situací.

V osmé, deváté a desáté kapitole jsem se zabývala povinnostmi provozovatelů, resp. poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb; v jedenácté kapitole pak odpovědností za audiovizuální mediální obsah. Ve vztahu k současné právní úpravě považuji za zásadní

závěry učiněné k druhé a třetí výzkumné otázce, pokud jde o neodůvodněné rozlišování mezi provozovateli televizního vysílání a poskytovateli audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Mám za to, že současná právní úprava vykazuje nedostatky v těch situacích, kdy povaha těchto služeb vzhledem k jejich vývoji a konvergenci již nadále neodůvodňuje rozdílné zacházení. Právní úprava totiž tyto rozdíly nikterak nevysvětluje a ani neodstraňuje. To může vést k nežádoucím situacím v řadě oblastí, například v nemožnosti státu efektivně sdělovat oznámení ve veřejném zájmu určité části společnosti, jež nesleduje klasické televizní vysílání, nýbrž audiovizuální mediální obsah přijímá jinými způsoby, či nemožnosti dotčené osoby dovolávat se ochrany svých práv stejným způsobem (nebo minimálně stejně snadným a předvídatelným způsobem) v případě zveřejnění určité informace v lineárním televizním vysílání a v případě zveřejnění totožné informace v ryze „internetové televizi“ fungující jako audiovizuální mediální služba na vyžádání.

Vzhledem ke všem uvedeným jednotlivým nedostatkům i k celkovému současnému pojetí právní úpravy jsem přesvědčená, že by si české mediální zákony zasloužily spíše koncepční revizi než řadu dalších novelizací či přidávání nových zákonů pro „nové“ služby, a to zpravidla pouze z nutnosti vzhledem k závazkům České republiky vyplývajícím jí z členství v Evropské unii. Nemyslím si, že by existoval jeden správný návod, jak na to, ani že je možné najít v zahraničních úpravách dokonalý vzor k „okopírování“. Jistě je však možné přistoupit k právní úpravě audiovizuálních mediálních služeb systematicky a jednotně a přizpůsobit ji dnešní „internetové“ době, zejména tomu, jakým způsobem je v současnosti audiovizuální mediální obsah nejen vytvářen a vysílán, nýbrž také přijímán a konzumován.

5) Jaká je budoucnost právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb?

S ohledem na zaměření celé práce je tato výzkumná otázka nasnadě; přesto na ni nedokážu uspokojivě odpovědět. Nejsem totiž schopná předpovědět, zda, případně jak se k právní úpravě audiovizuálních mediálních služeb postaví zákonodárce. Jsem schopná toliko odhadnout některé jeho kroky či vyslovit svou představu o tom, jak by postupovat měl nebo neměl a jaké to může mít důsledky.

Domnívám se, že budoucnost české právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb bude i nadále z velké části ovlivněna unijní úpravou. Jsem přesvědčena o tom, že je vhodné, aby se pro příště nejednalo o plnění požadavků Evropské unie na poslední chvíli, v minimální míře, prostou novelizací stávajících předpisů či přidáváním nových. Věřím, že by naopak stálo za to právní úpravu audiovizuálních mediálních služeb uchopit

systematicky a jako celek a přizpůsobit ji dnešnímu stavu trhu, techniky, technologií i chování příjemců těchto služeb, zároveň však pamatovat na to, že ani tento stav nezůstane neměnný. Myslím si, že právní úprava televizního vysílání a audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání by se měla sblížovat, že by ze zorného pole zákonodárce neměly vypadnout různé „podobné“ služby, jako jsou dnes především služby platformy, a že by mělo být pamatováno na to, že se mohou objevit také nové služby či nové podoby služeb stávajících. V tomto směru se nabízí například cesta jednotného právního základu pro veškeré mediální služby, na kterém by pak bylo stavěno a ze kterého by byly stanoveny odchylky v případě jednotlivých služeb.

Disertační práce si kladla za cíl pojednat o právní úpravě audiovizuálních mediálních služeb v České republice s ohledem na výzvy, kterým právní úprava aktuálně čelí a kterými je podle mě potřeba se nyní zabývat, jakož i s ohledem na dopady, které na audiovizuální mediální služby právní úprava má, a to z perspektivy správního práva. Věřím, že tento cíl byl naplněn a že jsem současně odpověděla na všechny v úvodu práce vytyčené základní výzkumné otázky.

Seznam zkratek

autorský zákon	zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
ČT	Česká televize
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
ERGA	Evropská skupina regulačních orgánů pro audiovizuální mediální služby
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
EU	Evropská unie
EÚLP	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
informační zákon	zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
krizový zákon	zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon)
Rada ČT	Rada České televize
revidovaná směrnice o AVMS	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) (kodifikované znění), ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu
RRTV	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
směrnice o AVMS	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) (kodifikované znění)
soudní řád správní	zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
SpŘ	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
tiskový zákon	zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon)
trestní zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů

zákon o elektronických komunikacích	zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
zákon o některých službách informační společnosti	zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti)
zákon o ochraně veřejného zdraví	zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů
zákon o regulaci reklamy	zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání
zákon o službách platforem	zákon č. 242/2022 Sb., o službách platforem pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platforem pro sdílení videonahrávek)
zákon o TV poplatcích	zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů
zákon o volbách do EP	zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů
zákon o volbách do PČR	zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů
zákon o volbě prezidenta	zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky)
ZAVMSV	zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání)
ZČT	zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi
ZRTV	zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů

Seznam použitých zdrojů

Monografie, učebnice a komentáře

- [1] BAKEŠ, Milan, KARFÍKOVÁ, Marie, KOTÁB, Petr, MARKOVÁ, Hana a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 552 s. ISBN 978-80-7400-440-7.
- [2] BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019. 456 s. ISBN 978-80-271-0553-3.
- [3] BOGUSZAK, Jiří, ČAPEK, Jiří, GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. Praha: ASPI Publishing, 2004. 324 s. ISBN 80-7357-030-0.
- [4] CARAMANI, Daniele. *Comparative Politics*. 4. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2017. 605 s. ISBN 978-0-19-873742-1.
- [5] HÁCHA, Emil, HOETZEL, Jiří, WEYR, František, LAŠTOVKA, Karel. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 2. svazek. Brno: Polygrafia, 1932.
- [6] HÁCHA, Emil, HOETZEL, Jiří, WEYR, František, LAŠTOVKA, Karel. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. 3. svazek. Praha: Eurolex Bohemia, 2000, 960 s. ISBN 80-902752-7-3.
- [7] HALADA, Jan, OSVALDOVÁ, Barbora. (eds.) *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 302 s. ISBN 978-80-246-3752-5.
- [8] HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 600 s. ISBN 978-80-7400-624-1.
- [9] HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1450 s., dostupné v systému Beck-online. ISBN 978-80-7400-059-1.
- [10] HOETZEL, Jiří. *Československé správní právo: část všeobecná*. Druhé přepracované vydání. Praha: Melantrich, 1937.
- [11] HOLCOVÁ, Irena a kol. *Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů): komentář*. Praha: Wolters Kluwer, stav k 17. 4. 2019, dostupné v systému Aspi. ISBN 978-80-7598-049-6.
- [12] HUDEC, Antonín. *Spoje slovem i obrazem*, 1. vydání. Praha: Nakladatelství dopravy a spojů, 1973. 160 s.
- [13] CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr, URBÁNEK, Jiří. *Mediální právo. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 560 s., dostupné v systému Beck-online. ISBN 978-80-7400-725-5.
- [14] CHUDOMELOVÁ, Zuzana, BERAN, Marek, JADRNÝ, Vratislav, NĚMEČKOVÁ, Šárka, NOVÁK, Jaromír. *Zákon o elektronických komunikacích: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 532 s, dostupné v systému Aspi. ISBN 978-80-7552-100-2.
- [15] KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 568 s. ISBN 978-80-7400-727-9.
- [16] KOVARIK, Bill. *Revolutions in Communication : Media History from Gutenberg to the Digital Age*. 2nd ed. New York: Bloomsbury Publishing US, 2016, 1 online resource. 481 s. ISBN 1-62892-480-2.

- [17] KROUPA, Jiří a kol. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 248 s. ISBN 978-80-210-4884-3.
- [18] KŘÍŽ, Jiří, SEDLÁK, Petr *Audiovizuální a datové konvergence*, 1. vydání. Brno: CERM, 2012. 476 s. ISBN 978-80-7204-784-0.
- [19] MAISNER, Martin, VANÍČEK, Zdeněk. *Odpovědnost za obsah přenosu v elektronických komunikacích*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 148 s. ISBN 978-80-7357-964-7.
- [20] PAVLÍČEK, Václav. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. 2., dopl. a podstatně rozš. vyd. Praha: Linde, 2002. 1164 s. ISBN 80-7201-391-2.
- [21] POUPEROVÁ, Olga. *Institucionální aspekty regulace médií*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 256 s. ISBN 978-80-7552-335-8.
- [22] PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9.
- [23] PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd., (V nakl. Doplněk 3.). Brno: Doplněk, 2012. 428 s. ISBN 978-80-7239-281-0.
- [24] REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 328 s. ISBN 80-7178-926-7.
- [25] ROZEHNAL, Aleš. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, stav k 31. 8. 2017, dostupné v systému Aspi. ISBN 978-80-7357-628-8.
- [26] SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 512 s. ISBN 978-80-7598-564-4.
- [27] SOKOL, Tomáš. *Tisk a právo*. Praha: Orac, 2001. 135 s. ISBN 80-86199-17-7.
- [28] ŠTOLL, Martin. *1.5.1953 - zahájení televizního vysílání: zrození televizního národa*. 1. vydání. Praha: Havran, 2011. 212 s. ISBN 978-80-87341-06-3.
- [29] TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1320 s., dostupné v systému Beck-online. ISBN 978-80-7400-748-4.
- [30] TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. 192 s. ISBN 80-7367-096-8.
- [31] VANÍČEK, Zdeněk, MATES, Pavel, NIELSEN, Tomáš. *Zákon o elektronických komunikacích: Komentář*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Nakladatelství Linde, 2014. 560 s., dostupné v systému Aspi. ISBN 978-80-7201-944-1.
- [32] VANÍČEK, Jiří, VODEHNAL, Ondřej. *Krizový zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 364 s. ISBN 978-80-7552-787-5.
- [33] VLACHOVÁ, Barbora. *Zákon o elektronických komunikacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 536 s., dostupné v systému Beck-online. ISBN 978-80-7400-632-6.

Odborné články a příspěvky ve sbornících:

- [1] BEŇA, Josef. Jak budeme říkat televizi? *Československá pošta – telegraf – telefon*. Ročník XVIII, č. 7.
- [2] HANDRLICA, Jakub. Ke koncepci tzv. „nezávislých regulačních orgánů“ a k problematice jejich „nezávislosti“. *Správní právo*. 2005, 38(4). ISSN 2788-2241.
- [3] HANDRLICA, Jakub. Jednání soukromoprávních subjektů s důsledky ve sféře veřejného práva. In: HANDRLICA, Jakub (ed.). *Veřejné právo a právo soukromé: aktuální tendence a výzvy veřejnoprávní úpravy plynoucí z problematiky právního dualismu*. Praha: Eva Rozkotová, 2014. 248 s. ISBN 978-80-87488-20-1.

- [4] KLIMKIEWICZ, Beata. Between Autonomy and Dependency: Funding Mechanisms of Public Service Media in Selected European Countries. In: ARRIAZA IBARRA, Karen, NOWAK, Eva, KUHN, Raymond. (eds) *Public service media in Europe: a comparative approach*. Abingdon/New York: Routledge, 2015. 239 s. ISBN 978-1-138-02068-9.
- [5] KOHAJDA, Michael. Daňový charakter některých poplatků. In: *Pocta Milani Bakešovi k 70. narozeninám*. Praha: Leges, 2009. 456 s. ISBN 978-80-87212-23-3.
- [6] NORD, Lars W. Why Is Public Service Media Content As It Is? A Comparison of Principles and Practices in Six EU Countries. In: ARRIAZA IBARRA, Karen, NOWAK, Eva, KUHN, Raymond. (eds) *Public service media in Europe: a comparative approach*. Abingdon/New York: Routledge, 2015. 239 s. ISBN 978-1-138-02068-9.
- [7] POMAHAČ, Richard. Soudní dvůr EU, C-622/17. *Právní rozhledy*. 2019, č. 18. ISSN 1210-6410.
- [8] POUPEROVÁ, Olga. Audiovizuální mediální služby na vyžádání. *Právní rozhledy*. 2011, č. 10. ISSN 1210-6410.
- [9] POUPEROVÁ, Olga. Nezávislé správní úřady. *Správní právo*. 2014, 47(4). ISSN 2788-2241.
- [10] POUPEROVÁ, Olga. Povaha rozhlasových a televizních poplatků. In: HANDRLICA, Jakub (ed.). *Veřejné právo a právo soukromé: aktuální tendence a výzvy veřejnoprávní úpravy plynoucí z problematiky právního dualismu*. Praha: Eva Rozkotová, 2014. 248 s. ISBN 978-80-87488-20-1.
- [11] POUPEROVÁ, Olga. Stažení volebního spotu Národní strany z programu České televize. *Právní rozhledy*. 2009, č. 17. ISSN 1210-6410.
- [12] POUPEROVÁ, Olga. Vysílání veřejné služby v kontextu základních práv. *Správní právo*. 2016, 49(2), ISSN 2788-2241.
- [13] PROUZA, Daniel. (Trestně?) právní postih nezaplacení televizních a rozhlasových poplatků. *Trestněprávní revue*. 2020, č. 3. ISSN 1213-5313.
- [14] STAŠA, Josef. Nad významy termínu „opatření“ v předpisech správního práva. *Právní rozhledy*. 2017, č. 22. ISSN 1210-6410.
- [15] SVOBODA, Tomáš, HEJČ, David. K povaze „krizových opatření“, odpovědnosti za škodu a ochraně subjektivních práv (1. část). *Právní rozhledy*. 2021, č. 9. ISSN 1210-6410.

Elektronické odborné publikace

- [1] ACSAY, Ludovit. Právo elektronických komunikací v ČR. *Revue pro právo a technologie*. [online]. Ústav práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity, 2010, č. 2. ISSN 1805-2797 [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/4005>.
- [2] BARTOŇ, Michal. Stručný nástin historického vývoje právní úpravy regulace sdělovacích prostředků na území ČR. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Iuridica*. [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, 5/6-2003, 2004. ISSN 1212-107X [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: http://oldwww.upol.cz/fileadmin/user_upload/Veda/AUPO/AUPO_Iuridica_5_6.pdf.
- [3] BELLEFLAMME, Paul, LAMBERT, Thomas, SCHWIENBACHER, Armin. *Crowdfunding: tapping the right crowd* [online]. Červen 2011 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/228263793_Crowdfunding_Tapping_the_Right_Crowd.

- [4] BENNETT, Lucy, CHIN, Bertha, JONES, Bethan. Crowdfunding: A New Media & Society special issue. *New Media & Society* [online]. SAGE Publications, 2014, 17(2). ISSN 1461-7315 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1461444814558906>.
- [5] BLÁZQUEZ, Francisco Javier Cabrera, CAPPELLO, Maja, MILLA, Julio Talavera, VALAIS, Sophie. *Governance and independence of public service media* [online]. Štrasburk: European Audiovisual Observatory, 2022. ISSN 2079-1062 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/iris-plus-2022en1-governance-and-independence-of-public-service-media/1680a59a76>.
- [6] BUONANNO, Milly. Thematic Issue on The End of Television (Not Yet): Editor's Introduction. *Media and Communication* [online]. 2016, 4(3). ISSN 2183-2439 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.cogitatiopress.com/mediaandcommunication/article/viewFile/661/661>.
- [7] FRANQUET, Rosa, RICHERI, Giuseppe, HIBBERD, Matthew. The Introduction of Commercial Broadcasting to Europe. In: ARNOLD, Klaus, PRESTON, Paschal, KINNEBROCK, Susanne. *The Handbook of European Communication History* [online]. John Wiley & Sons, Inc., 2019. ISBN 978-11-191-6178-3 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/9781119161783.ch14>.
- [8] JAKUBOWICZ, Karol. *Media revolution in Europe: ahead of the curve* [online]. Council of Europe, 2011. ISBN 978-92-871-6939-6 [cit. 29. 12. 2022]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/media-revolution-in-europe-web-16x24/1680984bb6>.
- [9] JEŠUTOVÁ, Eva a kol. *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu* [online]. Praha: Český rozhlas, 2003. 667 s. ISBN 80-86762-00-9 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/od-mikrofonu-k-posluchacum-7983925>.
- [10] HÁJEK, Michal. Volby a média. In: MOLEK, Pavel, KANDALEC, Pavel; VALDHANS, Jiří (eds.) *Dny práva 2013 - Days of Law 2013* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Acta Universitatis Brunensis. Iuridica No 476. ISBN 978-80-210-6815-5 [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2013/08_Volby_zejmena_prezidentske.pdf.
- [11] HODOŠOVÁ, Marianna. *Daňový systém ve Finsku* [online]. Disertační práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014/2015 [cit. 26. 9. 2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/xnak4/Disertacni_prace_Marianna_Hodosova.pdf.
- [12] KAPLAN, Frank, ŠMÍD, Milan. Czech Republic: Broadcasting after 1989: Overhauling the system and its structures. *Broadcasting After Communism* [online]. Javnost/The Public, 1995, 2(3). ISSN 1854-8377 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://javnost-thepublic.org/article/pdf/1995/3/3/>.
- [13] KATZ, Elihu. The End of Television? *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* [online]. SAGE Publications, 2009, 625(1). ISSN 1552-3349 [cit. 16. 10. 2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0002716209337796>.
- [14] KUBOVÁ, Pavla. Volební kampaň v televizním vysílání a audiovizuálních mediálních službách na vyžádání z pohledu Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec (2007) 15. *Acta Iuridica Olomuncensia* [online]. Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, 12(1). ISSN 1805-9554 [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/publication/1442196/blok_AIO_1-2017_format.pdf.
- [15] LÓPEZ-GOLÁN, Mónica, CAMPOS FREIRE, Francisco. Crowdfunding: A Possible Complementary Funding Model for European Public Service Broadcasting. In: ROCHA, Álvaro,

- CORREIA, Ana Maria, ADELI, Hojjat, REIS, Luís Paolo, COSTANZO, Sandra (eds.) *Recent Advances in Information Systems and Technologies. WorldCIST 2017. Advances in Intelligent Systems and Computing, vol 571* [online]. Springer, Cham, 2017. ISBN 978-3-319-56541-5 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: https://doi.org/10.1007/978-3-319-56541-5_2.
- [16] LOTZ, Amanda D. The future of televisions, a response. *Media, Culture & Society* [online]. SAGE Publications, 2020, 42(5). ISSN 1460-3675 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1177/0163443720923500>.
- [17] MORAVEC, Václav. *Deset let duálního systému rozhlasového vysílání (1989-1999)* [online]. Svět rozhlasu. Bulletin o rozhlasové práci 2000(3). Český rozhlas – Úsek komunikace a Sdružení pro rozhlasovou tvorbu Praha, 2000. ISSN 1213-3817 [cit. 26. 12. 2022]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/svet-rozhlasu-03-7971845>.
- [18] POUPEROVÁ, Olga. *Tiskové právo* [online]. Rigorózní práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2006 [cit. 28. 4. 2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/ilgev/>.
- [19] SCANNELL, Paddy. The future of television. *Media, Culture & Society* [online]. SAGE Publications, 2020, 42(2). ISSN 1460-3675 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0163443719883982>.
- [20] VRZAL, Rostislav. K povinně vyhrazenému času pro kandidující subjekty ve vysílání České televize před volbami do poslanecké sněmovny. In: MOLEK, Pavel, KANDALEC, Pavel; VALDHANS, Jiří (eds.) *Dny práva 2013 - Days of Law 2013* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Acta Universitatis Brunensis. Iuridica No 476. ISBN 978-80-210-6815-5 [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2013/08_Volby_zejmena_prezidentske.pdf.

Vnitrostátní prameny práva:

- [1] Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
- [2] Ústavní zákon č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky.
- [3] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.
- [4] Zákon č. 40/1918 Sb. z. a n., o zřízení zvláštního úřadu (ministerstva) pro správu pošt, telegrafů a telefonů.
- [5] Zákon č. 60/1923 Sb., o telegrafech.
- [6] Zákon č. 9/1924 Sb., kterým se upravuje výroba, prodej a přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení, jakož i dovoz jejich z ciziny.
- [7] Zákon č. 128/1947 Sb., jímž se upravují živnosti radiotechnická, radiomechanická a obchod s radioelektrickými zařízeními.
- [8] Zákon č. 137/1948 Sb., o postátnění Československého rozhlasu.
- [9] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.
- [10] Zákon č. 18/1964 Sb., o Československé televizi.
- [11] Zákon č. 111/1967 Sb., o hlavním městě Praze.
- [12] Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky.
- [13] Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci.

- [14] Zákon č. 136/1991 Sb., o rozdělení působnosti mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Českou republikou a Slovenskou republikou ve věcech tisku a jiných informačních prostředků.
- [15] Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa.
- [16] Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).
- [17] Zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání.
- [18] Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi.
- [19] Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu.
- [20] Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii.
- [21] Zákon č. 103/1992 Sb., o Radě České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání.
- [22] Zákon č. 474/1992 Sb., o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky.
- [23] Zákon č. 597/1992 Sb., o zrušení Československého rozhlasu, Československé televize a Československé tiskové kanceláře.
- [24] Zákon č. 36/1993 Sb., o některých opatřeních v oblasti rozhlasového a televizního vysílání.
- [25] Zákon č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích.
- [26] Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání.
- [27] Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů.
- [28] Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví.
- [29] Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).
- [30] Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.
- [31] Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).
- [32] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.
- [33] Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
- [34] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).
- [35] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).
- [36] Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů.
- [37] Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů.
- [38] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon).
- [39] Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.
- [40] Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů.
- [41] Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.

- [42] Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.
- [43] Zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů.
- [44] Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů.
- [45] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.
- [46] Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti).
- [47] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
- [48] Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích).
- [49] Zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů.
- [50] Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).
- [51] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
- [52] Zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu a o změně některých zákonů.
- [53] Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání).
- [54] Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky).
- [55] Zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizi).
- [56] Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti).
- [57] Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.
- [58] Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů.
- [59] Zákon č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek).
- [60] Vládní nařízení č. 82/1925 Sb., kterým se určují podmínky zřizování, udržování a provozu telegrafů.
- [61] Vládní nařízení č. 62/1957 Sb., o nové organizaci rozhlasu a televise.
- [62] Vládní nařízení č. 63/1959 Sb., o změnách v organizaci rozhlasu a televize.
- [63] Vyhláška č. 233/2001 Sb., kterou se vydává Seznam událostí značného společenského významu, vydaná Ministerstvem kultury.
- [64] Vyhláška č. 122/2013 Sb., o některých charakteristikách zvukové složky reklam, teleshoppingu a označení sponzora v televizním vysílání a o způsobu měření hlasitosti zvukové složky reklam, teleshoppingu a označení sponzora v televizním vysílání, vydaná Radou pro rozhlasové a televizní vysílání.
- [65] Usnesení vlády ze dne 14. 2. 2021 č. 125, vyhlášené pod č. 59/2021 Sb.

Prameny práva EU a další unijní zdroje:

- [1] Listina základních práv Evropské unie (2012/C326/02).

- [2] Směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.
- [3] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.
- [4] Směrnice Komise 2002/77/ES ze dne 16. září 2002 o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací.
- [5] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.
- [6] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) (kodifikované znění).
- [7] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu.
- [8] Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o transparentnosti a cílení politické reklamy (EU) 2021/0381(COD).
- [9] Rozhodnutí Evropské komise C(2014)462 ze dne 3. 2. 2014.

Mezinárodní smlouvy a další zdroje mezinárodního práva:

- [1] Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.
- [2] Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1889, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971.
- [3] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.
- [4] Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 57/2004 Sb. m. s., o Evropské úmluvě o přeshraniční televizi ve znění Protokolu pozměňujícího Evropskou úmluvu o přeshraniční televizi.
- [5] Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 104/2013 Sb. m. s., o sjednání Úmluvy o počítačové kriminalitě.
- [6] Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec (2007)15.
- [7] Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec(2012)1.

Zahraniční právní předpisy:

- [1] Spolková republika Německo: Smlouva o financování vysílacích organizací (Rundfunkfinanzierungsstaatsvertrag) ze dne 11. 9. 1996.
- [2] Spolková republika Německo: Státní smlouva o médiích (Medienstaatsvertrag) ze dne 28. 4. 2020.

- [3] Spolková republika Německo: První státní smlouva, kterou se mění státní smlouvy v oblasti mediálního práva (Erster Staatsvertrag zur Änderung medienrechtlicher Staatsverträge), ze dne 10. – 17. 6. 2020.
- [4] Spojené království Velké Británie a Severního Irska: Zákon o komunikacích (Communications Act 2003) ze dne 17. 7. 2003.
- [5] Spojené království Velké Británie a Severního Irska: Nařízení o komunikacích [The Communications (Television Licensing) Regulations 2004] č. 692 z roku 2004.

Rozhodnutí soudů:

- [1] Rozsudek ESLP ze dne 8. 6. 1976, Engel a další v. Nizozemí, stížnosti č. 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72 a 5370/72.
- [2] Rozsudek ESLP ze dne 20. 5. 1999, Bladet Tromsø a Stensaas v. Norsko, stížnost č. 21980/93.
- [3] Rozsudek ESLP ze dne 17. 12. 2004, Pedersen a Baadsgaard v. Dánsko, stížnost č. 49017/99.
- [4] Rozsudek ESLP ze dne 17. 9. 2009, Manole a další v. Moldavsko, stížnost č. 13936/02.
- [5] Rozsudek ESLP ze dne 7. 6. 2012, Centro Europa 7 S.r.l. a Di Stefano v. Itálie, stížnost č. 38433/09.
- [6] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 31. 1. 2008, Centro Europa 7 Srl v. Ministero delle Comunicazioni e Autorità per le garanzie nelle comunicazioni, Direzione generale per le concessioni e le autorizzazioni del Ministero delle Comunicazioni, C-380/05, ECLI:EU:C:2008:59.
- [7] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 4. 7. 2019, Baltic Media Alliance Ltd v. Lietuvos radio ir televizijos komisija, C-622/17, ECLI:EU:C:2019:566.
- [8] Nález Ústavního soudu ze dne 22. 9. 1999, sp. zn. I. ÚS 245/98.
- [9] Nález Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06.
- [10] Nález Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05.
- [11] Nález Ústavního soudu ze dne 25. 9. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 5/04.
- [12] Nález Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 2929/07.
- [13] Nález Ústavního soudu ze dne 17. 8. 2009, sp. zn. I. ÚS 1452/09.
- [14] Nález Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2009, sp. zn. IV. ÚS 1087/09.
- [15] Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. II. ÚS 1588/12.
- [16] Usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2012, sp. zn. II. ÚS 2104/12.
- [17] Nález Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 3344/12.
- [18] Nález Ústavního soudu ze dne 6. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 3705/14.
- [19] Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16.
- [20] Nález Ústavního soudu ze dne 30. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 4035/14.
- [21] Nález Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 1262/17.
- [22] Nález Ústavního soudu ze dne 23. 6. 2020, sp. zn. IV. ÚS 2257/18.
- [23] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 1921, sp. zn. 554/21.
- [24] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004-79.

- [25] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005-298.
- [26] Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2006, č. j. Vol 15/2006-20.
- [27] Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 53/2006-280.
- [28] Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2007, č. j. 5 As 13/2006-46.
- [29] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 4 As 81/2006-108.
- [30] Usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 18. 9. 2007, č. j. Konf 23/2006-6.
- [31] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2008, č. j. 6 As 70/2007-104.
- [32] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2008, č. j. 9 Afs 195/2007-120.
- [33] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2008, č. j. 7 As 38/2007-78.
- [34] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2008, č. j. 7 As 20/2007-61.
- [35] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2008, č. j. 4 As 17/2008-119.
- [36] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2008, č. j. 5 Afs 38/2008-139.
- [37] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109.
- [38] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53.
- [39] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2010, č. j. 3 As 6/2010-71.
- [40] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46.
- [41] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 As 60/2010-104.
- [42] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 102/2010-80.
- [43] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2011, č. j. 7 As 2/2010-126.
- [44] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2012, č. j. 3 As 7/2011-118.
- [45] Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. Vol 142/2013-72.
- [46] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2014, č. j. 8 As 104/2013-159.
- [47] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č. j. 10 As 100/2020-35.
- [48] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2020, č. j. 3 As 288/2020-40.
- [49] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2020, č. j. 10 As 244/2020-40.
- [50] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. 7 Tdo 1229/2020.
- [51] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2021, sp. zn. 33 Cdo 56/2020.
- [52] Usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 27. 6. 2022, č. j. Konf 7/2022-14.
- [53] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/92-23.
- [54] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 9. 1995, č. j. 6 A 191/94-32.
- [55] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 8. 1998, č. j. 6 A 67/96-22.
- [56] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 1999, č. j. 6 A 57/97-28.
- [57] Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 4. 9. 2009, č. j. 5 Ca 331/2007-32.
- [58] Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 9. 2013, č. j. 6 A 102/2013-67.

- [59] Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 10. 2017, č. j. 8 A 59/2017-49.
- [60] Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 10. 2019, č. j. 10 A 123/2019-34.
- [61] Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 2. 2020, č. j. 17 A 4/2019-42.
- [62] Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2021, č. j. 31 C 104/2019-39.

Rozhodnutí správních orgánů:

- [1] Rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 26. 6. 2012, č. j. DRD/2350/2012.
- [2] Rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 19. 3. 2013, č. j. DRD/1341/2013.
- [3] Rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 27. 5. 2014, č. j. DRD/2071/2014.
- [4] Rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 4. 11. 2014, č. j. DRD/4020/2014.
- [5] Rozhodnutí předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 12. 6. 2018, č. j. UOOU-12027/17-24.
- [6] Rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 30. 4. 2019, č. j. RRTV/6352/2019-rud.
- [7] Rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 13. 8. 2019, č. j. RRTV/10634/2019-rud.
- [8] Rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání ze dne 17. 12. 2019, č. j. RRTV/410/2020-rud.
- [9] Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 23. 11. 2020, č. j. ÚOHS-37341/2020/310/Aši.
- [10] Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 31. 5. 2021, č. j. ÚOHS-17915/2021/164/TFr.

Další zdroje:

- [1] ARD ZDF Deutschlandradio Beitragsservice. *Information in Other Languages*. [online]. [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.rundfunkbeitrag.de/welcome/index_ger.html.
- [2] ARD ZDF Deutschlandradio Beitragsservice. *Solidarmodell* [online]. [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.rundfunkbeitrag.de/der_rundfunkbeitrag/solidarmodell/index_ger.html.
- [3] Asociace televizních organizací. *Koronavirová krize potvrdila dominanci televize mezi médii* [online]. 19. 11. 2020 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.ato.cz/2020/koronavirova-krize-potvrdila-dominanci-televize-mezi-medii/>.
- [4] Asociace televizních organizací. *Světový den televize: rekordní rok pro TV* [online]. 19. 11. 2021 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z <https://www.ato.cz/2021/svetovy-den-televize-rekordni-rok-pro-tv/>.
- [5] BBC. *1920s. Where it all began, turning early radio experiments into a new medium – Broadcasting* [online]. BBC 100, 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/historyofthebbc/timelines/1920s/>.
- [6] BBC. *1930s. The birth of television and the opening of the iconic Broadcasting House* [online]. BBC 100, 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/historyofthebbc/timelines/1930s/>.
- [7] BBC. *Licence fee and funding* [online]. About the BBC, 2022 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/governance/licencefee>.

- [8] CARPENTIER, Nico. Proč komunitní média v České republice? Podrobný návod na rozvoj českých komunitních médií. In: *Komunitní média – materiál k veřejné konzultaci* [online]. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.rrtv.cz/files/pracovni-skupiny/komunitni_media.pdf.
- [9] CNN Prima News. *Prima v kampani #Nepřetáčeť vysvětluje divákům, proč je reklama pro komerční TV zásadní* [online]. 28. 4. 2022 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/prima-v-kampani-nepretacej-vysvetluje-divakum-proc-je-reklama-pro-komerčni-tv-zasadni-106533>.
- [10] Council of Europe. *Public Service Media* [online]. [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné online z: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/public-service-media>.
- [11] Česká televize. *ČT nebude vysílat spot Národní strany a podá trestní oznámení* [online]. ČT24, aktualizováno 20. 5. 2009 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1407537-ct-nejbude-vysilat-spot-narodni-strany-a-poda-trestni-oznameni>.
- [12] Česká televize. *Normální je platit včas* [online]. 11. 5. 2005 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=1028&strana=2=204&category=2>.
- [13] Česká televize. *Prehistorie* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>.
- [14] Česká televize. *Princip televize* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/televizni-technika/princip-televize/>.
- [15] Česká televize. *Výroční zpráva o hospodaření České televize v roce 2021* [online]. Česká televize, 2022 [cit. 29. 12. 2022]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1936.pdf?v=3&_ga=2.159280506.1742413236.1665676262-1757683732.1657447513.
- [16] Český rozhlas. *Televize Nova oslaví pětadvacet let od zahájení vysílání* [online]. 1. 2. 2019 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://digital.rozhlas.cz/televize-nova-oslavi-petadvacet-let-od-zahajeni-vysilani-7751964>.
- [17] Český rozhlas. Vinohradská 12. „Když už nevíte, co si vybrat.“ Zahlcení streamovacími službami určitě přijde, myslí si teoretik médií. [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mujrozhlas.cz/vinohradska-12/kdyz-uz-nevite-co-si-vybrat-zahlceni-streamovacimi-sluzbami-urcite-prijde-mysli-si>.
- [18] Český statistický úřad. *Informační společnost v číslech – 2022* [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/164503431/06100422c.pdf/67e2ef6e-055c-4dfd-8a2b-1cf730b69f84?version=1.5>.
- [19] Český statistický úřad. *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami – 2021* [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142872020/062004210901.pdf/4e5f52e1-5651-443a-b5ce-d31af0afa443?version=1.1>.
- [20] Český telekomunikační úřad. *Povinné informace* [online]. Poslední aktualizace dne 10. 11. 2022 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/povinne-informace>.
- [21] *Důvodová zpráva k zákonu č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích*. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1. období, 1993-1996, sněmovní tisk 1270; obecná část.

- [22] Důvodová zpráva k zákonu č. 301/1995 Sb. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1. volební období, 1992-1996, sněmovní tisk 1821. Dostupné online v systému Beck-online (301/1995 Dz).
- [23] Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998-2002, sněmovní tisk 717/0, obecná část.
- [24] Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 4. volební období, 2002-2006, sněmovní tisk 756.
- [25] Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 235/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 4. volební období, 2002-2006, sněmovní tisk 885/0.
- [26] Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 5. volební období, 2006-2010, sněmovní tisk 894/0.
- [27] Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. volební období, od 2021, sněmovní tisk 30/0.
- [28] European Commission. *European Media Freedom Act* [online]. [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné online z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/european-democracy-action-plan/european-media-freedom-act_en.
- [29] Evropská komise. *Pracovní dokument útvarů komise. Zpráva o právním státu 2022. Kapitola o stavu právního státu v Česku. Průvodní dokument ke Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru region. Zpráva o právním státu 2022. Stav právního státu v Evropské unii* [online]. Lucemburk, 13. 7. 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/publications/2022-rule-law-report-communication-and-country-chapters_en.
- [30] Evropská komise. *Směrnice o audiovizuálních mediálních službách: Komise žaluje pět členských států u Soudního dvora EU* [online]. Tisková zpráva ze dne 19. 5. 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/CS/IP_22_2707.
- [31] Evropská vysílací unie (EBU). *Funding of public service media. Public version* [online]. European Broadcasting Union's Media Intelligence Service, březen 2022 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: https://www.ebu.ch/files/live/sites/ebu/files/Publications/MIS/login_only/funding/EBU-MIS-Funding_of_PSM_2021_Public.pdf.
- [32] Graf Rok 2020 – po měsících – celodenní podíl na publiku 15+ (%). Česká televize [online]. [cit. 22. 4. 2021]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/sledovanost/div-ohlas/celodenni/mesice/2020.pdf?verze=2021-04-28-14:45:49>.
- [33] *Internetová jazyková příručka. Koncese* [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, 2016 [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=koncese>.
- [34] *Internetová jazyková příručka. Opatření* [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR [cit. 11. 2. 2022]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=opat%C5%99en%C3%AD>.

- [35] *Internetová jazyková příručka. Televize* [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR [cit. 16. 10. 2022]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=televize>.
- [36] JAMIESON, Colin. *Manage your Canone TV Licence Fee* [online]. Taxing.it, 2003-2022 [cit. 26. 9. 2022]. Dostupné z: <https://taxing.it/canone-rai-italian-tv-licence-fee/>.
- [37] JANKOVSKÁ, Klára. *Způsoby financování veřejnoprávních médií* [online]. Parlamentní institut, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, Srovnávací studie č. 5.411, říjen 2021 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=199386>.
- [38] JENKINS, Henry. *Is This the End of Television As We Know It?* [online]. 21. 5. 2013 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <http://henryjenkins.org/blog/2013/05/is-this-the-end-of-television-as-we-know-it.html>.
- [39] JETMAR, Jakub. *Češi objevují předplatné filmů a seriálů pozvolna* [online]. 9. 6. 2020 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/cesi-objevuji-predplatne-filmu-a-serialu-pozvolna/>.
- [40] KALIBA, Jan. *Rozhlasové vysílání slaví sto let. V Pittsburghu hlásili výsledky prezidentských voleb z boudy na střeše* [online]. 2. 11. 2020 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/americke-prezidentske-volby-usa-rozhlasove-vysilani-kdka-sto-let-pittsburgh_2011021101_ban.
- [41] Kodex České televize [online]. Praha: Česká televize, 2003 [cit. 30. 12. 2022]. Dokument předložený Radou České televize a schválený Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky 2. července 2003. Dostupné např. z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf?_ga=2.252959054.657192981.1646821948-1819595788.1619026287.
- [42] KRUPIČKA, Miroslav, KRŽÍŽOVÁ, Dita. *Historie rozhlasu v kostce*. [online]. 25. 10. 2017 [cit. 11. 3. 2020]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/historie-rozhlasu-v-kostce-7983541>.
- [43] MediaGuru. *DVTV vybrala na rozvoj rekordních 9,7 milionů Kč* [online]. 11. 6. 2020 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/06/dvttv-vybrala-na-rozvoj-rekordnich-9-7-milionu-kc/>.
- [44] Mediář. „Nepřetáčeť.“ *Prima přemlouvá diváky, ať nepřeskakují reklamy. Spoty tvořil Jinej gang* [online]. 28. 4. 2022 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/galerie-reklamy/nepretacej-tv-prima-premlouva-divaky-at-nepreskakuji-reklamy-spoty-tvoril-jinej-gang/>.
- [45] Ministerstvo vnitra. *Poskytnutí informace – poskytnutí vysílacího času pro důležitá a neodkladná oznámení ve smyslu zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání ve veřejném zájmu od 1. 3. 2020 do 28. 3. 2021* [online]. 6. 4. 2021 [cit. 4. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-informace-poskytnuti-vysilaciho-casu-pro-dulezita-a-neodkladna-oznameni-ve-smyslu-zakona-c-231-2001-sb-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani-ve-verejnem-zajmu-od-1-3-2020-do-28-3-2021.aspx>
- [46] Národní listy. Praha, 21. 5. 1924, ročník 64., č. 140, s. 5 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné online z: <http://www.digitalniknihovna.cz/cbvk/view/uuid:c5f8cfda-435d-11dd-b505-00145e5790ea?page=uuid:3a54ddab-435e-11dd-b505-00145e5790ea>.
- [47] OFCOM. *Public service broadcasting (PSB)* [online]. Ofcom, 2022 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/information-for-industry/psb>.
- [48] ÖSTERLUND-KARINKANTA, Marina. *The tax-based funding of the Finnish public service broadcaster Yle* [online]. [cit. 26. 9. 2022]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/0900001680789a98>.

- [49] Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. 1993-1996. 5.2.3. *Problematika licencí meziresortních komisí* [online]. [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t0250_03.htm.
- [50] Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. 1993, 1. volební období. 855 *Zpráva o stavu vysílání a o činnosti Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t0855_01.htm.
- [51] Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 1. volební období, 1995. *Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady ČR pro rozhlasové a televizní vysílání (9. 7. 1994 - 31. 1. 1995)* [online]. 1995 [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t1541_01.htm.
- [52] Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2. volební období, 1997. *Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání (1. 2. 1996 - 30. 9. 1996)* [online]. 1996 [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t013000a.htm>.
- [53] Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 2001. *Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady ČR pro rozhlasové a televizní vysílání za období 1. 1. 2000 – 31. 12. 2000* [online]. 2001 [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/o-rade/vyrocnizpravy/index.htm>.
- [54] PETERS, Greg. *Netflix Starting From \$6.99 a Month* [online]. 13. 10. 2022 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://about.netflix.com/en/news/announcing-basic-with-ads-us>.
- [55] POISL, Zbyšek. *Jak funguje analogové a digitální vysílání* [online]. 12. 9. 2006 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/jak-funguje-analogove-a-digitalni-vysilani/>.
- [56] Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání. *Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání (1. 1. 1998 – 31. 12. 1998)* [online]. 1999 [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/o-rade/vyrocnizpravy/index.htm>.
- [57] Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Audiovizuální mediální služby na vyžádání* [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/o-rade/otazky-a-odpovedi/audiovizualni-medialni-sluzby.htm>.
- [58] Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Pracovní skupiny Rady* [online]. [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/vyhledavani/archiv/pracovni-skupiny-rady.htm>.
- [59] Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Rozhodnutí o vině* [online]. [cit. 11. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/prehledy/rozhodnuti-o-vine.htm>.
- [60] Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Seznam provozovatelů vysílání a licenčních podmínek (licence), provozovatelů převzatého vysílání (registrace), poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a samoregulačních orgánů (evidence)* [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/prehledy/povinne-zverejnovane-seznamy.htm>.
- [61] Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *Tisková zpráva ze 17. zasedání Rady, konaného dne 1. 11. 2022* [online]. 3. 11. 2022 [cit. 18. 12. 2022]. Dostupné z: https://www.rrtv.cz/cz/files/press/TZ_17_22.pdf.
- [62] ROŽÁNEK, Filip. *Televize není mrtvé médium. V krizi se bez ní neobejdeme, ukázala data* [online]. 8. 2. 2021 [cit. 17. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/televize-neni-mrtve-medium-v-krizi-se-bez-ni-neobejdeme-ukazala-data/>.

- [63] Sdělení Komise. Pokyny k praktickému uplatňování kritéria zásadní funkce v definici „služby platformy pro sdílení videonahrávek“ podle směrnice o audiovizuálních mediálních službách 2020/C 223/02 [online]. [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52020XC0707%2802%29&qid=1664270973286>.
- [64] SLÍŽEK, David. *Netflix chystá levnější předplatné s reklamami, dodá mu je Microsoft* [online]. 14. 7. 2022 [cit. 29. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/netflix-chysta-levnejsi-predplatne-s-reklamami-doda-mu-je-microsoft/>.
- [65] Sněmovní tisk 30. Vln.z. o službách platform pro sdílení videonahrávek – EU [online]. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. období, od 2021 [cit. 21. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=30>.
- [66] Statut České televize [online]. [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/statut-ct/>.
- [67] ŠMÍD, Milan. *České mediální zákony čekají na koncepční revizi* [online]. 9. 4. 2021 [cit. 17. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/ceske-medialni-zakony-cekaji-na-koncepcni-revizi/>.
- [68] The Nielsen Company (US), LLC. *Streaming grabs 35% of TV time in August, but overall usage dips as summer winds down*. [online]. Zář 2022 [cit. 17. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.nielsen.com/insights/2022/streaming-grabs-35-of-tv-time-in-august-but-overall-usage-dips-as-summer-winds-down/>.
- [69] TV Licensing. *Do I need a TV Licence?* [online]. Television Licensing, 2022 [cit. 22. 9. 2022]. Dostupné z: <https://www.tvlicensing.co.uk/check-if-you-need-one>.
- [70] Úřad vlády ČR. *Informace týkající se důležitých a neodkladných oznámení v souvislosti s COVID-19* [online]. 23. 4. 2021 [cit. 4. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/informace-tykajici-se-dulezitych-a-neodkladnych-oznameni-v-souvislosti-s-covid-19-187957/>.
- [71] VERO SKATT. *Public Broadcasting Tax and Åland Islands media fee* [online]. Tax Administration, 1. 4. 2022 [cit. 26. 9. 2022]. Dostupné z: https://www.vero.fi/en/About-us/newsroom/visual_aids_for_presentations_and_for_t/public_broadcasting_tax/.

Aktuální otázky právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb

Abstrakt

Disertační práce se věnuje problematice právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb v České republice s ohledem na výzvy, kterým právní úprava aktuálně čelí a kterými je současně třeba se zabývat, jakož i s ohledem na dopady, které na audiovizuální mediální služby sama má. Téma je nahlíženo z perspektivy správního práva.

Disertační práce se v návaznosti na historicko-právní exkurz a exkurz do způsobů přijímání televizního vysílání a dalších technologických aspektů zabývá především současnou právní úpravou. Obsahuje vymezení pojmu audiovizuální mediální služba včetně odlišení televizního vysílání (lineární služby) od audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání (nelineární služby) a srovnání se službami platform pro sdílení videonahrávek. Práce dále pojednává o oprávněních k provozování audiovizuálních mediálních služeb (s důrazem na koncesní princip), o České televizi a systému vysílání v České republice, o financování audiovizuálních mediálních služeb, o povinnostech poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb a o odpovědnosti za obsah audiovizuálních mediálních služeb.

Autorka na současnou právní úpravu audiovizuálních mediálních služeb v České republice nahlíží kriticky a vnímá ji v kontextu proměnlivosti trhu audiovizuálních mediálních služeb, technologického, technického a společenského vývoje v dané oblasti a požadavků práva Evropské unie. Zabývá se tím, zda jsou normy správního práva regulující audiovizuální mediální služby způsobilé ovlivnit vývoj a situaci na trhu těchto služeb v České republice. Věnuje se tomu, zda je v současné době opodstatněné rozdílně zacházet s provozovateli televizního vysílání a s poskytovateli audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Věnuje se rovněž tomu, jakými (zákonnými) způsoby je možné ovlivňovat obsah audiovizuálních mediálních služeb a zasahovat do něj a kdo za obsah audiovizuálních mediálních služeb odpovídá. V neposlední řadě pak autorka analyzuje, zda česká (správně)právní úprava reaguje na vývoj na trhu audiovizuálních mediálních služeb, nebo za ním zaostává, a uvažuje nad budoucností právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb.

Disertační práce je zamýšlena nejen pro odbornou veřejnost, nýbrž také pro čtenáře z laické veřejnosti. Zejména by ji mohli ocenit zástupci legislativy, pro které může představovat inspirační zdroj úvah *de lege ferenda*.

Klíčová slova: audiovizuální mediální služby, televizní vysílání, služba na vyžádání

Current Issues of Legal Regulation of Audiovisual Media Services

Abstract

The dissertation thesis deals with the issue of legal regulation of audiovisual media services in the Czech Republic, with regard to challenges topically facing the legal regulation that concurrently should be addressed, as well as with regard to effects that such legal regulation itself has on audiovisual media services. The topic is looked at from an administrative law perspective.

Following a historical-legal excursus and an excursus about means of receiving television broadcasts and other technological aspects, the dissertation thesis primarily addresses the current regulation. It contains a definition of the concept of audiovisual media services, including distinction between television broadcasting (linear services) and audiovisual media services on demand (non-linear services) and comparison thereof with video-sharing platform services. The thesis deals with administrative authorisation to provide audiovisual media services (with emphasis on concession principle), with the Czech television and the broadcast system in the Czech Republic, with financing of audiovisual media services, with obligations on audiovisual media services providers and with responsibility for the content of audiovisual media services.

The author critically considers the legal regulation of audiovisual media services in the Czech Republic and sees it in the context of variability of audiovisual media market, technological, technical and social developments in the field and requirements of European Union law. The author focuses on the issue whether the rules of administrative law concerning audiovisual media services are capable of affecting the development and the situation in the market of such services in the Czech Republic. The author deals with the issue whether it is currently justified to treat television broadcasters and on-demand audiovisual media services providers differently. The author also deals with (legal) ways to influence the content of audiovisual media services and intervene in it and with the matter of who is responsible for the content of these services. Finally, the author analyses whether Czech (administrative) legal regulation responds to the developments in the audiovisual media services market or is lagging behind and reflects on the future of legal regulation of audiovisual media services.

The dissertation thesis is intended not only to the professional public, but also to readers from lay people. In particular, it could be appreciated by representatives of the legislation, for whom it may be an inspirational source of reflection *de lege ferenda*.

Klíčová slova Audiovisual Media Services, Television Broadcasting, On-Demand Service